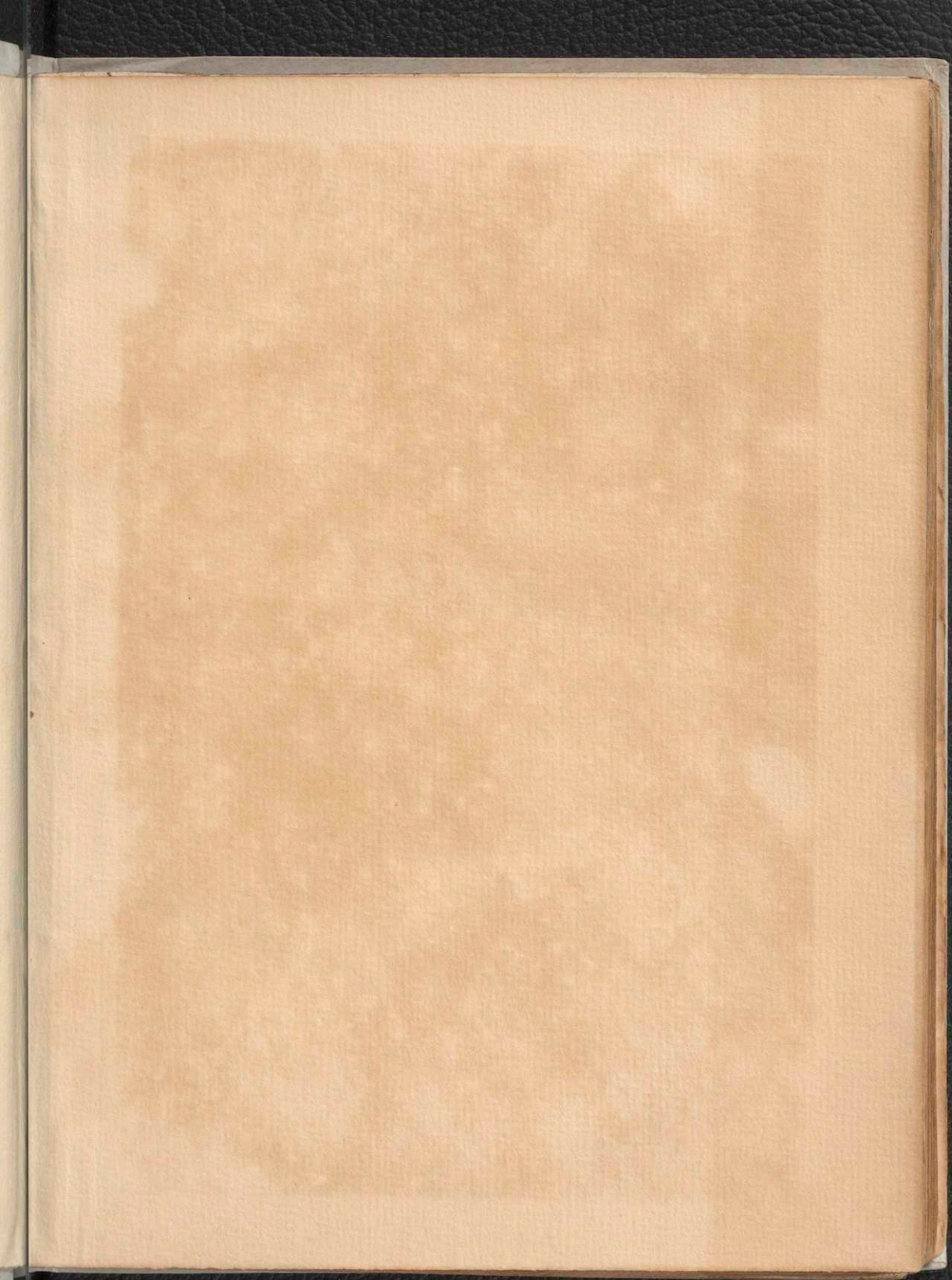
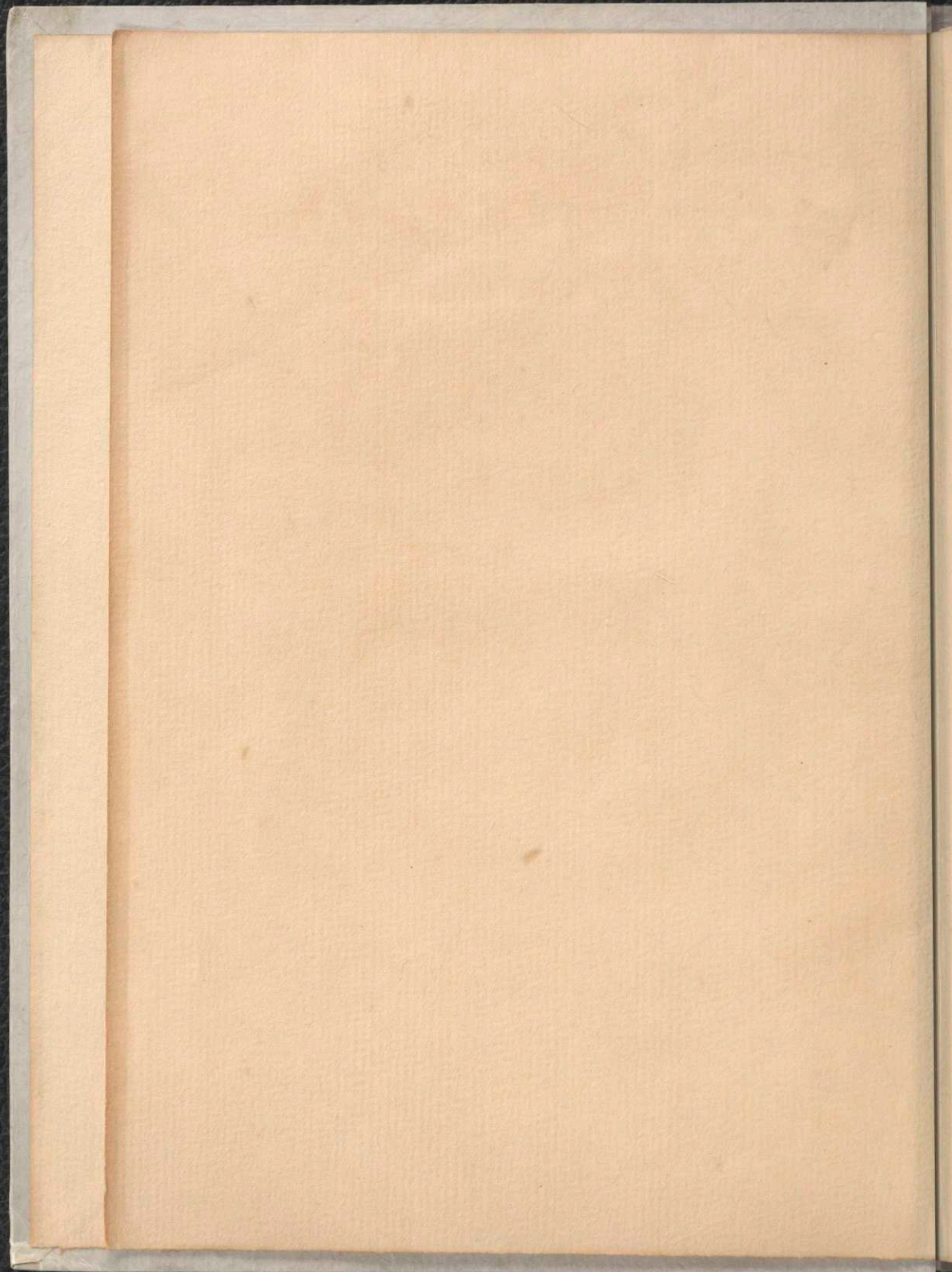

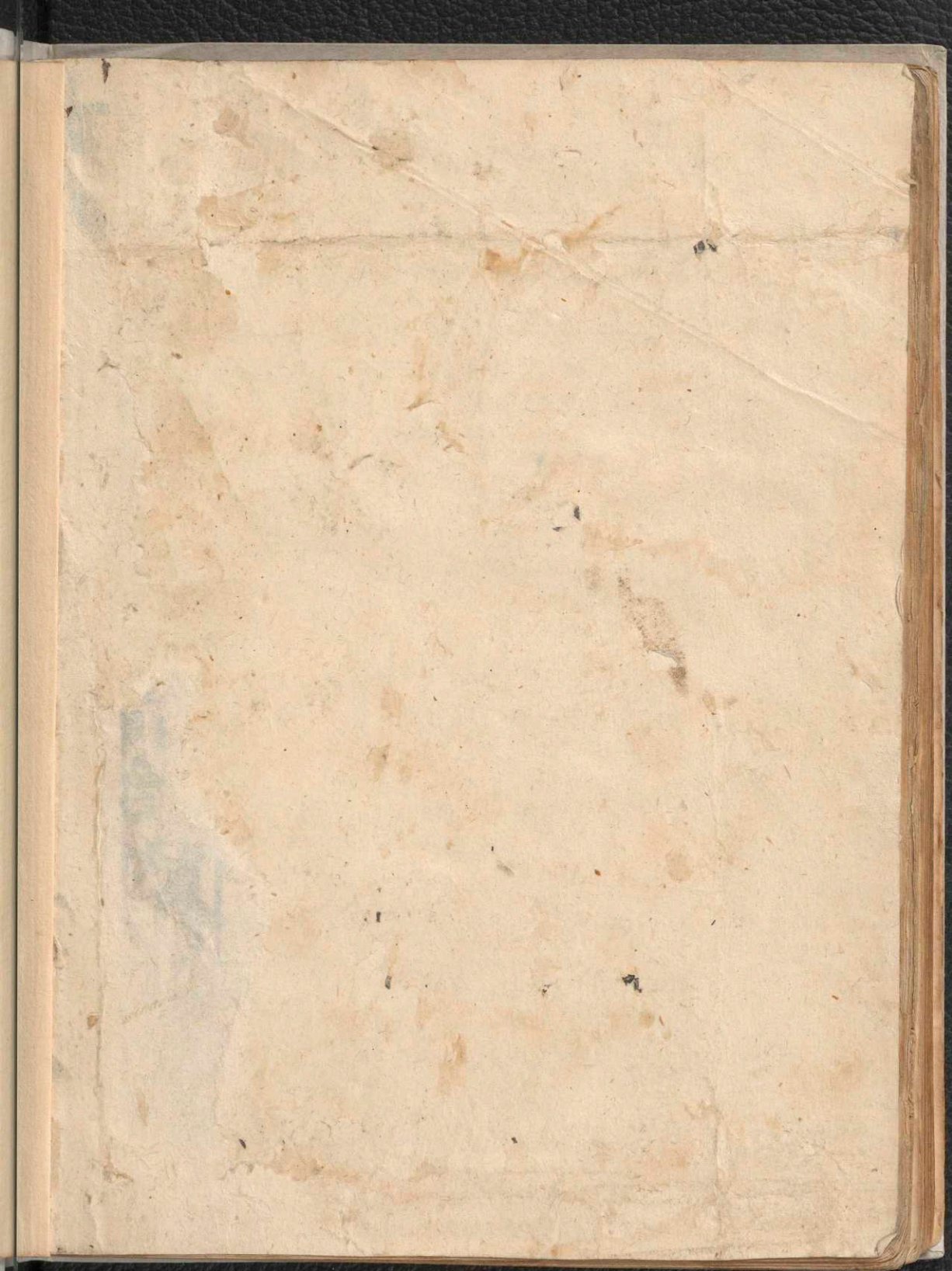
4° 4042

48174/2409 1(9)

juonius
M 18379

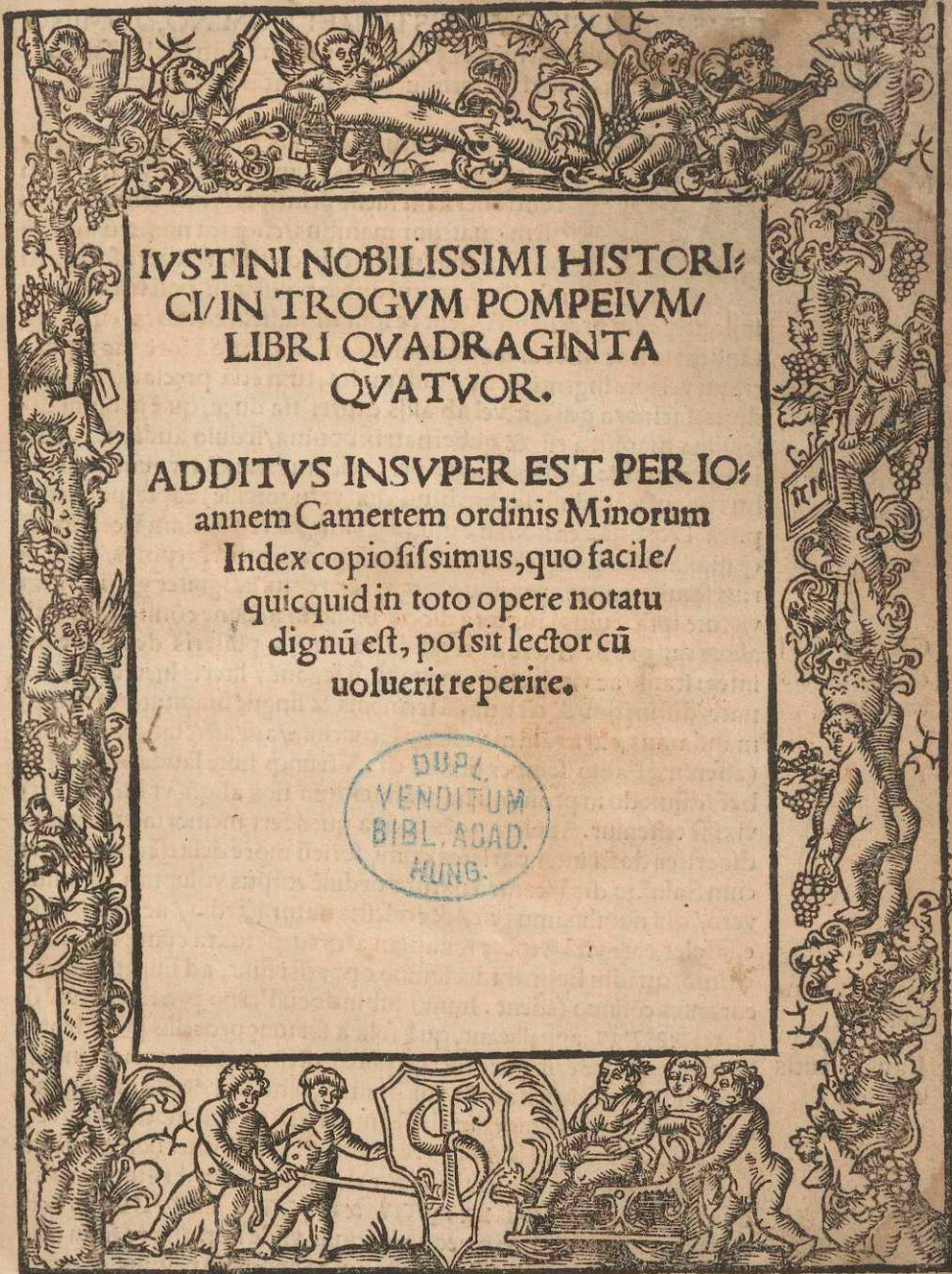
Handwritten text, possibly a title or description, including the word "Justinus" and the numbers "165-166".

4° 4042

complett.

Justinus

M. 18.379

IVSTINI NOBILISSIMI HISTORI/
CI/IN TROGVM POMPEIVM/
LIBRI QVADRAGINTA
QVATVOR.

ADDITVS INSVPER EST PER IO:
annem Camertem ordinis Minorum
Index copiosissimus, quo facile/
quicquid in toto opere notatu
dignū est, possit lector cū
uoluerit reperire.

DUPL.
VENDITUM
BIBL. ACAD.
HUNG.

48/74/24091 (9)

REVERENDISSIMO ANTISTITI/ ET DOMINO, DOMINO

Georgio, diuina clemētia Episcopo Viennensi patri colēdissimo
Vdalicus Fabri Thornburgēsis sese hūiliter cōmendat.

FREIE UNIVERSITAT
BERLIN
UNIVERSITYBIBLIOTHEK

Mos Lacedæ-
monum.

Emoriae proditum legimus p̄sul dignissime La-
cedæmones Apollinis humanę sapientię citra oēm
controuerſiam facile principis ſymulachra/ & effi-
giem quattuor manibus/cūq; tot numero auribꝰ
non ſine magna ingenij ſolertia, ſtatuerē ſolitos fu-
iſſe. Illud procul dubio potiſſimū poſteritati/per-
inde atq; rem gratiſſimā/ſicut re ipſa eſt, indicare volētes, eū ipſum
tandem in hac mortaliū vita numinis inſtar cuiuſdā fore/ ac reputa-
ri, qui vel ipſe ingenti virtute tum multa, tum etiā p̄ſclara (vt virū
deceat) facinora geſſerit, vel ab alijs experiētia duce, quę in omni di-
ſciplina magiſtra eſt/ & gubernatrix optima/ ſedulo audierit. Vnde
Homericus ille Vlyſſes magnopere celebraē/ tanq; vir cunctis in re-
bus ſingulari induſtria p̄ditiſ/ qui (vt inquit ille) captā poſt tem-
pora Troiæ mores hominū multoꝝ vidit/ & vrbes. Famā iccirco fui-
q; maxime longam relinquire / clarūq; fieri apud Nepotes/ & alte-
rius ſęculi homines p̄cipue licet, vel ex rebus inſigniter geſtiſ / atq;
virtute ipſa/ cuius laus tota dicēte Tullio in acōne cōſiſtit, aut quū
alioꝝ quę probe vixere ægregia facta / quę a poſteris deinde veluti
integritatis/ ac vitę honeſtę incitabulū legant / literis luculenter/or-
nate/ diſtinctim/ & cū quadā ſermonis & linguę ſuauiſſitate/ ornateq;
mandamus, citra tamen verboꝝ Lenocinia/ aut affectationem, quę
(aſſerente Fabio) ſemper odioſa eſt. Vtrunq; hoꝝ laudabile perhi-
beē/ dūmodo in promptu habeamus quo nos aliqñ (vt Plinius ait)
vixiſſe teſtemur. At pleriq; oēs noſtra quos fert memoria, etiam me-
diocriter docti inter parietes domi/ ſoricū more deliteſcunt, quis/ vt
cum Saluſtius dicā/ contra naturę ordinē corpus voluptati, animus
vero/ qui nobiliſſimus eſt / & cœleſtis naturę, tedio / ac grauamini
eſſe ſolet, eoꝝ vitā/ vtpote ignauam atq; turpē iuxta cum pecudibus
eſſimo/ quādiu Epimenidis ſomno oppreſſi ſunt, ad Eurotamue nil
curantes cōtinuo ſedent. Immo ſubinde cū Perſio p̄æcor virtutē q;̄
Gigēci ἀρετῆν appellitant, quę ſola a fortunę procellis poſſidentes
liberat, quę nec eripi, nec ſurripi poteſt, neq; naufragio, neq; incen-
dio amittiē, quā qui habent/ ſoli diuites, nihil ſibi de eſſe intelligunt,
hanc inq; vt ipſi videant/ intabeſcantq; relicta. Non modo ceci, verę
cęcitas ipſa eiꝰmodi homines recte dici merent, ducē non querunt,
ſeſe talpas minime eſſe ſentiunt. & vt breuibꝰ cum Ariſtophane lo-
quar ἀκλόουθεοῦσῖ κατὸ πιν ἀνβεῶπον τυφλοῦ. In ocio
vſq; reperiuntur, vti vero nequa q;̄ ſciunt, vnde non abs re fit in ocio
plus negocii eis accedat, Scipio ille qui cognomēto primus Africani

Expiētia dux.

Vlyſſes pru-
dens.

Clarum fieri
duobꝰ modis
contingit.

Epimen ſom-
nus.

Laus virtutis
ex Cice.

nomen adeptus est/sententiã scitu dignissimã, viroq; bono/& sapien
 ti oppido q̄ convenientē protulit, Nunq̄ se/inquiens/minus ociosum
 esse, q̄ cū ociosus, nec minus solū, q̄ cū solus. Qua de re grauisimis
 etiã viris placuit & ocij / & negocij pariter rationē extare oportere/
 id quod & sacre literæ identidem admonent. Ad hoc aut̄ quo cōmo
 dius fieri a nobis id possit, in primis variaꝝ reꝝ cognitio facere vi
 detur, nec non fortissimoz viroz inelyta facta/quibus vehementis
 sime docēte Salustio animus hominis accendit / vsq; adeo vt flāma
 huiusmodi/nisi adēquata prius gloria omnino extigui nequeat, hoc
 ipsum reꝝ gestaꝝ memoria, frequensq; selectoz scriptoz lectio no
 bis affatim suppeditat, cū historia secundum Cice. z. de Orat. sit lux
 veritatis/vita memorie/magistra vitę, nuncia vetustatis. Hęc sola ne
 pueri simus/facit, iuniores prudētia senibus adēquat. Plura Diodo.
 in. 1. Inter ceteros Romanæ linguæ historicos qui in albū doctorū re
 cepti sunt non extremū locū tenet Iustinus magnę eruditōis/& fidei
 vir, cuius testimonio. S. Aug. li. 4. c. 6. ciui. dei vtiē. Hic ex. 44. libris
 Trogi Pom. totidē epitomatū libellos breuiter excerpit / quæ lectu
 digna videbant ingeniose cōplexus est. Quoz emēdandi cura certe
 difficillima hūeris nostris iniuncta fuit/quo exactius ederent. Hos
 igit̄ libros tibi antistes maxime nominatim dedicamus/ in manusq;
 studiosorū sub titulo excellētiæ & paternitatis tuę damus. Et cui po
 tius q̄ tibi oīm meritissimo in quo vel vno virtutū cumulus vel in
 quodā prōptuario clare cōspicit̄ : quē cuncti mortales quasi numē
 aliquod/ Apollinisq; simulachrū venerant/obseruāt. Duo sunt quæ
 simul reperta iure beatū efficiūt religio scz & doctrina, hæc in te cō
 mode sociata iuxta splendescūt / ac mirifice exornāt non secus atq;
 gēma auro inclusa. Vere episcopū agis. i. superintendentē vt in decre
 tis cano. 8. q. 1. habet̄/ seu speculatorē dicēte Aug. c. 10. 1. ci. Singula
 vt e specula iugiter vigilādo intueris/prudenter absoluis/ vt in ocio
 neutiq; ociosus videaris/vnde merito episcopatus officij potius quā
 honoris nomē esse. pbat̄. Quid de prudētia q̄ gręci φροσυνη vo
 cant, quæ oibus admirationi existit/dicā : quid de vitę cōtinētia/so
 brietate/modestia/& integritate loquar: quas virtutes vas electōis
 Paulus ad Timotheū scribēs in Epō requirit. Taceo hic de summa hu
 militate quæ virū in honore cōstitutū maxime decet. Quid liberali
 tas tanta qua non minus polles. Quę oīa eo celsitudinis te sublima
 runt vt ad summū hūanæ felicitatis fastigiū rite perueneris. Cesaris
 Maximiliani cōsiliarius atq; regiminis administrator dignissimus.
 Id muneris quicquid est p̄sul amplissime fronte non rugosa/sed hi
 lari vt soles/perinde ac ingenij mei απαρχη accipito/ nec nō ani
 mum parūper si negocia permiserint/aduerte / atq; meliora dabit.
 Vale ex Vienna nono Kalendas Iulij. Anno salutis. M.D. XVII.

Dicū Scipio
 nis. 3. offic.

Ocij ratio red
 denda.

Exemplis ani
 mus accendit̄

Laus historig

Iustinus.

Trogo Pom.

Ep̄s Viennē.

Id est primiti
 as.

~~G TELEKIEK
 ALAPITVANYA~~

M. ACADEMIA
 KÖNYVTARA

DUPL.
 VENDITUM
 BIBL. ACAD.
 HUNG.

PER PRIMAM CIFRAM, LIBRUM, PER SECVNDAM
 vero eum numerum, qui in margine cuiusq; libri ascriptus
 est intelligas / oportet.

- A** Bart onius rex quis / libri
 vndecimi. 21.
 Abderitæ clades. 15.3.
 Abderitæ ranis, & muribus expulsi,
 ibidem.
 Abelani populi a quibus orti. 20.2.
 Aborigines populi 43.1.
 Acharnanes soli/Grecis contra Tro
 ianos, auxilia non miserunt. 28.1.
 Acesynes fluuius. 12.20.
 Achaici belli origo. 34.1.
 Acheoræ & Messenioræ bellum. 32.2.
 Acheoræ concordia inter se. 34.1.
 Acheorum audacia. 34.3.
 Acheron fluuius. 12.3.
 Achilles filij. 17.5.
 Ad istar contra Seruium secundo &
 12. Aeneidos. 36.6.
 Adraști campi. 11.12.
 Adrestæ populi. 12.19.
 Adria vnde. 20.1.
 Adulteria seure a Parthi; vindican
 tur. 41.4.
 Aeacidæ quoto anno plerumq; pe
 rierunt. 12.31.
 Aeatæ regis filius Aegialus. 42.5.
 Aegædæ populi. 7.3.
 Aegæa oppidum. 7.3.
 Aegæi regis historia. 2.20.
 Aegialus Aeatæ regis filius. 42.5.
 Aegypti laus. 2.2.
 Aegyptioræ, & Romanorum initum
 foedus. 30.4.
 Aegyptioræ vetustas. 2.2.
 Aegyptū expugnat Alexāder. 11.22.
 Aegypti fames. 36.4.
 Aeneas quando in Italiam naviga
 rit. 43.3.
 Aeneas latinorum conditor. 20.1.
 Aeolides insulæ. 4.2.
 Aeolus rex. 4.4.
 Aetna mōs ardēs, & huius causa. 4.1.
 Aetolorum gesta. 32.1.
 Aetoli libertate priuantur. 32.1.
 Aetoloræ & Atheniensiū bellū. 13.11.
 Aetoli bello inuaduntur. 24.1.
 Aetoli quid contra Romanos. 28.2.
 Aetoloræ ferocissimū respōsum. 28.3.
 Aetoloræ senatus Romā missus. 33.4.
 Africæ vrbes sine muris. 22.9.
 Afrorum defectio ad Agathoclem
 regem. 22.13.
 Agas Cyrenis filius. 13.19.
 Agas Cyrenæ rex. 26.6.
 Agathoclea meretrix. 30.2.
 Agathoclem Lyfimachus pater ve
 neno perimit. 17.1.
 Agathoclis Siculi tyranni confide
 ratio. 22.1.
 Agathoclis mores. 22.2.
 Agathoclis scelus de occupanda ty
 rannide. 22.4.
 Agathoclis audacia. 22.7.
 Agathocles contra Afros. 22.7.
 Agathoclis Heraclida filius. 22.8.
 Agathoclis hortatio ad suos. 22.8.
 Agathocles Afros superat. 22.12.
 Agathoclis Archagathæ filius. 22.16.
 Agathocles totius Siciliæ imperium
 occupat. 22.16.
 Agathocles in Africa vincit. 22.17.
 Agathoclis ex Africa in Siciliam fu
 ga. 22.18.
 Agathoclis in Italiā expeditio. 23.1.
 Agathoclis Theogena vxor. 23.4.
 Agathocles ditissimæ habitus. 23.4.

Agathoclis exitus. 23. 5.
Agathocles qd cū Ptolomęo. 30. 3.
Agathoclis interitus. 30. 4.
Agefilai ducis gesta. 6. 3.
Agis rex. 5. 4. &. 12. 1.
Aiacis filius Eurix. 44. 5.
Albā trecentis annis regnatū. 43. 4.
Albani populi vnde orti. 42. 5.
Alceta rex. 13. 21.
Alcibiades dux. 4. 8.
Alcibiadis exilium. 5. 1.
Alcibiadis gesta in Athenienses. 5. 3.
Alcibiadis ducis descriptio. 5. 3.
Alcibiadis cōsiliū aduersus Græcos. 5. 5. (5. 6.)
Alcibiadis dux ab exilio reuocatur.
Alcibiadis ad Athenas reditus. 5. 8.
Alcibiadi ab Atheniensibus collati honores. 5. 9.
Alexander Magnus cum Amazonū regina concubitus. 2. 16.
Alexādrī nobilis īdoles. 7. 5. & inde.
Alexandri facinus. 7. 7.
Alexander, Amintas, Perdicaç fratres. 7. 8.
Alexandri fortitudo. 12. 21.
Alexandro quid ab Ammonis oraculo responsum. 11. 23.
Alexander Magnus a Scythis uictus. 2. 7.
Alexandri pater Philippus. 7. 9. &. 11. 2. 22.
Alexandri prima militia. 9. 2.
Alexander conscius caris paternæ. 9. 12. (9. 16.)
Alexandri magni naturę descriptio.
Alexandri & Philippi inter se comparatio. 9. 16.
Alexander anno ætatis suę uicesimo, rex efficitur. 11. 2.
Alexander Lyncistarum frater. 11. 2. &. 12. 30.

Alexander cędē patris uleiscit. 11. 3.
Alexandri frater Caranus. 11. 3.
Alexander Thebanos superat. 11. 5.
Alexandri vota. 11. 9.
Alexandri copiæ. 11. 10.
Alexander paruo exercitu orbem uicit totum. 11. 10.
Alexandri pugna prima cum Dario ubi. 11. 12.
Alexandri pugna secunda cum Dario. 11. 18. (11. 25.)
Alexandri pugna tertia cum Dario.
Alexandri nodus qualis. 11. 14.
Alexander infirmatur. 11. 15.
Alexandri salubre cōsiliū. 11. 17.
Alexāder vulnerat. 11. 18. &. 12. 22.
Alexandri filius Hercules nominatus. 11. 20.
Alexādro Tyrii qualiter uicti. 11. 22.
Alexander ad Ammonē Iouem proficiscitur. ibidem.
Alexander Ammonis filius credi uoluit. ibidem.
Alexādrī magnificū respōsum. 11. 26.
Alexander Rhodum capit. 11. 22.
Alexander Aegyptū capit. ibidem.
Alexander Ciliciam capit. 11. 22.
Alexāder Darij mortem lachrymis prosequitur. 11. 33.
Alexander uirtute, & uicijs patre maior. 9. 16.
Alexandri mira humanitas. 11. 25.
Alexandri legem Lacedæmonij respuunt. 12. 2.
Alexander Epiri rex. 17. 7.
Alexandri Epirote oraculum. 12. 3.
Alexandri Epirotę interitus. 12. 5. &. 23. 3.
Alexandri belloꝝ successus. 12. 6.
Alexan. Persarū habitus sumit. 12. 7.
Alexandri institutum. 12. 8.
Alexandri in suos sequitia. 12. 10.

- Alexādrī astus cū suorū ep̄s. 12. 11.
 Alexāder quas urbes cōdidit. 12. 12.
 Alexander se patri pr̄fert. 12. 12.
 Alexander ob Clyti mortem p̄c̄n-
 tentia. 12. 13.
 Alexander in conuiuiō Clytum occi-
 dit. 12. 13.
 Alexander Alexādrī filius. 12. 17.
 Alexādrī audacia. 12. 21.
 Alexādrī ingens animus ibidem.
 Alexādrī periculum. 12. 22.
 Alexander Darīj filiam vxorem ac-
 cipit. 12. 24.
 Alexādrī munificentia. 12. 25.
 Alexādrī ira in suos. 12. 26.
 Alexādrī mors p̄dicitur. 12. 28.
 Alexander venenum bibit. 12. 29.
 Alexādrī in morte cōstantia. 12. 32.
 Alexādrī vxor Roxane. 12. 33.
 Alexāder quoto āno mortuus. 12. 34.
 Alexādrī conceptus qualis. 11. 22.
 & 12. 34.
 Alexādrī ortum quā prodigia p̄g-
 cesserunt. 12. 35.
 Alexādrī successorū varīj bellorum
 motus. 13. 16.
 Alexander Caiisthenem philosophū
 foede perimit. 15. 6.
 Alexander magnus a quo & quali-
 ter peremptus. 12. 30.
 Alexādrī p̄ceptor Aristoteles. 12. 35.
 Alexādrī post mortem h̄eres. 12. 33.
 Alexādrī filij. 12. 33.
 Alexādrī mortem oēs vi tā gentes
 velut parentē luxerunt. 13. 1.
 Alexādrī duces quales. 13. 2.
 Alexander quibus ministris vicerit
 orbem. 13. 3.
 Alexādrī successores plurimi. 13. 9.
 Alexādrī Magni soror Cleopatra.
 13. 15. & 14. 1.
 Alexādrī filius perimitur. 15. 3.
 Alexādrī magni sc̄ultia. 12. 30. &
 15. 6.
 Alexādrī successores/ qui duo reli-
 qui erant, in se concurrunt. 17. 2.
 Alexāder Magnus qualiter ex Achil-
 le duxit originem. 17. 7.
 Alexādrī Magni vltio in Tyriorum
 gentem. 18. 9.
 Alexādrū Magnum Carthaginen-
 ses quoq; timuerunt 21. 9.
 Alexander, q̄ antea Prōpalus. 35. 2.
 Alexander is interficitur. 35. 4.
 Alexander qua arte rex Syrię effici-
 tur. 39. 2.
 Alexādrī cauillū in sacrilegio. 39. 4.
 Alexādrī sacrilegium. 39. 4.
 Alexādrī huius interitus. 39. 5.
 Alexander Cassādrī filius perimi-
 tur. 16. 2.
 Alexander Aegypti rex. 39. 10.
 Alexandria vrbs vbi sita. 21. 9.
 Alexandria conditio. 11. 24.
 Alexādrīā Deomenes cōstruit. 13. 9.
 Alexandria delitiā. 30. 2.
 Amazonū mulierū origo. 2. 10.
 Amazones vnde dictę. 2. 11.
 Amazones Martis filia. 2. 12.
 Amazonum successus. 2. 12.
 Amazones ab Hercule supatę ibidē
 Amazonum cades. 2. 13.
 Amazonū nomē q̄n intercidit. 2. 16.
 Amazonum reginę cum Alexandro
 concubitus. 12. 6.
 Amazon Thalestris, Alexandro mi-
 scetur. 42. 7.
 Ambigerus rex. 12. 22.
 Ambitio cuius sit causa mali. 7. 12.
 Ambri populi. 12. 21.
 Amyntas rex & eius filij. 7. 5. 8.
 Amyntæ Cygæa uxor. 7. 8.
 Amyntas, Alexander, Perdicaq; fra-
 tres. 7. 8.

Ammonis templū nobilissimū. 1. 24.
Ammonis Alexander filius. 11. 23.
Amoris materni exemplum. 24. 3.
Amphionides rex. 2. 20.
Amulius Albanorū rex. 43. 4.
Anafæ virginis raptus. 17. 6.
Anafarnes Xerxis patruus. 2. 30.
Anaxilai iusticia. 4. 5.
Andragoras præfectus. 12. 9.
Andromaches raptus. 17. 6.
Annus insignis. 5. 17. & 32. 11.
Antandrus dux. 22. 13.
Antenor quos in Italiam aduexerit. 20. 1.
Anthiope Amazonū regina. 2. 13.
Antigonæ Eumenē bello supat. 14. 5.
Antigonus captus. 14. 10.
Antigoni Demetris filii vincit. 15. 4.
Antigonus occidit. 15. 12. & 28. 9.
Antigonus regno pellitur. 24. 2.
Antigoni dementia. 25. 1.
Antigoni contra Gallogræcos uictoria. 26. 4.
Antigonus Philippi tutor. 28. 6.
Antiochia vrbs vnde dicta. 15. 10.
Antiochi Laodice vxor. 15. 9. & 27. 1.
Antiochi Beronice vxor. 27. 1.
Antiochus Hierax dictus. 27. 3.
Antiochus in Asia rex creat. 29. 1.
Antiocho Romani cur bellum mouent. 31. 1.
Antiocho contra Romanos Hannibal iunctus. 31. 2.
Antiochi, & Hannibalis in moliendo bello aduersus Ro. cōsilia. 31. 6.
Antiochi stulticia. 31. 11.
Antiochum Romani superant. 31. 12. & inde. (31. 13.
Antiochum contra. L. Scipio mittit
Antiochus rex vincitur. 31. 17.
Antiochus Dodonū templū spoliat. 32. 4.

Antiochus circulo a Popilio inclusus cogitur respondere. 34. 5.
Antiochus rex. 36. 2.
Antiochi Cleopatra vxor. 36. 2.
Antiochus contra Parthos. 38. 24.
Antiochi diuitiū ingentes. 38. 26.
Antiochi successus. 38. 26.
Antiochi interitus. 32. 4. & 38. 27.
Antipater Alexadrū perimit. 12. 30.
Antipatri obfessio. 13. 13.
Antipatri in matrē sequit. 16. 1.
Antoninus imperator. 1. 3.
Antonius in Parthis bellū infert. 41. 3.
Antonius a Parthis vincitur. 42. 11.
Apium vsus a quo repertus. 13. 19.
Aquæ mira natura. 44. 6.
Aquilæ ostentum. 20. 6.
Aquilus Marcus consul. 36. 11.
Aquilus legatus. 38. 6.
Aquilus is vincitur. 38. 6.
Aracus dux. 3. 8.
Aras dux. 24. 1.
Arbactus præfectus. 1. 9. & inde.
Archagatius Agathoclis filius. 22. 16.
Archelaus Amyntæ filius. 7. 8.
Archidamus dux. 6. 12.
Argeus rex. 7. 3.
Argyraspides vnde dicti. 12. 16.
Argyraspides milites vincunt. 14. 6.
Argonautæ in Istriā fugiunt. 32. 9.
Ariarathis Laodices vxoris in filios sequit. 37. 1.
Ariarathis pater. 10. 1. (38. 1.
Ariarathes rex. 13. 14. & 35. 1. &.
Ariarathes in Cappadocia rex creatur. 29. 1.
Ariathis regina, deaq. 36. 3.
Aridæus Amyntæ filius. 7. 8.
Aridæus Alexandri frater rex appellatur. 13. 6.
Aridei Euridice vxor. 14. 11.
Aridei interitus. 14. 12.

Ariobarzanes rex. 38.4.
Arisba rex. 7.12.&.17.6.
Arisba regno pellitur. 8.13.
Arisbe Troas vxor. 7.12.
Aristeus Cirenis filius. 13.17.19.
Aristei reperta plura. 13.19.
Aristidis fides in patriam. 2.48.
Aristonicus Eumenis filius. 36.10.
Aristoteles Alexātri p̄ceptor. 12.35.
Aristotimi tyranni crudelitas. 26.2.
Aristotimi cedes. 26.3.
Armatorū ingens numerus. 2.32.
Armēi cōsideratio & termini. 42.3.
Armenia vnde dicta. 42.7.
Armenius rex. 42.3.
Armenij regni, ac gētis origo. 42.3.
Armenius quis. 42.6. (41.9.
Arsacides oēs dicti Parthorū reges.
Arsaces Parthorū rex. 36.1.&.38.
22.&.41.7.
Arsinoe Ptolomei vxor. 17.4.
Arsinoes regiē historia 24.2.&.26.6
Arsinoes filij perimuntur. 24.5.
Arsyricē Agathoclem priuignū perimit. 17.1.
Artabanus rex. 42.2.
Artabanus p̄fectus. 3.1.
Artabani p̄fecti cades. 3.2.
Artamenes rex. 27.5.
Artaxerxes Persarū rex. 5.24.
Artaxerxes dux. 6.1.
Artaxerxes rex. 3.2.
Artaxerxes & Cyrus fratres de regno disident. 5.23.
Artaxerxis ingēs filiorū nūerus. 10.1
Arthemanes Darij filij. 2.29.
Arthemysia regina. 2.40.
Artoadistes rex. 42.3.
Aruas Mofi filius. 36.5.
Asia Romanorū q̄liter facta. 36.11.
Asia Romanorum mores corrupisse

Afyboli populi. 12.20.
Afistratus Castoris auriga. 42.5.
Asphaltites lacus, & eius mira natura. 36.7.
Assyriorū rex Ninus prim⁹ q̄lis. 1.4.
Assyriorū habitus qualis. 1.6.
Assyriorū regū mos. 1.8.
Assyrij quot annos regnauerit ibidē.
Assyrij olim / inde Syri dicti. 1.8.
Assyriorum regnū ad Medos translatum. 1.9.
Astasia Artaxerxis vxor. 10.2.
Astyages rex. 1.9.
Astriopei Thelogonus pater. 7.1.
Astus mirus. 1.14.21.28.30.&.26.
2.&.31.7.&.32.10.
Astus Alexandri cum suorum epistolis. 12.11.
Astus principis. 2.47.&.14.4.
Astus Romanorū cū Hānibale. 31.7.
Athenis hostium p̄sidium desicitur. 6.7.
Athenarum fatum. 6.10.
Athenarū instauratio. 2.45.
Athenē in Lacedemoniorum potestatem celsere. 15.6.
Athenis tyranni efficiuntur. 5.23.
Athenē a Philippo vincuntur. 9.6.
Athenarum laudes. 2.19.
Athenæ vnde dictę. 2.19.
Athenarum reges. 2.19.
Athenē incensę. 2.38.
Atheniensium bella. 2.18.
Atheniensium & Doriensium bellū. 2.21.
Atheniensium regum finis. 2.22.
Atheniensium, & Megarēsiū bella ibidē.
Atheniensium inuenta. 2.19.
Atheniensium vetustas. 2.19.
Atheniensis tyrannus prius qs. 2.25.
Atheniensēs Darius inuadit. 2.26.
Atheniensium & Lacedemoniorum bellum. 3.13.

Athenienses nauali proelio vincuntur. 3. 14.

Athenienses in Sicilia vincunt. 4. 10.

Atheniensium clades. 4. 11. & 5. 11.

Athenienses in Siciliam classem mittunt. 4. 6. 7.

Atheniensium, & Aetolorum bellum. 13. 11.

Athenienses cunctis Graecis odio. 5. 2.

Atheniensium tyranni quadringenti. 5. 7.

Atheniensium victoria. 5. 7.

Atheniensium dux Conon. 5. 11.

Atheniensium clades recentior. 5. 12.

Atheniensium consternatio. 5. 14.

Athenienses tyranni triginta alij. 5. 17.

Athenienses tyranni decem. 5. 21.

Atheniensium effoeminatio. 6. 17.

Atheniensibus Philippus bellum infert. 9. 5. (9. 6.)

Athenienses a Philippo victi. 7. 12. &

Atheniensium redargutio. 8. 4.

Attalicæ opes. 36. 10.

Attali stuprum. 9. 11.

Attali, & Rhodiæ ad Romanos legatio. 30. 5.

Attali regis frauitia. 36. 8.

Attali Beronice vxor. 36. 8.

Attali studium. 36. 9.

Attalus Romanos heredes regni reliquit. 36. 9. (19.)

Attidis noie Attica regio vocata. 2.

Attilij consulis diligentia in comparando bello. 31. 11.

Attilius contra Antiochum. 31. 12.

Attilius Regulus consul. 42. 6.

Augustus quid cum Parthis. 42. 13.

Augustus Hispaniã demum pacauit. 44. 13.

Augusti omnes Romani imperatores dicti sunt. 41. 9.

Aurum Tolosanum quod. 32. 7.

Auri ingens copia. 44. 6.

Abylon Zopyri arte proditur. 1. 31.

Babylonis constructio. 1. 7.

Baccabassus quis. 3. 2.

Bachasus rex. 41. 12.

Bactriani mille vrbes habuere quondam. 41. 7.

Bactrianorum regnum amissum. 41. 10.

Balsamum vbi proueniat. 36. 6.

Barbarorum desperatio. 13. 14.

Barce vrbs. 1. 18. & 12. 24.

Barfenes interitus. 15. 3.

Battus Cyrenem construit. 13. 18.

Batti pater quis. 13. 17.

Belgius Gallorum dux. 24. 8.

Bellum cruentissimum. 3. 14.

Bellandi mira consuetudo. 41. 3.

Bellum indicendi consuetudo. 11. 10.

Bellorum varij motus inter Alexandri successores. 13. 16.

Bergomum a quibus conditum. 20. 16

Beroe Glauci vxor. 17. 8.

Beronice Arsinoes filia. 26. 6.

Beronices interitus. 27. 1.

Beronice Attali vxor. 36. 8.

Bersanie ab Alexandro amata. 11. 20.

Bersus Darij interfectus. 12. 11.

Bilbilis fluij natura. 44. 6.

Byrsa vnde dicta. 18. 14.

Byrsia vrbs. 12. 29.

Bizantium a quo conditum. 9. 10.

Bomilchar cruci affigitur. 22. 15.

Brennus in Macedoniã irrupit. 24. 11.

Brenni huius interitus. 24. 17.

Brixia a quibus condita. 20. 11.

Brundisium oppidum a quibus conditum. 12. 4.

Brutij quales, & a quibus. 23. 10.

Brutij vnde dicti, ortus. 23. 2.

Bubaris dux. 7. 7.

Bucephala vrbs. 12. 19.

Buriae mulieris proditio. 23. 2.

Ceipyrona Alexātri Mag-
ni dux a Scythis vicī. 2. 7
Cæsaris, & Pompei bellū
42. 8.
Cæsares omnes Romani imperato-
res dicti sunt. 4. 9.
Calama op. 15. 2.
Calimander quis. 38. 23.
Calisthenis philosophi interitus. 12.
16. & 15. 6.
Cambysis, & Astyagis historia. 1. 10.
Cambysis regis gesta. 1. 24. & inde.
Cambyses tēpla deoz diruit. 1. 23.
Cambysis sacrilegiū. 1. 24.
Cambysis interitus. 1. 25.
Candaulis, & Gygis historia. 1. 20.
Canis infanctem nutriens. 1. 11.
Caninis carnibus vescens. 19. 2.
Cappadoces sua, suos, seque combu-
runt. 13. 14.
Cappadoces, & Paphlagones a Ro-
manis libertate donant. 38. 4.
Caramādus Mafsiliēsiū dux. 43. 15.
Caranus Macedonię rex. 7. 2.
Caranus Alexandri frater. 11. 3.
Cariades dux. 4. 7.
Carthago noua Hispāię vrbs. 44. 5.
Carthaginis Africae vrbs conditio
qualis. 18. 14.
Carthago hęc qñ condita. 18. 17.
Carthaginenses olim hominē immo-
labant. 18. 17. & 19. 2.
Carthaginensiū successus. 18. 17.
Carthaginēsiū, & Siculoz bella. 4. 5
Carthaginenses auxiliū contra Pyr-
rhum Romanis mittunt. 18. 4.
Carthaginēsiū & Romanoz cōsilia
de inuadenda Sicilia. 18. 4.
Carthaginēsiū origo. 18. 5. & inde.
Carthagi. dictatorē habuere. 19. 1.
Carthaginenses Sicilię bellum infe-
runt. 18. 5. & 19. 1.

Carthaginenses canina carne olim
vescebantur. 19. 2.
Carthaginensium cum Ro. bellum se-
cundum. 29. 4.
Carthaginēses humanas hostias in-
molabant. 19. 3.
Carthaginenses Alexandrum mag-
num timent. 21. 9.
Carthaginēsiū noua clades. 22. 14.
Carthaginēses cōsulē habuere. 31. 4.
Carthaginenses a Mafsiliensibus vi-
cti. 43. 14. (44. 11.)
Carthaginēsiū in Hispania imperiū.
Carthalo dux. 18. 18.
Cassander Alexandro Magno vene-
num porrigit. 12. 30.
Cassandri sequit. 14. 14. & inde.
Cassandri Philippus filius, rex effici-
tur. 15. 12. (16. 2.)
Cassandri filius Alexander, perimit
Cassandria vrbs. 24. 2.
Cassius Ro. Parthos perimit. 42. 8.
Castoris aurigę. 42. 5.
Castori, & Polluci vota fiunt. 20. 4.
Castor & Pollux quando pugnare vi-
si. 20. 6. (4. 6.)
Catanensū, & Syracusanoz bella.
Catonis fortitudo. 33. 3.
Cecrops cur bifrons dictus. 2. 20.
Celeritas mira nunci. 20. 6.
Cepionis ducis gesta. 32. 8.
Cerua puerū alens. 44. 8.
Chalibis flumis natura mira. 44. 6.
Charazini populi. 12. 15.
Charybdidis fabula. 4. 3.
Chion, & Leonides Platonici philo-
sophi. 16. 13.
Cydnus fluuius qualis. 11. 16.
Cygea Amyntę vxor. 7. 8.
Cilicia ab Alexandro capie. 11. 22.
Cimon Melciadis filius. 2. 49.
Cimonis erga patrē amor. 2. 49.

Cymus Batti pater. 13. 17.
Cyneas Pyrrhi orator. 18. 5.
Cynigeri cuiusdā mira virtus. 2. 28.
Cypriorū vetustas/ & mos inprostit-
tuendis virginibus. 18. 12.
Cyra mons. 13. 19.
Cyrenes vrbis conditio quo oraculo
coępta. 13. 18.
Cyrenes fabula, & eius filij. 13. 19.
Cyriceņus rex. 39. 7.
Cyrtaus poeta, & dux. 3. 11.
Cyri regis historia. 1. 12.
Cyri mira fortuna. 1. 12.
Cyri nutrix Sparcon. 1. 12.
Cyri imperium in Lydios iterum vi-
ctos. 1. 19.
Cyri gesta/ac regnum. 1. 21.
Cyri consiliū in capiēdo hoste. 1. 22.
Cyrus cum ducentis milibus Persa-
rum cęditus. 1. 23.
Cyrus quot annis regnauerit. 1. 23.
Cyrus contra Scythas. 2. 7.
Cyrus Darj filius. 5. 10.
Cyrus/ & Artaxerxes fratres dissi-
dent. 5. 23.
Cyri interitus. 5. 24.
Cyrus a cane nutritus. 44. 9.
Claudius Appius. 18. 5.
Clearchus quid erga patriam, ac re-
liqua historia. 16. 9.
Clearchus Heracliensū tyrannus.
16. 11.
Clearchus tyrannus occidiť. 16. 14.
Cleopatra a filio occidiť. 39. 11.
Cleopatra Alexandri Magni soror.
13. 15. & 14. 2.
Cleopatra Mithridatis soror. 38. 18
Cleopatra Philippi vxor. 9. 10.
Cleopatra Antiochi vxor. 36. 2.
Cleopatra quid erga filios. 39. 7.
Cleopatra iunior occiditur a sorore.
39. 10.

Cleophis regina. 12. 17.
Clyti ducis interitus. 12. 12.
Coaguli vsus repertio. 13. 19.
Codamanus rex. 10. 3.
Codrus rex pro pria spē se se mor-
ti offert. 2. 21.
Caforū ingens numerus. 2. 17. 28.
Colchos Istriā incoluisse. 3. 2. 8.
Comaris qs/ & eius interitus. 1. 24.
Cometes mirus. 37. 2.
Commanus rex. 43. 10. (12.
Cōmani regis cędes, interitus q. 43.
Comū oppidū a qbus cōditū. 20. 11.
Conon Atheniensū dux. 5. 11.
Cononis clades. 5. 12.
Cononis fuga. 5. 13.
Cononis virtus. 6. 4.
Cononis consilium. 6. 5.
Cononis reditus Athenas. 6. 10.
Consulem Carthaginenses habuere
aliquando. 31. 4.
Conuiuiorū mos apud Persas. 7. 6.
Corynthij cōtra Lacedęmōios. 5. 22.
Cression rex. 38. 12.
Critias tyrannus. 5. 20.
Croęsus Babylōis auxilio venit. 1. 18
Croęsi ingētes diuitię. 1. 18.
Croęsus rex capitur. 1. 19.
Croęsi amor apud oēs. 1. 19.
Crotoniēsium, & Locrensiū bellum,
votumq. 20. 4.
Cruelitatis exēpla. 1. 13. 23. & 12.
10. & 14. 14. & 16. 1. & 17. 1. & 18.
10. & 21. 1. & 26. 2. & 36. 8. & 37.
1. & 39. 10. 11. et. 42. 11. et. 44. 7.
Crucis suppliciū. 2. 17. et. 21. 7.
Aci Getarū soboles. 32. 9
Demonum pręstigia cir-
ca Delphos. 2. 38. et.
24. 17.
Damascus rex. 36. 3.
Darius Pęnis imperat. 19. 2.

Darij Hyftaspis filius. 1. 28.
Darij vxor quæ. 1. 29.
Darius rex a suis declarat. 1. 29.
Darius contra Scythas. 2. 7.
Darii ingens exercitus. 2. 17.
Darii fuga ex Scythia. 2. 18.
Darius contra Græcos. 2. 18.
Darii Arthemanes filius. 2. 29.
Darius Athenienfes bello aggredi-
tur. 2. 26.
Darii interitus. 2. 29. & 10. 4.
Darii filii. 2. 29. & 5. 17.
Darius Thratiam infestat. 7. 5.
Darii pater quis ac eis fratres. 10. 1.
Darii copiæ ingentes. 11. 12. 17. 25.
Darii mater vxor, filię, ab Alexan-
dro captæ. 11. 19.
Darii ingentes opes. 11. 20.
Darius tertio ab Alexandro vinci-
tur. 11. 28.
Darii charitas erga suos. 11. 29.
Darius a suis capitur. 11. 31.
Darii verba extrema ad Alexandrũ
11. 32.
Darii finis vltimus. 11. 33.
Darii mortem Alexãder lachrymis
prosequitur. 11. 33.
Darii Bersus quã interfector. 12. 11.
Darii filiam vxorem accipit Alexan-
der. 12. 24.
Deidamia regina. 14. 13.
Delphicum miraculum. 2. 38.
Delphicum antrum, siue specus mi-
rus. 24. 13. (24. 12.
Delphorum spoliatio. 2. 38. & 8. 2. &
Delphorũ situs atq; descriptio. 24. 12
Demaratus Lacedæmoniorũ rex. 2. 31.
Demaratus Pythagorę pater. 20. 6.
Demetrius Antigoni filius a Ptolo-
mæo vincitur. 15. 2.
Demetrius a Macedonibus rex ap-
pellatus. 16. 2.

Demetrius Selenco deditur. 16. 5.
Demetrius Cirenis occidit. 26. 7.
Demetrii Phytia vxor. 28. 1.
Demetrius Illyriorum rex e regno
pellitur. 29. 2.
Demetrius Romanorũ obses. 32. 4.
Demetrii verecundia. 32. 4.
Demetrii interitus. 32. 5. & 34. 6. &
35. 2. & 39. 31.
Demetrius a filio interficitur. 34. 6.
Demetrius rex efficitur. 35. 5.
Demetrius a Parthis capitur. 36. 1. 2
Demetrius a Parthis iterum capi-
tur. 38. 22.
Demetrii varii casus. 38. 23.
Demetrii superbia, & eius e regno
expulsiõ. 39. 1.
Demophon rex. 2. 20.
Demosthenes dux exercitus in Sici-
liam mittitur. 4. 9.
Demosthenes seipsum perimit. 4. 11.
Demosthenis exilium. 13. 12.
Demosthenis autoritas. 11. 4.
Deomenes rex. 28. 8.
Desperatio quid possit. 20. 6.
Deucalion cur creditus homines re-
parasse. 2. 20. (32. 4.
Deorum spretus. 1. 24. & 24. 12. &
Deorum vindicta. 28. 5.
Dictatorem Carthaginenses etiam
habuerẽ. 19. 1.
Didonis reginæ laus. 11. 21.
Didonis e patria fuga. 18. 11.
Didonis nuptias postulat Hyarbas.
18. 15.
Didonis interitus. 18. 16.
Dido pro dea tandẽ habita. 18. 16.
Diluuium Græciæ. 2. 20.
Diocles tyrannus. 2. 25.
Diomenes Alexãdriã ædificat. 13. 9.
Dionysius Siciliae rex contra Græcos
20. 1.

Dionysij tyranni exitus. 20. 11.

Dionysij interitus. 20. 12.

Dionysij iunioris erga populū ab initio munificentia. 21. 1.

Dionysij scuitia, atq; tyrannis ibidē.

Dionysij tyranni eregno fuga. 21. 3.

Dionysij exilium. 21. 7.

Dionysius principatu amisso litteras docuit. 21. 8.

Discordia quid possit. 8. 10.

Diuitiarū cupido vbi/ & vsus. 2. 6.

Diuitiarum spretus. 3. 5.

Diuitiæ Antiochi ingentes. 38. 26.

Dodoneū templū Antioch⁹ spoliat. 32.

Doricetes Thraciæ rex. 16. 3. (4.

Doriensū, & Atheniēsū bellū, 2. 21.

Dos apud quos nulla. 3. 6.

Dracę populū. 12. 11.

Ducis nobilis atq; optimi descriptio 5. 1. & 37. 3.

Ducum noua discordia. 15. 1.

Dysfa vrbs. 7. 2.

Eleade verba ad Alexandrum. 11. 6.

Elephanti quando primū in Italia visi. 18. 2.

Elimę populū. 36. 1. & 41. 12.

Elisa id est Dido. 18. 10.

Emathia regio vnde dicta. 7. 1.

Emathion rex. 7. 1.

Epaminundæ ducis gesta. 6. 13.

Epaminundę virtutes. 6. 16.

Epaminundæ interitus. 6. 14.

Epet populū a quo. 20. 2.

Ephestionis ducis mors. 12. 28.

Ephesum a quo conditum. 2. 12.

Epigoni qui. 12. 9.

Epyrotici regni vetustas, eiusq; regni regū successio. 17. 5.

Epyri Pyrrhus rex. 16. 4.

Equarū cōceptus vbi ex vento. 44. 4.

Equus solī vbi sacrificatur, 1. 28.

Exiccata flumina ob bibētium multitudinem. 2. 32.

Euagoræ victoria. 5. 14.

Euander Arcas in Italia. 43. 2.

Euanthe mulier. 30. 3.

Eucratides a filio interficitur. 41. 10.

Euergitæ populū. 12. 11.

Eumenis Aristonicus filius. 36. 9.

Eumenis successus. 13. 21.

Eumenis historia. 14. 1.

Eumenis cōsiliū ī discutiēdo piculo, qđ tūc ab Antigono instabat. 14. 2.

Eumenes ab Antigono vincit. 14. 3.

Eumenis ars. 14. 5.

Eumēis cōstātia ī summo piculo. 14. 8.

Eumenes contra Gallos, & Antiochum. 27. 4. (ibidē. 5.

Eumenes maiorē partē Asię occupat

Eumenes pro Romanis. 31. 16.

Euphites populū. 12. 19.

Eurydanus dux. 24. 14.

Eurydice Lyfimachi filia. 16. 4.

Eurydice Philippi mater. 7. 8.

Eurydice Aridai vxor. 14. 11.

Eurydices interitus. 14. 12. & 30. 2.

Eurimedon in Siciliā mittit. 4. 9.

Euryonē Philippi regis soror. 7. 9.

Eurix Aiakis filius. 44. 5.

Europus rex. 7. 2. 4.

Eutocus Cyrenis filius. 13. 19.

Abritiū Lucinus. 18. 5.

Famę velocitas. 2. 45.

Fatua, & Faunus coniuges. 43. 2.

Faunus vetustus Italię rex. 43. 2.

Fauni vxor. 43. 2.

Feræ puerū lacte interdū nutriunt. 1. 11. & 44. 7.

Ferri mira temperatura. 44. 6.

Fictio mira. 3. 6. Supra Astus.

Filioꝝ ingēs numerus. 10. 1. & 39. 13.

Filioꝝ erga patrē scuitia. 10. 1.

B

Filius matrem perimens. 16. 1.
Flaminij consulis hortatio. 30. 8.
Floralia festa apud Massilienses 43. 11
Foemia ingētis animi. 1. 6. 21. & inde
Foeminaꝝ facinus in Persas fugien-
tes. 1. 17.
Foeminaꝝ pmiscuus cōcubitus. 3. 8.
Foeminaꝝ erudele facinus. 1. 23. &
37. 1. & 39. 11.
Foeminaꝝ apud Parthos magna cu-
stodia. 41. 4.
Foeminaꝝ p̄ter morē in castris. 12. 8.
Fortitudinis exemplum. 13. 14.
Fortunaꝝ varietas in Xerxe. 2. 43.
Fortunaꝝ volubilitas. 26. 6.
Fraterni amoris exemplū. 2. 31.
Furius dux. 43. 8.
Furtum ubi nullum. 2. 6.
Futuraꝝ vera p̄dictio. 29. 4.

Albetia regio vnde dicta.
44. 5.
Galleci populi. 44. 5.
Galliam absiduis ventis
fatigari. 44. 1.
Gallogræcia quare sic dicta. 25. 5.
Gallorū in suos scelus. 26. 3.
Gallogræci cęduntur. 26. 5.
Gallorum flagitium. 27. 4.
Galli quas vrbes in Italia condide-
rint. 20. 11.
Galli senones qui. 20. 20.
Gallos ingens numerus Italiam pe-
tit. 24. 6.
Galli Romam capiunt. 24. 7.
Galli quales. 24. 7.
Galli augurandi peritissimi. 24. 7.
Gallos Belgicus dux. 24. 8.
Galli a Sosthōne expugnati. 24. 10.
Galli quid apud Delphos. 24. 12.
Gallorum clades. 24. 17.
Galli ab Antigono cęduntur. 25. 3.
Gangaritis populi. 12. 19.

Garbine mulieris nomen. 13. 4.
Gargoris rex. 44. 7.
Gargoris sc̄uitia in nepotē. 44. 7.
Gelo Sicilię tyrannus. 23. 8.
Gerionis fabula vnde orta. 44. 10.
Gelsona populi. 12. 20.
Getę contra Macedones. 25. 1.
Getarū Daci soboles. 23. 9.
Gygis & Candaulis historia. 1. 20.
Gylippus Lacedæmoniorū dux. 4. 9.
Gisgo Carthaginensis dux. 19. 3.
Glauci Beroe vxor. 17. 8.
Gneus Ostavius. 33. 4.
Gobryas quid erga Magos. 1. 27.
Gordij plaustrum mirum. 11. 15.
Gordius rex. 11. 15.
Gordius quis. 38. 1.
Græciæ edia in Athenienses. 5. 2.
Græcię toti pax restituta. 6. 12.
Græcia cur imperiū perdidit. 8. 1.
Græciæ toti Philippus Macedo bellū
infert. 9. 1.
Græciæ status. 13. 11.
Græcia magna cur pars Italia dicta
est. 20. 2.
Græcia tota Philippo rebellat. 30. 5.
Græci Italiā ineluerūt quondā. 20. 1.
Græcorū qui non contra Troiam ar-
ma ferunt. 28. 1.
Granaus rex. 2. 19.
Gryphina regina. 39. 4.
Gryphina huius interitus. 39. 10.
Griphus Syrię rex. 36. 3.

Abidis regis historia. 44. 9.
Habraam rex. 36. 3.
Hamilcharis Carthagi-
nensis interitus. 4. 5. &
19. 2. & 44. 12.
Hamilchar quis. 19. 1.
Hamilcharis filij. 19. 3.
Hamilcho Carthaginensis. 19. 3.
Hamilcho seipsum perimit. 19. 7.

Hannibal contra Romanos Antio-
cho iunctus. 31.2.

Hannibalis Astus. 31.3. & 32.10.

Hannibalis fuga ad Antiochū ibidē
Hannibalis, & Antiochi in moliendō
bello aduersus Romanos consilia.
31.6.

Hannibal Romanorum hostis a pue-
ritia. 29.1.

Hannibalis consiliū de bello Roma-
nis inferendo. 31.9.

Hannibal nauali pugna vincit. 31.13

Hannibal ad Prusiā regem se con-
sultat. 32.9.

Hannibalis opes. 32.9.

Hannibalis mors. 32.11.

Hannibalis morū moderatio. 32.12

Hannibal quōt annis in Italia. 44.12

Hanno dux Carthagenensis. 19.3.

Hannonis tyrannis. 21.5.

Hannonis excogitatū scelus. 21.6.

Hannonis supplicium. 21.6.

Hanno cruci affigitur. 21.7.

Harpagus quis. 1.11. & inde.

Hastdrubal quis. 19.1.

Hastdrubalis interitus. 19.1. & 44.12

Hastæ honor apud veteres. 43.7.

Hastæ deorum simulacris addeban-
tur. 43.7.

Helimatus quid pro patria. 26.3.

Heleni regnum. 17.6.

Heraclæ vrbis origo. 16.6.

Heraclida Agathoclis filius. 22.8.

Heraclensium clades. 16.12.

Heraclensium tyranni plures. 16.14.

Heraclensium in hostes humanitas
16.8. (16.11.)

Heraclensium Clearchus tyrannus.

Herba salubris per quietē demon-
strata. 12.23.

Hercylides dux. 6.1.

Herculea audacia Prouerbiū. 1.2.

Hercules Amazones superat. 2.12.

Hercules, & Theseus cōtra Amazo-
nes. 2.14.

Hercules Alexandri filius cum ma-
tre occiditur. 15.3.

Heres quis conueniens. 12.33.

Herethcus rex. 2.20.

Herotimus sexcentos habuit filios.
39.13. (18.15.)

Hyarbas Didonis nuptias postulat.

Hydaspij populi. 12.11.

Hierax Antiochus dictus. 27.3.

Hiericon vallis. 36.6.

Hiero Sicilię rex. 23.8.

Hieronis origo vnde, atq; in eo pro-
digia, laudatq;. 23.9.

Himerus tyrannus. 42.1.

Iphicrates dux, ac eius laus. 6.9.

Hippias tyrannus quid contra pa-
triam. 2.26.

Hippiæ tyranni interitus. 2.29.

Hippolyte Amazon capiti. 2.13.

Hippolochus tyrannus. 5.20.

Hispalus rex. 44.1.

Hispaniæ laus, fertilitatq;. 44.1.

Hispania vnde dicta, eiusq; termi-
ni ibidem.

Hispaniæ forma. 44.2.

Hispaniæ vrbes. 44.5.

Hispania qualiter Romanorū facta.
44.12.

Hispani quales. 44.3.

Hystaspis Darsi filius. 1.28.

Holofernes rex. 35.1.

Homines immolātes, vescentesq; hu-
mana carne. 18.17. & 19.3.

Horodes Parthorū rex. 42.8.

Horopastes rex. 1.25.

Humanæ miserię exempla collige ex
principum, ac rerum publicarum
casibus / qui locis proprijs notati
sunt.

Apygij populi a qb9. 20. 2.
 Iasonis nauigatio, ac cete
 ra historia non sicut nar
 ratur ab alijs. 42. 4.
 Iasonis, & Medæ historia. 42. 4.
 Iasoni diuini honores, templaq; con
 structa. 1. 6.
 Illyrius Perdice frater. 13. 21.
 Illyrioz; bella. 7. 4.
 Illyrij a Macedonibus superant. 7. 5.
 Illyrij a Philippo victi. 7. 12.
 Imperioz; pluriū mira mutatio. 29. 1.
 Indice gētes ab Alexādro victæ. 12. 19.
 Inuentio prima lactis: mellis: apium:
 coaguli. 13. 18.
 Ioseph ludgus a fratribus venditus.
 36. 3.
 Ioseph idem futuroz; prescius. 36. 4.
 Ioseph idem magus habitus. 36. 3.
 Israel rex quis. 36. 3.
 Israelis tribus decem. 36. 3.
 Istriā regionem Colchos incoluisse.
 32. 8.
 Istri a Colchis ducunt originē. 32. 8.
 Istri vnde dicti. 32. 9.
 Italiā Græci incoluerūt olim. 20. 1.
 Italiæ vrbes plures a Græcis conditæ
 ibidem.
 Italia non nisi Italicis viribus subigi
 potest. 30. 10.
 Italiæ vrbes plures a Gallis conditæ.
 20. 11.
 Italiæ status a principio. 43. 1.
 Italiæ Sicilia quondā pars. 4. 1.
 Italia Saturnia dicta quondā. 43. 1.
 Italiæ Faunus quondā rex. 43. 2.
 Iudgōz; origo, ac reliq; historia. 36. 2.
 Iudgōz; potentia, atq; libertas. 36. 2.
 Iudæi vnde dicti. 36. 3.
 Iudæi a quibus subacti. 36. 3. 7.
 Iustinus historicus quō tempore flo
 ruerit. 1. 3.

Lactis vsus prima repperio
 13. 19.
 Lacedæmonioz; & Atheni
 ensiū dissensio. 3. 3. & ide
 Lacedæmonioz; respub. qualis. 3. 4.
 Lacedæmonioz; & Messeniorum bel
 lum. 3. 7. (cubitus. 3. 8.
 Lacedæmoniaz; mulierū insuetus cō
 Lacedæmonij in Italiā nauigant. 3. 9.
 Lacedæmoniorum, & Atheniensium
 bellum. 3. 13. (3. 17.
 Lacedæmonij Nauali plio vincuntur
 Lacedæmonij Syracusanis auxilium
 mittunt. 4. 8.
 Lacedæmonij iterum vincuntur. 6. 7.
 Lacedæmonios Thebani superāt. 6. 7.
 Lacedæmonij Philippo parere renu
 unt. 9. 9. (unt. 12. 2.
 Lacedæmonij Alexandri leges respu
 Lacedæmonij superantur, & eoz; in
 eo constantia. 28. 7.
 Lachetheus dux. 4. 7.
 Lamacus dux. 4. 8.
 Lampedo regina. 2. 11.
 Lamponius dux. 4. 7.
 Lanthinus rex. 2. 17.
 Laodice Mithridatis vxor. 37. 1.
 Laodices Ariarathis vxoris in filios
 fauitia. 37. 1.
 Laodice Antiochi vxor. 15. 9. et. 27. 1.
 Laodices testimonium. 38. 3.
 Laodomia regina occiditur. 28. 5.
 Laodomia Milo interfector. 28. 5.
 Latini populi ab Aenea conditi. 20. 1.
 Latinus Hercules filius. 43. 3.
 Latini mors. 43. 3.
 Leonati ducis interitus. 13. 14.
 Leonidæ Spartani facinus. 2. 34.
 Leonides, & Chion Platonicij philo
 sopheri. 16. 13.
 Leorphron tyrannus. 21. 3.
 Leosthenis ducis interitus. 13. 13.

Leuinius prætor quid contra Macedones. 29.7.
Leges plures naturales. 2. 22. & 3. 4. & 23. 1. & 43. 12.
Leges quoniam nullę fuerant. 1. 4.
Leges ferens primus seruare debet eandem. 3. 4.
Libertatis exemplum. 13. 14.
Libya qualiter Romanorū facta provincia. 39. 12.
Licinius Crassus in Asia occidit. 36. 10
Lycurgi regis laus. 3. 3.
Lycurgi leges nobiles. 3. 4.
Lycurgi simulata religio. 3. 6.
Lycurgi exilium, & eius ossa in mare cur proiecta. 3. 7.
Lycurgus dux alter. 29. 1. (20.
Lydię quales antea ac post fuerit. 1.
Lydię in Italia. 20. 1.
Lygortas præfectus. 32. 3.
Lysander dux. 5. 10.
Lysandri ducis interitus. 6. 8.
Lysias dux. 5. 19. (17. 1.
Lysimachia vrbs terremoto diruta.
Lysimachus quis, & eiusdem laus. 15. 5.
Lysimachi virtus in conficiendo leone. 15. 7.
Lysimachi, & Pyrrhi bellum. 16. 6.
Lysimachi interitus. 17. 2.
Lysimachus Agatoclem filium veneno perimit. 17. 1.
Litterarum occularum ratio. 21. 10.
Liuus historicus in quo reprehenditur. 38. 7.
Lixarum ingens numerus 38. 25.
Locrensiū & Crotonensiū bellum, votumque. 20. 4. & 21. 4.
Locrensiū victoria. 20. 5.
Locrensiū votum virginum. s. proficitur. 21. 3. 4.
Lucanorum gentis ritus. 23. 1.
Lucinus Fabritius. 18. 5.

Lucius Neuius Romanus. 31. 13.
Lucius Manilius consul. 41. 6.
Lucullus Tigranem regem superat. 40. 2
Lupa (mirum) pueros nutries. 43. 5.
Lupa Marti sacra ibidem.
Lupercalia sacra. 43. 2.
 Acedonia vetustas. 7. 1.
Macedonia qualis a principio. 7. 1. (sio. 7. 1.
Macedonię regum successores
Macedonicum cum Romanis bellum primum. 29. 6.
Macedonicum cum Romanis bellum secundum. 33. 1.
Macedonici belli apparatus. 33. 2.
Macedonicum bellum Paulo Aemilio decernitur. 33. 3.
Macedonum incrementa. 7. 3.
Macedonum reges ubi sepeliebantur. 7. 3.
Macedonibus unde bellica quaesita virtus. 7. 4.
Macedonum bella plura. 7. 4.
Macedonum regni oraculum. 7. 11.
Macedonum primę discordię. 13. 4.
Macedonum reges triginta. 33. 4.
Macedones quod dicitur regnauerunt. 33. 5.
Machus dux. 18. 18.
Magica ars a quo primum repta. 1. 5.
Magonis ducis filij. 19. 1.
Magorum quorundam tyrannis, interitusque. 1. 25.
Malachus dux. 16. 7.
Malthinius legatus. 38. 6.
Malthinius idem vincit. 38. 6.
Mandragoras Parthorum præfectus. 41. 7.
Maratonius campus, & in eo gestum bellum. 2. 27.
Marcus Crassus a Parthis perimitur. 42. 8.
Marcus Aemilius contra Antiochum. 31. 16.
Marcus Aquilius consul. 36. 11.

- Marcus Lepidus in Aegyptum mit-
 titur. 30. 5.
 Mardonius dux. z. 41. (44.
 Mardonius idem vincit in Boetia. z.
 Mardi populi. 12. 6.
 Mare mortuum. 36. 7.
 Maria quādo pontib9 iuncta. z. 33.
 Martis lucus. 43. 4.
 Martis fili9 Amazones. z. 12.
 Maricum bellum. 38. 10.
 Marthesia Amazonū regina. z. 11.
 Masinissa q̄ gratus Romāis. 38. 13.
 Mafilia vrbis conditio, & qualiter
 Romanis amica facta. 43. 8.
 Mafiliensiu gratia apud Romanos
 37. 1.
 Mafiliensium floralia festa. 43. 11.
 Mafiliensiu mores, istituta q̄. 43. 12.
 Mater veneno, quod filio parauerat,
 extinguitur. 39. 6. (3. 10.
 Matris in filios sc̄uitia. 37. 1. & 39.
 Matrem filius perimens. 16. 1.
 Matrimoniu a quo primum insti-
 tutum. z. 19.
 Mattheas Scythar9 rex. 9. z.
 Medanamis rex. 7. 3.
 Medea & Aeggi regis historia. z. 20
 Medea & Iasonis historia. 42. 4. Su-
 pra Iason.
 Mediolanū a quib9 conditū. 20. 11.
 Medo9 regnum, ac primus eorum
 rex. 1. 9.
 Medorum imperij finis. 1. 17.
 Medo9 reges quot annos regnaue-
 rint ibidem.
 Medorum nomen vnde. 42. 6.
 Megabafus rex. 7. 5.
 Megarensium, & Atheniensium bel-
 la. z. 22. (44. 7.
 Mellis vsus prima repertio. 13. 19. &
 Melciadis ducis gesta. z. 27. & inde.
 Melciadis filius Cimon. z. 49.
 Menalippa Amazon ab Hercule ca-
 pitur. z. 13.
 Menelaus rex. 7. 8. & inde.
 Menias princeps. 5. 19.
 Mergides Cambysis frater. 1. 24.
 Messenior9, & Acheor9 bellum. 32. z.
 Messenior9, & Lacedaemoniorum bel-
 lum. 3. 7. & inde.
 Messenij a quib9 victi. 3. 10. & 32. 3.
 Metapontini populi. 20. z.
 Methona oppidum. 7. 13.
 Metuentibus quies nulla. z. 43.
 Mezentij regis interitus. 43. 3.
 Mycale mons. z. 45.
 Midæ regis historia. 11. 15.
 Militaris seditionis descriptio. 13. 6.
 Milo Laodomæ interfector. 28. 5.
 Mineru9 panificijs placatio. 20. 3.
 Minotheæ vel Minithi9 Amazōis cū
 Alex. magno cōcubit9. z. 15. & 12. 6
 Minithi9 Amazonis cum Alexādro
 concubitus. z. 15. & 12. 6.
 Miraculū ingens. 1. 24. & 12. 23. &
 20. 6. & 24. 16. & 44. 7.
 Miraculum delphicum. z. 38.
 Miracula plura. 4. 1. & 20. 6.
 Myrtalis Olympias dicta prius. 9. 14
 Miserabilis digressus. 23. 5.
 Misericordiæ exemplum. 1. 11.
 Mithridaticum bellum. 37. z. (6.
 Mithridatici belli origo causa q̄. 38.
 Mithridatis interitus. 37. 1.
 Mithridatis parentes 37. 1.
 Mithridatis laus 37. 2.
 Mithridatis ortu quod prodigium
 visum. 37. z. 3.
 Mithridati quare venenum minime
 nocebat. 37. 3.
 Mithridatis latebre. 37. 3.
 Mithridatis gesta. 37. 3. & inde.
 Mithridatis studium. 37. 4.

Mithridatis Laodice vxor. 37.5.
Mithridates Paphlagoniam, & Capadociam occupat. 37.6.
Mithridatis fraudes. 38.1. & inde.
Mithridatis Parricidia. 38.1.
Mithridatis ad suos/nobilis allocutio. 38.7. (8.
Mithridates Romanis q̄ obiciat. 38.
Mithridatis propago qualis. 38.15.
Mithridatis Cleopatra foror. 38.18
Mithridates alter Parthorum rex. 41.10. & inde &. 42.2.
Molossorum regnum, eiusq̄ reges plures. 17.5.
Mons mirę naturę. 44.6.
Mortis spontaneę exemplum. 2.21.
Mores quorundam pessimi. 18.12. 17. &. 19.2.3.
Moses rex quis. 36.3.
Mosi plena historia. 36.4
Mosi Aruas filius. 36.5.
Mulierum seuitia. 1.23. &. 37.1. &. 39.11. Supra foemina,
Mumius consul. 34.2.
Mures Abderitas patria fugāt. 15.3
Mabis tyrannus. 30.7. &. 31.2.
Nabis idem vincit. 31.4.
Naualis pugna ad Salaminem cōmissa. 2.41.
Neoptolomęus rex. 13.20.
Neoptolemus rex. 7.12. &. 17.6.7.
Nereis regina. 28.5.
Nicęa vrbs. 12.19.
Nicęas dux. 4.8.
Nicomedis regis gesta. 38.1. & inde.
Nicomedes supplex Romam venit. 38.5.
Ninus primus Assyriorum rex qualis fuerit. 1.4.
Nini primi regis gesta. 1.5.
Ninus secundus Assyriorę rex. 1.8.

Nyfa vrbs. 12.16.
Nolani populi a quibus. 20.2.
Nomius Cyrenis filius. 13.19.
Nouerca veneno priuignum perimens. 27.1.
Numitoris regis historia. 43.4.
Nuncię mira celeritas. 20.6.
Ochus Darsi frater ac Persarum rex. 10.3.
Occhi pater quis. 10.1.
Ocij quoq̄ rationem reddendam esse. 1.3.
Oenomaus dux. 8.3.
Offelas rex. 22.14.
Olympiadem vxorem Philippus cur repudiat. 11.22.
Olympias regina. 28.4.
Olympiade vxore operante Philippus peremptus. 9.13.
Olympias olim Myrtalis dicta. 9.15
Olympias apud Macedones gratia. 14.17.
Olympiadis cędes. 14.15.
Olympias cuius filia. 7.12. &. 17.7.
Olympias stupri suspitione a Philippo pellitur. 9.10.
Olympias Pyrrhi regis filia. 28.1.
Olynthiacum bellum per Philippum gestum. 8.7.
Olynthum vrbs capitur. 2.44.
Olores rex. 32.9.
Opobalsamum vbi. 36.6.
Oracula plura. 2.38. &. 3.10.11. &. 7.2. &. 20.3.
Oraculum Spartanis datum. 2.35.
Oraculum Macedonum regi. 7.11.
Orestes Pyrrhum vbi peremerit. 17.6.
Oropastes rex. 1.25.
Orithya Amazonum regina. 2.13.
Orthanes quis. 1.25.
Ostentum mirum aquilę. 20.6.

- Acorus Parthorū rex. 42. 8.
Pæonia regio. 7. 1.
Pampatius rex. 41. 9.
Pandusia vrbs. 12. 3.
Panificia sacra. 20. 4.
Panos dei simulachrum. 43. 2.
Paphlagonēs, & Cappadoces a Romanis libertate donant. 38. 4.
Parapanmeni populi. 12. 11.
Parinnæ populi. 12. 11.
Parmenionis ducis interitus. 12. 10.
Parthenij qui, & quare dicti. 3. 8.
Parthiæ situs descriptio. 41. 2.
Parthicus sermo, habitusq. 41. 2.
Parthorum reges vnde originē habuerint. 12. 9.
Parthi / iisdem quod exules. 41. 1.
Parthorū consideratio. 41. per totū & 42. per totum.
Parthorū vetustas, atq. origo. 41. 1.
Parthorū militia qualis. 41. 3.
Parthorū bellandi ratio ibidem.
Parthis Antonius bellū infert ibidē.
Parthorū ingenia qualia. 41. 5.
Parthorū sepulchra aues esse & canes. 41. 5.
Parthorū mores quales. 41. 5.
Parthorum reges Arfacides omnes dicti. 41. 9.
Parthorum regni magnitudo, eiusq. termini. 41. 12.
Parthorū rex Phrahartes. 41. 1.
Parthorū rex Statenor. 41. 6.
Parthorū, & Scytharū bellū. 41. 1.
Parthi a Casio perempti. 42. 8.
Parthi Pompeio iuncti, iisdēq. Casarianorū inimici. 42. 9.
Parthi a Ventidio superantur, perimunturq. 42. 9.
Parthi. M. Antonium superant. 42. 11.
Parthorū ad Augustū legati, ac eidē Romana signa reddita. 42. 13.
Parsidē populi. 12. 19.
Patrię amoris exemplū. 21. & 26. 2 & 31. 14.
Pater filium veneno perimens. 17. 1.
Paulo Aemilio Macedonicū bellum decernitur. 33. 3.
Paupertas voluntaria. 6. 15.
Pausaniæ ducis exiliū. 6. 8.
Pausanias Philippū perimit. 9. 11.
Pausanias dux regnū affectat. 2. 48.
Pausaniæ interitus. 2. 49.
Pausanias rex. 5. 21.
Pacis leges cū Antiocho. 31. 15.
Penaxagoras dux. 2. 14.
Penthesilea Amazonū regina. 2. 15.
Peramus dux. 3. 15.
Perdicas rex. 7. 3. (7. 8.
Perdica, Alexāder, Amyntas fratres
Perdicæ odium a suis. 13. 20.
Perdicę interitus. 13. 21.
Perdicæ fratres. 13. 21.
Pericles Atheniensium dux. 3. 15.
Periclis tempestiua munificētia. 3. 17.
Perpennę consulatus. 36. 11.
Persæ a Medis deficient. 1. 16.
Persæ ad Maratonē vincunt. 2. 27.
Persarū manus imbribus deleta. 2. 38.
Persarū reges adorantur a suis. 6. 4.
Persarum Lascitia. 7. 6.
Persarū in conuiujs mos. 7. 6.
Persarum rex Occhus. 10. 3.
Persarū habitus sumit Alexāder. 12. 7.
Persę ad custodiam corporis sui ab Alexandro leguntur. 12. 26.
Persepolis vrbs. 1. 15.
Persepolis vrbs ab Alexandro capitur. 11. 30.
Persei regis qui & Perfes dictus est / in fratrem perfidia. 32. 5.
Perseus a Romanis vincitur. 33. 4.
Perseus cū duobus filijs capit ibidē.
Perusini populi ab Achęis orti. 20. 2.

Phalantus dux. 3.8.
Phalisci populi a quibus. 20.2.
Pharnabafus dux. 5.7. et. 6.1.
Pharnaces Parthorū rex. 41.10.
Pharnacis regnū. 38. 13.
Philippus medicus quid erga Alex-
andrum Magnū. 11.16.
Philippus Calsandri filius rex effi-
citur. 15.12.
Philippi Antigonus ductor. 28.6.
Philippus ī Macedōia rex creat. 29.1
Philippus Macedonię rex/bellū Ro-
manis infert. 29.3. (6.17.
Philippus obfes oli Thebanis datus
Philippus a quibus eruditus a pue-
ro. 6.17.
Philippus Macedoniae rex. 7.4.
Philippi mater Eurydice. 7.8.
Philippus Alexandri pater. 7.9.
Philippi regis interitus. 32.6.
Philippus Macedo ubi p̄cipuas vir-
tutes imbiberit. 7.9.
Philippi Alexandri patris/gesta plu-
ra. 5.11.
Philippi regis soror Euryone. 7.9.
Philippus ubi oculū amiserit. 7.13.
Philippi gloria. 8.4.
Philippi p̄fidia aduersus socios. 8.5.
et inde.
Philippus duos fratres suos p̄imit. 8.7.
Philippi scelera plura. 8.8.
Philippi successus. 8.13.
Philippus Gręcię toti bellū ifert. 9.1.
Philippū Pyrticā exercuisse. 9.1.
Philippi ars in Scythico bello mo-
uendo. 9.3.
Philippus Scythas superat. 9.4.
Philippus Atheniēfibus bellū ifert. 9.5.
Philippi ī Atheniēfēs benignitas. 9.6
Philippi feuitia in Thebanos. 9.8.
Philippo parere renuunt Lacedamo-
nij. 9.9.

Philippi regis ingens bellicus appa-
ratus. 9.9.
Philippi Cleopatra vxor. 9.10.
Philippū Pausanias perimit. 9.11.
Philippus Olympiade vxore operan-
te peremptus. 9.13.
Philippi Macedonis naturę descrip-
tio. 9.15.
Philippi eloquentia. 9.16.
Philippi & Alexandri inter se com-
paratio ibidem.
Philippi mortem, qui motus secuti
fuerint. 11.1.
Philippo tota Gręcia rebellat. 30.5.
Philippus Macedonię rex a Flam-
minio vincitur. 30.9.
Philoctetē in Italiā nauigasse. 20.2.
Philomenes rex. 37.7.
Philomenes dux. 8.2.
Philomēis, & Prusię regis bellū. 32.9
Philopater cur dictus. 29.1.
Philopomenes Acheorū dux. 29.8.
Philopomenes dux capitur. 32.2.
Philopomenes a Messenijs veneno
necatur. 32.3.11.
Philota ducis interitus. 12.10.
Phytia Demetrii vxor. 28.1.
Phyton Perdicę regis frater. 13.21.
Phocenses contra Thebanos. 8.2.
Phocensibus Thebanū vincunt. 8.3.
Phocensium excidium. 8.11.
Phocenses quo tempore in Italiam
nauigarint. 43.7.
Phrahartes Parthorum rex. 38.23.
& 42.1.11.
Phrahartīs huius interitus. 42.2.
Phrygius Castoris auriga. 42.5.
Ptales Molossoꝝ rex. 17.6.
Pictua vrbs. 14.13.
Pygmalionis regis seuitia. 18.10.
Pyrenę montis magnitudo. 44.2.
Pyrrhidę populi. 17.5.

Pyrrhi in Italiā accessus. 17.5.
Pyrrhi exitus & vxor. 17.5.
Pyrrhus ab Oreste Delphis perem-
ptus. 17.6. (18.1.
Pyrrhi regis bellū cōtra Romanos.
Pyrrhi Epirotarū regis filij tres. 18.1
Pyrrhus Epiri rex. 16.4.
Pyrrhi, & Lyfimachi bellum. 16.6.
Pyrrhus pro Tarentini contra Ro-
manos. 17.4. (18.3.
Pyrrhus. zoo. captiuos Ro. restituit.
Pyrrhi regis Olympias filia. 28.1.
Pyrrhus rex Sicilię vt Epiri appella-
tus. 23.6. (ibidē.
Pyrrhi regis ī Sicilia, & ī Italia gesta
Pyrrhus contra Antigonum. 25.5.
Pyrrhi ex Italia fuga. 26.6.
Pyrrhi filij interitus. 25.8.
Pyrrhi regis interitus. 25.8.
Pyrrhi laus ingens. 25.9.
Pyse in Iuguribus a quibus cōditā. 20.2
Pysistratus tyrannidē occupat. 2.25
Pysistrati ars in Megarēsis oppri-
mēdis. 2.24. (paterq. 20.7.
Pythagorę philosophi peregrinatio
Pythagorę philosophi disciplina. 20.8
Pythagoras philosophus Metapon-
ti perijt. 20.9.
Pythagoras philosophus p deo post
mortem habitus. 20.9.
Platearū vrbs incensā. 2.38.
Plinius iuuenis cuiusdā nomē. 2.20.
Poeni p̄lio ab Agathocle vincun-
tur. 22.12.
Poenos vincere Scipionū opus. 31.14
Reliqua supra Carthagenenses.
Polibites rex. 3.3.
Polipercontis ducis interitus. 13.21.
Polluci, & Castori vota fiunt. 20.4.
Pollux & Castor quando pugnare vi-
si. 20.6.
Pompei & Cesaris bellum. 42.8.
Pontibus maria quādo iuncta. 2.33

Porus Indorū rex. 12.18.
Pręsentia regis quantū possit. 7.5.
Principis q̄s eligi debeat. 12.33.
Principum arbitria pro legibus ali-
quando. 1.4. (37.3.
Principis optimi descriptio. 3.3. &
Princeps summus nō nisi vnicus esse
debet. 11.26. (nati sunt.
Principū casus varij/ suis locis cōsig-
Principis pessimi descriptio. 9.15.
Principū astus. Supra Astus.
Principatū mira mutatio. 29.1.
Principia q̄d sint. 11.11. (12.35.
Prodigia q̄ ī Alexādrī ortu euenere
Prodigium in Leone. 15.11.
Prodigia plura. 23.9. (3.
Prodigiū q̄d ī ortu Mithridatis. 37.
Proeliū cruentissimū. 3.12. & 11.18
Prompalus qui & Alexāder. 35.2.
Prouintiarū ordinatio. 13.9.
Prusię & Philomenis bellum. 32.9.
Prusię regis facinus. 34.1.
Prusias a filio interficitur. 34.7.
Ptolomæus vulneratur. 12.23.
Ptolomæus prius Aegypti rex. 13.9.
Ptolomę opes. 13.17.
Ptolomæus vincitur. 15.4.
Ptolomæi Lai mors. 16.5. (dem.
Ptolomæus sc̄d's Aegyptiorū rex ibi
Ptolomæi astus. 17.3.
Ptolomæi Arsinoe vxor. 17.3.
Ptolomę scelera. 24.3. & inde.
Ptolomę interitus. 24.6. (24.6.
Ptolomæus a Gallis capis, p̄miturq̄
Ptolomę filij interitus. 25.8.
Ptolomę, & Seleuci bellū. 27.2.
Ptolomæus Philopater in Aegypto
rex creatur. 29.1.
Ptolomæi deformitas. 38.20.
Ptolomæi parricidia. 38.21.
Ptolomæi Philopatris scelus. 30.1.
Ptolomę luxuria. 30.1.
Ptolomę mors. 30.4. & 39.6.

Ptolomei Romani tutores. 30.4.
Ptolomeus Ro. fidei creditur. 3.4.
Publius Popilius, & quid is cū Anti-
ocho. 34.4.

Puerorū educatio. 3.6. & 23.1.
Punicæ copiarū subita pestilentia con-
sumptæ. 19.5. (thaginēses.

Punicū bellū scdm. 29.4. Supra Car-

Væ vrbes a Gallis condi-
tæ in Italia. 20.11.

Quies nulla metuentibus
z. 43.

Anæ Abderitas epatria
fugant. 15.3.

Rebellantiū pœnæ. 1.19.

Regnorū quorundā ordinatio. 11.20.

Regnorū casus varij. 39. per totum.

Religio simulata. 3.6. & 11.23.

Religionis contemptę exemplū. 4.6.

& 20.3. & 39.4.9. Infra, tēploꝝ vio-

Religionis spretus. 24.11. (latio.

Remi, et Romuli historia. 43.4.

Remus, et Romulus cur Martis filij
crediti. 43.5.

Remus qualiter captus. 43.5.

Remus a Lupa nutritus. 44.10.

Respublica optima. 3.4. et inde.

Rex excellens. 17.6. (1.4.

Regū arbitria pro legib9 fuisse olim

Reges quales esse debent. 1.4.

Reges veteres quales. 1.4.

Regis presentia quantū possit. 7.5.

Regis pessimi descriptio. 9.15.

Reges et sacerdotes olim iidē. 36.6.

Regū pericula. Suis locis consignata
reperies.

Rhea vestalis ac mater Romuli. 43.

Rheginorū civiū cedes. 4.6. (4.

Rhegiū pmontoriū vnde dictū. 4.2.

Rhetos a Tuscis traxisse originem.
20.11. (gatio. 30.5.

Rhodiōrū, et Attali regis ad Ro. le-

Rhod9 vrbs ab Alexan. capie. 11.22.

Roma quo tpe a Gallis capta. 6.12.

Romā Asianis moribus fuisse cor-
ruptam. 36.11.

Romę initium, atq; cōstructio. 43.7.

Romana signa Crasso adempta, Au-
gusto remittunt. 42.13.

Romani a Mafsiliētib9 atro adiuti
Senonico bello. 43.17.

Romani a Pyrrho vincuntur. 18.3.

Romanorū arma audiuere Scythæ
sensere aut minime. 2.8.

Romanorū cōrinētia. 18.5. (28.2.

Romanorū ab Aetolis redargutio.

Romanis bellū infert Philippus Ma-
cedoniæ rex. 29.6.

Romani Ptolomei tutores facti. 30.4

Romanorū, et Aegyptiorum initum
foedus. 30.4. (31.1.

Romani Antiocho cur bellū inferūt.

Romanorū astus cū Hannibale. 31.7

Romanorū legatorū ars in Hanni-
bale cōpellando. 31.8.

Romani Antiochū superant. 31.12.

Romanorū et Troianorū iter se gra-
tulatio. 31.15.

Romanorū magnanimitas. 31.17.

Romanorū Asia qualiter facta pri-
mum. 36.11. (38.8. et inde.

Romanis, Mithridates quę obiciat.

Romani a quibus sepe victi. 38.8.

Ro. sp. terruisse Gallorū nomē. 38.9.

Romanus populus ex quibus ab ini-
tio aggregatus. 38.14.

Ro. legati ad Ptolomeū. 38.20.

Ro. Libyā qliter adipiscunt. 39.12.

Ro. Syria qualiter fit puincia. 40.2.

Romulus a Lupa nutritus. 44.10.

Romuli, et Remi cōpendiosa histo-
ria. 43.4.

Romulus, et Remus cur Martis filij
crediti fuerint. 43.5.

Roxane Alexātri magni vxor. 12.33

Roxanes huius interitus. 15.3.

Abati institutionis cau-
sa. 36. 5.
Sabis fluuius. 32. 7.
Sacer mons. 44. 6.
Sacrum bellum quod. 8. 1. & inde.
Sacerdotes, & reges iſdē aliqñ. 36. 6.
Sacrilegium Alexandri. 39. 4.
Sæuitiæ exemplū, supra Crudelitatis
exemplum.
Sagillus Scytharum rex. 2. 14.
Sagittæ veneno infectæ. 12. 23.
Sagunthinis ſimiles. 13. 14.
Salamina inſulæ bellum. 2. 22.
Salamina Hiſpaniæ vrbs. 44. 5.
Saluſtius in quo a Trogo repræhen-
ditur. 38. 7.
Sandrocottus quis. 15. 10.
Sardanapalus Aſſyriorū rex. 1. 8.
Sardanapali exitus qualis. 1. 9.
Sardinie bellum. 19. 1.
Satia te ſanguine. 1. 23.
Satyrus tyrannus. 16. 14.
Saturnia Italia vnde dicta. 43. 1.
Saturnius mons. 43. 1.
Saturni regnum quale. 43. 1.
Saus fluuius. 32. 8.
Scholopytus iuuenis cuiuſdam no-
men. 2. 10.
Scyllæ monſtri fabula. 4. 3.
Scipionum laus. 31. 13.
Scipio. L. contra Antiochum. 31. 13.
Scipio legatus fratri mittitur. 31. 14.
Scipionū opus Pœnos vincere ibidē.
Scipionis filius a quo captus. 31. 14.
Scipionis erga patriā amor ibidem.
Scipionis mors. 32. 11.
Scythæ ebrietate vincuntur. 1. 22.
Scytharū cū ſeruis bellum. 2. 16.
Scytharum conſilium in vincendis
ſeruis ibidem.
Scythæ, & Parthorū bellum. 42. 1.
Scytharū gētis cōſideratio, 2. p. totū

Scytharū, et Aegyptiorū inter ſe de
vetuſtate contentio. 2. 2. (2. 3.)
Scytharū argumēta de vetuſtate ſua
Scytarum ritus/moreſq. 2. 5.
Scytharū habitus qualis. 2. 6.
Scytharū iuſtitia, et abſtinētia ibidē.
Scythæ in Aſia. 2. 7. et inde.
Scythæ a nullo ſuba. ti. 2. 4.
Scythæ Romanorū arma audiuerē/
non ſenſere tamen. 2. 8.
Scytharū paupertas. 9. 3.
Scythæ a Philippo Macedone vin-
cuntur. 9. 4.
Scytharū victoriæ. 2. 7. et. 37. 4.
Scythie flumina quo decurrūt. 2. 4.
Scordiceſi populi a Gallis defuerē.
32. 7.
Scribēdi occulte/modus. 2. 32.
Se ipſos ne in poteſtatē hoſtis deue-
niant perimentes. 13. 14.
Segoregiſi populi. 43. 8.
Seleuce regina. 39. 7.
Seleuci clades. 27. 2.
Seleuci, et Ptolomæi bellum. 27. 2.
Seleuci, et Antiochi interitus. 27. 6.
Seleuci interitus. 39. 1.
Seleuci origo. 15. 9.
Seleuco dedit Demetrius. 16. 5.
Seleuci ſuperbia, ac interitus. 17. 3.
Seleucus vltimus ex ſucceſſoribus
Alexandri / periit. 17. 3.
Seleucus rex efficitur. 27. 1.
Seleuci ſauitia. 27. 1. (1. 6.)
Semiramis Nini vxor, ac geſta eius.
Semiramidis aſtus. 1. 6.
Semiramidis interitus. 1. 7.
Senanus rex. 43. 10.
Senatus qſ, et vnde dicitur. 43. 7.
Senones Galli. 20. 10.
Sepeliendi mira conſuetudo. 41. 5.
Seres intet Hidaſpem, et Indum flu-
mina. 13. 10.

Seruilus ad quid Carthaginē mis-
sus. 31.3.

Serui dominis bellū mouentes. 2.16

Serui quo facile vincant. 2.16.

Serui ad bellū gerendū manu mis-
si. 3.11. (&.41.3.

Serui in militiā sumpti. ibi. &. 5.13.

Seruorū facinus. 2.16. &. 18.7.

Serui ubi militiā exercent. 41.3.

Serui quando nulli. 43.1.

Seruo regnis cura cōmissa. 5.4.

Sybaris seruus. 1.15. et inde.

Sycambri populi. 12.21.

Sichæi interitus. 18.10.

Sicilia quondā Italia iuncta. 4.1.

Sicilię situs. 4.1.

Sicilię miracula plura. 4.1.

Sicilia tyrannorū ferax. 4.4.

Sicilię antiqui incolę. 4.4.

Sicilię rex Dionysius cōtra Gręcos.
20.1.

Siculum fretum quale. 4.2.

Siculi freti angustię. 4.4.

Siculorū, et Atheniēsiū bella. 4.5.

Siculi aduersus Carthaginenses bel-
lum parant. 19.2.

Siculis, Carthaginenses bellum infe-
runt. 19.1.

Sydon vrbs vnde dicta. 18.9.

Similes inter se. 1.25.

Singus mōs, qui et Sinai dicit. 36.5

Syracusanorū, et Catanēsiū bella. 4.6

Syracusanis Lacedæmoniū auxilium
mittunt. 4.8.

Syrię defectio a Demetrio. 39.1.

Syria qualiter Romanorū fit provin-
cia. 40.2. (it. 40.2.

Syrię pars magna terremotu corru-

Syris oppidum. 20.3.

Soli equus sacrificatur. 1.28.

Solis defectus. 22.11.

Solonis leges. 2.22.

Solonis ars in suadendo bello. 1.23.

Somnium mirum. 1.10.

Sophyrion præfectus. 12.1.

Sophyrionis interitus. 12.5.

Sophocles poeta Atheniensiu dux. 3.

Sopyrion dux. 37.4. (15.

Soror eadem et vxor. 37.5.

Sosthenes dux Gallos expugnat. 24.

Sparcon Cyri nutrix. 1.12. (10.

Spartæ oppidi expugnatio. 25.7.

Spartani Leonidę facinus. 2.34.

Spartanorū virtus, et interitus. 2.35

Spartanis quod oraculū datū. 2.35

Spartanorum senum virtus. 6.13.

Spartanorū cōstātia ī aduersis. 28.7.

Spinambris oppidum. 20.1.

Statenor Parthorum rex. 41.6.

Statheni populi. 12.19.

Straton quis. 18.8.

Sulpitius consul. 33.2.

Suniator quis. 20.11.

Agus Hispaniæ fluius.
44.4.

Tanais Scythię rex. 1.5.

Tanea vicus. 11.31.

Tarentinum bellum contra Roma-
nos. 18.1.

Tarētū a Lacedæmoniis cōditū. 3.9.

Tarentini a quibus ducant origi-
nem. 20.2.

Targina oppidum. 20.1.

Tarquiniū tempora. 43.7.

Tarsus vrbs. 11.16.

Tarthesiorum salus. 44.7.

Templa deorum a Cambyse diru-
ta. 1.24.

Temploꝝ violatio. ibi. et. 4.6. et. 8.2.
11. et. 20.3. et. 28.4. et. 32.4. et. 39.9.

Terre motus ingens. 17.1. et. 30.7.
et. 40.2.

Tesaurus ingens. 32.7.

Tetofagi populi. 32.7.

Tewcer in Hispaniam nauigat. 44. 5
Thalestris Amazon. z. 15. & 12. 6.
Thalestris Amazon Alexandro mi-
scetur. z. 15. & 12. 6. & 42. 7.
Thebanos Alexander superat. z. 1. 5.
Thebeꝝ vrbs ab Alexandro diruta.
11. 7.
Thebanorꝝ iniuria. 8. 1.
Thebania Phocensibus vincunt. 8. 3
Thebanos sauisime Philippus pu-
nit. 9. 8.
Thebanorum scelera. 11. 6.
Thebani cōtra Lacedæmonios. 5. 22
Thebāi Lacedæmonios supant. 6. 7.
Thebani nil inigne vel ante Epami-
nundā, vel post eū gesserunt. 6. 15.
Thelegonus Astriopei pater. 7. 1.
Themiscyrei campi. z. 10.
Themistocles dux. z. 37.
Themistoclis laus. z. 28.
Themistoclis victoria. z. 31.
Themistoclis astus. 12. 46.
Themistoclis ars in eludendis Lacedæ-
monijs. z. 47.
Thermopylarū angustia. z. 34.
Theramenes dux. 5. 18.
Theramensis insula. 13. 18.
Theodotus præfectus. 41. 6.
Theogena Agathoclis vxor. z. 3. 4.
Therasia insula. 30. 6.
Theseus Athenarum rex. z. 20.
Thespię incensa. z. 38.
Thessalis oppidum. z. 1.
Thessalonice regina. 14. 13.
Thessalonice regina a filio perimitur
16. 1.
Thessalonus dux. z. 4. 14.
Thessali Philippo victi. 7. 12.
Thracia a Dario infestata. 7. 5.
Thracum bella plura. 7. 4.
Thrasymbulus Atheniensis quid pro
patria. 5. 18.

Thrasymbuli virtus. 5. 20.
Thurini populi. z. 20.
Tiara capitis ornamentum. 1. 6.
Tigranes Syrię rex constituitur. 38.
4. & 40. 1.
Tigranem Lucullus superat. 40. 20.
Tigris fluuius. 42. 7.
Tyranni Athenis efficiuntur. 5. 23.
Tyranni sauisissimi descriptio. z. 26.
& 16. 10.
Tyrannorꝝ Sicilia semper ferax. 4. 4.
Tyrannorꝝ exitus/suis locis notatos
reperies ita vt verum sit Iuuenalis
oraculū/ Ad generum Cereris sine
cade, & vulnere pauci Descendunt
reges, & sicca morte tyranni.
Tyridates Parthorū rex. 42. 12.
Tyriorum ciuitas. 11. 21.
Tyrj Hercules colunt. 11. 21.
Tyrj ab Alexandro victi. 11. 22.
Tyriorū gens vnde. 18. 6.
Tyri vrbs eonditio quando. 18. 6.
Tisaphernes dux. 5. z. & inde. & 6. 1
Titanum contra deos bellū in Hispania. 44. 7.
Tolosanum aurum quod. 32. 7.
Tomyris regina astus. 1. 21.
Tribali poplī cōtra Macedōes. z. 5. 10.
Tribali ijdem cōtra Philippū. 9. 4.
Tridentum oppidum a quibus con-
ditum. z. 11. (23.
Trypho tyrānus quidā. 36. 1. & 33.
Triumphandi vsus apud Carthagi-
nenfes. 19. 2.
Troas Arispe vxor. 7. 12.
Trogus Pompeius quis. 43. 16.
Trogi Pompei historia. 1. 1.
Trogus quot libros scripserit. 1. 2.
Trogus in quo Liuium & Salustium
taxat. 38. 7.
Trogi error. 36. 4. (31. 15.
Troianorū & Romanorꝝ gratulatio

Turni ducis interitus. 43. 3.
 Tusci a Lydijs orti. 20. 1.
 Afrum cōsiliū. 1. 6. 14. 22.
 Supra Afus.
 Valerius Leuinus Roma-
 nus consul. 18. 2.
 Vectigal quoddā mirum. 13. 2.
 Veneti vnde originē trahant. 20. 1.
 Veneno sagittę infectę. 12. 23.
 Venenū mire potestatis. 12. 31.
 Veneri/amens votum / virginum. f.
 prostitutio. 21. 3. (42. 10.)
 Ventidius Parthos cum rege occidit
 Verona vrbs a qbus condita. 20. 11.
 Veteranorū militū misio. 12. 25.
 Vexores rex. 1. 5. & 2. 8.
 Vexoris regis fuga. 2. 9.
 Vicentia vrbs a qbus cōdita. 20. 11.
 Victoria proxima instrumentum se-
 quentis est. 1. 5.
 Victoriā sepe victorib9 nocuisse. 1. 22
 Vir muliere corruptior. 1. 8.
 Virgēs vbi ex more pstituit. 18. 12
 Viriatus Hispaniæ dux. 44. 4.
 Virtutis incitamentum. 11. 12.
 Votum amens virginum. f. prostitu-
 tio. 21. 3.

Urbis situs mirus. 41. 8.
 Vtiæ vrbs conditio. 18. 10.
 Vxores vbi plures vnus mariti. 41. 4
 Vxor eadem & soror. 37. 5.
 Vxorū vbi maxima custodia. 41. 4.
 Erxes Perfarū rex. 2. 29.
 Xerxes in Graciam bel-
 lum instruit. 2. 31.
 Xerxis bellicus appara-
 tus. 2. 32.
 Xerxis pusillanimitas. 2. 33.
 Xerxis sacrilegium. 2. 38.
 Xerxis turpis fuga. 2. 42.
 Xerxes iterum vincitur. 2. 49.
 Xerxis regis interitus. 3. 1.
 Estromidas Lacedæmo-
 z niorum dux. 5. 7.
 Zopyri cuiusdam faci-
 nus. 1. 30.
 Zopyri arte Babylon proditur. 1. 31
 Zoroastes magicę artis inuētor. 1. 5
 Zoroastis mira cœlestium rerum sci-
 entia ibidem.
 Zoroastres a Nino rege vincitur pe-
 rimiturq; ibidem.

FINIS.

ERRATA.

In epistola p̄liminari vbi dicit̄ dicente Augu. ca. 10. lege. 9. & paulo post in di-
 ctione gr̄ca φροσυυυ lege φροσυιυ. Folio. 2. cifra. 10. Medeorum lege
 Medorū fo. 3. ci. 19. Berce lege Barce. fo. 5. ci. 24 demū feri deorū. post Smer-
 de a. l. Mergide, & Smerdin a. l. Horropastē fo. 13. Arimenes a. l. Arthemo-
 nes. fo. 11. ad Heretheū, leg Erichthoniū siue Erichtheū, fo. 27. 18. Tyrāni a. l.
 Therameni fo. 32. ci. 16. Quip̄ le. Quippe. fo. 34. ci. 9. belle feri. bella fo. 35. ci.
 13. Mothonā a. l. Methonā, fo. 37. ci. 9. thebani a. l. Thesali, fo. 42. ci. 1. Ariara-
 ctos lege Ariaractes, fo. 47. ci. 21. Abdolominus a. l. Abartomius, fo. 51. ci. 4.
 amminatione le. cōminatione, fo. 59. ci. 11. Neptolemus a. l. Neoptolemus, &
 post, Sycona a. l. Syciona, fo. 110. ci. 7. in confluyente Danubij / & fasis cōsedit,
 a. l. Sai quod nec placet / legendū igiē videē Sai qui stuuus Danubiū ingre-
 ditur. Sunt & alia lector studiose quæ Asterisco & stellis notanda viderent̄,
 & maxime in nominibus proprijs / vrbiū & populorū, quę omnia omitto.

W DALRICI FABRI THORNBVRGENSIS CARMEN AD
Lectorem studiosum/ quo historiae laus continetur.

En tibi multiplicis latio sermone libellos
Historiae lector quisquis amator eris.
Qua nihil vtilius potuit contingere vita:
Id quod perdocti non tacuere viri.
Illa equidem fateor praestat vere ocia mentis,
Hancq; fouet grata tum nouitate rei.
Quicquid habent pariter veteris tot tempora seclit
Ante oculos ponit, quamue sequare viam.
Sola vel haec sophiam terris/et Pallada reddit,
Virtutis quae sint premia vera docens.
Hac sine cum fueris nisi totus inersq; puerq;
Aniuuat hinc Pylum connumerare senem
Annosiq; putas colubri vixisse decorum
Cornicis longos vel superasse dies:
Postera quid rerum de tot modo diceret etas
Magnanimis olim / quot viguere, viris?
Quotta foret regum/nec non domitoris in orbe
Gloria/constiterint ni monumenta virum:
Ergo igitur fronte in primis hos suscipe leta
Iustini libros, singula namq; canit.
Pellege et externae gentis concepta latino
Ore vel insultus/bella cruenta simul.
Hoc poteris pacto certe cognoscere magni
Imperii coeae iura nephastaq; dea.
Insuper et mundi varios circumspice mores
Quis homini toto vitare in orbe datum est.
Vnde breui cresces, hominem q; iure peritum
Mortales cuncti te vocitare queant.
Quid: Non morte caret prudens, & dignus habetur/
Atq; animo sollers, qui sapienter agit:
Tempore praeterea salibus delectat amoenis,
Conuiuq; pariter scomata ferre potest.
Vt facile inuenias quicquid tibi sederit alta
Mente diu, certum te facit ipse Camers.
Quem colere in primis suadet labor/ atq; vereri,
Necnon ingenium, quo antefendus erit.
Huic igitur grates placuit studiosa iuuentus
Soluere condignas, nam cito plura dabit.

IUSTINI HISTORICI CLARISSIMI IN
Trogi Pompeii historias exordium.

1 **U**m multi ex Romanis etiã consularis dig-
nitatis uiri res Romanas græco pegrinoq;
2 sermone in historiã cõtulissent, seu æmula-
tione gloriæ, seu uarietate & nouitate operis delecta-
tus uir prisca eloquẽtiã Trogus Pompeius græcas &
totius orbis historias latino sermone cõposuit, ut cum
3 nã græce, græca quoq; nã lingua legi possent: pror-
sus rem magnã & animi & corporis aggressus. Nã cū
plerisq; auctõribus singulor; regū uel populor; res
gestas scribẽtib; opus suū ardui laboris uideret, nõne
Põpeius nobis herculea audacia orbẽ terrar; aggres-
sus uideri debet? Cuius libris oĩm sæculor;, regū/natio-
num/populorūq; res gestę cõtinent? Et q̄ historici grę-
cor;, prout cõmodū cuiq; fuit, inter se gregatim occu-
pauerūt, omisissis quæ sine fructu erant, ea oĩa Põpei;
diuisa tẽporibus, & serie rer; cõgesta cõposuit. Hõr;
igif; q̄tuor & xl. uolūinū (nã totidẽ edidit) pociū, quo
in urbe uersabamur, cognitiõne queq; digna excerp-
si. Sed omisissis his q̄ nec cognoscẽdi uoluptate iucunda,
nec exemplo erãt necessaria, breue ueluti corpusculū
florū feci, ut haberẽt & q̄ græca didicissent, quo admo-
nerent, & q̄ nõ didicisset, quo instruerent. Quod ad te
imperator Antonine nõ tã cognoscẽdi q̄ emẽdãdi cau-
sa trãsmisi, simul & ocii mei, cuius & Cato reddendam
operam putat, apud te ratio cõstaret. Sufficit. n. mihi in
hoc tẽpore iudiciū tuū apud posteros, cū obtrectatio-
nis inuidia decesserit, industriæ testimoniū habituro.

IVSTI. HISTORICI IN POMPEI TROGI
HISTORIAS LIBER. I.

Rincipio rerum/ gentium/nationumq; 4
imperium penes reges erat: quos ad fasti-
gium huius maiestatis non ambitio pop-
ularis, sed spectata inter bonos mode-
ratio prouehabat. Populus nullis legibus tenebat, ar-
bitria principum pro legibus erant. Fines imperii tueri
magis quam proferre mos erat. Intra suam cuique patriam reg-
na finiebantur. Primus omnium Ninus rex Assyriorum ue-
terem & quasi autem gentium morem noua imperii cus-
piditate mutauit. Hic primus intulit bella finitimis, &
rudes adhuc ad resistendum populos ad Libyæ termi-
nos usque perdomuit. Fuere quidem temporibus antiquis 5
ores Vexores rex Aegypti, & Scythiæ rex Tanais.
Quorum alter in Pontum, alter usque Aegyptum excessit.
Sed longinqua non finitima bella gerebant, nec impe-
rium sibi sed populis suis gloriam quærebant, contentique
uictoria imperio abstinebant. Ninus magnitudinem quæ-
sitæ dominationis continua possessione firmavit. Do-
mitis igitur proximis, cum accessione uirium fortior ad
alios transfiret, & proxima quæque uictoria instrumentum
sequentis esset: totius orientis populos subegit. Postre-
mum illi bellum cum Zoroaste rege Bactrianorum fuit, qui 6
primus dicitur artes magicas inuenisse, & mundi prin-
cipia, syderumque motus diligentissime spectasse. Hoc
occiso & ipse decessit, relicto impubere adhuc filio
Nino ex uxore Semiramide. Hæc nec immaturo pue-
ro ausa tradere imperium, nec ipsa imperium palam tractare:

tot ac tantis gentibus uix patiēter uni uiro, nedū fœmis
 nœ parituris, simulat se pro uxore Nini filiū: pro fœs
 mina puerum. Nam & statura utriq; mediocris, & uox
 pariter gracilis: & signa formæ lineamentoꝝ æqualis
 tas matri ac filio similis. Igitur brachia ac crura uelamē
 tis tiara caput tegit, & ne nouo habitu aliquid occultas
 re uideretur, eodē ornatu & populū uestiri iubet: quē
 morem uestis exinde gens uniuerſa tenet. Sic primis
 initiis sexum mentita puer credita est. Magnas deinde
 res gessit, quæꝫ amplitudine ubi inuidiā superatā pus
 7 tat, quæ sit fatetur, quemue simulasset. Nec hoc illi dig
 nitatem regni ademit, sed admirationē auxit, quod mu
 lier non fœminas modo uirtute, sed etiā uiros anteiret
 Hæc babyloniam cōdidit, murumq; urbis cocto latere
 circūdedit, arena, picæ, bitumine interstrato, quæ mas
 teria ī illis locis passim e terra exēstuat. Multa alia præ
 clara huius reginæ fuere. Si quidem non contenta acqꝫ
 sitos a uiro regni termīos tueri, Ethiopiā quoq; regno
 suo adiecit. Sed & Indiæ bellū intulit, quo preter illam
 & Alexādrum magnum nemo intrauit. Ad postremū
 quum concubitū filii petisset, ab eodē interfecta est. ii.
 8 & xl. annos post Ninum regno potita. Filius eius Nis
 nus contentus elaborato a parētibus imperio belli stu
 dia deposuit, & ueluti sexum cū matre mutasset, raro a
 uiris uisus, in fœmīarum turba cōsenuit. Posterī quoq;
 eius exempla secuti responsa gētibus per internūcios
 dabant. Imperium Assyrii, qui postea Sirii dicti sunt,
 annos. M. ccc. tenuere, postremus apud eos regnauit
 Sardanapalus uir muliere corruptior, Ad hunc uidēz

IVSTI.

dum, quod nemini ante eum permissum fuerat, p̄fectus
 etus ipsius medis p̄positus nomine Arbactus, cū ad
 mitti magna ambitione egre obtinisset, inuenit eum
 inter scortoz greges purpurā colorentē, & muliebri
 habitu: cum mollitia corporis/ & osculoz lasciuia oēs
 foeminas anteiret: pensa inter uirgines paciētē. Quib⁹ 9
 uisis indignatus tali foeminae tantū uiroz subiectū tra
 ctantiq; lanā ferrū & arma portantes parere, progres
 sus ad socios suos quid uiderit refert. Negat se ei pare
 re posse, q; se foeminā malit esse q̄ uirū. Fit igit̄ cōiuras
 tio. Bellū Sardanapalo infertur, quo ille audito, non
 ut uir regnū defensus, sed ut meto mortis mulieres
 solēt, p̄io latebras circūspicit. Mox deinde cū paucis
 & incōpositis in bellū p̄grediū. Victus in regiā se reci
 pit/ & extructa pyra se & diuitias in incēdiū mittit. Hoc
 solo imitatus uirū. Post hęc statuit̄ rex īterfector eius
 Arbactus, q; p̄fectus medeoz fuerat. Is impiū ab assy
 riis ad medos trāffert. Post multos deīde reges p̄ordi
 nē successiōis regnū ad Astyagē descēdit. Hic p̄ som
 num uidit ex naturalib⁹ filiaē, q̄ unicā habebat uitē ena
 tā, cuius palmitē oīs Asia obūbraē. Cōsulti arioli ex ea 10
 dē filia nepotē ei futurū: cuius magnitudo p̄nūciatur
 regniq; ei amissionē portēdi respōderūt. Hoc respon
 so p̄territ⁹ neq; claro uiroz/ neq; ciui dedit filiaē, ne pater
 na maternaq; nobilitas nepotis animū extolleret, sed
 de gēte obscura tunc ipis p̄fay, Cābysi mediocri uiroz ī
 matrimuniū tradidit. Ac nec sic qdē somnii metu depo
 sito grauidā ad se filiaē accersit, ut sub aui potissimū cō
 spectu foetus necaret̄. Nat⁹ infans daē occidēdus Har

11 pāgo regis oīm cōsilioꝝ participi. Is ueritus si ad filiā
mortuo rege uenisset īperiū, eo qđ nullū Astyages uir
rilis sexus genuerat, ne illa necati īfantis ultionē, quā a
patre nō potuisset a ministro exigeret, pastori regii pe
coris puerū exponendū tradidit, forte eodē tpe & ipsi
pastori filius nat⁹ erat. Eius igif uxor audita regii īfan
tis expositiōe summis ꝑcibus rogat sibi afferri ostēdiqꝫ
puerū, cuius ꝑcibus fatigatus pastor reuersus in siluā
inuenit iuxta īfantē canē fœminā paruulo ubera ꝑbentē,
& feris & alitibus defendentē. Motus etiā ipse miseris
cordia, qua motā ipsam canē uiderat, puerū defert ad
stabilū eadē canē anxie ꝑsequēte, quē ut in manū mus
12 lier accepit ueluti ad notā puer allusit, tātusqꝫ in illo uis
gor & dulcis qđā blandiētis risus apparuit, ut pastore
uxor ultro rogaret/quo suū partū ꝑ illo exponeret, ꝑ
mitteretqꝫ sibi siue fortūe ipsius siue spei suę pueꝝ nus
trire. Atqꝫ ita pmutata sorte paruuloꝝ hic ꝑ filio pasto
ris educat, ille pro nepote regis exponit. Nutrici Spa
con pastea nomē fuit, qa canē ꝑfæ sic uocat. Puer dein⁹
de cū inter pastores esset, Cyri nomē accepit. Mox rex
inter ludētes forte delectus cū ꝑ lasciuiā cōtumaces fla
gellis cæcidisset a parētib⁹ puerorꝝ querela est regi de
lata, indignātibus a seruo regio ingenuos hoīes serui
lib⁹ uerberib⁹ affectos. Ille accersito puero & interro
gato, cū nihil mutato uultu fecisse se ut regē respōdis
13 set, admiratus cōstatiā in memoriā somnii respōsiqꝫ re
uocat. Atqꝫ ita cū & uultus & similitudo & expositiōis
tēpus & pastoris cōfessio cōuenirēt, nepotē agnouit.
Et quoniā defunctus sibi somnio uideretꝫ agitato inter

IVSTI.

pastores regno, animū minatiōe dūtaxat in illo fregit.
 Ceterū Harpago amico suo infestus in ultionē seruati
 nepotis/filiū eius interfecit, epulandūq; patri tradidit.
 Sed Harpagus ad presens tēpus dissimulato dolore
 odiū regis in uindictē occasionē distulit. Interiecto de-
 mum tpe cū adoleuiss et Cyrus, dolore orbitatis admo-
 nitus/scribit ei, ut relegatus in Persas ab auo fuerit, ut 14
 occidi eū paruulū auus iusserit, ut beneficio suo serua-
 tus sit, ut regē offenderit, ut filiū amiserit. Hortať exer-
 citū parat, & pronā ad regnū uia īgrediať Medoꝝ trās-
 sitionē pollicitus, epistolaq; q̄ palā ferri nequibat res-
 gis custodibus oēm aditū obsidentibns, exenterato les-
 pori inserit, lepusq; in Persas Cyro ferendus fido ser-
 uo tradit, addita sunt retia, ut sub specie uenationis do-
 lus lateret. Lectis ille epistolis eandē uia somnio ag-
 gredi iussus est. Sed p̄monitus ut quē primū postera
 die obuium haberet, sociū c̄eptis assumeret. Igit̄ ante
 lucano tēpore ruri iter īgressus obuiū habuit seruū de
 Ergastulo cuiusdā mœdi nomīe Sybarē. Huius requir- 15
 sita origine/ut in p̄sis genitū audiuit demptis cōpedibꝰ
 assumptoq; comite Persepolim urbē regrediť. Ibi cō-
 uocato populo iubet oēs presto cū securibus esse, &
 siluā uie circūdatā excidere, quod cū strenue effecissēt/
 eosdē postera die apparatus epulis inuitat, deinde cū
 alacriores ipso cōiuiuo factos uideret/rogat, ut si con- 18
 ditio proponat, utrius uitæ sortē legant hesterni ne la-
 boris/an p̄sentiiū epulaz, p̄sentiiū ut acclamauere
 oēs, ait hesterni simīle labori oēm uitā acturos quoad
 mœdis pareāt: se secutos hodiernis epulis. Lētis oibus

16 Mædis bellū ifert. Astyages meriti in Harpagū obli-
 tus summā belli eidē cōmittit, qui exercitū acceptū sta-
 tim Cyro p deditiōnē tradidit, regis crudelitātē p̄fidia
 defectionis ulciscitur. Quod ubi Astyages audiuit cō-
 tractis undiq; auxiliis ipse in Persas proficiscit, & res
 petito alacrius certamine pugnantibus suis partē exer-
 citus a tergo ponit, & in tergiuersantes ferro agi/tu in
 hostes iubet, ac nūciat suis/ni uicerint/ non minus for-
 tes etiā post terga inuenturos q̄ a frontibus uiros, pro-
 inde uideant fugiētibus hæc, an illa pugnantibus acies
 rumpēda sit. Ingens post necessitatē pugnādi animus
 exercitui eius accessit. Pulsa itaq; cū Persarū acies pau-
 17 latim caderet, mares & uxores eorū obuiā occurrunt,
 orant in præliū reuertant̄: cunctantibus sublata ueste
 obscœna corporis ostendunt, rogantes num in uteros
 matrum/uel uxorū uelint refugere? Hac repressi casti-
 gatiōe in præliū redeūt, & facta impressiōe/ quos sus-
 giebat, fugere cōpellūt. In eo prælio Astyages capit, &
 cui Cyrus nihil aliud nisi regnū abstulit, nepotemq; in
 illo magis/q̄ uictorē se gessit: eumq; maxie gēti hircarū
 nox̄ preposuit. Nā ipse reuerti in Mædos noluit. Hic
 finis Mædorū imperii fuit. Regnauerūt annis. cccl. Ini-
 tio regni Cyrus Sybarē cœptoꝝ: quē iuxta nocturnum
 uisum. Ergastulo liberauerat, comitēq; in oībus rebus
 18 habuerat, Persis preposuit/ sororēq; suā ei in matrimo-
 nium dedit. Sed ciuitates, quæ Mædorū tributariæ fue-
 rant, mutato imperio/etiā cōditionē suā mutatam arbi-
 trantes/a Cyro defecerunt, quæ res multorum bellorū
 Cyro causa/& origo fuit. Domitis demū plerisq; cum

aduersus Babylonios bellum gereret: Babylonius rex
 Lydorum Crœsus, cuius opes diuitiæ insignes ea tēpesta
 te erant, in auxiliū uenit, uictisq; iam de se sollicitus in
 regnū refugit Cyrus quoq; post uictoriā cōpositis in
 Babylonia rebus bellū transfert in Lydiam. Ibi fortus
 na prioris prœlii percussum iam Crœsi exercitū nullo
 negocio fundit. Crœsus ipse capit, sed quanto bellū
 minoris periculi, tātō & mitior uictoria fuit. Crœso &
 uita & patrimonii partes & urbs Berce concessa sunt,
 in qua & si non regiā uitā, tamen & proximā maiestati 19
 regiæ degeret. Hæc clementia non minus uictori q̄ uis
 cto utilis fuit. Quippe ex uniuersa græcia cognito qd̄
 illatū Crœso bellū esset, auxilia uelut ad cōmune extin
 guendum incendiū confluebant. Tantus Crœsi amor
 apud omnes urbes erat, ut passurus Cyrus graue bel
 lum græciæ fuerit, si quid in Crœsum crudelius confus
 luisset. Interiecto deinde tēpore occupato in aliis bel
 lis Cyro rebellauere Lydii, quibus iterum uictis & ar
 ma & equi adempti iusiq; cauponias ludicras artes &
 lenocinia exercere. Et sic gens industria quondā potēs
 & manu strenua effœminata mollicie luxuriaq; uirtutē 20
 pristinā perdidit. Et quos ante Cyrū inuictos bella præ
 stiterant, in luxuriā lapsos ocium ac desidia superauit.
 Fuere Lydiis multi ante Crœsum reges uariis casibus
 memorabiles, nullus tamen fortunæ Candauli cōpar
 randus, qui cum uxorē suam, quā propter pulchritudi
 nem nimiū diligebat, oībus prædicaret, non cōtentus
 uoluptatū suarū tacita conscientia, nisi etiā matrimonii
 reticenda publicaret prorsus quasi silentium damnium

pulchritudinis esset, ad postremū ut affirmationi suæ fidē faceret, eam Gygi, sodali suo nudā demonstrauit

- 21 Quo factō, & amicū in adulteriū uxoris illectū hostē sibi fecit, & uxorē ueluti tradito alii amore a se alienauit. Nam breui post tempore cædes Candauli nuptiæ premiū fuit. Vxor mariti sanguine dotata regnum uiri & se pariter adultero tradidit. Cyrus subacta Asia & uniuerso oriēte in potestatē redacto Scythis bellū intulit. Erat autē eo tpe Scythæ regina Thomyris, quæ nō muliebriter aduentu hostiū territa, cum prohibere eos posset, uadū Araxis fluminis trāsire pmisit, & sibi fœliciorē pugnā inter regni sui terminos rata, & hostibus obiectu fluminis fugā difficiliorē. Itaq; Cyr⁹ trāsiectis copiis cū aliquantisper in Scythiā processisset castras
- 22 metatus est. Deinde postera die cum simulato metu & quasi refugiens castra deseruisset, uinum affatum & ea quæ erant epulis necessaria reliquit. Quod cū renunciatum reginæ esset: adolescentulū filiū ad insequendū eum cum tertia parte copiarū mittit. Cum uentū ad Cyri castra esset ignarus rei militaris adolescens ueluti ad epulas non ad præliū uenisset, omisis hostibus in suos barbaros uino onerare se patitur. Priusq; Scythæ ebrietate q̄ bello uincuntur. Nam cognitis his Cyrus reuersus per noctē securos opprimit, omnesq; Scythas cum reginæ filio interficit, amisso tanto exercitu, & quod grauius dolendum unico filio Thomyris orbitatis dolorem non in lachrymas effundit, sed in ultis
- 23 onis solatia intendit. Hostesq; recēti uictoria exultantes pari insidiarū fraude circundedit. Quippe simulata

IVSTI.

diffidentia propter uulnus exceptum refugiēs, Cyrū
 adusq; angustias produxit. Ibi compositis in montib9
 insidiis, ducenta milia per saxa cum ipso rege trucidat
 uit. In qua uictoria etiam illud memorabile fuit, quod
 neq; nuncius tantæ cladis quidē superfuit. Caput Cyri
 amputatū in utrem humano sanguine repletū coniici
 regina iubet, cum hac exprobratiōe crudelitatis. Satia
 te sanguine, inquit, quē sisti, cuiusq; insatiabilis semper
 fuisti. Cyrus regnauit annis. xxx. non initio tantum
 regni: sed continuo totius temporis successu admirabiliter
 insignis. Huic successit filius Cambyfes, qui imperio
 patris Aegyptum adiecit, sed offensus superstitionibus
 Aegyptiorū Apis, ceterorumq; demum ædes dirui iubet.
 Ad ammonis quoq; nobilissimum templū expugnandum
 exercitum mittit, qui tempestatibus & arenarum
 molibus oppressus interiit. Post hæc per quietem uidit
 fratrem suum Mergidem regnaturum, quo somnio exterritus,
 non dubitauit post sacrilegia etiam parricidium facere.
 Erat enim difficile ut parceret suis, qui cōtemptu
 religionis grassatus etiam contra deos fuerat. Ad hoc
 tam crudele ministerium magum quendam ex amicis
 delegit uomine Praxaspem. Interim ipse gladio sua
 sponte euaginato in foemore grauiter uulneratus
 occubuit, penaque luit seu impetrati parricidii, seu
 sacrilegii perpetrati. Quo nuncio accepto magus ante
 famam amissi regis occupat facinus, prostratoq;
 Smerde cui regnum debebatur, fratrem suum subiecit
 Smerdim. Erat enim oris & corporis liniamētis
 persimilis, ac nemine subesse dolum

arbitrante pro Smerde rex Horopastes constituitur.
 Quæ res eo occultior fuit quod apud persas persona
 regis sub specie maiestatis occultatur. Igitur magi ad fa-
 uorem populi conciliandum tributa & militiæ uacatis
 onem in trienniū remittūt, ut regnū quod fraude ques-
 sierant indulgentia & largitionibus confirmarent/ quæ
 26 res suspecta primo Orthani uiro nobili/ & in coniectu-
 ra sagacissimo fuit. Itaq; per internūcios quærit a filia,
 quæ inter regias Pallaceas erat, an Cyri regis filius rex
 esset. At illa nec se scire ipsam ait, nec ex alia posse cog-
 noscere, quia singulæ separatim recludantur. Tum
 pertractare dormienti caput iubet. Nam mago Cam-
 byses aures utraq; præciderat. Factus deinde per fi-
 liam certior sine auribus esse regem optimatibus pers-
 farum rem indicat, & in eadem falsi regis impulsos sa-
 cramento religionis obstringit. Septem tantum cōscii
 fuere huius coniurationis, qui ex continenti ne dato in-
 pœnitentiâ spatio/ res per quæquā narraretur, occulto
 sub ueste ferro ad regiā pergunt. Ibi obuiis interfectis
 ad magos perueniunt. Quibus ne ipsis quidē animus
 27 in auxilium suum defuit. Siquidem stricto ferro duos
 de coniuratis interficiunt. Ipsi tamen corripitiūtur a plu-
 ribus, quorum alterū Gobryas amplexus magū cun-
 ctantibus sociis ne ipsum pro mago transfoderent,
 quia res obscuro loco gerebatur, per suū corpus ad-
 gi mago ferrum iussit. Fortuna tamen ita regente, illo
 incolumi magus iterficif. Occisis magis magna quidē
 gloria recuperati regni præcipiū fuit, sed multo maior
 in eo, qd̄ cū de regno ambigerēt cōcordare potuerūt.

IVSTI.

Erant enim & uirtute & nobilitate ita pares : ut difficilē
 ex his populo electionem æqualitas faceret. Ipsi, igitur
 uiam inuenerunt , qua de se iudiciū religioni & fortunæ
 committerent. Pacti inter se sunt die statuta omnes
 equos ante regiam primo mane perducerent, & cuius
 equus ante solis ortum hinnitum prius edidisset, is rex
 esset. Nam & solē unū deū Perse esse credūt, & equos 28
 eidem deo sacros ferunt. Erat inter coniuratos Darius
 Hysdaspis filius, cui de regno sollicito equi custos
 ait: si ea res uictoriā moraretur, nil negocii superesse,
 perinde nocte equā pridie ante constitutā diem ad eun-
 dem locum ducit, ibique equæ equum admittit: ratus ex
 uoluptate ueneris futurum, quod euenit. Postera die
 cum ad statutam horam omnes uenissent, Darii equus
 cognito loco ex desiderio fœminæ hinnitū statim edidit,
 & segnibus aliis fœlix auspiciū domino primus
 emisit. Tanta moderatio ceteris fuit / ut audito auspicio
 confestim equis desilierint, & Darium regem salutarint. 29
 Populus quoque uniuersus secutus iudiciū principum
 eundem constituit regem. Sic regnum Persarū septem
 nobilissimorum uirtute quæsitum tam leui momento
 in unum collatum est. Incredibile prorsus pro
 tanta pietate gessisse eos, quod ut eriperent a magis,
 mori non recusarent, quanquam præter formam uirtutemque
 hoc imperio dignam & cognatio Dario iuncta cum
 pristinis regibus fuit: principio igitur regni Cyri regis
 filiam regalibus nuptiis regnum firmatus in matrimonium
 recepit, ut non tam in extraneum translatum quā in
 familiam Cyri reuersum uideretur.

30 Interiecto deinde tēpore/cū Assyrii descuiissent, & Ba
 byloniā occupassent, difficilisq; urbis expugnatio es
 set, æstuante rege unus de interfectoꝝ magoꝝ Zo
 pirus noīe domi se uerberibꝰ lacerari toto corpe iubet
 Nasum & labia & aures sibi ꝑcidi, atq; ita regi inopinā
 ti se offert. Attonitū & quærētē Dariū causas auctoꝝq;
 tā foedę lacerationis tacitus quo ꝑposito fecerit/edocet
 formatoq; in futurū cōsilio trās fuge titulo Babyloniā
 ꝑfiscif. Ibi ostendit populo laniatū corpus. Querit
 crudelitātē regis, a quo in regni portioē nō uirtute sed
 auspicio, nō iudicio hoīm sed hinnitu equi supatus sit.
 Iubet illos ex amicis exēplū capere qd hostibꝰ cauedū
 31 sit. Hortat ne mōenibus magis/q; armis cōfidant, patiz
 anturq; se cōmune bellū recētiore ira gerere. Nota no
 bilitas uiri pariter & uirtus oībus erat, nec de fide time
 bant, cuius ueluti pignora uulnera corpis/& iniurię no
 tas habebant. Constituit ergo dux oīm suffragio & ac
 cepta parua manu semel atq; iteꝝ cædentibus ex cons
 ulto persis secūda prælia fecit. Ad postremū uniuers
 sum sibi creditū exercitū regi prodidit, urbēq; ipsam
 in potestātē eius rededit. Post hæc Darius rex bellum
 Scythis infert, quod sequenti uolumine referā.

IVSTINI HISTORICI LIBER SECVN
 DVS INCIPIT.

1 In relatione rerum a Scythis gestarum, quæ
 satis amplæ/magnificeq; fuerūt, principium
 ab origine repetendum est. Non enim minus illustra

IVSTI.

inicia quæ imperiū habuere, nec uiroꝝ imperio magis quæ
 fœminarū uirtutibus claruere. Quippe cū ipsi Parthos
 Bactrianoſq; fœminæ aut̄ eorū Amazonū regna con-
 siderint, prorsus ut res gestas uiroꝝ mulierūq; consi-
 derantibus incertum sit, uter apud eos sexus illustrior
 fuerit. Scytharū gens antiquissima semper habita, quāq;
 inter Scythas & Aegyptios diu contentio de generis
 uetustate fuerit. Aegyptiis prædicantibus initio reꝝ cū 2
 alię terrę nimio feruore solis arderēt, alię rigerent frig-
 oris immanitate ita ut non modo generare homines
 sed ne aduenas quidē recipere ac tueri possent, prius quæ
 aduersus calorē, uel frigus uel amēta corporis inuenis-
 rent, uel locoꝝ uitia quæſitis arte remediis mollirent.
 Aegyptū ita temperatā semper fuisse, ut neq; hyberna
 frigora, nec æstiuī solis ardore incolas eius præmerēt,
 Solum ita fœcundū, ut alimentorū nulla terra feratior
 sit in usus hominū. Iure igitur ibi primū homines na-
 tos uideri debere, ubi educari facillime possent. Cōtra
 Scythæ cœli temperamentū nullū esse uetustatis argu-
 mentū putabant. Quippe naturā cū primū incrementa
 caloris & frigoris regionibus distinxerit, statim ad lo- 3
 corum patientiā animalia quoq; generasse, sed arborū
 atq; frugū pro regionū cōditione apte genera uariata.
 Et quāto Scythis sit cœlū asperius quæ Aegyptus, tanto
 & corpora & ingenia esse duriora. Cæterę si mūdi quæ
 nunc partes sunt, aliquando unitas fuit, siue illuuiēs
 aquarū principio reꝝ terras obrutas tenuit, siue ignis
 qui & mundū genuit, cuncta possedit, utriusq; primor-
 dii Scythas origine præstare. Nam si ignis prima pos-

fessio regis fuit, qui paulatim extinctus sedē terris des-
 dit, nullā prius quā septentrionalē partē hyemis frigore
 ab igne secretā: adeo ut nūc quocūq; nulla magis rigeat
 frigoribus. Aegyptū uero & totū orientem tardissime
 4 temperatū, quippe qui etiā nunc torrenti calore solis
 exestuet. Quod si omnes quondā terrę summersę pro-
 fundo fuerunt, profecto editissimā quāq; partem des-
 currentibus aquis prius detectam, humillimo autē solo
 eandem aquam diutissime immoratā. Et quanto prior
 queq; pars terrarū siccata sit, tanto prius animalia gene-
 rare cepisse. Porro Scythiam adeo editiorē omnibus
 terris esse, ut cūcta flumina ibi nata in mare Meoticū,
 tum deinde in Ponticū & in Aegyptiū mare decurrant.
 Aegyptū autē quæ tot regū tot seculorū cura impensa
 5 quæ munita sit, & aduersus uim decurrētū aquarū tan-
 tis instructa molibus tot fossis concisa, ut cum his arce-
 antur, illis recipiantur aquæ, nihilominus coli nisi ex-
 cluso Nilo non potuerit, nec possit uideri hominū ue-
 rustate ultimā, quę exaggerationib⁹ regū siue Nili tras-
 hentis limū terrarū recentissima uideat. His igitur ar-
 gumentis superatis Aegyptiis antiquiores semp Scy-
 thæ uisi. Scythia in orientē porrecta includitur ab uno
 latere ponto, & ab altero montibus ripheis. A tergo
 Asia & Tanai flumine, multū in longitudinē & latitudi-
 nem patet. Hominib⁹ inter se fines nulli, neq; enim
 agrum exercēt nec domus illis ulla aut tectū aut sedes
 est armenta & pecora semper pascentibus & per in-
 cultas solitudines errare solitis, uxores liberosq; secū
 in plaustris uehunt. Quibus coriis imbrium hyemisq;

IVSTI.

causa tectis pro domibus utuntur. Iustitia gentis inge-
 nis culta/non legibus. Nullū scœlus apud eos furto 6
 grauius, quippe sine tecto/ munimentoq; pecora & ar-
 menta habentibus quid saluū esset/si furari liceret. Au-
 rum & argētū perinde aspernant, ac reliqui mortales
 appetunt. Lacte & melle uescunt. Lanæ usus/ac uesti-
 tium ignotus, & quanq̃ continuis frigoribus urantur,
 pellibus tamen ferinis/aut murinis uestiuntur. Hæc cō-
 tinentia illis morum quoq; iusticiā dedit, nihil alienū
 concupiscentibus. Quippe diuitiæ cupido ibi est, ubi
 & usus. Atq; utinā reliquis mortalibus simul moderas-
 tio / & abstinētia alieni foret. Profecto non belloꝝ tan-
 tum per oīa sæcula terris omnibus cōtinuaretur, neq;
 plus hominū ferrū & arma/ q̃ naturalis fatōꝝ conditio 7
 raperet. Prorsus/ut admirabile uideatur hoc illis natu-
 ram dare, quod græci longa sapientū doctrina / præ-
 ceptisq; philosophoꝝ consequi nequeunt, cultosq;
 mores incultæ barbariæ collatiōe superari. Tāto plus
 in illis pficit uitioꝝ ignoratio / q̃ in his cognitio uirtu-
 tis. Imperiū Asiæ ter quæsiuere Scythæ, ipsi perpetuo
 ab alieno imperio/aut intacti aut inuicti māsere. Dariū
 regē Persæ turpi a Scythia summouere fuga. Cyrum
 cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri magni ducē
 Zopyriona pari ratiōe cū copiis uniuersis deleuerūt.
 Romaoꝝ audiuere, nō sensere arma. Mox Parthicū, 8
 & Bactrianū imperiū ipsi cōdiderūt, gens & laboribꝰ
 & bellis aspera. Vires corpoꝝ immensæ, nihil paraue-
 re, quod amittere timeant, nihil uictores præter gloriā
 cōcupiscūt. Primus Scythis bellū indixit Vexores rex

Aegyptius

Aegyptius/misſis prius legatis, qui hoſtibus parendi
 legē dicerent. Sed Scythæ iam antea de aduentu regis
 a finitimis certiores facti, legatis reſpondēt. Tā opulē
 ti populi ducē ſtollide aduerſus inopes occupaffe bel
 lum, quod magis domi fuerit illi timendū, quod belli
 certamen anceps, præmia uictoriæ nulla, damna mani
 feſta ſint. Igitur non expectaturos Scythas/ut ad ſe ue
 9 niatur, cum tanto ſibi in hoſte plura concupiſcēda ſint:
 ultroq; prodituros obuiā. Nec dicto res morata, quos
 cū tanta celeritate uenire rex didiciſſet, in fugā uertit,
 & exercitu cū omī apparatu belli relicto, in regnū tre
 pidus ſe recepit. Scythas ab ægypto paludes prohi
 buere. Ex iſde reuerſi Aſiam perdomitā uectigalē fece
 runt, modico tributo magis in titulū imperii q̄ in uicto
 riæ præmiū impoſito, quindecim annis pacandæ Aſiæ
 morati, uxorū flagitatione reuocantur, per legatos de
 nunciantiū/ni redeāt ſobolē ſe ex finitimis queſituras,
 nec paſſuras ut in poſteritatē Scythæ genus per fœ
 minas intercīdat. His igiſ Aſia per mille quingentos
 annos uectigalis fuit, Pendendi tributi finē Ninus rex
 10 Aſyrioz impoſuit, Sed apud Scythas medio tēpore
 duo regii iuuenes Plinos & Scholopythus per facti
 onem optimatū domo pulſi ingentē iuuentutē ſecum
 traxere, & in Capadociæ ora iuxta amnē Thermodo
 onta cōſedere, ſubiectosq; Themisycyrios campos oc
 cupauere. Ibi per multos annos ſpoliare finitimos cō
 ſueti, conſpiratione populoz per inſidias trucidant.
 Horz uxores cū uiderēt exilio ſuo additā orbitatē, ar
 ma ſumpſere, ſineſq; ſuos ſummouētes primo / mox

IVSTI.

inferentes bella/defendunt. Nubendi quoque finitimis animū omifere, feruitutē nō matrimoniū appellātes, singulare oīm s̄aculoꝝ exēplū. Auxere rempublicam sine uiris, iam etiā cū contemptu uiroꝝ se tuent. Et ne feliciores alię aliis uiderent/ uiros, qui domi remanserant, interficiunt. Vltionē quoque c̄afoꝝ coniugū excidio finitimoꝝ cōsequunt. Tunc pace armis queſita/ ne gens interiret, coucubitū finitimoꝝ ineunt. Si qui mares nascerent/ interficiebant. Virgines in eundē ipsum morem/ non ocio/ neque lanificio, sed armis, equis, uenationibus exercebant, inuſtis infantiū dexterioribus māmīs/ ne ſagittarū iactus impediret, unde amazones dictæ sunt. Duæ reginæ his fuere Marthesia / & Lampedo, quæ in duas partes agmine diuiſo in clyte iam opibus/ uicibus gerebant bella/ ſolicite terminos alter nos defendētes, & ne ſucceſſibus deeſſet auctoritas, generatas ſe Marte p̄dicabant. Itaque maiore parte Europæ ſubacta, Aſiæ quoque nōnullas ciuitates occupauere. Ibi Epheso / multiſque aliis urbibus conditis partē exercitus cū ingēti præda domū remittūt. Reliquæ, quæ ad tuendū Aſiæ imperiū remanſerant, cōcurſu Barbarorum cū Marthesia regina interficiunt. In cuius locū filia eius Orithya regno ſuccedit. Cui præter ſingularē belli indiſtriā eximia ſeruatē in omne æuū uirginitatis admiratio fuit. Huius uirtute tantū additū gloriæ/ & famæ amazonibus eſt, ut Herculi rex, cui. xii. ſtipendia debebat, quaſi impoſſibile imperauerit, ut arma reginæ amazonū ſibi afferret. Igit̄ eo proſectus longis noſuem nauibus comitante principū graciæ iuuentute/in

opinantes aggreditur. Duæ ex quattuor tunc sorores amazonū regna tractabant. Antiope & Orithya, quarum Orithya foris bellū gerebat. Igitur cū Hercules ad litus amazonū applicuisset, in frequens multitudo cū Antiopa regina nihil hostile metuente erat. Quare effectum est / ut pauce repētino tumultu excitate / arma fumerent, facilemq; uictoriā hostibus darent. Multæ itaq; cæsa / captæq; in his duæ captæ sunt Antiope sorores Menalippe ab Hercule, Hyppolyte a Theseo. Sed Theseus obtenta in premiū captiua eandē in matrimonio assumit, ex ea genuit Hippolitū. Hercules post uictoriam Menalippē captiuā sorori reddidit, & preciū arma reginæ accepit. Atq; ita īperio functus / ad regē reuertit. Sed Orithya ubi cōperit bellū sororibus illatum / & raptorē esse Atheniensiuū principē hortatur comites in ultionē, frustra q; ponti sinū / & Asiā domitā esse dicit, si Græcorū non tam bellis q̄ rapinis pateant. Auxiliū deinde a Sagillo rege Scythæ petit. Genus se Scythæ esse, cladem uiroꝝ, necessitatem armorū, belli causas ostendit, assecuta q; uirtute, ne segniores uiris foeminas habere Scythæ uideantur. Motus ille domestica gloria mittit cum ingēti equitatu filium Penaxagorā in auxiliū. Sed ante præliū dissensione orta ab auxiliis desertæ bello ab Atheniensibus uincuntur.

15 Receptaculū tamen habere castra socioꝝ, quorū auxiliis intactæ ab aliis gentibus / in regnum reuertuntur. Post Orithyā Pentesyliæa regno potita est, cuius Troiano bello inter fortissimos uiros cum auxiliū aduersus græcos ferret magnæ uirtutis documenta extitere.

IVSTI.

Interfecta demū Pētesylæa / exercituq; ei⁹ absumpto/
 pauca quæ remanserant , ægre se aduersus finitimos
 defendendo usq; ad tempora Alexandri magni duras
 uerunt. Hæc Minithia siue Thalestris regina cōcubis
 tu Alexandri per dies. xiiii. ad sobolē ex eo generandā
 obtēto / reuersa in regnū breui post tempore cū omni
 amazonū nomine intercidit . Scythæ aut̄ tertia expedi 16
 tione Asiana cū annis. vii. a coniugibus / & liberis abfu
 issent , seruili bello domi excipiunt̄ . Quippe cōiuges
 eoꝝ longa expectatiōe uiroꝝ fessæ , nec iam teneri bel
 lo , sed deletos rate seruis ad custodiā pecoris relictis /
 nubunt , qui reuersos cū uictoria dominos uelut adue
 nas armati finibus prohibēt . Quibus cū uaria uictoria
 fuisset , admonent̄ Scythæ mutare genus pugnæ me
 mores non cū hostibus / sed cū seruis præliandū , nec
 armos / sed dominoꝝ iure uincendos , uerbera in aciē /
 nō tela ferēda , omissoq; ferro / uirgas & flagella / cæter
 raq; seruilis metus parāda instrumēta . Probato oēs cō
 filio istructi / sicut p̄ceptū erat , posteaq; ad hostes acces 17
 sere / inopinantibus uerbera intentāt , adeoq; illos per
 turbant , ut quos ferro non poterāt / metu uerberū uin
 cerēt , fugāq; nō ut hostes uicti , sed ut fugitiui serui cas
 pesserēt . Quicūq; capi potuerūt , supplicia crucib⁹ luz
 erunt . Mulieres quoq; male sibi conscię , partim ferro /
 partī suspendio uitā finierunt . Post hoc apud Scythas
 pax fuit , usq; ad tēpora Lanthini regis : huic Dari⁹ rex
 Persarū , sicuti dictū est , cū filię ei⁹ nuptias nō obtinuis
 set , bellū intulit , & armatis septingentis milib⁹ hoīm
 Scythiā ingressus , nō faciētib⁹ hostib⁹ pugne potestate

metuens ne interrupto ponte Istri reditus sibi interclus
 deretur, amissis nonaginta milibus hominum trepide
 18 refugit. Quæ iactura abundante multitudine, inter dâs
 na numerata non est. Inde Asiam/ & Macedoniam dor
 muit. Ionas quoq; nauali prælio superat. Demû cog
 nito, quod Athenienses Ioniis auxiliû contra se tuliss
 sent: oëm impetû belli in eos conuertit. Nunc quoniã
 ad bella Atheniensium uentû est, quæ non modo ultra
 spem gerendi, uerû etiam ultra gesti fidẽ parata sunt,
 operaq; Atheniensium effectu maiora/ q̃ uoto fuerû,
 paucis uerbis origo repetenda est, quia non ut cæteræ
 gentes a sordidis iniciis ad summã creuere. Soli enim
 19 preter q̃ incremento, etiã origine glorianur. Quippe
 non aduenæ / neq; passim collecta populi colluies
 originẽ urbi dedit, sed in eodẽ nati solo, quod incolût/
 & quæ illis sedes, eadẽ origo est. Primi lanificii/ & olei
 & uini usum docuere. Arare quoq; / & serere frumẽta/
 glande uescentibus monstraerunt. Literæ certe ac fas
 cundia & hic ciuilis ordo disciplinæ ueluti templum
 Athenas habent. Ante Deucalionis tempora regẽ has
 buere Cecropem, quẽ ut oïs antiquitas fabulata est, bis
 formẽ prodidere, quia primus marẽ scemine matrimo
 nio iunxit. Huic successit Cranaus, cuius filia Atthis
 regioni nomẽ dedit. Post hunc Amphytion regnauit,
 qui primus Mineræ urbẽ sacrauit, & nomen ciuitati
 20 Athenas dedit. Huius temporibus aquarũ illuies ma
 iorẽ partem graciæ absumpsit. Superfuere, quos res
 fugia montiũ receperû, aut ad regẽ Thessaliq; Deuca
 lionem ratibus uecti sunt, a quo propterea genus hos

IVSTI.

minum conditū dicit. Per ordinē deinde successione
 regnū ad Heretheū descendit, sub quo frumenti satio
 apud Eleufina a Triptolemo reperta est, in cuius mus
 neris honorē noctes initioꝝ sacrata. Tenuit & Aege
 us Thesei pater Athenis regnū. A quo per diuortium
 decedens Medea, propter adultam priuigni ætatem,
 colchos cum Medo filio ex Aegeo suscepto cōcessit.
 Post Aegeum Theseus, ac deinde post Theseū Des
 mophoon, qui auxiliū græcis aduersus Troianos tur
 lit, regnū possedit. Erant inter Atheniēses / & Dorenses 21
 simultatū ueteres offensæ, quas uindicaturi bello
 Dorenses de euentu belli oracula cōsulerūt. Respon
 sum superiores fore, ni regē Atheniensīū occidissent,
 cum uentū esset in præliū, militibus ante oīa custodia
 regis præcipi. Atheniensibus eo tempore rex Codrus
 erat, qui & responso dei / & preceptis hostiū cognitis,
 permutato regis habitu, pannosus, farnēta collo ge
 rens / castra hostiū ingredit. Ibi in turba obsistentium a
 milite, quē falce astu uulnerauerat, interficit. Cognito
 regis corpe, Dorenses sine prælio discedunt. Atq; ita 22
 Atheniēses uirtute ducis pro salute patriæ morti se ob
 ferētis bello liberant. Post Codrū nemo Athenis reg
 nauit, quod memoriæ nominis eius tributū est. Admis
 nistratio reipublicæ annuis magistratib⁹ permessa est.
 Sed ciuitati nullæ leges tunc erāt, quæ libido regū ple
 gibus habebat. Eligit itaq; Solon uir iustitia insignis,
 qui uelut nouā ciuitatē legibus conderet: Qui tanto tē
 peramento inter plebē / senatūq; egit, cum si quid pro
 altero ordine tulisset, alteri displiciturū uideret, ut ab

23 utrifq; parē gratiā traheret. Huius uiri iter multa egre
 gia & istud memorabile fuit. Inter Atheniēses/ & Me-
 garenfes de proprietate Salaminæ insulæ prope usq;
 ad interitū armis dimicatum fuerat. Post clades multas
 capitale esse apud Athenienses cœpit, si quis legē de
 uendicāda insula tulisset. Sollicitus igit Solon, ne aut
 tacendo, parum reipublicæ consuleret, aut censendo,
 periculū sibi afferret, subitam dementiā simulat, cuius
 uenia nō dicturus modo prohibita, sed facturus erat.
 Deformis habitu more uecordiū in publicū euolat, fa-
 ctoq; concursu hominū/ quo magis consiliū dissimu-
 laret/ in solitis sibi uersibus suadere populo cœpit, qđ
 uetabat, oīm q; animos ita cœpit/ ut extemplo bellū ad
 uersus Megarēses decernerē, insulaq; deuictis hosti-
 bus Atheniensīū fieret. Interea Megarenfes memores
 illati ab Atheniensibus belli, & ueriti, ne frustra arma
 mouisse uiderent, Matronas Atheniensīū in eleusinis
 24 sacris noctu oppressuri naues cōscendūt. Qua re cog-
 nita, dux Atheniensium Pisistratus iuuentutē in insidiis
 collocat, iussis matronis solito clamore/ ac strepitu &
 in accessu hostiū, ne itellectos se sentiāt/ sacra celebra-
 re, egressosq; nauibus Megarēses inopinātes aggres-
 sus/ deleuit, ac protinus classe captiua intermixtis mu-
 lieribus, ut speciē captiuarū matronarū præberent, Me-
 garam contendit. Illi cū nauiū formā/ & petiā prædam
 agnoscerent, obuui ad portū procedūt. Quibus cæsis,
 Pisistratus paululū a capiēda urbe absuit. Ita Megar-
 renfes suis dolis hosti uictoriā dedere. Sed Pisistratus
 quasi sibi/ nō patriæ uicisset, tyrannidē p dolū occupat.

IVSTI.

Quippe uerberibus uoluntariis domi affectus, laceras 25
 toq; corpore, in publicū progreditur, & aduocata cōs
 cione uulnera populo ostēdit, de crudelitate principū
 a qbus hoc se passum simulabat querit, Addunt uocis
 b9 lachrymę, & iuidiosa oratiōe multitudo credula ins
 cendit, Amore plebis inuisum se senatui affirmat, obs
 tinet ad custodiam coporis sui satellitum auxiliū, per
 quos occupata Tyránide per annos. xxxiiii. regnauit.
 Post eius mortem Diocles alter ex filiis, per uim stus
 prata uirgine, a fratre puellæ interficit. alter Hippias
 nomine, cū imperium paternum teneret, interfectore
 fratris compræhendi iubet. Qui cū per tormenta conz 26
 scios cædis nominare cogeretur / oēs amicos tyranni
 nominauit. Quibus interfectis, quærenti tyranno, an
 adhuc reliqui conscii essent, nemo ait superest, quem
 amplius mori gestiam, q̄ ipsum tyrannū. Qua uoce,
 eiusdē tyranni se uictorē post uindictā pudiciçæ foro
 ris ostendit. Huius uirtute cum admonita ciuitas liberz
 tatis esset, tandē Hippias regno pulsus in exiliū agit.
 Qui profectus in Persas ducē se Dario inferenti Athe
 niensibus bellū, sicuti supra significatum est, aduersus
 patriā suā offert. Igit̄ Atheniēses, audito Darii aduen
 tu, auxiliū a Lacedemoniis, socia tūc ciuitate, petierūt.
 Quos ubi uiderunt quadridui teneri religione, non ex 27
 pectato auxilio instructis decem milibus ciuiū, & Plas
 tensibus auxiliariis, mille aduersus sexcenta milia hos
 stiū in campos Marathonios in præliū egrediuntur.
 Milciades & dux belli erat & author non expectandi
 auxilii, quem tanta fiducia cœperat, ut plus præsidii in

celeritate/ q̄ in focis duceret. Magna igitur currētibus
 in pugna alacritas animoꝝ fuit, adeo / ut cū mille pas-
 sus inter duas acies essent, citato cursu ante iactus sas-
 gitæ ad hostē uenirent. Nec audaciæ eius euentus des-
 fuit. Pugnatū est enim tanta uirtute, ut hinc uiros, inde
 pecudes putares. Victi Persæ in naues confugerunt,
 28 ex quibus multæ suppressæ/multę captæ. In eo prælio
 tanta uirtus singuloꝝ fuit, ut cuius laus prima esset, dif-
 ficile iudiciū uideretur. Inter ceteros tamen Themisto-
 clis adolescentis gloria emicuit, in quo iam tunc indol-
 es futurę imperatorię uirtutis apparuit. Cynigeri quoq̄
 militis Athēniensis gloria magnis scriptoꝝ laudibus
 celebrata est. Qui post prælii innumeras cædes, cū sus-
 giētes hostes ad naues egissent, onustam nauē dextra
 manu tenuit, nec prius dimisit, q̄ manū amitteret. Tum
 quoq̄ amputata dextra, nauē sinistra cōprehēdit. Quā
 & ipsam, cum amisisset, ad postremū morsu nauē deti-
 29 nuit. Tantā in eo uirtutē fuisse, ut non tot cædibus fati-
 gatus, non ambabus manib⁹ amissis uictus, ad postre-
 mum truncus/ & ueluti rabida fera dentibus dimicauerit.
 Ducenta milia Persæ eo prælio, sine nauigio, amis-
 serunt. Cecidit & Hippas tyrannus Atheniensis au-
 thor & concitator eius belli, diis patriæ ultoribus pœ-
 nas repetentibus. Interea & Darius cū bellū restaura-
 ret, in ipso apparatu decidit, relictis multis filiis, & in
 regno, & ante regnū susceptis. Ex his Arimenes ma-
 ximus natu, ætatis priuilegio, regnum sibi uindicabat.
 Quod ius & ordo nascētibus / & natura ipsa gentibus
 dedit. Porro Xerxes cōtrouersia non de ordine, sed

IVSTI.

de nascēdi felicitate referebat. Namq̄ Arimenē primū
 quidē Dario, sed priuato prouenisse, se regi primum 30
 natū. Fratres itaq̄ suos, qui ante geniti essent priuato/
 priuatū patrimoniū quod eo tempore Darius habuis-
 set, non regnū sibi uindicare posse, se esse primū quē
 in regnū rex pater sustulerit. Huc accedere, quod Aris-
 menes non patre tantū, sed & matre priuatę adhuc for-
 tunę, auo quoq̄ materno priuato creatus sit: se uero &
 matre regina natum, & patrē nō nisi regē uidisse, Auū
 quoq̄ maternū Cyrū regem habuisse, non hāredem
 sed conditorē tanti regni. Itaq̄ & si æquo iure utrumq̄
 fratrem pater reliquisset, materno se tamen iure & auis-
 to uincere. Hoc certamen concordi animo ad patruū
 suum Anafarnem, ueluti ad domesticū iudicē, deferūt.
 Qui domi cognita causa Xerxē preposuit. Adeoq̄ fra- 31
 terna cōtentio fuit, ut nec uictor exultauerit, nec uictus
 indoluerit, ipsoq̄ litis tempore, inuicē munera misere-
 rint, & iucunda quoq̄ inter se non solum credula con-
 uuiua habuerint, iudiciū quoq̄ ipsum sine arbitris, sine
 conuitio fuerit. Tanto moderatius tum fratres inter se
 regna maxima diuidebant, quanto nunc exigua patris-
 monia partiuntur. Igitur Xerxes bellum a patre accep-
 tum aduersus gręciā per quinquenniū instruxit. Quod
 ubi primū didicit Demaratus rex Lacedæmoniorū, qui
 apud Xerxem exulabat, amicior patrię post fugam, q̄
 regi post beneficia, ne inopinato bello opprimerent,
 omnia in tabellis ligneis magistratibus p̄scripsit, eas-
 demq̄ cæra superinducta delet, ne aut scriptura sine 32
 tegmine iudiciū daret, aut recens cæra dolū proderet.

Fido deinde seruo perferēdas tradit, iusso magistratib⁹
 Spartanorum tradere. Quibus perlatis Lacedæmone
 quæstioni res diu fuit, quod neq; scriptū aliquid uide-
 rent, nec frustra missas suspicarentur, tantoq; rem ma-
 iorem quanto sit occultior putabant. Herētib⁹ in cō-
 iectura uiris, soror regis Leonidæ consilium scriben-
 tis inuenit. Erasa igitur cæra belli consilia deteguntur.
 Iam Xerxes septingenta milia de regno armauerat, &
 trecenta milia de auxiliis, ut non immerito proditū sit,
 flumina ab exercitu eius siccata, græciamq; omnem uix
 capere exercitum eius potuisse. Naues quoq; decies
 centum milia numero habuisse dicitur. Huic tanto ag-
 mini dux absuit. Cæterum si regem spectes, diuitias
 33 non ducem laudes, quarum tanta copia in regno eius
 fuit, ut cum flumina multitudine cōsumerentur, opes
 tamen regis superessent. Ipse autem primus in fuga,
 postremus in prælio semper uisus est. In periculis tim-
 idus, Sicubi metus abesset, inflatus. Deniq; ante ex-
 perimentum belli, fiducia uirium, ueluti naturæ ipsius
 dominus, & montes in planum deducebat, & cōuexa
 uallium æquabat, & quædam maria pontibus sternes-
 bat, quædam ad nauigationis commodum per com-
 pendium ducebat. Cuius introitus in græciam quam
 terribilis, tam turpis ac fœdus discessus fuit. Namq; cū
 34 Leonida rex Spartanorum cum quattuor milibus mi-
 litum angustias Thermopylarum occupasset. Xerxes
 contemptu paucitatis, eos pugnam capescere iubet,
 quoꝝ cognati Marathonia pugna interfecti fuerunt.
 Qui dum ulcisci suos quærun, principiū cladis fuere.

IVSTI.

Succedente deinde inutili turba, maior cædes editur. Triduo ibi cum dolore & indignatione Persarum dimissum, quarto die cū nunciatū esset Leonide a. xx. milibus hostiū summū cacumen teneri, tunc hortatur socii os recedant, & se ad meliora patrię tempora referuēt, sibi cum Spartanis fortunā experiendam, plura patrię q̄ uitæ debere, cæteros ad præsidia græciæ seruandos. Audito regis imperio discessere cæteri. Soli Lacedæmonii remanserūt. Initio huius belli, sciscitātibus Delphis oracula, responsum fuerat, aut regi Spartanorū, aut urbi cadendū. Et iccirco cum rex Leonidas in bellum profisceretur, ita suos firmauerat, ut regem se parato ad moriendū animo scirent. Angustias præterea occupauerat, ut cū paucis aut maiore gloria uinceret, aut minore damno reipu. caderet. Dimissis igitur sociis hortatur Spartanos meminerint, qualitercūq; præliarentur, cadendum esse, cauerent ne fortius mansisse, q̄ dimicasse uideant. Nec expectādū ut ab hoste circumuenirentur, sed cū nox occasionē daret securis & latis superueniendū. Nusq̄ uictores honestius q̄ in castris hostiū perituros. Nihil erat difficile persuadere persuasis mori/ statim arma capiunt, & sexcenti uiri castra quingentorū miliū irrumpunt. Statimq; regis prætorum petunt, aut cū illo, aut si ipsi oppressi essent, in ipsius potissimum sede morituri. Tumultus totis castris oritur. Spartani posteaq; regē non inueniunt, per oīa castra uictores uaganē, cædunt, sternūtq; omnia, ut qui sciant se pugnare, non spe uictorię, sed in mortis ultione. Præliū a principio noctis, in maiorē partem diei

tractum. Ad postremū non uicti, sed uincendo fatigati inter ingentes stratoꝝ hostiū cateruas occiderūt. Xerxes, duobus uulneribus terrestri prælio acceptis, exerrari maris fortunā statuit. Sed Atheniensiu dux Themistocles, cū an̄aduertisset Ionas, propter quos bellum Persaꝝ rex susceperat, in auxiliū regis classe uenisse, 37 sollicitare eos in partes suas statuit. Et cū colloquendi copiā non haberēt, quo applicituri erāt / symbolos ꝑꝑoni, & faxis pro scribi curat. Quæ uos Iones demētia tenet? Quod facinus agitatis? Bellū inferre olim conditoribus uestris, nuper etiā uindicib⁹ cogitatis? An ideo mœnia uestra cōdidimus, ut essent, qui nostra delerēt? Quid si nō est hæc, & Dario pri⁹: & nūc Xerxi belli causa nobiscū foret? Cur? nū ꝑ uos rebellātes nō destituis mus? quin uos in hæc n̄ra castra ex ista obsidiōe trāsitis. Aut si hoc parū tutū extat, uos cōmisso prælio ite cessum, inhibite remos, & a bello discedite. Ante naualis prælii cōgressiōnē, miserat Xerxes quattuor milia armatoꝝ delphos ad templū Apollinis diripiēdū, prorsus quasi non cum Græcis tantū, sed cū diis immortalibus bellū gereret. Quæ manus tota imbris / & fulminibus deleta est, ut intelligeret quāto grauior offensa deoꝝ esset, tanto nullas esse hoīum aduersus deos uires. Post hæc, Thespias, & Plateas, & Athenas uacuas hominibus incendit, Et quoniā ferro non poterat in homines, ī ēdificia igne grassatur. Namꝑ Atheniēses post pugnā Marathoniā præmonente Themistocle, uictoriā illā de Persis non finem, sed causam maioris belli fore, cc. naues fabricauerunt. Aduentante igitur

IVSTI.

Xerxe consulentibus Delphis oraculum, responsum fuerat, salutē muris lignēis tuerentē. Themistocles nauium presidium demonstratū ratus, persuadet oībus, patriā municipes esse non mœnia, ciuitatēq; non in ædificiis sed in ciuibus positam. Melius itaq; salutē nauibus q̄ urbi cōmissuros, huius sententiæ etiā deū authorem esse. Probato cōsilio coniuges liberosq; cū preciosissimis rebus abditis insulis, relicta urbe, demandant. Ipsi naues armati conscendūt. Exemplum Atheniensium & aliæ urbes imitatæ. Itaq; cum adunata omnis sociorum classis, & intenta in bellū nauale esset angustiasq; salaminii freti, ne circumueniri a multitudine possent, occupassent, dissensio inter ciuitatū principes oritur. Qui cum deserto bello ad sua tuenda dilabi uellent, timens Themistocles, ne discessu sociorū uires minuerentur, per seruū fidum Xerxi nunciat, uno in loco eū contractā graciā posse capere facillime. Quod si ciuitates quæ iam abire uellent, dissipentur, maiore labore ei singulas cōsectandas. Hoc dolo impellit regem signū pugnæ dare. Græci quoq; aduentu hostiū occupati præliū collatis uiribus capeffunt. Interea Rex uelut spectator pugnæ cum parte nauium in littore remanet. Arthemisia autē regina alicarnassi, quæ in auxiliū Xerxi uenerat, inter primores duces bellū acerrime cibat. Quippe ut in uiro muliebrē timorē, ita in muliere uirilem audaciam cerneret. Cum anceps præliū esset. Iones iuxta præceptum Themistoclis pugnæ se paulatim subtrahere cœperunt. Quorū defectio animos cæteris fregit. Itaq; circūspicientes fugam pelluntur

39

40

41

Persæ, & mox proelio uicti in fugam uertuntur. In qua
 trepidatiōe multæ summerfæ naues, multæ capte sunt.
 Plures tamē non minus fæuitiā regis q̄ hostem timens
 tes domum dilabuntur. Hac clade perculsum & dubi-
 um cōsiliū Xerxem Mardonius aggreditur. Hortatur
 ut in regnū abeat, ne quid seditionis moueat fama ad-
 uersi belli, & in maius sicuti mos est, omnia extollens,
 sibi.ccc.milia armatorū lecta ex omnibus copiis relin-
 quat. Qua manu, aut cum gloria eius perdomiturū se
 grāciam, aut si aliter euētus ferat, sine eiusdē infamia
 hostibus cessurū ait. Probato cōsilio/Mardonio exer-
 citus tradit, Reliquas copias rex ipse reducere in reg-
 num parat. Sed græci audita regis fuga consiliū ineūt
 42 pontis interrumpendi, quem ille Abydo uelut uictor
 maris fecerat, ut intercluso aditu, aut cum exercitu dele-
 retur, aut desperatione rerum, pacē uictus petere cogere-
 retur. Sed Themistocles timens, ne interclusi hostes
 desperationem in uirtutem uerterēt, & iter, quod aliter
 non pateret, ferro patefacerent, satis multos hostes in
 græcia remanere dictitans, nec augeri numerū retinen-
 do oportere, cum uincere consilio cæteros non posset
 eundem seruū ad Xerxem mittit, certiorēq̄ consilii fas-
 43 cit, & occupare transitū matura fuga iubet. Ille percul-
 sus nuncio tradit ducibus milites perducēdos. Ipse cū
 paucis Abydon cōtēdit. Vbi cū solutū pontē hybernis
 iēpestatib⁹ offendisset, piscatoria scapha traiecit trepis-
 dus. Erat res spectaculo digna, & ad æstimationē rege-
 hūanæ sortis uarietate mirāda, in exiguo latentē uides-
 re nauigio, quē paulo ante uix aquor omne capiebat,

IVSTI.

carentē etiam omni seruoꝝ ministerio, cuius exercitus
 propter multitudinē terræ graues erant. Nec pedestris
 bus copiis, quas ducib⁹ assignauerat, felicius iter fuit.
 Siquidē quotidiano labori (neqꝰ enim ulla est metuen
 tibus quies) etiā, fames accesserat. Multoꝝ deīde dieꝝ
 inopia contraxerat & pestem, tantaqꝰ fœditas moriens
 tium fuit, ut uiæ cadaueribus implerent, alitesqꝰ & bes
 tix escæ illecebris sollicitate/exercitū sequerentur. In
 terim Mardonius Olinthū in græcia expugnāt, Athe
 nienses quoqꝰ in spem pacis amicitiamqꝰ regis sollicitat, 44
 spondens incensæ eoz urbis etiā in maius restitutionis
 onem. Posteaqꝰ nullo precio libertatē uidit his uenale,
 incensis, quæ ædificare cœperat, copias in Boetiā trās
 fert. Eo & græcoꝝ exercitus, qui centū miliū fuit/secus
 tus est. Ibiqꝰ præliū cōmissum, sed fortuna regis cum
 duce mutata non est. Nam uictus Mardonius, ueluti
 ex naufragio cū paucis profugit, castra referta regalis
 opulentiæ capta sūt, Vnde primū græcos, diuiso inter 45
 se auro persico, diuitiaz & luxuria cœpit. Eodē forte die,
 quo Mardonii copiæ deletę sunt, etiā nauali prælio in
 Asia sub mōte Mycale aduersus Persas dimicatū est.
 Ibi ante congressionē, cū classes ex aduerso starent, fa
 ma ad utrūqꝰ exercitū uenit uicisse græcos, & Mardo
 nii copias occisione occidisse. Tantā famæ uelocitatē
 fuisse, ut cum matutino tempore præliū in Boetiā cō
 missum sit, meridianis horis in Asiam, per tot maria,
 & tantū spacii, tam breui horaz momento de uictoria
 nunciatū sit. Cōfecto bello, cum de premiis ciuitatum
 ageret, oīm iudicio Atheniensū uirtus ceteris prælata.

Inter

Inter duces quoq; Themistocles princeps ciuitatū testis
 monio iudicatus, gloriā patriæ suæ auxit. Igitur Athe-
 nienſes aucti & præmiis belli & gloria, urbē ex integro
 46 cōdere molūtur. Cū mœnia maiora sibi cōplexi uiſ-
 ſent, suspecti eſſe Lacedæmoniis cœpere, recte repu-
 tantibus, quibus ruinā urbis tantū incremēti dedisset,
 quantū sit datura munita ciuitas. Mittit ergo legatos,
 qui monerēt ne munimēta hostibus & receptacula ſuz-
 turi belli extruāt. Themistocles, ut uidit ſpei urbis in-
 uideri, non exiſtimās abrupte agendū, reſpōdit legat-
 tis, ituros Lacedæmona, qui de ea re pariter cum illis
 conſultāt. Sic dimiſſis Spartanis, hortat ſuos, ut opus
 maturent. Deinde ipſe, interiecto tempore, in legatis
 onem proficiſcitur, Et nunc in itinere infirmitate ſimul
 lata, nunc tarditatem collegæ accusans, ſine quibus
 agi iure nihil poſſit, diem de die proferēdo ſpacium
 47 conſumando operi quærebat, cum interim nunciatur
 Spartanis opus Athenienſiū maturari. Propter quod
 denuo legatos mittunt ad inſpiciendā rem. Tum The-
 miſtocles per ſeruum magiſtratibus ſcribit Athenienſi-
 ſium, Lacedæmonū legatos uinciāt, pignusq; teneāt,
 ne in ſe grauius conſulaſ. Adit deinde in concionē La-
 cedæmoniorum, indicat permunitas Athenas eſſe, ut
 poſſe illatū non armis tantum, ſed etiā muris bellū ſuz-
 ſtinere. Si quid ob eam rem de ſe crudelius ſtatuere-
 nt, legatos eorum Athenis in hoc pignus retentos. Gra-
 uiter deinde caſtigat eos, q̄ non uirtute ſed imbecillis
 48 tate ſociorum potentiam quærerent. Sic dimiſſus, neſ-
 luti triumphatis Spartanis, a ciuibus excipiſ. Poſt hæc

Spartani ne vires ocio corrūperēt, & ut bis illatū a Persis græciæ bellū ulciscerent, ultro fines eorū depopulānt. Ducē suo sociorūq; exercitui deligunt Pausaniā, qui pro ducatu regnū græciæ affectans proditiōis premiū cū Xerxe nuptias tiliæ eius pacificē redditis captiuis, ut fides regis aliquo beneficio obstringeret. Scribit p̄terea Xerxi, quos cūq; ad se nuncios misisset, interficeret, ne res loquacitate hoīm p̄deret. Sed dux Atheniensiū Aristides belli socius electus collegæ conatibus obuiā eundo, simul & in rem sapiēter consulēdo, p̄ditionis consilia discussit. Nec multo post accusatus Pausanias dānat. Igit̄ Xerxes cū p̄ditionis dolū publicatū uideret, ex integro bellū instituit. Græci quoq; ducem instituunt Cimonē Atheniensem filium Milciadis. Quo duce apud Marathonē pugnatū est. Iuuenē, cui⁹ magnitudinē futurā, pietatis documenta prodiderunt. Quippe patrē ob crimen peculatus in carcerē cōiectū ibiq; defunctū, translatis in se uinculis, ad sepulturā redemit. Nec in bello iudiciū diligentū fefellit. Siquidē non inferior uirtutibus patris Xerxē terrestri naualique bello superatū trepidū se recipere in regnū coegit.

IVSTINI HISTORICI LIBER TERTIVS.

Xerxes Rex Persarū terror antea gentiū bello in græcia infeliciter gesto, etiā suis contemptui esse cœpit. Quippe Artabanus p̄fectus eius, deficiēte quotidie regis maiestate, in spem regni adductus cū septem robustissimis filiis regiam

nesperi ingreditur. Nam amicitia iure semper illi patebat. Trucidatoque rege, uoto suo obfistentes filios eius dolo aggreditur. Securior de Artaxerxe puero admodum, fingit regem a Dario, qui erat adolescens, quo maturius regno potiretur, occisum. Impellit Artaxerxem parricidium parricidio uindicare. Cum uentum esset ad domum Darii dormiens inuentus quasi somnum finiret interficitur. Deinde cum unum ex regis filiis sceleris suo superesse Artabanus uideret: metueretque de regno certamina principum assumit in societate consilii Bacabassum, qui presentis statu non contentus rem prodit Artaxerxi, ut pater eius occisus sit, ut frater falsa parricidii suspitione oppressus, ut denique ipsi pararentur insidiae. His cognitis Artaxerxes uerens Artabani numerum filiorum, in posterum diem paratum esse exercitum armatumque iubet, recogniturus & numerum militum & in armis industriam singulorum. Itaque cum inter ceteros, & ipse Artabanus armatus assisteret, rex simulat se breuiorem lorica habere. Iubet Artabanum secum commutare. Exuentem se ac nudatum gladio traiecit, Tum & filios eius corripit iubet, atque ita egregius adolescens, & caedem patris, & necem fratris, & se ab insidiis Artabani uindicauit, Dum haec in Persis geruntur, interea graecia omnis ducibus Lacedaemoniis & Atheniensibus in duas diuisa partes, ab externis bellis, uelut in uiscera sua arma conuertit. Fiunt igitur de uno populo duo corpora, & eorundem castrorum homines in duos hostiles exercitus diuiduntur. Hinc Lacedaemonii communia quondam ciuitatum auxilia ad uires suas trahebant.

Inde Athenienses, & uetustate generis, & gestis rebus
 illustres, propriis uiribus confidebāt. Atq; ita duo pot-
 tentissimi gracie populi institutis Solonis & Licurgi
 legibus pares, ex æmulatione uiriū in bellum ruebant.
 Namq; Licurgus cū fratri suo Polibite spartanorū rez
 gi successisset, regnūq; sibi uendicare potuisset, Chari-
 lao filio eius, qui natus posthumus fuerat, cū ad atate
 adultam uenisset, regnū summa fide restituit, ut intelli- 4
 gerent oēs, quāto plus apud bonos pietatis iura, q̄ oēs
 opes ualere. Medio igit tempore dum infans cōua-
 lescit, tutelāq; eius administrat, non habentibus Spar-
 tanis leges instituit, non inuentione earū magis q̄ exem-
 plo clarior. Siquidē nihil lege ulla in alio sanxit, cuius
 non ipse primus in se documenta daret. Populū in ob-
 sequia principū, principes ad iusticiam imperiorū fir-
 mauit. Parsimoniā omnibus suauit, existimans laborē
 militiæ assidua frugalitatis consuetudine faciliore for-
 re. Emi singula non pecunia, sed cōpensatione merci-
 um iussit. Auri argentiq; usum, uelut omnium scelex
 materiam sustulit. Administrationem reipu. per ordi- 5
 nes diuisit. Regibus potestatem belloꝝ, magistratib⁹
 iudicia & annuas successiones, senatui custodiam le-
 gum, populo sublegendi senatū uel creandi quos uel-
 let magistratus potestatem permisit. Fundos omnium
 æqualiter inter oēs diuisit, ut æquata patrimonia nemi-
 nem potentiore altero redderent. Conuiuari oēs publi-
 ce iussit, ne cui diuitiæ uel luxuria in occulto essent. Ius
 uenib⁹ nō amplius una ueste uti toto anno pmissum,
 nec quēq; culti⁹ q̄ alterū p̄gredi, nec epulari opulētius

ne imitatio in luxuriã uerteretur. Pueros puberes non in forum, sed in agrum deduci præcepit, ut primos annos non in luxuria, sed in opere & in laborib⁹ agerēt. Nihil eos somnii causa substernere & uitã sine pulmẽ
 6 to degere, neq; prius in urbẽ redire, q̃ uiri facti essent. Statuit uirgines sine dote nubere. Iussit ut uxores eligerentur non pecunia, seueriusq; matrimonia sua uiri coererent, cum nullis dotis frenis tenerent. Maximum honorẽ non diuitum & potentũ, sed pro gradu ætatis senum esse uoluit. Nec sane usq; terrarũ locũ honoratiore senectus habet. Hæc quoniã primo solutis antea moribus dura uidebant esse, authorẽ eorũ Apollinem delphicũ fingit, & inde se ea ex p̃cepto numinis detulisse, ut consuescendi tediũ metus religionis euincat. Deinde ut æternitatẽ legibus suis daret, iureiurando obligat ciuitatẽ, nihil eos de eius legib⁹ mutatuos priusq; reuerteret, & simulat se ad oraculũ delphicũ
 7 proficisci, consulturũ quid addendũ mutandũq; legibus nideretur. Proficisci aut Cretã. Ibiq; perpetuũ exiliũ egit, abiiciq; in mare ossa sua moriens iussit, ne res latis Lacedæmona solutos se Spartani religiõẽ iuris iurandi & dissoluendis legibus arbitrarent. His igitur moribus ita breui ciuitas conualuit, ut cum Messeniis propter stupratas uirgines suas in solẽni Messeniõẽ sacrificio bellũ intulissent, grauissima se execratione obstrinxerint, non prius q̃ Messeniã expugnassent reuersuros, tantũ sibi uel de uiribus suis uel de fortuna spondentes. Quæ res initiũ dissensionis graciæ & interni belli causa & origo fuit. Itaq; cum cõtra p̃sumptis

IVSTI.

onem suam, annis. x. in obsidione urbis tenerentur, &
querelis uxorū post tam longā uiduitatē reuocarent, 8
ueriti ne hac perseuerantia belli grauius sibi q̄ Messes
niis nocerent, quippe illis quantū iuuentutis bello ins
tercidat mulieꝝ fœcunditate suppleri, sibi & belli dam
na a sidiua & fœcunditate uxorū absentibus uiris nullā
esse. Itaq̄ legūt iuuenes ex eo genere militū, qui post
iusiurandū in supplementū uenerant. Quibus Spartā
remissis promiscuos oīum fœminarū concubitus per
misere, maturiorem futuram conceptionē rati, si eam
singulæ per plures uiros experirentur. Ex his nati ob
notam materni pudoris Parthenii sunt uocati. Qui cū
ad annos. xxx. peruenissent, metu inopiæ, nulli enim
pater existerat: cuius in patrimonium successio sperar
retur, ducem Phalantū assumunt filium Arati, qui au
9
thor Spartanis fuerat iuuentutis ad generādā sobo
lem domum remittendæ. Ut sicuti dudum patrem eius
nascendi habuissent authorem, sic ipsum spei ac dig
nitatis suæ haberent. Itaq̄ nec salutatis matribus, quare
adulterio infamiā collegisse uidebant, ad sedes requi
rendas proficiscuntur, diuq̄ & per uarios casus iactati
tandem in Italiā deferuntur, & oppugnata arce Taren
tinorum, expugnatis ueteribus incolis, sedem sibi con
stitiunt. Sed post annos plurimos dux eorū Phalan
tus per seditionem in exiliū perturbatus Brundisium
se contulit, quo expulsi sedibus suis ueteres Tarenti
ni concesserant. Is moriens persuadet, ut ossa sua/pos
10
trema s̄q̄ reliquias conterant, & tacite spargi in foro
Tarentinorū curēt. Hoc enim modo recuperare illos

patriam suam posse Apollinem delphis cecinisse. Illi arbitantes eum in ultionem sui fata ciuium prodidisse, preceptis parere. Sed oraculi diuersa sententia fuerat. Perpetuitatem enim urbis non amissionem hoc facto promiserat. Ita ducis exulis consilio, & hostium ministerio possessio Tarentina Partheniis in æternum fundata. Ob cuius beneficium memoriam Phalanto diuini honores decreuere. Interea Messenii cum uirtute non possent, per insidias expugnantur. Deinde cum per annos. lxxx. grauiam seruitutis uerbera plerumque uincula/cæteraque captæ ciuitatis mala perpessi essent, post longam pœnæ patientiam bellum restaurant. Lacedæmonii quoque eo conspirati ad arma concurrunt, quo aduersus seruos dimicaturi uidebantur. Itaque cum hinc iniuria, inde indignitas animos acueret. Lacedæmonii de belli euentu oraculo delphis consulto, iubentur ducem belli ab Atheniensibus petere. Porro Athenienses cum responsum cognouissent, in contemptum Spartanorum Tyrtæum poetam claudum pede misere. Qui tribus præliis fusus eo usque desperationis spartanos adduxit, ut ad supplementum exercitus seruos suos manu mitterent. Hisque interfectorum matrimonia pollicerentur, ut non numero tantum amissorum ciuium, sed & dignitati succederent. Sed reges Lacedæmoniorum, ne contra fortunam pugnando maiora detrimenta ciuitati infunderent, reducere exercitum uoluerunt, ni interuenisset Tyrtæus, qui composita carmina exercitui per concionem recitauit. In quibus hortamenta uirtutis, danorum solatia, belli consilia descripsit. Itaque tantum ardorem militibus iniecit, ut non de salute sed de sepultura solliciti tesseras

IVSTI.

in sculptis suis & patrum nominibus dextero brachio
 deligarent. Vt si omnes aduersum præliū cōsumpſis-
 ſet, & temporis ſpatio confuſa corporum liniamenta
 eſſent, ex inditio tituloꝝ tradi ſepulturæ poſſent. Cum
 ſic animatū reges exercitū uiderēt, curāt rem hoſtibus
 nunciare. Meſſeniis autē non timorē res, ſed æmulationem
 mutuā dedit. Itaq; tantis animis concurſum eſt,
 ut raro unq; cruentius præliū fuerit. Ad poſtremū ta- 13
 men uictoria Lacedæmonioꝝ fuit. Interiecto tēpore,
 tertiuū quoq; bellū Meſſenii reparauere. In cuius auxi-
 lium Lacedæmonii inter reliquos ſocios etiā Athenienſes
 adhibuere. Quoꝝ fidē cum ſuſpectā haberent,
 ſuperuacuos eos ſimulantes a bello eodē dimiſerunt.
 Hanc rem Athenienſes grauiter ferentes, pecuniam,
 quæ erat in ſtipendiū Perſici belli ab uniuerſa græcia
 collata, a Delo Athenas transferunt, ne deficientibus
 a fide ſocietatis Lacedæmonii prædæ ac rapinæ eſſet.
 Sed nec Lacedæmonii quieſcere, q; cū Meſſenioꝝ bello
 occupati eſſent, Peloponenſes immiſere, qui bellū
 Athenienſibus facerent. Paruæ tunc temporis claſſe in
 Aegyptū miſſa uires Athenienſibus erant. Itaq; nauali 14
 prælio dimicantes facile ſuperant. Interiecto deinde
 tempore, poſt reditū ſocioꝝ aucti, & claſſis militum
 robore, prælium reparant. Iam & Lacedæmonii omiſ-
 ſis Meſſeniis aduersus Athenienſes arma uerterāt. Diu
 uaria uictoria fuit. Ad poſtremum æquo Marte utrinq;
 diſceſſū. Inde reuocati Lacedæmonii ad Meſſeniorū
 bellū, ne medium tempus ocioſū Athenienſibus relin-
 querēt, cū Thebanis paciſcunt, ut Boetiorū imperiū

his restituerēt, quod temporibus Perfici belli amiserāt
 ut illi Atheniēsiū bella susciperent. Tātus furor Spar
 tanorū erat ut duobus bellis impliciti suscipere tertiū
 nō recusatēt dūmodo inimicis suis hostes acquirerēt.

15 Igitur Atheniēses aduersus tantā tēpestatē belli duos
 duces deligūt. Periclē spectatē uirtutis uirū & Sopho
 clē scriptorē tragædiarū. Qui diuerso exercitu & spar
 tanorū agros uastauerunt, & multas achaiaē ciuitatēs
 Atheniensīū imperio adiecerūt. His malis fracti Lacedæ
 monii in ānos. xxx. pepigerunt pacē. Sed tā longū
 ociū inimicitiaē nō tulerūt. Itaq; inter. xv. annos rupto
 fœdere cū contēptu deorū hominūq; fines atticos pos
 pulant. Et ne prædam potius q̄ pugnā expetisse uide
 rentur, hostes ad præliū uocat. Sed Atheniēses cōsilio
 Periclis ducis populatiōis iniuriā differūt in tēpus ultis
 onis, superuacua pugnā existimantes cū ulcisci hostē

16 sine periculo possent. Deinde iteriectis diebus naues
 cōscendūt, & nihil sentiētibus Lacedæmoniis, totam
 spartam deprædantur, multoq; plura auferūt, q̄ amis
 serant. Prorsus in cōparatione dānorū lōge plurimū
 fuerit ultio q̄ ira. Clara quidem hæc periclis expeditio
 habita, sed multo clarior priuati patrimonii cōtemptus
 fuit. Huius agros in populatiōe cæterorū intactos hos
 tes reliquerant, sperantes acquirere se illi posse, aut
 periculū ex inuidia, aut ex suspitione proditiōis insa
 miam. Quod ante prospiciens Periclēs & futurū pos
 pulo prædixerat, & ad inuidiaē impetū declinandū ag
 ros ipsos dono reipu. dederat. Atq; ita unde periculū

17 quæsitū fuerat, ibi maximā gloriam inuenit. Post hæc

IVSTI.

interiectis diebus, nauali prælio dimicatū est. Victi Lacedæmonii fugerūt. Nec cessatū deinceps est, quin aut terra/ aut mari uaria præliorū fortuna inuicē se trucidarent. Deniq; fessi tot malis pacē in annos quinquaginta fecere. Quam non nisi sex annis seruauerūt, Nam inducias, quas proprio nomine condixerant, ex sociorū persona rumpebant. Quippe quasi minus periurii cōtraherent, si ferentes sociis auxilia, potius q̄ si aperto prælio dimicassent. Hinc bellū in Siciliā translātū, qđ prius q̄ exponā, de Sicilia situ pauca dicēda sunt.

IVSTINI HISTORICI LIBER QVARTVS.

Siciliam ferunt angustiis quondā faucibus Italiae adhesisse, direptamq; uelut a corpore maiore impetu superioris maris, quod toto undarū onere illuc uehitur. Est aut ipsa terra tenuis ac fragilis, & cauernis qbusdā / fistulisq; ita penetrabilis, ut uentorū tota ferme flatibus pateat, necnō & ignibus generandis/ nutriēdisq; soli ipsius naturalis uis. Quippe intrinsecus stratū sulphure, & bitumine traditur. Quæ res facit, ut spiritu cū igne inter interiora luctante frequēter & cōpluribus locis, nūc flāmas/ nunc uaporē, nūc fumū eructet, Inde deniq; Aetnæ montis p̄ tot sæcula durat / incendiū. Et ubi acrior per spiramēta cauernarū uentus incubuit, harenarū moles egeruntur, proximū Italiae promontoriū Rhegium dicit̄, Ideoq; græce Abrupta hoc nomine pronunciantur. Nec mirū si fabulosa est loci hui⁹ antiquitas, in quē res tot coiere

miræ. Primum quod nusquam alias tam torrens fretum, nec solum citato impetu, uerum etiam sauo, neque experientibus modo terribile, uerum etiam procul uisentibus. Vndarum porro inter se concurrentium tanta pugna est, ut alias ueluti terga dantes uorticibus mergi, ac in imum desiderere, alias quasi uictrices in sublime terri uideas. Nunc hic fremitum feruentis æstus, nunc illic gemitum in uoragine desiderantis exaudias. Accedunt uicini, & perpetui ætæ montis ignes & insularum æolidum uelut ipsis undis alatur incendium. Neque enim in tam angustis terminis aliter durare tot sæculis tantus ignis potuisset, nisi & humoris nutrimentis aleretur. Hinc igitur fabulæ scyllam & charybdim peperere, hinc latratu auditos, hinc monstri credita simulacra, dum nauis gantes magnis uorticibus pelagi desiderantis exterriti latrare putant undas, quas sorbentis æstus uorago collidit. Eadem causa etiam ætæ montis perpetuos ignes facit. Nam aquarum ille concursus, raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum tam diu tenet, donec per spiramenta terræ diffusus nutrimenta ignis incendat. Iam ipsa Italiæ/Siciliæque uicinitas, iam promontorium altitudo ipsa ita similis est, ut quantum nunc admirationis, tantum antiquis terroris dederit, credentibus, coeuntibus in se promontoriis, ac

4 rursum discedentibus solida intercipi, absumentque nauis gia. Neque hoc ab antiquis in dulcedine fabulæ compositum, sed metu & admiratione transeuntium. Ea est enim procul inspicientibus natura loci, ut sinum maris non transitum putares, quo cum accesseris, discedere, ac se iungi promontoria,

IVSTI.

quæ antea iuncta fuerant, arbitrere. Sicilia primo Trinacriæ nomen fuit. Præterea Sicania denominata est. Hæc a principio patria Cyclopū fuit. Quib⁹ extinctis Aeolus regnū insulæ occupauit. Post quē singulæ ciuitates in tyrannorū imperiū concesserunt, quoꝝ nulla terra feracior fuit. Horū ex numero Anaxilaus insticia cum cæterorum crudelitate certabat, cuius moderatio haud mediocrē fructū tulit. Quippe decedēs cū filios paruulos reliquisset, tutelamq; eoꝝ Miccytho spectate fidei seruo comisisset, tātus amor memoriæ eius apud oēs fuit, ut parere seruo q̄ deserere regis filios mallēt. Principesq; ciuitatis obliti dignitatis suę regni maiestatem administrari per seruū paterent. Imperiū Siciliae etiā Carthaginenses temptauere, diuq; uaria uictoria cum tyrannis dimicatū, ad postremū amisso Hamilchare imperatore cū exercitu aliquantisper quieuerunt uicti. Medio tēpore cū rhegini discordia laborarent, ciuitasq; per dissensionē diuisa in duas partes esset, ueterani ab altera parte ab Himera urbe in auxiliū uocati, pulsas ciuitate contra quos implorati fuerant, & exinde, cęsis quibus tulerant auxiliū, urbē cū coniugibus & liberis sociorū occupauere, ausi facinus nulli tyranno cōparandū. Quippe ut rheginis melius fuerat uinci q̄ uicisse. Nā siue authoribus captiuitatis iure seruissent, siue amissa patria exulare necesse habuissent, nō tamē inter aras & patrios lares trucidati crudelissimis tyrannis patriā cū coniugibus ac liberis prædā reliquissent, Cathanenses quoq; cū Syracusanos graues paterent, diffisi uiribus suis auxiliū ab Atheniensibus petiere.

Qui seu studio maioris imperii, quod Asiã Graciãq;
 penitus occuparant, seu metu factæ pridẽ a Syracusanis
 7 nis classis, ne Lacedæmoniis illæ vires accederet, Lam
 ponium ducẽ cū classe in Siciliã misere, ut sub specie
 ferẽdi Cathanensibus auxiliũ tentarent Siciliã imperium.
 Et quoniã priã inicia frequẽter casis hostibus p̄spera
 fuerant, maiore denuo classe & robustiore exercitu
 Lachetheo & Cariade ducibus Siciliam petiere. Sed
 Cathanenſes, siue metu Atheniensium siue tedio belli,
 pacem cum Syracusanis, remissis Atheniensium auxi
 liis fecerunt. Interiecto deinde tpe, cū fides pacis a Sy
 racusanis nõ seruares, denuo legatos Athenas mittunt,
 qui fordida ueste capillo barbaq; plixis, & omni squa
 loris habitu ad misericordiam cõmouenda acquisito,
 cõcionem deformes adeunt. Adduntur præcibus lachrĩe
 & ita misericordem populum supplices mouent, ut
 8 damnarent ducẽs, qui ab his auxilia deduxerant. Igitur
 classis inges decernitur, creatur ducẽs Nicæas & Alcibi
 ades & Lamacus: tantisq; uiribus Sicilia repetitur, ut
 ipsis terrori essent, in quorũ auxilia mittebantur, Breui
 post tpe, reuocato ad reatũ Alcibiade, duo prælia pe
 destria secũda Nicæas & Lamacus faciunt. Munitiõib9
 deĩde circũdatis, hostes etiam marinis cõmeatibus in
 urbe clausos intercludunt. Quibus rebus fracti Siracus
 sani auxiliũ a Lacedæmoniis petierunt. Ab his mittitur
 Gilippus solus, sed in quo istar omnium auxilioꝝ erat.
 Is audito genere belli iã inclinato statu: auxiliis partim
 in graciã partim in Siciliã misere contractis, opportunis
 na bello loca occupat. Duobus inde preliis uictus, cõ

gressu tertio occiso Lamaco & hostes in fugam com- 9
 pulit, & socios obsidione liberavit. Sed dum Atheni-
 enses a bello terrestri in nauale se trāstulissent, Gylip-
 pus classem a Lacedæmone cum auxiliis accersit, quo
 cognito & ipsi Athenienses in locū amissi ducis De-
 mosthenem & Eurimedonta cum supplemento copiarum
 mittunt. Peloponesii quoque, cōmuni ciuitatum
 decreto, ingentia Syracusanis auxilia misere, & quasi
 grācia bellū in Siciliā translātū esset. Ita ex utraq; par-
 te summis uiribus dimicabatur. Prima igitur cōgressio-
 ne uualis certaminis Athenienses uincuntur. Castra
 quoque cum omni publica ac priuata pecunia amittunt.
 Super hęc mala, cum etiā terrestri p̄celio uicti essent, 10
 tunc Demosthenes censere cœpit ut abirēt Sicilia. Dū
 res quibus afflicta nondū tñ perditæ forent, neque in bello
 male auspicato amplius perseuerādū esse, domi gra-
 uiora & forsitan infelicia bella esse, in quæ reserua-
 re hos urbis apparatus oporteat. Nicæas, seu pudore
 male actæ rei, seu metu destitutæ spei ciuiū, seu impel-
 lente fato manere cōtendit. Reparāt igit̄ nauale p̄cel-
 lium, & a nimia prioris fortunæ p̄cella ad sp̄ certami-
 nis reuocant̄. Sed inscitia ducū, qui inter angustias ma-
 ris tuētes se Syracusanos aggressi, facile uincunt̄. Eur-
 rimedon dux in prima acie fortissime dimicans prius
 cadit. Triginta naues quibus p̄suerat, incendunt̄. De- 11
 mosthenes & Nicæas etiā ipsi uicti exercitū in terrā des-
 ponūt, tutiorē fugā rati itinere terrestri. Ab his relictas
 c. xxx. naues Gylippus inuasit, ipsos deinde insequit̄
 fugientes, partim capit, cædit partim. Demosthenes

amisso exercitu, a captiuitate gladio & uolūtaria morte se uindicat. Nicæas autem ne Demosthenis quidem exemplo, ut sibi consuleret, admonitus cladem suorum auxit dedecore captiuitatis.

IUSTINI HISTORICILIBER QVINTVS.

1 **Q**Uoniam Athenienses in Sicilia bellū per biennium cupidius quā feliciter gerunt interim concitator & dux eius Alcibiades absens Athenis insimulatur, mysteria Careris, initioque sacra nullo magis quā silentio solemniter enunciauisse. Reuocatusque bello ad iudicium, siue conscientiam siue indignitatem rei non ferens, tacitus in exilium elidē profectus est. Inde ubi non damnatum se tamen, ueque etiā ditis per omnem sacerdotum religiones deuotum cognouit, Lacedæmonia se contulit. Ibique regem Lacedæmoniorum impellit, turbatis Atheniensibus aduerso Siciliae, proelio ultro bellum inferre. Quo facto
 2 omnia graeciae regna, uelut ad extinguendum commune incendium concurrunt, tantum odium Athenienses immoderati imperii crudelitate contraxerant. Darius quoque rex Persarum memor paterni uitaeque in hanc urbem odii, facta cum Lacedæmonis per Tisafernem praefectum Lydiae societatem, omnem sumptum belli pollicetur. Et erat quidem hic titulus cum graecis coeundi, re autem uera timebat, ne uictis Atheniensibus ad se Lacedæmonii arma transferreret. Quis igitur miretur tam florescentes Atheniensium opes ruisse, cum ad opprimendam unam urbem totius orientis uires concurrerent. Non tamen inertes neque incruento cecidere bello, sed proeliiati ad ultimum, uictores etiā interdum,

consumpti magis fortunæ uarietate, quàm ui uicti sunt. Pri
 cipio belli oēs etiā ab his focii descuerant, ut fit, quo
 se fortuna, eodē etiā fauor hominū inclināt. Alcibiades
 quoque motū aduersus patriā bellū non gregarii milis
 opera sed imperatoris uirtutibus adiuuabat. Nepe
 acceptis quinque nauibus in Asiam contendit, & tributa
 rias Atheniensium ciuitates auctoritate nominis sui ad
 defectionē cōpellit. Sciebant enim domi clarū, nec exi
 lio uidebant factū minorē, nec tam ablatū Atheniensis
 bus ducē quàm Lacedæmoniis traditū, partaque cū amissis
 imperia pensantem. Sed apud Lacedæmonios uirtus
 Alcibiadis plus inuidiæ quàm graciæ contraxit. Itaque cum
 principes uelut æmulū gloriæ suæ interficiendū insidi
 is mandassent, cognita re Alcibiades per uxorē Agis
 dis, regis quā adulterio cognouerat, ad Tisafernē pre
 fectū. Darii regis profugit. Cui se celeriter officii com
 mitate & obsequendi gratia insinuauit. Erat enī & ætas
 tis flore & forme ueneratione, nec minus eloquentia
 etiam inter Athenienses insignis, sed in reconciliandis
 amicitiaꝝ studiis quàm in retinendis uir melior, quia morū
 uitia sub umbra eloquentiæ primo latebant. Igitur psuas
 det Tisaferni, ne tanta stipēdia classi Lacedæmonioꝝ
 præberet. Vocandos enim in portionē muneris Ionis
 os, quos pro libertate cum tributa Atheniēsisibus pens
 derent, bellū susceptū sit. Sed nec auxiliis nimis enixæ
 Lacedæmonios iuuādos. Quippe memorē esse debe
 re, alienā se uictoriā non suā instruere, & eatenus bel
 lum sustinendū, ne inopia deserat. Nam regē Persarū
 dissentientibus græcis arbitrū pacis ac belli fore, & quos
 suis

suis nō possit ipsoꝝ armis uicturū. Perfecto autē bello
 statim ei cū uictoribꝰ dimicandū. Domesticis itaqꝰ bel
 lis grāciā obterendā, ne exterius uacet, execādas uires
 partiū, & inferiores auxilio leuandos, Non enim quie
 tuos post hanc uictoriā Spartanos, qui uindices se li
 bertatis grāciæ professi sunt. Grata oratio Tisaforni
 fuit, Itaqꝰ cōmeatus maligne præbere, classē regiam
 non totā mittere, ne aut uictoriā totā daret, aut neces
 sitate deponendi belli imponeret. Interea Alcibiades
 hanc operā ciuibus uendicabat, ad quē cū legati Athes
 nienfiū uenissent, polliceꝝ his amicitia regis / si respu
 a populo translata ad senatū foret, sperans ut aut cons
 cordante ciuitate dux belli ab oībus legereꝝ, aut discor
 dia inter ordines facta / ab altera parte in auxiliū uocas
 retur. Sed Atheniēsiꝰ imminente periculo belli, ma
 ior salutis q̄ dignitatis cura fuit, Ita permittente popu
 lo imperiū ad senatū transfertur. Qui cum insita genti
 superbia crudeliter in plebē consuleret, singulis Tyr
 rannidis sibi potentiā uendicantibus, ab exercitu Alci
 biades exul reuocatur, duxqꝰ classi constituitur. Statim
 igitur Athenas mittit ex cōtinenti se cum exercitu uen
 turum, recepturumqꝰ a quadringentis iura populi ni
 ipsi redderent. Hac denunciatiōe optimates territi / pri
 mo urbem prodere Lacedæmoniis temptauere, dein
 de, cum id nequissent, in exiliū profecti sunt. Igitꝰ Alci
 biades itestino malo / patria liberata / summa cura clas
 sem instruit, atqꝰ ita in bellū aduersus Lacedæmonas
 pergit. Iam Zestromindarus & Pharnabafus Lacedæ
 monioꝝ duces instructis nauibus expectabant, Prælio

IVSTI.

cōmisso uictoria penes Athenienses fuit. In eo bello
 maior pars exercitus/ & oēs ferme hostiū duces cēsi na
 ues octoginta captæ. Interiectis quoq; diebus cū bellū
 Lacedæmonii a mari in terrā transtulissent, iterato uin
 cunt. His malis fracti/ pacē petiere, quā ne acciperent, 8
 opera eorū effectū est, quibus ea res quæstū præstabat.
 Interea & Syracusanorū auxilia/ illatū a Carthaginensi
 bus Sicilia bellū domū reuocant. Quibus rebus destit
 utis Lacedæmoniis, Alcibiades cū classe uictrici Asiā
 uastat, multis locis prælia facit ubiq; uictor recipit ci
 uitates, quæ defecerant, nonnullas capit, & imperio
 Atheniensium adiicit. Atq; ita prisca nauali gloria uen
 dicata, adiecta etiam laude terrestris belli, desideratus
 ciuibus suis Athenas reuertitur. His omnibus præliis
 ducentæ naues hostiū & præda ingens capta, ad hunc
 redeuntis exercitus triumphum effusa omnis multitu
 do obuiam procedit, & uniuersos quidē milites, præ 9
 cipue tamen Alcibiadem mirantur. In hunc oculos ciui
 tas uniuersa, in hunc suspensa ora cōuertit. Hunc qua
 si de cœlo missum, & ut ipsam uictoriā cōtuentur, lau
 dant, quæ pro patria, nec minus admirantur, quæ exul
 contra gesserit, excusantes ipsi iratū/ prouocatūq; fe
 cisse. Enimvero tantum in uno uiro fuisse momenti, ut
 maximi imperii subuersi, & rursus recepti author es
 set, & unde stetisset, eo se uictoria transferret, fieretq;
 cum eo mira quedā fortunę inclinatio. Igitur omnibus
 non humanis tantū, uerum etiā & diuinis eum honorib;
 bus honorant, certant secum ipsi, utrū contumeliosus
 eum expulerint, an reuocauerit honoratius. Ipsos illi

deos gratulantes tulere obuiam, quoꝛ execrationibus
 erat deuotus. Et cui paulo ante oẽm humanã opẽ inter
 10 dixerant, eum si queant, in cœlo posuiff e cupiunt. Ex
 plent contumelias honoribus, detrimẽta muneribus,
 execrationes precibus. Non Sicilia illis aduersa pug
 na in ore est, sed grãcia uictoria, non classes per illũ
 amiffæ, sed acquisite, nec Syracusarũ, sed Ionix helles
 pontiq; meminerunt. Sic Alcibiades nunq̃ mediocri
 bus nec in offensam, nec fauorẽ studiis suoꝛ exceptus
 est. Dum hæc agunt a Lacedæmoniis, Lysander classi
 belloq; præficiẽ, & in locũ Tifafernis Darius rex Pers
 farũ filiũ suũ Cyrũ Ionix/Lydiaq; præposuit, qui Las
 cedæmonios auxiliis opibusq;, ad spem fortunæ pri
 oris erexit. Aucti igiẽ uiribus/Alcibiadẽ cũ centũ nauis
 11 bus in Asiã profectũ, dũ agros longa pace diuites ses
 curus populatur, & prædæ dulcedine sine insidiarũ me
 tu sparsos milites haberet, repentino aduentu oppres
 sere, tantaq; cædes palantium fuit, ut plus uulneris eo
 prælio Atheniẽses acciperẽt, q̃ superioribus dederãt,
 & tanta desperatio apud Atheniẽses erat, ut ex contis
 nẽti Alcibiadẽ ducẽ Conone duce cõmutarẽt, arbitran
 tes uictos se/non fortuna belli, sed fraude iperitoris,
 apud quẽ plus prior offensa ualuiffet, q̃ recẽtia benefi
 cia. Viciffẽ autẽ eũ priore bello ideo tantũ/ ut ostẽderet
 hostib⁹, quẽ ducẽ spreuiffent, & ut carius eis ipsam uic
 toriaũ uenderet. Oĩa enĩ credibilia in Alcibiade, uigor
 ingeniũ, & uitioꝛ amor, & morũ luxuria faciebat. Ves
 ritus itaq; multitudinis impetũ denuo in uoluntarium
 12 exilium proficiffẽ. Itaq; Conon Alcibiadi suffectus,

IVSTI.

habens ante oculos cui duci successisset, classē maxi-
 ma industria exornat, sed nauibus exercitus deerat, for-
 tissimis quibusq; in Asiæ populatiōe amissis. Armanē
 tñ senes/aut impuberes pueri, & numerus militū sine
 exercitus robore explet. Sed non magnā bello morā
 ætas fecit, imbelles aut cædunt passim, aut fugientes
 capiunt. Tātaq; strages/aut occisōꝝ/ aut captiuoꝝ fu-
 it, ut Atheniensiuū deletū non imperiū tantū, ueꝝ etiam
 nomē uidereꝝ, quo prælio perditis/& desperatis rebꝫ
 ad tantā inopiā redigunt, ut consumpta militari ætate,
 peregrinis ciuitatē, seruis libertatē, dānatis impunitatē 13
 darent. Eaꝫ colluione hominū, domini antea græciæ
 cōscripto exercitu uix libertatē tuebant. Iterū tñ fortis
 nam maris experiendā decernunt. Tanta uirtus anioꝝ
 erat, ut cū paulo ante salutē desperauerint, nunc nō de-
 sperēt uictoriā, Sed neꝫ is miles erat, qui nomē Athes-
 niensiuū tuereꝝ, neꝫ hæ uires, quibus uincere consue-
 uerant, neꝫ ea scientia militaris in his, quos uincula
 non castra cōtinuerunt. Itaq; oēs/aut capti/aut occisi, cū
 dux Conon eo prælio superfuisse solus crudelitātē ci-
 uium metuens cū octo nauibus ad regē Cypriū cōten-
 dit Euagoram. At dux Lacedæmonioꝝ rebus feliciter
 gestis fortunę hostiū insultat, captiuas naues cū præda 14
 bellica in triumphi modū ornatas mittit Lacedæmona:
 ac tributarias Atheniensiuū ciuitates, quas metus dubiæ
 belli fortunæ in fide tenuerat, uoluntarias receperit,
 nec aliud ditionis Atheniensium/præter urbem ipsam
 reliquit. Quæ cuncta cum Athenis nunciata essent,
 omnes relictis domibus per urbem discurrere puidi,

alius alium sciscitari, authorem nunciū requirere, non
 pueros imprudentia, non senes debilitas, non mulier
 res sexus imbecilitas domi tenet, adeo ad omnē ætatē
 tāti mali sensus penetrarat. In foro deinde coeunt, atq;
 ibi perpeti nocte fortunā publicā questibus iterāt. Alii
 fratres, aut filios, aut parentes deflent, cognatos alii,
 15 alii amicos cariores cognatis, & cū priuatis casib⁹ quez
 relam publicā miscent. Iam se ipsos, iam ipsam patriā
 periturā, miserioremq; incolumiū q̄ amissoz fortunā
 iudicantes, sibi quisq; ante oculos obsidionē, famem,
 & superbū/ uictorēq; hostē proponentes. Iam ruinam
 urbis & incendia, iam oīm captiuitatē/ & miserrimā ser
 uitudinem recordantes feliciores prorsus prioris urbis
 ruinas ducentes, quæ incolumibus filiis/ parentibusq;
 tectoꝝ tantū ruina taxatæ sint. Nunc aut non classē,
 8 in quā sicuti pridē confugiant superesse, non exercitū
 cuius uirtute seruati pulchriora possent mœnia extrue
 16 re. Sic de fletæ/ ac prope perditæ urbi hostes superue
 niunt, & obsidiōe circundatos & obsessos fame urgēt.
 Sciebāt enim neq; ex aduectis copiis multū superesse,
 & ne nouæ aduehi possent prouiderāt. Quibus malis
 rebus Atheniēses fracti post longā famem & assidua
 suoz funera pacem petuere. Quæ an dari deberet diu
 inter Spartanos sociosq; deliberatū est. Cum multi de
 lendum Atheniensīū nomen, urbēq; incendio confus
 mendam censerent, negarunt se spartani duobus grez
 ciæ oculis alteꝝ eruturos, pacē polliciti, si demissa Pys
 ræum uersus muri brachia deiecerint, nauesq; quæ res
 lique forent traderēt, resq; publica ex semetipsis. xxx.

rectores acciperet. In has leges traditā sibi urbem Lacedæmonii formandā Lyfandro tradiderunt. Insignis 17
 hic annus & expugnatione athenarum & morte Darii
 regis persarū, & exilio Dionysii siciliæ tyrāni fuit. Mutato statu Athenarū etiā ciuiū conditio mutatur. Rectores
 res. xxx. reipu. constituuntur, qui fiunt tyranni. Quippe
 a principio tria milia sibi satellitū statuunt, quantū ex
 tot cladibus prope nec ciuiū superfuerat, & quasi par
 uus hic ad cōtinendam ciuitatē exercitus esset, septin
 gentos milites a uictoribus accipiunt. Cædes deinde
 ciuiū ab Alcibiade auspicatur, ne iterū rempublicam
 sub obtētū liberationis inuaderet. Quem cū pfectum
 ad Artaxerxem persarū regē cōperissent, citato itinere
 miserunt, qui eum interciperent. A quibus occupatus
 cū occidi apte nō posset / uiuus in cubiculo in quo dor
 miebat, crematus est, Liberati hoc ultoris metu tyrāni / 18
 miseris urbis reliquias cædibus & rapinis exhauriunt.
 Quod cū displicere uni ex numero suo Tyrāni didicif
 sent, ipsū quoq; ad terrorē omniū interficiūt. Fit igitur
 ex urbe passim omniū fuga / repleturq; Græcia Athe
 niensiu exulibus / quod etiā ipsū auxiliū unicū miseris
 eripere. Nā lacedæmonioꝝ edictō ciuitatis / exules re
 cipere prohibebant. Omnes se argos & thebas cōtule
 re. Ibi nō solū tutū exiliū egerunt ueꝝ etiā spem recu
 peradē patrię receperūt. Erat inter exules Trasylbulus
 uir strenuus & domi nobilis, qui audēdum aliquid pro
 patria & pro salute cōmuni etiā cū periculo ratus: adu
 natis exulibus : castellū Philem atticoꝝ finiū occupat. 19
 Nec deerat quarundam ciuitatum tam crudelis casus

miserantium fauor. Itaq; & Hismenias Thebanorum
 princeps, & si publicis non poterat, priuatis tamen au-
 xiliis adiuuabat. Et Lysias Syracusanus orator exul
 tunc quingentos milites stipendio suo instructos in au-
 xilium patriæ cōmunis eloquentiæ misit. Fit itaq; aspe-
 rum præliū, sed cum hinc pro patria summis uiribus,
 inde pro aliena dominatione securius pugnaretur, ty-
 ranni uincunt, uicti in urbē refugerūt, quā exhaustam
 cædibus suis, etiā armis spoliant. Deinde cum omnes
 Athenienses proditoris suspectos haberent, demis-
 20 grare eos ex urbe iubent, & in brachiis muri, quæ diru-
 ta fuerant habitare, extraneis militibus imperum tuen-
 tes. Post hæc Trasybulum corrumpere imperii socies-
 tatem pollicentes conant. Quod cum non contigisset
 auxilia a Lacedæmoniis petiuere. Quibus accitis itera-
 to pliant. In eo bello Critias & Hippolochus oīm ty-
 rannoz, sæuissimi cadūt. Cæteris uictis, cum exercitus
 eoz, ex quibus maior pars Atheniensium erat fugeret,
 magna uoce Trasybulus exclamat, cur se uictorē fugi-
 ant, potius q̄ ut uindicē cōmunis libertatis adiuuēt? Cis-
 uium illā meminerint aciē non hostiū esse, nec se ideo
 arma cœpisse, ut aliqua uictis adimat, sed ut adempta
 restituat. xxx. se dominis non ciuitati bellū inferre. Ad-
 21 mouet deinde cognatiōis, legū, sacroz cōmuniū, tum
 uetusti per tot bella cōmilitii, orat ut miserant exulum
 ciuium, si tam patienter ipsi seruiant, reddant sibi patri-
 am, accipiant libertatē. His uocibus tantū permotū est
 ut reuersus in urbem exercitus. xxx. tyrannos emigra-
 re Eleusim iuberet, substitutis. x. qui tempu. regerent,

IVSTI.

qui nihil exemplo prioris dominationis territi eandē
 uia crudelitatis aggressi sunt. Dum hæc agunt nunciis
 atur Lacedæmone in bellū Athenienses exarsisse. Ad
 quod cōprimendū Pausanias rex mittit, qui misericor
 dia exulis populi permotus/ patriā miseris ciuib⁹ resti
 tuit, & .x. tyrannos ex urbe Eleusi/nam migrare ad cete
 ros iubet. Quibus rebus cū pax statuta est et interiectis 22
 diebus repente tyranni non minus restitutos exules/ q̄
 se in exiliū actos indignātur, quasi uero aliorū libertas
 sua seruitus esset & bellū Atheniēsis inferūt. Sed ad
 colloquiū, ueluti dominationē recepturi progressi, p
 insidias cōprehensi, ut pacis uictimæ trucidant. Popu
 lus, quē emigrare iusserāt, in urbē reuocat. Atq; ita per
 multa membra ciuitas dissipata in unum tantū corpus
 redigit, & ne qua dissensio ex ante actis nasceret, oēs
 iureiurando obstringunt, discordiaꝝ obliuionē fore.
 Interea Thebani/Corinthiꝝq; legatos ad Lacedæmoni
 os mittunt, qui ex manubiis portionē prædæ cōmunis
 belli/ periculiꝝ peterēt. Quibus negatis, non quidem 23
 aperte bellū aduersus lacedæmonios decernūt, sed ta
 citis animis tantā irā concipiunt, ut subesse bellū intelli
 gi posset. Eodē fere tempore Darius rex Persarū mor
 ritur, Artaxerxe & Cyro filiis relictis. Regnū Artaxer
 xi, Cyro ciuitates, quaz præfectus erat testamento les
 gauit. Sed Cyro iudiciū patris iniuria uidebat. Itaq; oc
 culte aduersus fratrem bellū parabat. Quod cū nunciatū
 Artaxerxi esset accersitū ad se fratrem & innocentia dissi
 mulatione belli simulantē cōpedibus aureis uinxit, in
 terfecissetq; , ni mater prohibuisset. Dimissus igitur

24 Cyrus iam non occulte bellū / sed palam, nec per dissi-
 mulationē, sed aperta professione parare cœpit, auxi-
 lia undiq; contrahit. Lacedæmonii memores Athenis
 ensi bello enixe eius opera adiutos, uelut ignorantes
 contra quē bellū parare decernunt auxilia Cyro mit-
 tenda, ubi res eius exegisset, quærentes apud Cyrum
 gratiā & apud Artaxerxem si uicisset ueniē patrociniā,
 cum nihil aduersus eum aperte decreuissent. Sed cum
 in bello fors prælii utrunq; fratrem pugne obtulisset,
 prior Artaxerxes a fratre uulnerat, Quē cū equi fuga
 periculo subtraxisset, Cyrus a cohorte regia oppres-
 sus interficitur. Sic uictor Artaxerxes & preda fraterni
 belli / & exercitu potit. In eo prælio decē milia græcorū
 25 in auxilio Cyri fuere, quę & in cornu, in quo steterant,
 uicerunt, & post mortē Cyri, neq; armis tanto exercitu
 uinci, neq; dolo capi potuerūt. Reuertentesq; inter tot
 indomitas nationes / & barbaras gentes per tanta itine-
 ris spatia uirtute se usq; terminos patriæ defenderunt.

IVSTINI HISTORICI LIBER SEXTVS.

2 Lacedæmonii more ingenii humani, quo
 plura habent, eo ampliora cupientes, non
 cōtenti accessione Atheniensiu opum / uir-
 res sibi duplicatas / totius Asiæ imperiū affectare cœpe-
 runt. Sed maior pars sub regno Persarum erat. Itaq;
 Hercylides dux in hac militiā electus, cum uideret sibi
 aduersus duos præfectos Artaxerxis regis, Pharnaba-
 sum, & Tyfarnē maximæ gentiū uirib; succintos

IVSTI.

dimicandū, pacificari cum altero statuit. Aptior uisus
 Tyfaernes uir & industria potior & militibus Cyri
 quondā regis instructor, in colloquiū uocaf, & status
 tis conditionibus ab armis dimittit. Hanc rem Pharnas
 basus apud cōmunē regem criminat, ut Lacedæmoni
 os Asiam ingressos non repulerit armis, sed impensis
 regis aluerit, merceturq; ab his ut differant bella, quæ
 gerant, tanq̄ non ad unius summā imperii detrimentū
 omne perueniat. Indignū ait bellū non perfici sed rez
 dimi, hostē precio non armis summoueri. His uocis
 bus regē Tyfaerni alienatū hortaf ut in locū eius nau
 ualis belli ducē eligat Cononē Atheniēsem, qui amiss
 sa bello patria cypro exulabat. Quippe Atheniensib⁹
 & si fractæ sunt opes, manere tamen naualē usum, nec
 si eligendus sit ex uniuersis meliorē aliū esse. Acceptis
 igit̄ quingentis talentis iussus est Conona classi perfis
 cere. His cognitis Lacedæmonii & ipsi a rege Aegipti
 Hercymonē in auxiliū naualis belli per legatos petūt
 A quo centū triremes & sex centū milia modiorū frus
 menti missa, a cæteris quoq; sociis ingentia auxilia cō
 tracta sunt. Sed tanto exercitui, & contra tantū ducē dez
 erat dignus imperator. Itaq; postulantibus sociis Age
 silaum ducē regē tunc Lacedæmonioꝝ propter respō
 sum oraculi delphici, diu Lacedæmonii an eum sum
 mæ rei præponerent distulerunt, quibus futurus iperii
 finis denunciabaf, cū regiū claudicasset imperiū, erat
 enī pedē claudus. Ad postremū statuerunt melius esse
 incessu regē, q̄ iperio regnū claudicare. Posteaq; Ages
 silaū cū ingentibus copiis in Asiam misere, non facile

dixerim, quod aliud par ducū tam bene cōparatū fues
 rit. Quippe ætas, uirtus, consiliū, sapiētia utriq; prope
 una, gloria quoq; rege gesta; eadē. Quibus cum paria
 oīa fortuna dederit, inuictū tamen ab altero utrūq; ser
 uauit. Magnus igit̃ amboꝝ apparatus belli, magnæ
 res gesta; fuerunt. Sed Cononē seditio militū inuadit,
 4 quos præfecti regis fraudare stipendio soliti erant, eo
 constātius, debita poscentibus, quo grauiorē sub mag
 no duce militiā præsumebāt. Itaq; Conon diu rege per
 epistolas frustra fatigato, ad postremum ipse ad eum
 pergit, cuiꝰ aspectu & colloquio prohibitus est, quod
 eum more Persarū adorare nollet, Agit tamen cum eo
 per internuncios, & queritur, opulentissimi regis bel
 la inopia delabi, & qui exercitum parem hostibus has
 beat pecunia uinci, qua præstet, inferioremq; eum ea
 parte uirium inueniri, qua longe superior sit. Postulat
 sibi dari ministeriū impensæ, quia pluribus id mandaz
 ri pernitiosum sit. Dato stipēdio ad classē remittitur,
 nec moram agēdis rebus facit. Multa fortiter multa fe
 liciter agit. Agros hostiles uastat, urbem expugnat, &
 5 quasi tempestas quædā cuncta p̃sternit. Quibus rebus
 territi Lacedæmonii, ad patriæ subsidiū reuocandū ab
 Asia Agefilaū decernunt. Interim Lysander ab Agefi
 lao proficiscente dux patriæ relictus ingentē classē
 summis uiribus instruit, fortunā belli tentaturus. Nam
 & ipse Conon tunc primū cū hostiū exercitu cōcursus
 rus magna cura suos ordinat. Sūma igit̃ non ducū tm̃
 in eo prælio q̃ militū æmulatio fuit. Nā ipse dux Co
 non non, tam Persis q̃ patriæ studebat, & sicuti afflictis

IVSTI.

Atheniensium rebus author amissæ dominationis fuerat,
 sic uolebat idē haberi redditæ, patriæq; uincēdo recipere,
 q̄ uictus amiserat, eo speciosius q̄ ne ipsoꝝ quidē
 Atheniensium, sed alieni prælii uiribus dimicet, & pug- 6
 naturus periculo regis, uicturus premio patriæ, gloriæ
 amq; diuersis artibus q̄ priores ciuitatis suę duces con-
 secuturus. Quippe illos uincendo Persas patriā defen-
 disse. Persas uictores faciendo restitutum patriā esse.
 Porro Lyfander præter cōiunctionē Agefilai, etiā uir
 tutū æmulator erat, contendebatq; ne a rebus gestis eiꝝ
 & gloriæ splendore decederet, neue tot bellis ac sæcu-
 lis quæsitū imperiū breuissimi momenti culpa subuer-
 teret. Eadē militū & oīum regū cura erat, quos maior
 sollicitudo cruciabat, non tā ne ipsi quæsitæ opes amit-
 terent, q̄ ut ipsi Athenienses pristinas reciperent. Sed 7
 quanto maius peccatiū fuit, tanto & clarior uictoria Co-
 nonis. Victi Lacedæmonii fugā capessunt, præsidia ho-
 stium Athenis deducunt. Populo restituta dignitate cō-
 ditio seruilis eripiunt. Multæ quoq; ciuitates recipiunt.
 Hoc initiū Atheniensibus resumendæ potentia, & La-
 cedæmoniis habendæ finis fuit. Namq; ueluti cū impe-
 rio etiā uirtutē perdidissent, contemni a finitimis cœpe-
 re. Primi igitur Thebani auxiliantibus Atheniensibus
 bellū his intulere, quæ ciuitas ex infinitis incrementis
 uirtute Epaminundæ ducis ad spē imperii græciæ ere-
 cta est. Fit itaq; terrestre præliū eadē Lacedæmonioꝝ
 fortūa, qua pugnatū aduersus Conona, nauali prælio
 fuerat. In eo bello Lyfander, quo duce Athenienses 8
 uicti a Lacedæmoniis fuerāt, interficiunt. Pausanias quoq;

alter dux Lacedæmonioꝝ proditiōnis accusatus in exsiliū abiit. Igitur Thebani potiti uictoria/uniuersum exercitū ad urbē Lacedæmonioꝝ ducūt, faciliē expugnationem rati, quoniā deserti a sociis oībus erant. Qd̄ metuentes Lacedæmonii regē suū Agesilaum ex Asia, qui ibi magnas res gerebat, ad defensionē patrię accersunt. Occiso enim Lysandro nullius alterius fiduciam ducis habebāt/Cuius quoniā serus aduētus erat, cōscripto exercitu obuiam hosti procedūt. Sed uictis aduersus pauloante uictores nec animus / neq; uires pares
9 fuere. Prima igitur cōgressione fundunt. Deletis iam suoz copijs supuenit rex Agesilaus, qui restituto præsilio nō difficulter recēti/& multis expeditionibus indurato milite hostib⁹ uictoriā/eripuit, ipse tamē grauiter fauciatur. Quibus rebus cognitis Atheniēses uerētes, ne iterū Lacedæmoniis uictoribus in pristinā sortem seruitutis redigerent, exercitū contrahūt, eūq; in auxilium Boetioꝝ per Hyphicratem uiginti quidē annos natum, sed magnæ indolis iuuenē duci iubent. Huius adolescentis supra ætatem uirtus admirabilis fuit, nec unquā ante eum Atheniēses inter tot/tāto sꝑ duces, aut spei maioris, aut indolis maturioris imperatorē habuerunt. In quo nō imperatoriæ tantū, uerū etiā oratoriæ
10 artes fuere. Conon quoq; audito reditu Agesilai & ipse ex Asia ad populandos Lacedæmonioꝝ agros reuertitur. Atq; ita undiq; belli formidine circūstrepēte, clausi Spartani ad summā desperationē redigunt. Sed Conon uastatis hostiū terris, Athenas pergīt. Vbi magno ciuium gaudio exceptus/plus tamē tristitię ipse, & ex

IVSTI.

incēsa & dirupta a Lacedæmoniis patria, q̄ letitię ex res-
 cuperata post tantū t̄pis cœpit. Itaq̄ quæ incensa fuerāt
 prædarū sumptu & exercitū Persarū restituit, quæ dis-
 ruta fuerant reficit. Fatum illud Athenarū fuit, ut ante
 a Persis crematę manubiis eorū, & nūc a Lacedæmoniis
 dirutę ex spoliis Lacedæmoniorū restituerētur, uersa
 quoq̄ uice nūc haberēt socios quos tūc hostes habue-
 rūt, & hostes nūc paterent, cū q̄bus iuncti tūc charissis-
 mis societatis uinculis fuerāt. Dū hæc aguntur Artaxer-
 xes rex Persarum legatos in grāciam mittit, per quos
 iubet omnes ab armis discedere, qui aliter fecisset/ eū
 se p̄ hoste habiturū. Ciuitatibus libertatē suaq̄ omnia
 restituit. Quod non grācię laboribus assiduisq̄ bello
 rū inter ciues odiis consulens fecit, sed ne occupato si-
 bi ægyptio bello, qđ propter auxilia aduersus præses-
 ctos suos lacedæmoniis missa susceperat, exercitus sui
 in grāciā detinerentur. Fessi igit̄ tot bellis grāci cupis-
 de paruere. Hic annus nō eo tantū insignis fuit, quod
 repēte pax tota grācia facta est, sed etiā eo quod eodē
 tpe urbs Romana a Gallis capta est. Sed Lacedæmos-
 nii securi insidiātes/absentiā Archadū speculati castel-
 lum eorū expugnāt, occupatoq̄ præsidiiū iponūt. Itaq̄
 armato/instructoq̄ exercitu Archades adhibitis in aus-
 xilium Thebanis/amissa bello repetunt. In eo prælio
 Archidamus dux Lacedæmoniorū uulnerat̄. Qui cum
 cædi suos iam ut uictos uideret, per p̄conē corpora in-
 terfectorū ad sepulturā poscit. Hoc est enī signū apud
 grācos uictorię traditæ. Qua cōfessione cōtenti The-
 bani/signū parcēdi dedere, post paucis diebus neutris

quicquid hostile facientibus / cum quasi consensu tacito in-
 13 duciae essent Lacedaemoniis alia bella aduersus finitis-
 mos gerentibus, Thebani Epaminunda duce, occupa-
 pandae urbis eorum spem coeperunt. Igitur principio noctis
 taciti Lacedaemona proficiscuntur, non tamen aggredi incau-
 tos potuerunt. Quippe senes / & caetera imbellis aetas, cum
 aduentum hostium persensissent, in ipsis portarum angustiis
 armati occurrunt, & aduersus quindecim milia militum non
 amplius centum iam effetae aetatis uiri pugnae se offerunt,
 tantum aetatis / uiri quoque patriae / & penatum conspectus sum-
 ministrat, tantoque praesentia / quam recordatione sui maio-
 res spiritus largiuntur. Nam ut uiderunt intra quae & pro-
 14 quibus starent, aut uincendum sibi, aut moriendum censue-
 runt. Pauci igitur sustinere senes acie / cui par ante diem
 uniuersa iuuentus esse non potuit. In eo proelio duo
 duces hostium cecidere. Cum interim Agesilai aduentus
 nuntiatus, Thebani recessere, nec bellum diu dilatatum. Siqui-
 dem Spartanorum iuuentus, senum uirtute / & gloria in-
 censa / teneri non potuit, quin ex continenti acie decer-
 neret, cum uictoria Thebanorum esset, & Epaminundas,
 dum non ducis tantum, uerum etiam fortissimi militis officio
 fungitur / grauiter uulneratur. Quo audito his ex dolore
 metus, & illis ex gaudio stupor iniicitur, atque ita ueluti ex
 placito consensu a proelio discedit. Post paucos deinde
 dies Epaminundas decedit, cum quo uires quoque reipu-
 15 ceciderunt. Nam sicuti telo / si primam aciem praefregeris, reli-
 quo ferro uim nocendi sustuleris, sic illo uelut mucrone
 teli ablato duce Thebanorum reip. uires hebetatae sunt,
 ut non tam illum amisisse / quam cum illo interiisse omnes uiderentur.

IVSTI.

Nam neq̄ hūc ante ducem ullum memorabile bellū
 gessere, nec postea uirtutibus / sed cladibus insignes
 fuere, ut manifestū sit patriæ gloriā / & natam / & extin-
 ctam cum eo fuisse. Fuit aut̄ incertū / uir melior an dux
 esset, nam & imperiū non sibi semper / sed patriæ que-
 sivit, & pecuniæ adeo parcus fuit, ut sumptus funeri
 defuerit. Glorię quoq̄ nō cupidior / q̄ pecunię. Quip̄
 recusanti oīa īperia īgesta sunt, Honoresq̄ ita gessit /
 ut ornamentū non accipere / sed dare ipsi dignitati uis-
 dere. Iam literarū studiū, iā philosophiæ doctrina tan- 16
 ta, ut mirabile uideret̄, unde tā insignis militiæ scientia
 homini inter literas nato, neq̄ ab hoc uite proposito
 mortis ratio dissensit. Nā ut relatus in castra semianis-
 mis uocē / spiritūq̄ collegit, id unū a circūstantibus res-
 quisit, num cadēti sibi scutū ademisset hostis. Quod
 ut seruatū audiuit, allatū uelut laborū glorięq̄ socium
 osculatus est. Iterum quæsiuit utri uicissent. Ut audiuit
 Thebanos, bene habere se rem dixit, atq̄ ita uelut gra-
 tulabundus patriæ expirauit. Huius morte etiā Athe-
 niensium uirtus intercidit, Siquidē amisso cui æmulari
 consueuerant, in segnitie / torporēq̄ resoluti, non ut
 olim in classē / exercitusq̄, sed in dies festos / appara- 17
 tusq̄ ludorū redditus publicos effundunt, & cū actorū
 bus nobilissimis / poetisq̄ theatra celebrant, frequenti-
 us scēnā / q̄ castra uisentes. Versificatoresq̄ meliores /
 q̄ duces laudantes. Tunc uestigal publicum / quo ante
 milites / & remiges alebant̄, cum urbano populo diui-
 di cœptū est. Quibus rebus effectū est, ut inter oīa græ-
 corū / sordidū & obscurū antea Macedonum nomen
 emergeret.

emergeret. Et Philippus obses triennio Thebis habitus Epaminundæ & Pelopidæ uirtutibus eruditus, regnum Macedoniae, Græciæ, & Asiæ ceruicibus, ueluti iugum seruitutis imponeret.

IVSTINI HISTORICI LIBER. VII.

1 **M**acedonia antea nomine Emathionis regis, cuius prima uirtutis experimenta in illis locis extant, Emathia cognominata est. Huius sicuti incrementa modica, ita termini perangusti fuerunt. Populus Pelasgi, & regio Boetia dicebatur. Sed postea uirtute regum & gentis industria, subactis primo finitimis, mox populis/natiuibusque imperium usque extremos orientis terminos prolatum est. In regione Peoniae, quæ nunc portio est Macedoniae, regnasse fertur Telegonus pater Astriopei cuius Troiano bello inter clarissimos uindices urbis nomen accepimus. Ex alio latere in Europa Europus nomine regnum tenuit. Sed & Caranus cum magna multitudine grecorum sedes in Macedonia responso oraculi iussus querere, cum in Emathiam uenisset, urbem Edyffam/non sentientibus Oppidanis propter imbrium & nebulae magnitudinem gregem caprae imbrem fugientium secutus/occupauit, reuocatusque in memoriam oraculi, quo iussus erat/ducibus captis, imperium querere regni sedem statuit, religiosequè postea obseruauit/quocumque agmen moueret, ante signa easdem capras habere, ceptorum duces habiturus/quos

2

3 regni habuerat auctores. Urbem Edyffam, ob memoriam

muneris Aegæa, populū Aegeades uocauit. Pulso de
 inde Mida, nam is quoq; portionē Macedoniae tenuit
 aliisq; regibus pulsus in locū oīm solus successit, pri-
 musq; adunatis gentibus/uariorū populorū ueluti unū
 corpus Macedoniae fecit, crescentiq; regno ualida in-
 crementoq; fundamenta constituit. Post hūc Perdicas
 regnauit, cui⁹ uita illustris, & mortis postrema, ueluti
 ex oraculo præcepta memorabilia fuere. Siquidē se-
 nex moriens Argæo filio monstrauit locū, quo condi-
 uellet, ibiq; non sua tantū sed etiā succedentium sibi in
 regnū ossa poni iussit. Præfatus quoad ibi cōditæ pos-
 teriorū reliquiæ forent/regnū in familia mansurū, cre-
 duntq; hac superstitione extinctā in Alexandro stirpē,
 quia locū sepulturæ mutauerit. Argeus moderate / &
 cum amore populi administrato regno successorem 4
 filiū Philippum reliquit, qui immatura morte raptus,
 Europū paruulū admodū instituit heredē. Sed Mace-
 donibus assidua certamina cū Thracibus / & Illyriis fu-
 ere. Quorū armis ueluti quotidiano exercitio indurati/
 gloria bellicæ laudis finitimos terrebant. Igif Illyriū in-
 fantiam regis pupilli cōtemnentes / bello Macedonas
 aggrediunt, qui prælio pulsū rege suo in cunis prolata-
 to / & pone aciē posito acrius certamen repetiuerunt.
 Tanq̄ ideo uicti fuissent antea / q; bellantibus sibi regis
 sui auspicia defuissent, futuri uel propterea uictores,
 quod ex superstitione animū uincendi cœperāt, simul
 & miseratio eos infantis tenebat, quē si uicti forent cap-
 tium de rege facturi uidebant. Conserto itaq; prælio 5
 magna cæde Illyrios sudere, ostenderuntq; hostibus

fuis priore bello, regē Macedonibus / non uirtutē des
 fuisse. Huic Amyntas succedit & ppria uirtute & Alex
 andri filii ægregia indole insigniter clarus. Cui Alexās
 dro tanta oīm uirtutū naturæ ornāmēta extitere, ut etiā
 Olympio certamine uario ludicroꝝ genere cōtenderit
 Cum interim Darius rex Persarū turpi a Scythia fuga
 summotus, ne ubiqꝫ deformis militiæ damnis habereſ
 mittit cum parte copiarū Mezabyzum ad subigendam
 Thraciā, cæteraqꝫ eius tractus regna, quibus pro igno
 bili momēto erat accessura Macedonia. Qui breui tem
 6 pore executo regis imperio, legatis ad Amyntā regē
 Macedoniae missis, obsides in pignus futuræ pacis / sis
 bi dari postulabat. Sed legati benigne excepti iter epu
 las ebrietate crescēte, rogāt Amyntā, ut apparatus epul
 larū adiciat ius familiaritatis, adhibitis in conuiuū suū
 filiis / & uxoribꝫ / & filiabus, id apud Persas haberi pig
 nus / ac fœdeus hospitii. Qui ut uenerunt / petulantius
 Persis eas cōtrectantibus, filius Amyntæ Alexāder ros
 gat patrē respectu ætatis / ac grauitatis suæ abiret cōuis
 uio, pollicitus se hospitū tentaturū iocos. Quo digres
 so / mulieres quoqꝫ paulo e cōuiuio euocat, cultius ex
 ornaturus / gratioresqꝫ reducturus. In quarū locū mas
 tronali exornatos habitu iuuenes supponit, eosqꝫ pes
 7 tulantia legatorū ferro, quod sub ueste gerebant / com
 pescere iubet. Atqꝫ ita iterfectis oībus ignarus rei Me
 zabyzus, cū legati non redirent, mittit eo cū exercitus
 parte Bubarē, ut in bellū facile / & mediocre dedignatꝫ
 ipse ire, ne dehonestaretur prælio tam fœdæ gentis.
 Sed Bubares ante bellū amore filiarū Amyntæ captus,

IVSTI.

omisso bello, nuptias facit, depositisq; hostilibus animis/in affinitatis iura succedit. Post discessum a Macedonia Bubaris/Amyntas rex decedit, cuius filio/ & successori Alexandro cognatio Bubaris non Darii tantum/ temporibus pacem prestitit, uerum etiam Xerxem conciliauit, adeo/ ut cum gratiam ueluti tempestas quedam occupasset/ 8
inter Olympum/ hemonumq; montes totius regionis eum imperio donauerit. Sed nec uirtute minus/ quam Persarum liberalitate regnum ampliauit. Per ordinem deinde successionis regnum Macedoniae ad Amyntam fratris eius Menelai filium peruenit. Hic quoque insignis industria, & omnibus imperatoriis uirtutibus instructus fuit. Qui ex Euridice tres filios sustulit, Alexandrum, Perdica, & Philippum Alexandri Magni Macedonis patrem, & filiam Euryonem. Ex Cygæa autem Archelaum, Arideum, Menelaum qui cum illyriis deinde & cum Olynthiis grauiam bellum gessit. Insidiis autem Eurydices uxoris, quæ nuptias generi pacta occidendum uirum/ regnumq; adultero tradendum susceperat, occupatus fuisset, nisi filia pellicatum matris/ & sceleris consilia prodidisset. Functus itaque tot periculis senex recessit, regno maximo ex filiis, Alexandro tradito. Igitur Alexander inter prima initia regni bellum ab Illyriis pacta mercede/ & Philippo fratre dato obside redemit. Interiecto quoque tempore per eundem obsidem cum Thebanis gratiam pacis reconciliat. Quæ res Philippo maxima incrementa egregiam indolis fuit, Siquidem triennio Thebis obses habitus prima pueritiæ rudimenta in urbe seueritatis antiquæ/ & in domo, Epaminundæ summi/ & philosophi/ & imperatoris deposuit. Nec 9

multo post Alexander insidiis Eurydices matris appetitus occumbit, cui Amyntas in scelere deprehensus propter communes liberos ignarus eisdem quadoque exitio fam fore pepercerat, Frater quoque eius Perdica pari insidiarum fraude decipitur. Indignum prorsus libidinis causa liberos a matre uita priuatos, quam scelerum suorum suppliciis, liberorum contemplatio uindicauerat. Perdicae haec indignior caedes uidebatur, quod ei apud matrem misericordiam nec paruulus quidem filius conciliauerat. Itaque Philippus diu non se regem sed tutorem pupilli egit. At ubi grauiora bella imminebant, seruumque auxilium in expectatione infantis erat, compulsus a populo regnum suscepit. Ut est ingressus imperium magna de illo spes omnibus fuit, & propter ipsius ingenium, quod magnam spondebat uirum, & propter uetera Macedoniae fata, quae cecinerant uno ex Amintae filii regnate florentissimum fore Macedoniae statum. Cui spei scelus matris hunc residuum fecerat. Principio regni cum hinc caedes fratrum indigne peremptorum, inde hostium multitudo, hinc insidiarum metus, inde inopia continui belli, & exhausti regni immatura aetate tyronis, urgeret, bellaque ueluti conspiratione quadam ad opprimendam Macedoniae multitudine gentium ex diuersis locis uno tempore confluebant, quoniam omnibus par esse non poterat, dispensanda ratus, alia interposita pactione componit, alia redemit facillimis quibusque aggressis, quoque uictoria, & militum trepidos animos firmaret, & contemptum sibi hostium demeret. Primum illi cum Atheniensibus certamen fuit, quibus per insidias uictis, metu belli grauioris, cum interficere omnes posset,

IVSTI.

incolumes sine precio dimisit. Post hæc bello in Illyris 12
 os translato multa milia hostiũ cædit. Urbẽ nobilissimam Larissæam capit. Hinc Thessaliã non præde cupiditate/ sed quod exercitui suo robur Thessalorũ equitum adiungere gestiebat, nihil minus q̃ bellũ metuens tem/improvisus expugnat, unũq; corpus equitũ/pes destriũq; copiarũ inuicti exercitus fecit. Quibus rebus feliciter pueniẽtibus Olympiada Neoptolemi regis molossoꝝ filiã uxore ducit, cõciliãte nuptias fratre pasturele/tutore uirginis Arispa rege molossoꝝ, qui sorore Olympiadis Troadã i matrimonioũ habebat, quæ causa illi exitiũ/malorũq; oĩm fuit. Nam dũ regni incrementa affinitate Philippi acquisiturũ se sperat, pprio 13
 regno ab eodẽ priuatus in exilio cõsenuit. His ita gestis Philippus iam non cõtentus summouere bella, ulstro etiã quietos laceffit. Cũ Mothonã urbẽ oppugnaret in pretereuntẽ de muris sagitta iacta dextrũ oculũ regis effodit. Quo uulnere nec segnior in bellum/ nec iracundior aduersus hostes factus est, adeo ut interiectis diebus pacẽ depræcantibus/dederit, nec moderatũ tantũ/ueq; etiã mitis aduersus uictos fuerit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. VIII.

Græciæ ciuitates dum imperare singulæ cupiunt, imperiũ oēs perdiderũt. Quippe in mutuũ exitiũ sine modo ruentes ab oĩbus uictæ periere. Quid singulæ amitterent, nõ nisi oppressæ senserunt, Siquidẽ Philippus rex Macedoniæ ues

luti specula quadam libertati oim insidiatus, dum contentiones ciuitatum alit, auxiliu inferioribus ferendo, uictos pariter/uictoresq subire regia seruitute coegit. Causa & origo huius mali/Thebani fuere. Qui cum rege potirent secundam fortunam imbecillo animo ferentes, uictos armis Lacedaemonios/& phocenses, quasi parua supplicia caedibus & rapinis luissent, apud comune gratiae consiliu superbe accusauerunt. Lacedaemoniis crimini datum, quod arcem thebanam induciae tpe occupassent, Phocensibus quod Boetiam depopulati essent, prorsus quasi post arma & bellu locu legibus reliquissent. Cum iudiciu arbitrio uictore exerceret, tanta pecunia danant, quanta exolui non posset. Igitur Phocenses, cum agris, liberis coniugibusq priuarent, desperatis rebus, Philomene quodam duce uelut deo, irascentes templu ipsum Apollinis delphis occupauere. Inde auro & pecunia diuites, conducto mercenario milite bellu Thebanis intulerunt. Factuq phocensiu tametsi oes execrarent propter sacrilegiu, plus tamen inuidiae Thebanis/a quibus ad hanc necessitate compulsi fuerat, quam ipsis intulit. Itaque auxilia his & ab Atheniensibus & a Lacedaemoniis missa. Primum igitur congressio Philomenes Thebanos castris exiit. Sequenti proelio prius inter confertissimos dimicans cecidit. Sacrilegii poenas ipso sanguine luit. In huius locu dux Oenomaus creat, Aduersus quem Thebani/Thessalique non ex ciuibus suis, ne uictoris potentia ferre non possent, sed Philippu Macedoniae regem ducem eligunt, & externae dominationi quam in suis timuerunt, sponte succedunt. Igitur Philippus quasi sacrilegii/non thebanoq uictor esset, oes milites coronas

laureas sumere iubet, atq; ita ueluti deo duce in præliū
 pergit, Phocenses insignibus dei cōspectis, consciēz 4
 tia delictoz territi, abiectis armis fugā capescunt, pœ-
 nasq; uiolatæ religionis sanguine/ & cædib⁹ suis pen-
 dunt. Incredibile, quantā ea res apud oēs nationes Phi-
 lippo gloriā dedit. Illum uindicē sacrilegii/ illū ultorē
 religionū, quod orbis uiribus expiari debuit, solū qui
 piacula exigeret extitisse dignum. Itaq; diis proximus
 habet, per quē deoz maiestas uindicata sit, Sed Athe-
 nienses audito belli euentu, ne in grāciam Philippus
 transiret? angustias Thermopylæ pari ratione sicuti
 antea aduenientibus Persis occupauere. Sed nequaquā
 simili, aut uirtute, aut causa. Siquidē tunc pro libertate
 græciæ, nunc pro sacrilegio publico, tunc a rapina ho- 5
 stium templa uindicaturi, nunc aduersus uindices tem-
 ploz raptores defensuri. Agūtq; se ppugnatores sce-
 leris, cuius turpe erat alios uindices fuisse, immemo-
 res prorsus q̄ in dubiis rebus suis illo deo etiā consiliis
 orum authore usi fuerant, quod illo duce tot bella uis-
 ctiores inierant, tot urbes auspicato condiderant, tantū
 imperiū terra mariq; quæsierant, quod nihil sine maie-
 state numinis eius, aut priuatæ unq; aut publicæ rei ges-
 serāt. Tantū facinus admisisse ingenia omni doctrina
 exculta pulcherrimis legibus institutisq; formata, ut
 quid unde post hac succensere iure barbaris possint,
 non haberent. Sed nec Philippus melioris fidei aduer-
 sus socios fuit. Quippe ueluti timēs ne ab hostibus sas-
 crilegii scelere uinceretur, ciuitates quæ paulo ante 6
 dux fuerat, quæ sub auspiciis eius militauerant, quæ
 gratulatæ

gratulata illi sibiq; uictoriã nocte fuerant hostiliter oc-
 cupatas diripuit. Coniuges/liberosq; oim sub corona
 uendidit. Non deoz immortalium templis, non ædibus
 sacris, non diis penatibus publicis priuatisq;, ad quos
 paulo ante ingressus hospitaliter fuerat/pepercit. Pro-
 fus ut non tam sacrilegii ultor extitisse, q̃ sacrilegioꝝ
 licentiã quæsisse uideret. Inde ueluti rebꝰ egregiã ges-
 tis in Capadociã traicit, Vbi bello pari perfidia gesto
 captisq; per dolũ/& occisis finitimis regibus, uniuersa
 prouincia imperio Macedoniæ adiungit. Deinde ad
 abolendã inuidiæ famã / quia insignis præter ceteros
 7 tunc temporis habebat per regna mittit, & opulentis-
 simas ciuitates/& phana/ac templa, qui opinionẽ feres-
 rent, regem Philippum magna pecunia locare, & mu-
 ros per ciuitates/& phana ac templa faciẽda, & ut per
 præcones susceptores sollicitarent, Qui cū in Mace-
 doniã uenissent, uariis dilationibus frustrati uim regiæ
 maiestatis timẽtes taciti prouiciscebant. Post hæc Olyn-
 thios aggrediũ, Receperat enĩ per misericordiã post
 cædem unius duos fratres eius, quos Philippus ex no-
 uerca genitos/ueluti participes regni, interficere gesti-
 ebat. Ob hæc igit̃ causam urbẽ antiq̃ / & nobilẽ excidit,
 & fratres olim destinato supplicio tradit, prædaq; in-
 genti pariter/& parricidii uoto fruitur. Inde quasi oia/
 quæ agitasset omnino ei licerent, auraria in thessalia,
 8 argenti metalla in thracia occupat. Et ne quod ius uel
 fas inuolatũ prætermitteret, piraticam quoq; exercere
 instituit. His ita gestis forte uenit/ut eũ fratres duo regis
 Thraciæ, non contemplatiõe iusticiæ eius, se inuicem

metuētes, ne alterius uiribus accederet, disceptationū
 suarū iudicē eligerēt. Sed Philippus more ingenii sui/
 ad iudiciū ueluti ad bellū inopinātib⁹ fratrib⁹ instructo
 exercitu supuenit, regno utrūq; non iudicis more / sed
 fraude latronis, ac scelere spoliavit. Dū hæc agunt le-
 gati Atheniēsū perētes pacē ad eū uenerūt. Quib⁹ au-
 ditis, & ipse legatos Athenas cū pacis cōditiōibus mis-
 sit. Ibiq; ex cōmodo utrorūq; pax facta. Ex ceteris quo-
 q; gręcię ciuitatibus, non pacis amore / sed belli metu
 legatiōes uenere. Siq; dē crudescēte ira, thebāi / boetiūq; 9
 orāt, ut p̄fessum aduersum phocēses ducē gręcię exhi-
 beat, tāto odio phocensiū ardētes: ut obliti cladiū suarū
 perire ipsi / q̄ nō p̄dere eos p̄optarēt, expertaq; Philip-
 pi crudelitātē pati, q̄ parcere hostibus suis mallēt. Cōs-
 tra phocensiū legati adhibitis Lacedæmoniis / & Athe-
 niēsib⁹ bellū deprecabant, cuius ab eo dilationē ter iā
 emerāt. Fœdū p̄sus / miserandūq; spectaculū, gręciā
 etiā nunc & uiribus & dignitate orbis terrarū principē,
 regū certe / gentiūq; semp uictricē, & multarū adhuc ur-
 biū dominā, alienis excubare sedibus, aut rogantē bel-
 lū / aut deprecantē in alterius ope oēm spem posuisse.
 Orbis terrarū iudices eo usq; discordia sua, ciuilibusq; 10
 bellis redactos, ut adulent̄ ultro sordidam paulo ante
 clientelā suā partē, & hoc potissimū facere Thebāos
 Lacedæmoniosq; antea inter se imperiū nūc gręcię im-
 perantis æmulos. Philippus inter hæc uindictiōe glo-
 rię suę tantarū urbium fastigiū agitāt, atq; utros potius
 dignē estimat. Secreto igit̄ auditis utrisq; legationib⁹
 his ueniā belli pollicet̄, iureiurādo adactis, respōsum

nemini prodituros, illis cōtra uenturū se auxiliūq; latu-
 rū. utrosq; uetat parare bellū/aut metuere, Sic uariato
 respōso securis oībus Thermopylæ angustias occur-
 pat. Tunc primū Phocenses se captos in fraude Phis-
 lippi aniaduertētes trepidi ad arma cōfugiūt. Sed neq;
 11 spatiū erat instruēdi belli, nec tēpus ad cōtrahenda aus-
 xilia, & Philippus excidiū minabatur/ni fieret deditio.
 Victi igiſ necessitate, pacta salute se dedūt. Sed pactio
 ei⁹ fidei fuit, cui⁹ antea fuerat deprecati belli pmissio.
 Igiſ cædunt passim/rapiūturq;, non liberi parētibus,
 non cōiuges maritis, non deorū simulachra tēplis suis
 relinquunt. Vnū tantū miseris solatiū fuit, qđ cū Phis-
 lippus portione p̄dē socios fraudasset, nihil reꝝ suarū
 apud inimicos uiderūt. Reuersus in regnū/ut pecora/
 pastores, nunc in hybernos, nunc in æstiuos saltus tra-
 ſiciūt, sic ille populos/& urbes, Vt illi uel replēda/uel
 delinquenda quæq; loca uidebantur ad libidinem suam
 12 transfert:miserāda ubiq; facies, & excidio similis erat.
 Non quidē pavor ille hostilis, nec discursus per urbē
 militū erat, non tumultus armorū, non boum / atq; hos-
 minum rapina, sed tacitus mœror / & luctus, uerentis
 bus ne ipsæ lachrymæ pro contumacia haberentur.
 Crescit dissimulatiōe ipse dolor / hoc altius dimissus,
 quo minus profiteri licet. Nunc sepulchra maiorum,
 nunc ueteres penates, nunc tecta/in quibus geniti erāt/
 in quibusq; genuerant, cōsiderabant. Miserantes nunc
 uicem suam, quod in eam diem uixissent, nunc filiorū/
 quod nō post eam diem nati essent. Alios populos in
 sinibus ipsis hostib⁹ opponit, alios in extremis regnū

IVSTI.

terminis statuit, quosdā bello captos in supplementis
 urbium diuidit. Atque ita ex multis gentibus nationibusque unum
 regnum/populum constituit. Compositis/ordinatisque Ma- 13
 cedoniarum rebus dardanos, ceterosque finitimos fraude cas-
 ptos/expugnat. Sed nec a proximis manus abstinet. Siquis
 de Arisba regem eperi uxori suae Olympiadi arctissima
 cognatione uinctum pellere regno statuit, atque Alexandrum
 priuignum eius, uxoris Olympiadis fratrem, puerum hone-
 ste pulchritudinis in Macedonia nomine sororis accersit,
 omnique studio sollicitatum in spe regni simulato amore ad
 stupri consuetudinem propulit, maiora in eo obsequia habi- 14
 turus, siue conscientiae pudore, siue regni beneficio. Igitur
 cum .xx. ad annos peruenisset ereptum Arisbae regnum
 puero ad modum tradit/scelestus in utroque, Nam nec in
 eo ius cognationis seruauit, cui ademit regnum, & eum
 cui dedit, impudicum fecit ante/que regem.

IVSTINI HISTORICI LIBER NONVS.

IN Graecia Philippus cum uenisset sollicitatus pau-
 cae ciuitatum direptione, & ex preda modicae ur-
 bius, quante opes uniuersae essent animo prospiciens, bellum
 totae Graeciae inferre statuit. Ad cuius emolumentum egre-
 gie pertinere ratus, si sibi Byzantium nobile/ & maritimam
 urbem, receptaculum terra / marisque copiis suis futurum in
 potestate redegisset, Eandem claudente sibi portas obsis-
 sione cinxit. Haec namque urbs condita primo a Pausa-
 nia rege Spartanorum, & per .vii. annos possessa fuit.
 Deinde uariante uictoria, nunc Lacedaemoniorum, nunc
 Atheniensium iuris habita est. Quae incerta possessio

effecit, ut nemine quasi in suam auxiliis iuuante libertas
 tem constantius tueretur. Igitur Philippus longa obsidio-
 nis mora exhaustus pecuniæ cōmertiū de piratica mu-
 tuatur. Captis itaque .c. lxx. nauibus merciū, ex distractis
 anhelantē inopiā paululū recreauit. Deinde, ne unius
 urbis oppugnatione tantus exercitus teneretur, profes-
 ctus cum fortissimis multas Chersonensiū urbes ex-
 pugnat. Filiū Alexandrū decē & octo annos natum, ut
 sub militia patris tyrocinii rudimenta deponeret, ad se
 accersit, In Scythiam quoque p̄dandi causa profectus
 more negociantiū impensas belli alio bello reffectus
 2 rus. Erat eo tempore rex Scytharū Mathæas, Qui cum
 bello Istriarū p̄meretur, auxilium a Philippo per
 Apollonienſes petit / in ſucceſſione eū regni Scythiæ
 adoptaturus. Cum interim Istriarū rex decedens / &
 metu belli / & auxilioꝝ neceſſitate Scythas ſoluit. Itaque
 Mathæas remiſſis Macedonibus renunciari Philippo
 iubet, neque auxiliū eius ſe petiſſe, neque adoptionē man-
 daſſe, Nam neque uindicta Macedonū egere Scythas,
 quibꝰ meliores forent, neque heredē ſibi incolumi filio
 deeſſe. His auditis Philippus, legatos ad Mathæam
 mittit impenſæ obſidionis portionē petentes, ne ino-
 3 pia bellū deſerere cogatur, Quod eo promptius eum
 facere debere, quod miſſis a ſe in auxiliū eius militibꝰ
 nec ſumptū quidē uiæ non modo officii precia dede-
 rit. Mathæas in clementiā cœli & terræ ſterilitatē cauſas
 tus, quæ nō patrimoniis ditet Scythas, ſed uix alimen-
 ta exhibeat reſpondit, nullas ſibi opes eſſe, quibus tm̄
 regē expleat, & turpius putaret paruo deſungi / q̄ totū

abnuere. Scythas autem uirtute animi & duritia corpo-
 ris nō opibus cenferi. Quibus derisus Philippus solu-
 ta obsidione Byzantii, Scythica bella aggreditur, præ-
 missis legatis, quo secutiores faceret, qui nuncient
 Mathææ dū Byzantiū obsidet/uouisse statuā Herculi,
 ad q̄ in hostio Istri ponēdā se uenire placatū accessum
 ad religionē dei petens amicus ipse Scythis uenturus. 4
 Ille si uoto fungi uelit, statuā sibi mitti iubet, nō modo/
 ut ponat, uerū etiā ut inuiolata maneat, pollicet. Exer-
 citū aut̄ fines ingredi negat se passurū, ac inuitis Scy-
 this statuā ponat, eo digresso sublaturū/uerfurūq; æs
 statuæ in aculeos sagittæ. His utrinq; irritatis animis
 præliū cōmittit. Cū uirtute & aīo p̄starent Scythæ, astu-
 tia Philippi uincunt. xx. milia pueroꝝ/ac foeminaꝝ cas-
 pta, pecoris magna uis, auri/argentiq; nihil. Ea primū
 fides inopiæ Scythicæ fuit. xx. milia nobilium equarū ad
 genus faciendū in Macedoniā missa. Sed reuertenti a
 Scythia Tribali Philippo occurrūt. Negāt se transitū
 daturōs, ni portionē accipiāt p̄dæ. Hinc iurgiū/& mox 5
 præliū. In quo ita in femore uulnerat⁹ est Philipp⁹, ut
 p̄ corpus eius equus interficeret. Cū oēs occisum puta-
 rēt, p̄da amissa est. Ita Scythica uelut deuota spolia pe-
 ne luctuosa macædonibus fuere. Vbi uero ex uulnere
 primū cōualuit diu dissimulatū bellū Atheniēsibus in-
 fert. Quoꝝ causæ Thebani se iunxere, ne uictis metus
 entes Atheniensibus, ueluti uicinū incendiū belli ad se
 trāsiret. Facta igit̄ iter duas pauloante infestissimas ci-
 uitates societate legatiōibus græciā fatigant, cōmunē
 hostē putāt cōmunibus uirib⁹ summouendū. Neq; enī

6 cessaturū Philippū si prospere prima successerit, nisi
 oēm Græciā domuerit. Motæ quædā ciuitates Athenis
 ensibus se iungunt, Quasdā autē ad Philippū belli me-
 tus traxit. Prælio cōmissō cū Atheniēses longe maio-
 re militū numero præstarent, assiduis bellis indurata
 uirtute Macedonū/ uincunt, non tñ immemores pristi-
 næ glorię cecidere. Quippe aduersis uulnerib⁹ oēs lo-
 ca quæ tuenda a ducibus acceperāt, morientes corpor-
 ribus texerunt. Hic dies uniuersæ Græciæ/ & gloriā do-
 minatiōis/ & uetustissimā libertatē finiit. Huius uictor-
 riæ callidæ dissimulata læticia est. Deniq; non solita fa-
 cra Philippus illa die fecit, non conuiuio risit, non lus-
 dos iter epulas adhibuit, nō coronas aut unguēta sum-
 7 pfit, & quantum in illo fuit/ ita uicit, ut uictorem nemo
 sentiret. Sed nec regem se græciæ / sed ducē appellari
 iussit. Atq; ita inter tacitam læticiam/ & dolorē hostium
 temperauit, ut neq; apud suos exultasse, neq; apud uis-
 ctos insultasse uideretur. Atheniēsis quos passus in-
 festissimos fuerat, & captiuos gratis remisit, & bello
 consūptorū corpora sepulturæ reddidit, reliquiasq;
 funerū ut ad sepulchra maiorū deferēt, ultro hortatus
 est. Super hæc Alexandrū filiū cum amico Antipatro,
 qui pacē cū his/ amicitiaq; iūgeret Athenas misit. The-
 banorū porro non solū captiuos, uerum etiā interfes-
 8 ctorum sepulturam uendidit. Principes ciuitatis alios
 securi percussit/ alios in exilium redegit, bonaq; om-
 nium occupauit, pulsos deinde per iniuriam in patri-
 am restituit. Ex horū numero. ccc. exules iudices/ rectos
 resq; ciuitati dedit. Apud quos cū potentissimi quicq;

IVSTI.

rei eius ipsius criminis postularent, quod per iniurias se in exiliū egissent, huius cōstantiē fuerāt, ut oēs se auctores faterent, meliusq; cū repu. actū cū dānati essēt/ q̄ cū restituti cōtenderent. Mira prorsus audacia, de iudicibus uitæ / necisq; suæ quēadmodū possunt sententiam ferunt, cōtemnuntq; absolutionē quā dare inimici possunt, & quoniam rebus nequeunt ulcisci/ uerbis usurpant libertatē. Compositis in grēcia rebus Philip⁹ pus oīm ciuitatū legatos ad formandū rerū presentīū statū euocari Corinthū iubet. Ibi pacis legem uniuersę grēciæ pro meritis singulæ ciuitatū statuit/ consiliūq; oīm ueluti unum senatū ex oībus elegit. Soli Lacedæmonii/ & legē/ & regē contēpserūt, seruitutē non pacē rati, quæ non ipsis ciuitatibus conueniret, sed a uictore ferret. Auxilia deinde singulæ ciuitatū describuntur, siue adiuuādus ea manu rex oppugnāte aliquo foret, seu duce illo bellum inferendū. Neq; enim dubiū erat imperiū Persæ his apparatibus peti. Sūma auxilioꝝ cc. milia peditū fuere, & equitum. xv. milia. Extra hanc ¹⁰ summā/ & Macedonia exercitus erat, & cōfinis domitarum gentiū barbaræ. Initio ueris tres duces in Asiā Persæ uiris præmittit Parmenonē, Amyntā/ & Attalū, cuius sororē nuper expulsa Alexātri matre Olympiade, propter stupri suspicionē in matrimoniū acceperat. Interea dum auxilia a grēcia coeunt/ nuptias Cleopatæ filiæ & Alexātri, quē regē eperi fecerat/ celebrat. Dies erat pro magnitudine duoz regū, & collocantis filiā/ & uxorē ducentis, apparatibus insignis. Sed nec ludorum magnificentia deerat, ad quoz spectaculum

Philippus cū sine custodibus medius inter duos Alex
 andros filiū/generūq; contenderet, Pausanias nobilis
 ex Macedonibus nemini suspectus adolescens occu
 patum angustius Philippū in transitu obtruncat, diēq;
 lētiā destinatū / fœdū luctu funeris facit. Hic Pausa
 nias primis pubertatis annis stuprū per iniuriā passus
 ab Attalo fuerat, cuius indignitati hæc etiā fœditas ac
 cesserat, Nam perductum in conuiuio / solutūq; mero
 Attalus non suæ tantū, uerū & conuiuariū libidini/ues
 lut scortū uile subiecerat, ludibriūq; oīm inter coęqua
 les reddiderat. Hanc rem ægre ferens Pausanias quæ
 relam Philippo sæpe detulerat. Cum uariis frustratio
 nibus non sine risu differret, & honoratū in super dus
 catu aduersariū cerneret, iram in ipsum Philippū uer
 tit, ultionēq; quā aduersario non poterat / ab iniquo ius
 dice exegit: Creditū est etiā, immissum ab Olympiade
 matre Alexandri fuisse, nec ipsum Alexandrū ignarū
 paternæ cædis exitisse, Quippe non minus Olympias
 dem repudiū / & prælatam sibi Cleopatrá, q̄ stuprum
 Pausaniā doluisse. Alexandrū quoq; regni æmulum
 fratré ex nouerca susceptum timuisse, eoq; actum ut in
 cōuiuio antea primū cum Attalo/mox cum ipso patre
 iurgaret. Adeo/ut etiam stricto gladio eum Philippus
 cōsectatus sit, ægreq; a filii cæde amicorū præcibus ex
 oratus. Quam ob rem Alexander ad auunculum se in
 Epirum cum matre, inde ad reges illyriorū contulerat,
 uixq; reuocanti mitigatus est patri, precibusq; cognat
 orū ægre redire cū pulsus. Olympias quoq; fratré suū
 Alexandrū epiri regem in bellum subornabat, peruis

IVSTI.

cissetq; ni filia nuptiis pater generū occupasset. His
 stimulis irarum utiq; Pausaniam de impunitate stupri
 sui querentem ad tantū facinus impulisse creduntur.
 Olympias certe fugienti percussori / equos quoq; præ-
 paratos habuit. Ipsa deinde audita regis nece / cum titu-
 lo officii ad exequias eadem nocte cucurisset, in cruce
 pendens Pausaniae capiti eadem nocte / qua uenit
 coronam auream imponit, quod nemo alius audere
 nisi hæc superstite Philippi filio potuisset. Paucos de-
 de post dies refixum corpus intersectoris super reli-
 quas cremauit, & tumultum ei eodem fecit in loco,
 parentariq; eidem quotannis incussa populo super 14
 stititione curauit. Post hæc Cleopatram, a qua pulsa
 Philippi matrimonio fuerat, in gremio eius prius filia
 interfecta / finire uitā suspendio coegit / spectaculoq;
 pendens ultione potita est, ad quam per parricidiū
 festinauerat. Nouissime gladiū illum / quo rex percussus
 est / Apollini sub nomine Myrtalis consecrauit. Hoc
 enim nomen ante Olympiadis paruulæ fuit, Quæ oīa
 ita palam facta sūt / ut timuisse uideatur, ne facinus ab
 ea commissum / nō probaretur. Decessit Philippus. xl. &
 vii. annorū, cū annis. xxv. regnasset. Genuit ex Laris-
 sæa saltatrice filiū Arideū, qui post Alexandrū regna-
 uit. Habuit & multos alios filios ex uariis matrimōiis
 regio more susceptos / q; partī fato / partī ferro perie- 15
 re. Fuit rex armorū / q; cōuiuioꝝ apparatibꝫ studiosior,
 cui maximæ opes erant instrumenta bellorum, diuiti-
 arum quæstu / q; custodia solertior. Itaq; inter quoti-
 dianas rapinas semper inops erat. Misericordia in

eo/ & perfidua pari iure dilectæ. Nulla apud eum tur-
 pis ratio uicendi, blâdus pariter/ & infidiosus alloquio,
 qui plura promitteret/ q̄ prestaret. In seria & iocos arti-
 fex. Amicitias utilitate/ non fide colebat. Gratiam fins-
 gere in odio, instruere inter cōcordantes odia, apud
 utrumq; gratiam quærere solennis illi consuetudo.
 Inter hæceloquentia/ & insignis oratio acuminis/ &
 solertia plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati in-
 16 uentionū deesset ornatus. Huic Alexâder successit/ &
 uirtute/ & uiciis patre maior. Itaq; uincendi ratio utriq;
 diuersa. Hic aperta ui, ille artibus bella tractabat. Des-
 ceptis ille gaudere hostibus, hic palâ fufis. Prudētior
 ille cōsilio/ hic animo magnificentior. Iram pater dis-
 simulare plærumq; / & uincere, hic ubi exarsisset, nec
 dilatio ultionis/ nec modus erat. Vini nimis uterq; auis-
 dus, sed ebrietatis diuersa uitia. Patri mos erat/ & de cō-
 uiuio in hostem procurrere, manum conferere, peris-
 culis se temere offerre, Alexander non in hostem, sed
 in suos sequebatur. Quam ob rem Philippū sæpe uulnes-
 ratū prælia remisere, hic amicorum interfector conuis-
 17 uio frequenter excessit, Regnare ille cum amicis nos-
 lebat, hic in amicos regna exercebat. Amari pater mal-
 le/ hic metui. Literarū cultus utriq; similis. Solertiæ pa-
 ter maioris, hic fidei. Verbis atq; oratione Philippus,
 hic rebus moderatior. Parcendi uictis filio animus &
 promulsior & honestior. Frugalitati pater, luxuriæ fi-
 lius magis deditus erat. Quibus artibus orbis imperiū
 fundamenta pater fecit, operis tantam gloriam filius
 consumauit.

IVSTI.
IVSTINI HISTORICI LIBER DECIMVS.

ARtaxerxi regi Persarum ex pellicibus centum quindecim filii fuerunt, sed tres tantum iusto matrimonio suscepti/Darius, Ariaractos, & Ochus. Ex his Dariū contra morem Persarum, apud quos rex nisi morte mutatur, per indulgentiā pater regē uiuus fecit, nihil sibi ablatū existimās, quod in filiū cōtulisset, sinceriusque gaudiū ex procreatione capturus, si insignia maiestatis suę uiuus in filio cōspexisset. Sed Darius post noua paternę pietatis exempla, interficendi patris consiliū cœpit. Sceleratus fuisset, si solus parricidiū cogitasset, tanto sceleratior quāto in societatem facinoris assumptos quinquaginta fratres fecit parridas. Ostenti prorsus genus, ubi in tāto populo non solū sociari, uerū etiam sileri parricidiū potuit, ut ex quinquaginta liberis nemo inuentus sit, quē aut paternę maiestas, aut ueneratio senis, aut indulgētia patris a tanta immanitate reuocaret. Adeo ne uile paternum nomen apud tot numero filios fuit, ut quoque presidio tutus etiā aduersus hostes esse debuerat, eorum insidiis circūuentus tutior ab hostibus quā a filiis fuerit. Causa parricidii sceleratior ipso parricidio fuit. Occiso quippe Cyrus fraterno bello, cuius mentio supra habita est Aspasiā pellicē eius rex Artaxerxes in matrimonio receperat. Hanc patrē cedere sibi sicuti regnū Darius postulauerat, qui pro indulgētia sua in liberos, primo facturū se dixerat, mox pœnitentia ductus ut honeste negaret, quod temere promiserat, solis eā sacerdotio

præfecit, & perpetua illi ab oïbus uiris pudicitia imperabat. Hinc exacerbatus iuuenis iurgia primo patris erupit. Mox facta cū fratribus cōiuratione, dum patri insidias parat, deprehensus cū sociis pœnas parricidii diis paternæ maiestatis ultoribus dedit. Cōiuges quoq; oïm cū liberis, ne quod uestigiū tanti sceleris extaret, interfectę sunt. Post hæc Artaxerxes morbo ex dolore cōtracto/decedit. Rex q̄ pater felicior. Hæreditas regni Ocho tradita, Qui timens parem cōiurationē, regiã cognatoꝝ cęde/ & strage principū replet, nulla/non sanguinis/non sexus/non ætatis, misericordia permotus, scilicet ne innocentior fratribꝰ parricidis haberet, Atq; ita ueluti purificato regno bellū armeniis infert. In eo cum aduersus prouocatorē hostiū Codomanus quidã oïm fauore processisset, hoste cæso uictoriam suis/pariter & prope amissam gloriã restituit. Ob hæc decora, idē Codomanus præficiť armeniis. Interiecto deinde tempore post mortē Occhi regis ob memoriã pristinę uirtutis rex a populo constituit, Darii noīe, ne qd regię maiestati deesset honoratus, bellūq; cū Alexandro magno diu uariãte fortuna / magna uirtute gessit. Postremo uictus ab Alexandro / & a cognatis occisus/uitã pariter cum Persarum regno finiuit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XI.

Nexercitu Philippi sicuti uariã gētes erãt, ita eo occiso diuersi motus animoꝝ fuere. Alii quippe iniusta seruitute oppressi ad spē se libertatis erigebãt. Alii tedio longinquæ militiæ

IVSTI.

remissam sibi expeditionē gaudebant. Nonnulli facē
 nuptiis filia accensam rogo patris subditam dolebāt.
 Amicos quoq; tam subita mutatione regē haud medios
 cris metus cœperat, reputantes, nūc puocatā Asiā: nūc
 Europā nondū perdomitā, nunc Illyrios, & Thracas,
 & Dardanos, cæterasq; barbaras gentes fidei dubia &
 mentis infida. Qui oēs populi si pariter deficiāt, resisti
 nullo modo posse. His rebus uelut medela quædā in-
 teruentus Alexandri fuit. Qui p cōcione ita uulgus omne 2
 cōsolatus hortatusq; p tpe est, ut & metū timētib; des-
 meret, & in spē sui oēs impelleret. Erat hic annos. xx.
 natus. In qua ætate ita moderate de se multa pollicitus
 est, ut appareret, plura eū experimētis reseruare. Mas-
 cedonibus immunitatē cunctarū regē præter militiae uas-
 cationē dedit. Quo facto tantū sibi fauorē oīm cōcilias-
 uit, ut corpus hominis non uirtutē regis mutasse se dis-
 cerent. Prima illi cura paternarū exequiarū fuit. In quib;
 bus ante oīa cædis cōscios ad tumulū patris occidi iussit,
 soli Alexandro Lyncistarū fratri pepercit, seruans 3
 in eo auspiciū dignitatis suæ. Nam regē eum primus
 salutauerat. Aemulū quoq; imperiū Caranum fratrem ex-
 nouerca susceptum interfici curauit. Inter initia multas
 gentes rebellantes cōpescuit. Oriētes nonnullas sedis-
 tiones extrinxit. Quibus rebus erectus tacito gradu in
 græciā contendit. Vbi exemplo patris Corinthū, euos-
 catis ciuitatibus, dux in locū eius substituitur. Inchoatū
 deinde a patre Persicum bellū aggreditur. In cuius ap-
 paratu occupato nunciatur, Athenienses, Thebanos,
 & Lacedæmonios ab eo ad perfas defecisse, authorēq;

eius defectiōis magno auri pondere a Persis corruptū
Demosthenē oratorē exitisse, qui Macedonū deletas
4 oēs cū rege copias a tribalis affirmauerit, producto in
contionē authore, qui in eo p̄clio in quo rex cecides
rat, se quoq; uulneratū diceret. Qua opiniōe mutatos
oīm ferme ciuitatū animos esse, p̄sidia Macedonū
obsideri. Quibus motibus occursurus, tanta celeritate
instructo paratoq; exercitu Gr̄ciā oppressit, ut quem
uenire non senserant, uidere se uix crederent. In transi
tu hortat⁹ thessalos fuerat, beneficiorūq; Philippi pa
tris maternę suę cū his ab Aeacidę gente necessitu
dinis admonuerat. Cupide hęc Thessalis audientibus
exemplo patris dux uniuersę gentis creatus erat, & ue
ctigalia oīa redditusq; suos ei tradiderēt. Sed Athenis
enses sicuti primi defecerūt, ita primi p̄cēnitere cōpes
runt: cōtemptū hostis in admirationē cōuertentes, pue
5 ritiamq; Alexandri sp̄retā antea supra uirtute ueterum
ducum extollētes. Missis itaq; legatis bellū deprecans
tur. Quibus auditis, & grauiter increpatis. Alexander
bellum remisit. Inde Thebas exercitum conuertit, eas
dem indulgentia usurus si parem p̄cēnitentiam inues
nisset. Sed Thebani armis non p̄cibus nec deprecas
tione usi sunt. Itaq; uicti grauissimā quęq; supplicia
miserrimę captiuitatis experti sunt. Cū in cōsilio de exci
dio urbis deliberare, Phocēses & Platenes & The
sp̄pienses & Orchomœniū Alexādri socii uictorięq; par
ticipes excidiū urbiū suę crudelitātęq; Thebanor; re
ferebant, studia in Persas non p̄sentia tantū uerum
6 etiam & uetera aduersus gr̄cię libertatem increpātes.

Quam ob rem odiū eos oīm populorū esse. Quasi uel
 ex eo manifestari, quod iureiurādo se oēs abstrinxerūt
 ut uictis Persis Thebas diruerent. Adiciunt & scelerū
 priorū fabulas, quibus oēs scēnas repleuerant, ut non
 præsenti tantū perfidia, uerum & uetere infamia inuisi
 forent. Tunc Eleadas unus ex captiuis, data potestate
 dicendi, non a rege se defecisse, quē interfectū audies
 rint, sed a regis hæredib⁹, quicquid in eo sit admissum
 credulitatis non perfidiæ culpā esse, cuius tamen iam
 magna se supplicia pependisse. Deleta iuuetute, nūc 7
 senū foeminarūq; sicuti infirmū, ita innoxiiū restare uul
 gus, ipsumq; stupris contumeliisq; ita uexatū esse, ut
 nihil amarius unq; sint passi, nec iam pro ciuib⁹ se, q
 tam pauci remanserint orare, sed pro innoxio patriæ
 solo & pro urbe, quæ non uiros tantū uerū etiā deos
 genuerit. Priuata etiā regē superstitione deprecatur, ges
 niti apud ipsos Hercules, unde originē gēs Aeacidarū
 trahat. Actaq; Thebis a patre eius Philippo pro puer
 ritia rogat, urbi parcat, quæ maiores eius partim apud
 se genitos deos adoret, partim educatos summæ mas
 iestatis reges uiderit. Sed potentior fuit ira quā preces.
 Itaq; urbs diruit. Agri inter uictores diuidunt. Captiui
 sub corona uendunt. Quoꝝ precii non ex eminentium 8
 cōmodo, sed ex inimicoꝝ odio extenditur, miseranda
 res Atheniēsibus uisa. Itaq; portas refugiis profugorū
 contra interdictū regis aperuere. Quam rem ita graui⁹
 ter tulit Alexander, ut secunda legatione denuo bellū
 deprecantibus ita demū remisit, ut oratores & duces,
 quoꝝ fiducia totiens rebellent, sibi dedantur, paratisq;
 Atheniēsib⁹

atheniēſibus, ne cogantur ſub ire bellū, eo res deducta
 eſt, ut retentis oratoribus duces in exiliū agerētur. Qui
 ex continēti ad Dariū profecti non mediocre momētū
 perſaꝝ uiribus accedere Proſciſcens ad perſicū bellū
 oēs noueræ ſuæ cognatos, quos Philippus in excelsis
 orem dignitatis locū prouehens imperiis præferat,
 interfecit. Sed nec ſuis, qui apti regno uidebantur per
 9 percit, ne qua materia ſeditionis procul ſe agēte in Ma
 cedonia remaneret. Et reges ſtipendarios ſuſceptoris
 ingenii ad cōmilitium ſecum trahit, ſeniores ad tutelā
 regni relinquit. Adūato deīde exercitu naues ōnerant.
 Vnde cōſpecta aſia, incredibili ardore mentis accēſus
 duodecim aras deorū in belli uota ſtatuit. Patrimoniū
 omne ſuū, quod in Macedonia Europaꝝ habebat, ami
 cis diuidit, ſibi Aſiam ſufficere ꝑfatus. Prius q̄ ulla naꝝ
 uis litore cederet hoſtias cædit, petēs uictoriam bello,
 quo totiēs a Perſis petitaꝝ graciæ ultor relictus ſit, qui
 bus lōga iam ſatis & matura imperia cōrigiſſe, quorū
 ꝑ tēpus eſſe uices excipere meli⁹ acturos. Sed neꝑ ex
 ercitus eius alia q̄ regis aīorū præſumptio fuit. Qui ꝑ
 10 pe obliꝝ oēs coniugū liberorūꝑ & lōginqua a domo
 militiæ perſicū aurū & totius oriētis opes iam quaſi ſuꝝ
 am prædā ducebāt, nec belli periculatorū ſed diuiciarū
 meminerāt. Cū delati in cōtinentē eſſent, prim⁹ Alexās
 der iaculū uelut in hoſtilē terrā iecit, armatusꝑ de nauī
 tripudiāti ſimilis proſiluit, atꝑ ita hoſtias cædit, ꝑcatus
 ne ſe regē illæ terræ iuitæ accipiāt: ī illo quoꝑ ad tumu
 los eoꝝ, q̄ troiāo bello ceciderāt parētauit. Inde hoſtē
 petēs milites a populatiōe Aſiæ ꝑhibuit, parcēdū ſuis

rebus prefatus, nec perdenda ea que possessura uenerant. In exercitu eius fuere peditu. xxxii. milia, equitum quatuor milia quingenti naues centu. lxxxii. Hac tam parua manu uniuersum terrarum orbem utrum sit admirabilius uicerit, an aggredi ausus fuerit incertum est, cum ad tam periculosum bellum exercitum legerit, non iuuenes robustos, nec primo flore ætatis, sed ueteranos plerosque etiam emeritæ militiæ, qui cum patre patruisque militauerant, elegit, ut non tam milites quam magistros militiæ electos putares. Ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit, ut si principia castrorum cerneret, senatum te alius cuius prisca reipublica uidere diceret. Itaque nemo in proelio fugam, sed uictoriam cogitauit, nec in pedibus cuius spes, sed in lacertis fuit. Contra rex Persarum Darius fiducia uirium nil astu agere, affirmans suis occulta consilia uictoriæ furtiue non conuenire, nec hostem a regni finibus arcere, sed in intimum regnum accipere, gloriosius ratus repellere bellum, quam non admittere. Prima igitur congressio in campis Adrastis fuit. In acie Persarum sexcenta milia militum fuere, que non minus arte Alexandri quam uirtute Macedonum superata terga uertunt. Magna itaque cædes Persarum fuit. De exercitu Alexandri nouem pedites, centum uiginti equites cecidere. Quos rex impense ad ceterorum solatia humatos statuis equestribus donauit, cognatisque eorum immunitates dedit. Post uictoriam maior pars Asiæ ad eum defecit. Gessit & plura bella cum prefectis Darii, quos iam non tam armis quam terrore nominis sui uicit. Dum hæc agunt, iterum indicio captiui ad eum defertur/insidias ei ab Alexandro Lyncistarum

13 genero Antipatris, qui p̄positus Macedoniæ erat, pas
 rari. Ob quã causam timēs, ne qs̄ interfecto eo in Ma
 cedonia motus oriretur, in uinculis eū habuit. Post hæc
 Gordi urbē petit, quę posita est inter phrygiã maiore
 & minore. Cuius urbis potiunde non tam propter p̄dã
 cupido eū cœpit, sed qđ audiuerat in ea urbe i templo
 Iouis iugū plaustrī Gordii positū, cuius nexum si quis
 soluisset, eum tota Asia regnaturū antiqua oracula ces
 cinisse. Huius rei causa & origo illa fuit. Gordius cum
 in his regionib⁹ bobus cōductis araret, aues eū oīs ge
 neris circūuolare cœperunt. Profectus ad consulēdos
 augures uicinæ urbis obuiã in porta habuit uirginē exi
 miã pulchritudinis, percunctatusq; eã, quē potissimū
 14 augurē cōsuleret, illa audita causa cōsulēdi, gnara ar
 tis ex disciplina parentū, regnū ei portēdi respondit,
 polliceturq; se & matrimōi & spei sociã. Tã pulchra
 cōditio prima regni felicitas uidebat̄. Post nuptias iter
 phrygas orta seditio est. Consulētib⁹ de fine discordis
 arum oracula responderūt, rege discordiis opus esse.
 Iterato quęrentibus de p̄sona regis, iubent̄ eū regē ob
 seruare, quē reuersi primū i tēplū Iouis euntē plaustro
 reperissent. Obuius illis Gordius fuit, statimq; eū regē
 cōsalutant. Ille plaustrū, quo uehēti regnū delatū fue
 rat, in templo iouis positū maiestati cōsecrauit regiæ.
 Post hūc filius Mida regnauit. Qui ab Orpheo sacro
 rum solemnibus initiatus, Phrygiã religiōibus imple
 15 uit, quibus tutior om̄i uita q̄ armis fuit. Igif̄ Alexander
 capta urbe cū in tēplū Iouis uenisset, iugū plaustrī res
 qui fuit. Quo exhibito cū capita loramētoꝝ itra nodos

IVSTI.

abscondita reperire non posset, uolētius oraculo usus gladio loramenta cedit. Atq; ita resolutis nexibus latentia in nodis capita inuenit. Hoc illi agēti nunciatur Darium cum ingenti exercitu aduentare. Itaq; timens angustias magna celeritate Taurū transcendit. In qua festinatione quīgenta stadia cursus fecit, cū tarsum uenisset captus Cydni fluminis amœnitate per mediam urbem in fluentis, proiectis armis, plenus pulueris ac sudoris, in præfrigidā nudum undā se proiecit. Tum 16 repente tantus neruos eius occupauit rigor, ut interclusa uoce non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi interueniret. Vnus erat ex medicis nomine Philippus, qui solus remediū polliceret. Sed & ipsum Parmenionis pridie a Capadocia missę epistolę suspectū faciebant, qui ignarus infirmitatis Alexātri scripserat/ a Philippo medico ut caueret. Nam corruptū illum a Dario ingenti pecunia esse. Tutius tamen ratus dubiæ se fidei medici credere, q̄ indubitato morbo perire. Accepto igit̄ poculo epistolas medico tradidit, atq; ita inter bibendū oculos in uultū legentis intēdit. Vt securū cōspexit/ lætior factus est, sanitatēq; quarta die recepit. Igit̄ Darius cum. ccc. milibus peditū & .c. milibus equis 17 tum in aciē procedit. Mouebat hęc multitudo hostiū respectu paucitatis suę Alexandrū. Sed interdū reputabat, quantas res cū ista paucitate gessisset, quāto s̄q; populos fudisset. Itaq; cū spes metū uinceret, periculosus differre bellū ratus, ne desperatio suis cresceret, circumfectus suos singulas gentes diuersa oratiōe alloquitur, Illyrios & Thracas opum ac diuitiarū ostentatiōe,

græcos ueterum belloꝝ memoria/æterniqꝫ cum Persis
 odii accendebat. Macedones aut̄, nunc Europæ uictæ
 admonet, nūc Asiæ expetitæ, nec inuentas illis toto or̄
 be pares uires gloriaꝝ. Cæterū & laboꝝ finem hunc/ &
 18 gloriaꝝ cumulū fore. Atqꝫ inter hæc identidē consistere
 aciē iubet, ut hac mora cōsuescant oculis turbā hostiū
 sustinere/ nec Darii segnis opera inordināda acie fuit.
 Quippe omiſſis ducū officiis ipse oīa circūire, singulos
 hortari, ueteris gloriaꝝ Persæꝝ imperiūqꝫ perpetuæ
 a diis immortalibus datę possessionis admonere. Post
 hæc præliū ingentibꝫ animis cōmittit̄. In eo uterqꝫ rex
 uulneratur. Tamdiu certamen anceps fuit, quoad sus
 gerat Darius. Exinde cædes p̄sarū secuta est. Cæsa sūt
 peditū unū & .lx. milia, equitū decem milia, capta quas
 draginta milia. Ex macedonibus cecidere pedestres. c.
 19 xxx. equites. c. l. In castris persæꝝ multū auri cæterarūqꝫ
 opū inuentū. Inter captiuos castroꝝ mater & uxor eas
 demqꝫ soror/ & filię duę Darii fuere. Ad quas uisendas
 hortādasqꝫ cū Alexāder uenisset, cōspectis armatis in
 uicem se cōplexę uelut statim moriturę cōploratiōem
 ediderūt. Prouolutæ deinde genibꝫ Alexādri nō mors
 tem, sed ut Darii corpus sepeliāt/ dilatiōe mortis dep̄
 cant̄. Motus tanta mulieꝝ pietate Alexāder / & Dariū
 uiuere dixit, & timētibus mortis metū dimisit, easqꝫ has
 beri / & salutari ut reginas præcepit, Filias quoqꝫ non
 sordidius dignitate patris sperare matrimoniū iussit.
 Post hæc opes Darii/ diuiciarūqꝫ apparatus cōtēplatus,
 admiratiōe tātæ rerū capit̄. Tūc primū luxuriosa cō
 20 uiuia/ & magnificētiam epularū sectari, tūc Bersanem

IVSTI.

captiuā diligere propter formæ pulchritudinē cœpit,
 aqua postea susceptum puerū Herculē uocauit, me-
 mor tamen ad huc Dariū uiuere Parmenionē ad occu-
 pandā persicā classē, aliosq; amicos ad recipiendas
 Asiæ ciuitates misit, quæ statim audita fama uictoriæ ip-
 sius Darii præfectis cū auri magno pondere tradētib9
 se in potestātē uictorū uenerūt. Tunc in Syriam profis-
 cisitur, ubi obuios cū infulis multos regis oriētis ha-
 buit. Ex his pmeritis singulorū/ alios in societātē rece-
 pit, aliis regnū ademit, suffectis in loca eorū nouis res-
 gibus. Insignis præter cæteros fuit Abdolominus rex
 ab Alexādro sidoniæ cōstitutus, quē Alexāder/ cū ope- 21
 rā oblocare ad puteos exhauriēdos/ hortosq; irrigan-
 dos solit9 esset, misere uitā exhibētē regē fecerat, spres-
 tis nobilib9/ ne generis id nō dantis beneficiū putarēt.
 Tyriorū ciuitas cū coronā aureā magni ponderis ple-
 gatos in titulū gratulationis Alexandro misisset, grato
 munere accepto tyrū se ire uelle ad uota Herculi red-
 dēda dixit, cū legati rectius id eum ī tyro uetere/ & an-
 tiquiore templo facturū dicerēt, inde precātes eius ins-
 troitū ita exarsit, ut urbi excidiū minaret, Confestimq;
 exercitu insulæ applicato, nō min9 aīosis tyriis fiducia 22
 carthaginēsiū bello excipit. Augebat. n. tyriis aīos Di-
 donis exēplū, quæ Carthagine cōdita tertiā partē orbis
 quæsisset, turpe ducētes si foemīs suis plus animi fuisset
 ī impio quærēdo. q̄ sibi ī tuēda libertate. Amota igit
 ībelli ætate Chartagiæ, & accersitis mox auxiliis nō ma-
 gno post tēpore p pditionē capiūt. Inde Rhodū Alex-
 āder/ ægyptū/ ciliciāq; sine certamīe recepit. Ad Iouem

deinde Ammonē pergīt cōsulturus & de euentu futurorum/& de origine sua. Namq̄ mater eius Olympias cōfessa uiro suo Philippo fuerat, Alexandrū nō ex eo sed ex serpēte in gētis magnitudinis cōcepisse. Deniq̄ Philippus ultimo prope uitæ suæ tēpore, filiū suū nō esse palā predicauerat, qua ex causa Olympiada uelut
 23 stupri cōpertā repudio dimiserat. Igitur Alexander cupiens originē diuinitatis acquirere, simul & matrem in famia liberare, per præmissos subornat antistites/quid sibi responderi uelit. Ingredientē templū statim antistites, ut ammonis filiū salutant, Ille lætus dei adoptione hoc se patre censeri iubet. Rogat deinde, an oēs interfectores patris sui sit ultus, respondent patrē eius nec posse interfici/nec mori, regis Philippi peractā plene uisionem esse, Tertiā interrogationē poscenti, uictoriam oīm belloꝝ, possessionēq̄ terrarū dari respōdent Comitibus quoq̄ suis respōsū, ut Alexādrū pro deo/nō pro rege colerēt. Hinc illi auicta insolētia, mirusq̄
 24 aīo increuit tumor exempta comitare quam & grecoꝝ litteris & macedonum institutis didicerat. Reuersus ab Ammone Alexandriā condidit, & coloniā macedonū caput esse ægypti iubet. Darius cū Babyloniā pfugisset, p̄ epistolas Alexandrū deprecā, redimēdarū sibi captiuarū potestātē faciat, inq̄ eā rem magnā pecuniā pollicetur. Sed Alexāder in preciū captiuaz regnum omne, nō pecuniā petit. Interiecto tēpore alia epistole Darii alexādro reddūtur, quib⁹ filiaz matrimoniū & regni portio offerit Sed Alexāder sua sibi dari rescripsit, iussitq̄ supplicē ueire & regni arbitria uictori p̄mittere

IVSTI.

Tū spe pacis amissa, bellū Dari⁹ repparat, quadrīgē 25
 tis milibus peditū/ & centū milibus equitū obuiā uadit
 Alexādro. In itinere nūciat uxorem eius ex collisione
 abiecti partus decessisse, eiusq; mortem illachrymatū
 Alexādrū, exequiasq; benigne profecutū, idq; eū non
 amoris/ sed humanitatis causa fecisse. Nā semel eā tm̄
 Alexādro uisam esse, cū matrē/ puulasq; filias ei⁹ fre-
 quēter cōsolaretur. Tūc Darius se ratus uere uictum,
 cū post tot prœlia, & beneficiis ab hoste superaretur,
 gratūq; sibi esse si uincere nequeāt, qđ a tali potissimū
 uinceret. Scribit itaq; & tertias epistolas/ & gratias agit
 quod nihil in suos hostile fecerit. Offert deīde maiorē
 partē regni usq; ad flumē Eufratē, & alterā filiā uxore, 26
 pro reliq; captiuis trigīta milia talētoꝝ. Ad hoc Alex-
 ander gratiaꝝ actionē ab hoste supuacaneam esse res-
 pōdit, nec a se quicquā factū in hostis adulatiōe, nec
 qđ idubios belli exit⁹, aut in leges pacis sibi lenocinia
 quæreret, sed animi magnitudie, qua didicerit aduers⁹
 uires hostiū nō aduersus calamitates cōtendere. Polli-
 ceturq; se præstatūꝝ ea Dario, si secundus sibi/nō par
 haberi uelit. Ceterq; neq; mūdum posse duob⁹ solibus
 regi, neq; orbē sūma duo regna saluo statu terrarum
 habere. Proīde aut deditiōē eadē die/ aut in posteram
 aciem paret, & nec polliceat sibi aliam / q̄ sit expertus
 uictoriam. Postera die aciem pducūt. Cū repente ate 27
 prœliū confectum curis Alexandrū/ somnus arripuit.
 Cum ad pugnā solus rex deesset a Parmenione a gre
 excitat⁹, quærētibus somni uel causas oībus iter picus
 la/ cū etiā in ocio semp partior fuerit, magno se metu

liberatum ait, somnūq; sibi a repētina securitate datū,
 qđ licet cū oībus Darii copiis configere, ueritū se lon-
 gam belli moram si persæ exercitū diuisisset, ante præ-
 lum utraq; acies hostibus spectaculo fuit. Macedones
 multitudinē hominū/corpoꝝ magnitudinē, armorūq;
 pulchritudinē mirabātur, Persæ autē a tam paucis uicta
 suorum tot milia stupebant. Sed nec duces circūire sus-
 os singulos cessabant. Darius uix denis armatis singulis
 28 los hostes/si diuisio fieret/euenire dicebat. Alexander
 macedonas monebat, ne multitudīe hostiū, ne corpo-
 ris magnitudine/uel coloris nouitate mouerētur, tantū
 meminisse iubet, cū iisdem se tertio pugnare, nec me-
 liores factos putarēt fuga, cum in aciem secū tam tristē
 memoriā cædium suarū & tantū sanguinis de duobus
 præliis fusi ferrent. Et quēadmodū Dario maiorē tur-
 bam hominum esse, sic uiriū sibi. Hortatur spernat il-
 lam aciem auro & argēto fulgentē, in qua plus prædæ
 q̄ periculi sit, cum uictoria nō ornamentoꝝ decore, sed
 ferri uirtute quærat. Post hæc præliū cōmittitur. Ma-
 cedones in ferrū cū contemptu totiens a se uicti hostis
 29 ruebant. Cōtra persæ mori q̄ uinci præoptabant. Raro
 etiam ullo prælio tantum sanguinis fufum est. Darius
 cum uinci suos uideret, uoluit mori & ipse, Sed a prox-
 imis fugere cōpulsus est. Suadentibus deinde quibus-
 dam, ut pons Cydni fluminis ad iter hostiū impediēs
 dū includeretur, nō ita saluti suæ uelle consultum ait,
 ut tot milia sociorū hostibus obiciat, debere et aliis sus-
 gæ uia patere quæ, patuerit sibi. Alexander autē peri-
 culosissima quæq; aggrediebā, & ubi confertissimos

IVSTI.

hostes accerrime pugnare cōspexisset, eo se semper
 ingerebat. periculaq; sua esse/nō militū uolebat. Hoc
 praelio asiæ imperiū rapuit, quāto post acceptū regnū
 anno. Cuius felicitas tanta fuit, ut post hoc nemo rebel
 lare etiā ausus sit, patiēterq; Persæ post impium tot an
 norū iugū seruitutis acceperint. Donatis/ resectisq; mili
 tibus. xl. cōtinuis diebus prædā recognoscit. In urbe de
 inde clausa. xi. milia talētorū inuenit. Expugnat & Per
 sepolim caput persici regni, urbē multis annis illustrē
 refertāq; orbis terrarū spoliis, quæ interitu eius primū
 apparuerunt. Inter hæc octingēti admodum græci oc
 currūt Alexandro, qui pœnā captiuitatis trūcata parte
 corporū tulerāt, rogātes, ut sicuti grāciam se quoq; ab
 hostis crudelitate uindicaret. Data potestate redeundi
 agros recipere maluerūt, ne non tam gaudiū parētib;
 q̄ detestandū sui cōspectu reportarent. Interea Darius 30
 in gratiam uictoris a cognatis suis aureis compedibus
 cathenisq; in uico spartanorū Tanea uincit. Credo ita
 diis immortalibus uindicantibus, ut in terra eorū, q; suc
 cessuri imperio erāt, persarū regnū finiretur. Alexan
 der quoq; citato cursu postera die superuenit. Ibiq; cog
 nouit Dariū clauso uehiculo p noctē exportatū. Ius
 so itaq; exercitu subsequi cū septē milibus equitū fugi
 entem insequitur. In itinere multa & periculosa prælia
 fecit. Emēsus deīde multa milia passuū, cū nullū Dariū
 iudiciū reperisset, respirādi equis data potestate, unus
 ex militibus dū ad pontē proximū peregit in uehiculo
 Dariū multis quidē uulneribus confossum sed spiran
 tem ad huc inuenit. Qui applicito captiuo cū ciuem ex

- 32 uocē cognouisset id saltē præsentis fortunæ solatiū se habere dixit, quod apud itellectuz locutus⁹ esset, nec icassū postremas uoces emissurus. Perferri hæc Alexādro iubet, se nullis ī eū meritorū officiis maximorū illi debitorē mori, qđ ī mre liberisq; suis regiū eius nō hostilē animū exptus, feliciusq; hostē q̄ cognatos sortitus sit. Quippe & mri/ac liberis suis ab eodē hoste uitā datā sibi a cognatis ereptā, quib⁹ & uitā & regna dederit, Quā ob rē gratiā illi eam futurā q̄ ipse uictor uolet. Alexādro referre se, quā solā moriēs potest gratiā. præcari superū & inferū numina & regales deos, ut illi terrarū oīm uictori cōtingat imperiū, pro se iustā magis q̄
- 33 grauē sepulturæ ueniā orare. Quod ad ultionē ptineat iam nō suā sed exēpli cōmunemq; oīm regū esse causam, quā negligere illi & indecorū esse & periculosū. Quippe cū in altero iustitiæ eius, in altero etiā utilitatis causa uersetur. In quam rem unicū pignus fidei regiæ dextrā se ferēdam Alexādro dare. Post hæc porrecta manu expirauit. Que ubi Alexādro nunciata sunt uiso corpore defuncti tam indignam illo fastigio mortem lachrymis prosecutus est. Corpusq; regio more sepepeli, & reliquias eius maiorum tumulis inferri iussit.

IVSTINI HISTORICI LIBER
DVODECIMVS

Alexander in persequendo Dario amissos milites magnis funerū impensis extulit, Reliquis expeditionis eius sociis, .xv. milia talentorum diuisit.

IVSTI.

Equorū maior pars æstu amissa inutileſq; etiā qui ſup
 fuerant facti. Pecunia omnis. c. liii. milia talentorum ex
 victoria nup̄ congeſta, eiq; Parmenio præſcitur. Dum
 hæc agūtur epiſtolæ Antipatris a macedonia reddūt,
 quibus bellum Agidis regis ſpartanorum in græcia,
 Alexādri regis Epiri in Italia, bellū Sophyrionis præ
 fecti ei⁹ in ſcythia cōtinebāt. Quib⁹ uarie affect⁹, plus
 tamen lætitiæ cognitis mortibus duorū æmulorum res
 gum / q̄ doloris amiſſi cū Sophyrione exercitus ſuſ
 cepit. Namq; poſt profectionem Alexandri / græcia
 ferme omnis in occaſionem recuperandæ libertatis ad 2
 arma cōcurrerat, authoritatem lacædemonioꝝ ſecuta,
 qui Philippi / Alexandriq; pacem ſoli ſpreuerāt, & le
 ges reſpuerāt. Dux huius belli Agis rex lacædemoni
 orū fuerat. Quem motū Antipater cōtractis militibus
 in ipſo ortu oppreſſit, Magna tamē utrinq; cædes fu
 it. Agis rex cū ſuos terga dantes uideret, dimiſſis ſatel
 litibus, ut Alexandro / ſi felicitate / nō uirtute inferior ui
 deretur, tātās ſtrages hoſtiū edidit, ut agmina interdū
 fugaret. Ad extremū / & ſi a multitudine uictus, gloria
 tamen omnes uicit. Porro Alexander rex epiri in Italiā
 a Tarentinis auxilia aduerſus brutios depræcantibus
 ſolicitatus ita cupide profectus fuerat, ut in diuiſione 3
 orbis terrarū, Alexādri Olympiadis ſororis ſuæ filio
 oriens / & ſibi occidens ſorte cōtigiffet, non minorem
 rerum materiā in Italia / Africa / Siciliaq; q̄ ille in aſia / &
 perſiis habiturus. Huc accedebat, ut ſicut Alexandro
 magno delphica oracula inſidias in macedonia, ita hu
 ic reſponſum dodonæi Iouis urbē Pandofiam amnēq;

Acherusium prædixerat. Quæ utraq; cū in epiro essent, ignarus eadē & in Italia esse, ad declinanda fatog; pericula peregrinā militiā cupidius elegerat. Igitur cum in Italiā uenisset, primū illi bellū cū Appulis fuit, quog; cognito urbis fato, breui post tempore pacē & amicitiam cū rege eog; fecit. Erat namq; tunc temporis urbs Appulis Brundusiū, quā Aetoli secuti fama rerum in

4 Troia gestag; clarissimū ac nobilissimū ducē Diomedem cōdiderant. Sed pulsi ab Appulis cōsules oraacula responsum acceperant, locū quē reperissent perpetuo possessuros. Hac igit; ex causa per legatos sub belli amminatione restitui sibi ab Appulis urbē postulatauerāt. Sed ubi Appulis oraculū innotuit interfectos legatos in urbe sepeliūt perpetuo ibi sedē habituros. Atq; ita defuncti respōso diu urbē possederūt. Quod cū factū cognouisset Alexander epiro, antiquitatis fata ueneratus bello Appulog; abstinuit. Gessit & cū brutiis lucanisq; bellū, multasq; urbes cœpit, tunc cū Metapontinis & Rutulis & Romanis foedus amicitiamq; fecit. Sed Brutii Lucaniq; cū auxilia a finitimis contraxissent, acrius bellū repetiuere. Ibi rex iusta urbē Pandosiam & flumē Acheronta non prius fatalis loci cognito nomine q̄ occideret interficitur. Moriensq; non in patria fuisse sibi periculosam mortē, propter quā patriam fugerat, intellexit. Corpus eius Tyrii publice redemptū sepulture tradiderūt. Dum hæc aguntur in Italia Sophyrion quoq; præfectus ponti ab Alexandro magno relict⁹ ociosum se ratus, si nihil ipse gessisset adunato. xxx. miliū militū exercitu Scythis bellū itulit.

IVSTI.

Cæsus cum oïbus copiis pœnas temere illati belli gen-
 ti innoxia luit. Hęc cū nunciata in Parthiã Alexandro
 essent, simulato mœrore ppter Alexãdri cognatiõem
 exercitui suo triduo luctũ indixit. Omnibus deinde uel
 6
 lut Darii morte perpetrato bello reditũ in patriã expe-
 ctantibus coniuges & liberos suos animo iam quodã
 modo cõplectentibus ad cõcionem exercitũ uocat. Ibi
 nihil actũ tot egregiis proeliis ait, si incolumis orienta-
 lis barbaries relinquať, nec se corpus sed regnũ Darii
 petisse, persequendosq; esse eos, qui a regno defecer-
 rint. Hac oratione uelut ex integro incitatis militũ anis
 hyrcaniã mardoq; subegit. Ibi ei occurrit Thalestris
 siue Minothęa amazonũ regina cū.ccc. milibus mulie-
 ribus, uigintiquinq; dieꝝ inter cõfertissimas gētes iti-
 nere cõfecto ex rege liberos quęsitura. Cuius cõspectũ
 aduentusq; admirationi fuit, & propter insolitũ fœmi-
 nis habitũ, & propter expeditũ concubitũ. Ob hoc tris
 7
 ginta diebus ocio datis a rege ut uisa est uterũ imple-
 se discessit. Post hęc Alexãder habitũ regũ Persarũ &
 diadema insolitũ antea in regibus Macedonicis, uelut
 in leges eorũ quos uicerat transfiret, assumit. Quę ne in-
 uidiosius & in se uno conspicerent, amicos quoq; sus-
 os longam uestem auream purpureãq; sumere iubet,
 ut luxum quoq; sicuti cultũ imitaret Persarũ. Inter pel-
 licũ regiarũ greges electę pulchritudinis nobilitatisq;
 noctium uices diuidit. His rebus ingentes epularũ ap-
 paratus adiicit, ne ieiuna & destructa luxuria uideret-
 tur. Conuiuũ quoq; iuxta regiam magnificentiã ludis
 exornat, immemor prorsus, tãtas opes amitti his mo-

ribus non queri solere. Inter hæc indignatio oīm totis
 8 castris erat, illū a Philippo patre tantū degenerauisse,
 ut etiā patrię nomen euitaret, moresq; Persarū assumeret,
 quos propter tales mores uicerat. Sed ne solus uis
 tiis eorū, quos armis subegerat, succubisse uideret, mi
 litibus quoq; suis permisit, si quarū captiuarū consuetu
 dine tenerent ducere uxores, existimans minorē in pas
 triam reditus cupiditatē futuram, habentibus in castris
 imaginem quandā larium ac domesticę sedis, simul &
 laborē militiæ molliorā fore dulcedine uxorū. In sup
 plementa quoq; militū minus exhauriri posse Macedo
 doniā, si ueteranis patribus tyrones succederēt militas
 turi in uallo, in quo nati essent, constantioresq; futuri,
 si nō solū tyrocinia uerū etiā incunabula in ipsis castris
 9 posuissent. Quæ cōsuetudo in successores quoq; Alex
 xandri mansit. Igit̄ & alimenta pueris statuta, & instrus
 menta armorū & equorū quoq; iuuenibus data, & patrib⁹
 pro numero filiorū premia statuta. Si quoq; patres occi
 didissent, nihilominus pupilli stipendia patrum trahes
 bant, quorū pueritia inter uarias expeditiones militia
 erat. Itaq; a paruula ætate periculis laboribusq; indura
 ti inuicti exercitus fuere, neq; castra aliter q̄ patriam,
 neq; pugnam aliud unq̄ q̄ uictoriā duxere. Hęc sobo
 les nomē habuit epigoni. Parthis deinde domitis præ
 sectus his statuitur ex nobilissimis Persarum Andra
 goras, unde postea originem Parthorum reges habu
 erunt. Interea non Alexāder regio sed hostili odio ses
 10 uire in suos cœpit. Maxie indignabat̄ carpi sermonis
 bus suorū, patris Philippi patrięq; mores subuertisse.

Propter quæ crimina Parmenion quoq; senex dignitate regi proximus cū Philota filio de utroq; prius quæstionibus habitis interficiunt. Fremere itaq; oēs uniuersis castris cœpere, innoxii senis filiiq; casum miserantes, interdū se quoq; non debere melius sperare dicentes. Quæ cū nunciata Alexandro essent, uerens ne hæc opinio etiā in Macedoniā diuulgaretur, & ne uictoriæ gloria seuitiæ macula offuscaretur, se ex amicis quosdam in patriā uictoriæ nuncios missurum. Hortatur 11 milites suis scribere, rariorē habituros occasionē propter militiā remotiorem. Datos fasces epistolay ad se tacite deferri iubet. Ex quibus cognito de se singulorū iudicio in unā cohortē, eos, qui de rege durius opinati fuerant contribuit, aut cōsumpturus eos, aut in ultimis terris in colonias distributurus. Inde dracas, euergitas, parimas, parapāmenos, hydaspios, cæterosq; populos, qui in radice Caucaſi morabantur, subegit. Interea unus ex amicis Darii Bessus uinctus perducit, q; regē non solū prodiderat, uerū etiā interfecerat. Quē in ultionem perfidiæ excruciantū fratri Darii tradidit, reputans, non tam hostē suū fuisse Darium q̄ amicū eius, a quo esset occisus. Et ut his terris nomen relinqueret, urbē Alexandriā super amnē Tanaim cōdidit intra diē 12 xvii. muro. vi. milia passuū cōsumato, translatis eo triū ciuitatū populis, q̄s Cyrus cōdiderat. In bactriāis quoq; sogdianisq; .xii. urbes cōdidit, distributis his quoscūq; in exercitu seditiosos habebat. His ita gestis solemnī die amicos in cōuiuū uocat. Vbi orta inter ebrios rege a Philippo gestarum mentione, præferre se patri ipse rerumq;

rerumq; suarū magnitudinē extollere cœlo tenus cœs-
 pit assentante maiore conuiuarū parte. Itaq; cū unus ex
 senibus Clytus ductus fiducia amicitiarū regię, cuius pal-
 mam tenebat, memoriarūq; Philippi tuereſ, laudaretq;
 eius res gestas, adeo regem offendit, ut telo a satellite
 13 raptō eundē in cōuiuio trucidauerit. Qua cęde exultās
 mortuo patrociniū Philippi laudemq; paternarū mili-
 tiarū obiectabat. Postq̄ satiatuſ cęde animuſ quieuit, &
 in locum irę succęssit existimatio, modo personā occi-
 cisi, modo causam occidendi considerans, pigere eum
 facti cępit, qui paternarū laudes tam iracūdū accepisse
 se, q̄ nec conuicia debuisset, amicūq; senem & innoxium
 a se occisum inter epulas & pocula dolebat. Eodē
 igitur furore in penitentiā quo pridem in iram uersus
 mori uoluit. Primū in fletuſ progressuſ amplecti mor-
 tuum, uulnera tractare, & quasi audienti confiteri des-
 14 mentiarū, arreptū telum in se uertit peregiſſetq; facinuſ,
 ni amici interuenissent. Mansit hęc uoluntas moriendi
 etiā sequentibus diebus. Accesserat enim ad penitentiā
 nutricis suę & sororis Clyti recordatio. Cuius absentis
 eum maxime pudebat, tam fœdā illi alimentorū suorū
 mercedem redditam, ut in cuius manibus pueritiā eger-
 rat, huic inuenis & uictor pro beneficiis funera remitte-
 ret. Reputabat deinde quantū in exercitu suo, quantū
 apud gentes deuictas fabularū atq; inuidiarū, quantum
 apud cęteros amicos metuſ & odiū sui fecerit, q̄ amarū
 & triste reddiderit conuiuū suū, non armatuſ in acie q̄
 in conuiuio sedens terribilior. Tunc Parmenio & Phi-
 15 lotas, tunc Amyntas cōsobrinuſ, tūc nouerca fratresq;

interfecti, tunc Attalus, Eurylocus, Pausanias, aliiq;
 Macedoniae extincti principes occurrebāt. Ob hæc illi
 quadriduo p̄seuerata inedia est, donec exercitus uniuers
 si p̄cibus exoratus est, p̄catis ne ita mortē unius do
 leat, ut uniuersos perdat, quos in ultimā deductos bar 15
 bariam inter infestas & irritatas gentes bello destituat.
 Multū p̄suere & Calisthenis philosophi p̄ces con
 discipulatu apud Aristotelē familiaris illi, & tūc ab ip̄
 so rege ad prodēda memoriæ acta eius accitus. Reuo
 cato igiŕ ad bellū animo, Charasmos & Dracas in des
 ditionē accepit. Deinde quod primo ex persico super
 bia regiæ more distulerat, ne oīa pariter inuidiosiora
 essent, non salutari sed adorari se iubet. Acerrimus in
 ter recusantes Calisthenes fuit. Quæ res & illi & multis
 principibus Macedonū exitio fuit. Siquidē sub specie
 insidiarū oēs interfecti. Retentus tñ est a Macedonibus
 mos salutandi regis, explosa adoratione. Post hæc In
 diam petit, ut oceano ultimoq; oriente finiret imperiū 16
 Cui gloriæ ut etiā exercitus ornamenta cōuenirēt phas
 leras equorū & arma militū argēto inducit, exercitūq;
 suū ab argētis clypeis argyraspidas appellauit. Cum
 ad Nysam urbē uenisset, oppidanis non repugnātib;
 fiducia religionis Liberi patris, a quo cōdita urbs erat,
 parci iussit, letus non militiæ tantū uerū etiā uestigia se
 dei secutū. Tunc ad spectaculū sacri montis duxit ex
 ercitū naturalib; bonis uite hederaq; uestiti, non aliter
 q̄ si manu cult; colentiū industria exornatus esset. Sed
 exercitus eius ubi ad montē accessit, repentino mentis
 impetu in sacros dei ululatus instinctus, cum stupore 17

regis sine noxa discurrit, ut intelligeret non tam oppi-
 dais parcendo q̄ exercitui suo se cōsuluisse. Inde mōtes
 dedalos, regnaq̄ Cleophidis reginae petit. Quae cū se
 dedisset eius cōcubitu redemptū regnū ab Alexandro
 recepit, illecebris cōsecuta, quod armis non potuerat.
 Filiūq̄ ab eo genitū Alexandrū nomiauit. Qui postea
 regno Indoꝝ potitus est. Cleophis regina p̄pter pro-
 stratā pudicitia scortū regiū exīde appellata est ab In-
 dis. Peragrata India cū ad saxum mirę magnitudinis &
 asperitatis in quod multi populi cōfugerāt, puenisset,
 cognoscit Herculē ab expugnatione eiusdē saxi terreꝝ
 18 motu phibitū. Captus itaq̄ cupidine Herculis acta sus-
 perare, cū summo labore ac periculo potitus saxo eiꝝ
 oēs loci gentes in deditōne accipit. Vnus ex regibꝝ in-
 doꝝ fuit Porus noīe, uiribus corpis & animi magnitus-
 dine pariter insignis. Qui bellū iā pridē audita Alexan-
 dri opiniōe in aduentū eiꝝ parabat. Cōmissio itaq̄ p̄lio
 exercitū suū intuadere Macedonas iubet, sibi regē eoꝝ
 priuatū hostē deposcit. Nec Alexāder morā pugneꝝ fe-
 cit. Sed priā cōgressione uulnerato equo, cū præceps
 in terrā cecidisset, concursu satellii seruatus est. Porus
 multis uulneribꝝ obrutus capit. Qui uictū se adeo dos-
 luit, ut cū ueniā ab hoste inuenisset, neq̄ cibū summere
 uoluerit, neq̄ uulnera curari passus sit. Aegreꝝ sit ab
 19 eo obtentū, ut uellet uiuere. Quem Alexāder ob hono-
 rem uirtutis incolumē in regnum remisit. Duas igitur
 urbes condidit, unam Niceam, alterā ex nomine equi
 Bucephalē uocauit. Inde Adrestras, Strathenos, Passi-
 das, Gangaritas, caesis eorum exercitibus expugnat.

Cum ad Euphites uenisset, ubi eum. cc. milibus hostiū
 equitū operiebant, oīs exercitus non minus uictoriæ
 numero q̄ laboribus fessus lachrymis eum deprecatur,
 ut finem tandē belli faceret, aliquando patrię reditusq̄
 meminisset, respiceret militū annos quib⁹ uix ætas ad
 reditū sufficeret, ostendere alius caniciem, alius uulne
 ra, alius ætate cōsumpta corpora, alius cicatricibus ex
 20
 hausta. Solos se esse qui duorū regū Philippi Alexan
 driq̄ cōtinuam militiā pertulerint. Tandē orare ut reli
 quias saltē suas paternis sepulchris reddat, quorū non
 studiis deficit sed annis. Ac si nō militibus, uel ipse sibi
 parcat, ne fortunā suā nimis onerando fatiget. Motus
 his tam iustis præcibus uelut in finē uictoriæ castra so
 lito magnificentiora fieri iussit, quorū molitionibus &
 hostis terreret, & posteris admiratio sui relinqueret.
 Nullū opus milites latius fecere. Itaq̄ cæsis hostibus
 cum gratulatione in eadē reuenterent. Inde Alexander
 ad amnē Agesyne pergit, per hunc ad oceanū deue
 hitur. Ibi Gesonas Asybosq̄, quos Hercules condidit,
 in deditiōne accepit, hęc ad Ambros & Sycambros
 21
 nauigat, quæ gentes cū armatis. lxxx. milibus peditū &
 lx. milibus equitū excipiunt. Cū prælio uictor esset, ad
 urbē eorū exercitū ducit. Quam desertā a defensoribus
 cum de muro quem primus cœperat animaduertisset,
 in urbis planiciē sine ullo satellite desiliit. Itaq̄ cū eum
 hostes solum conspexissent, clamore edito undiq̄ cō
 currunt, si possint in uno capite orbis bella finire, &
 ultionem tot gentibus dare. Nec minus Alexander cō
 stanter resistit, & unus aduersus tot milia præliatur.

Incredibile dictu est, ut eum nō multitudo hostiū, non magna telorū uis, nō tantū laceſſētū clamor terruerit, solus tot milia cederet ac fugaret. Vbi uero se obrui
 22 multitudine uidit trunco se qui prope murū stabat, applicuit, cuius auxilio tutus cū diu agmen sustinuiſſet, tandem cognito periculo eius amici ad eū defiliūt. Ex quibus multi cæsi, præliūq; tam diu anceps fuit, quoad omnis exercitus muris deiectis in auxiliū ueniret. In eo prælio sagitta sub mamma traiectus cum sanguinis fluxu deficeret, genu posito tādū præliatus est, donec eum a quo uulneratus fuerat, occideret. Curatio uulneris grauior ipso uulnere fuit. Itaq; ex magna desperatione tandem saluti redditus Poliperconta cū exercitu Babiloniā mittit. Ipse cū lectissima manu naues cōscēdit, & oceani litora peragrat, Cum uenisset ad urbem Ambigeri regis oppidani inuictū ferro audiētes sagittas ueneno armāt. Atq; ita gemio mortis uulnere hostem a muris summouētes plurimos interficiūt. Cū inter multos letaliter uulneratus esset Ptolomæus, moriturusq; iā uideretur, per quietē regi mōstrata in remedia ueneni herba est. Qua in potu accepta statū piculo est liberatus, maiorq; pars exercitus hoc remedio seruata. Expugnata deīde urbe reuersus in naues oceano libamenta dedit, p̄ sperū in patriā reditū præcatus, ac ueluti curru circa metā actopositis imperiū terminis, q̄ sinus aut terrarum solitudines prodire passæ sunt, aut mare nauigabile fuit, secūdo æstu Hostio flumīs indi
 23 inuehit. Ibi in monumēta regis a se gestarū urbem Barcem condidit, arasq; statuit relicto ex numero amicorū

IVSTI.

littoralibus Indis præfecto. Inde iter terrestre facturus/
 cū arida loca mediū itineris dicerētur, puteos oportu-
 nis locis fieri præcepit. Quibus ingenti dulci aqua in-
 uenta Babiloniam redit. Ibi multę deuictę gentes præ-
 fectos suos accusauerūt, quos sine respectu amicitię
 Alexander in cōspectu legatoꝝ necari iussit. Post hæc
 Darii regis filiã Statyram in matrimoniū recepit. Sed
 & optimatibus macedonū lectas ex omnibus gēibus
 nobilissimas uirgines tradidit, ut cōmuni facto crimē
 regis leuaretur. Tūc ad concionē exercitū uocat, & p-
 mittit se æs alienū omniū propria impensa solutorū,
 ut prædam/premiaq; iutegre domū ferāt. Insignis hæc 25
 munificentia nō sūma tantum/ueq; etiã titulo muneris
 fuit, nec a debitorib⁹ magis q̄ a creditorib⁹ gratius ac-
 cepta, quouiã utrisq; exactio pariter/ac solutio difficil-
 lis erat. Tria & uiginti milia talentoz in hos sumptus
 expensa. Dimissis ueteranis, exercitum ex iunioribus
 supplet. Sed retenti ueteranoꝝ discessum egre ferent-
 es/missionem & ipsi flagitabāt, nec annos / sed stipē-
 dia sua numerari iubebāt, pariter in militia lectos, par-
 riter sacramēto solui æquū censentes, nec iam precib⁹
 sed conuicio agebant, iubentes eum solū cū patre suo
 Hammone finire bella, ut milites suos fastidiat. Cōtra
 ille nunc castigare milites, nūc lenib⁹ uerbis monere,
 ne gloriosam militiã seditionibus infuscarent. Ad pos- 26
 tremū cū nihil p̄ficeret uerbis/ad corripiendos sediti-
 onis auctores e tribunali in concionē armatā inermis
 ipse defiliit, Et nemine prohibente. xiii. correptos ma-
 nu sua ipse ad supplicia duxit, tantā uel illis moriendi

paciētiā metus regis, uel huic exigēdi supplicia cōstan-
 tiam disciplina militaris dabat. Inde separatim auxilia
 Persarū in cōcionē alloquit̃. Laudat perpetuā illoꝝ tū-
 in se, tum in pristinos reges fidē. Sua in illos beneficia
 memorat, ut nunq̃ quasi uictos/ sed ueluti uictoriæ sos-
 cios habuerit. Deniq̃ se in illoꝝ/ nō illos in gentis sue
 morē transisse, affinitatib⁹ cōnubiōꝝ uictos uictorib⁹
 cōmiscuisse. Nunc quoq̃ ait custodiā corporis sui non
 27 Macedonibus tm̃ se, uerū etiam illis crediturū. Atq̃ ita
 mille ex his iuuenes ī numeꝝ satellitū legit, Auxilioꝝ
 quoq̃ portionē armatā in disciplinā Macedonū exer-
 citui suo miscet. Quā rē egre Macedones tulerūt, iactā-
 tes hostes suos in officiū suū a rege subactos. Tūc uni-
 uersi flentes regē adeūt/ & orant, ut suppliciis suis pos-
 tius saturet se/ q̃ cōtumeliis. Qua modestia obtinuerūt
 ut. xi. milia militū ueteranoꝝ exauētoraret, Sed ex ami-
 cis dimissi senes Polyperconta, Clytos, Gorgias, Poly-
 lydamas, Antigonas. Dimissis his Craterus p̃ponit/
 iussus p̃esse Macedōib⁹ ī Antipatri locū, Antipatrūq̃
 cū supplemento Tyronū in locū eius uocat. Stipendia
 28 reuertētib⁹/ ueluti militātib⁹ data. Cū hęc agunt, unus
 ex amicis eius Ephestion decedit dotibus p̃rio forme,
 pueritiæq̃ mox obsequiis regi p̃carus, Quē contra des-
 cus regium Alexāder diu luxit, tumultūq̃ ei duodecim
 milia talentōꝝ fecit, eūq̃ post mortē coli/ ut deū iussit.
 Ab ultimis litoribus oceani Babyloñiā reuertenti nun-
 ciat̃ legationes Carthaginēsiū/ ceterarūq̃ Africa ciuita-
 tum, sed & Hispaniæ/ Sicilia, Gallie, Sardinie, non-
 nullas quoq̃ ex Italia ei⁹ aduentū Babylonia opperiri

IVSTI.

Adeo uniuersum terrarū orbē / nominis eius terror in-
 uaferat, ut cunctæ gentes ueluti destinato sibi regi adu-
 larentur. **H**ac igit̃ ex causa Babyloniam festinanti / uelut
 cōuentū terrarū orbis acturo quidā ex magis prædixit,
 ne urbē introiret / testatus hūc locū ei fatalem fore. 29
 Ob hoc omissa Babylonia in Byrsiam urbē trans Euphra-
 tem desertā olim concessit. Ibi ab Anaxarcho philoso-
 pho cōpulsus est rursus magorū prædicta cōtemne-
 re, ut falsa / ut incerta, & si fatis constant ignota mortis
 libus, ac si naturę debeant̃ immutabilia. Reuersus igit̃
 Babyloniam / multis diebus ocio deditis itermissum olim
 conuiuū solemniter instituit, totusq; in leticiā fusus /
 cū diei noctē cōiunxisset peruigilē, iam e cōuiuio me-
 dicus Thessalus instaurata cōmessatione / & ipsum / &
 sodales eius inuitat. Accepto poculo media portione
 repente ueluti telo Alexander confixus ingemuit / elas-
 tusq; e cōuiuio semianimis tanto dolore cruciatus est,
 ut ferrū in remedia posceret, tactūq; hoīum uelut uul-
 nera indolesceret. Amici causam morbi / intemperiem 30
 ebrietatis disseminauerunt. Re aut̃ uera insidiæ fuerūt,
 quarū infamiā successorū potentia oppressit. Author
 insidiarū Antipater fuit, qui cū carissimos amicos eius
 interfectos uideret, Alexandrū generū suū Lyncestē
 occisum, se magnis reb⁹ in grācia gestis / non tam gra-
 tum apud regē / q̃ inuidiosum esse, a matre quoq; eius
 Olympiade uariis se criminationibus uexatū. Huc ac-
 cedebant ante paucos dies supplicia in præfectos des-
 uictarū nationum crudeliter habita. Ex quibus rebus se-
 quorū a Macedonia non ad societatem militiæ, sed ad

- pœnam euocatū arbitrabat. Igit̃ ad occupandū regem
 31 Cassandrū filiū dato ueneno subornat, qui cū fratrib⁹
 Philippo/ & Iolla ministrare regi solebat, Cuius uene-
 ni tanta uis fuit, ut non ære, non ferro, non testa cōtine-
 retur, nec aliter ferri/ nisi in ungula equi potuerit, præ-
 monito filio ne aliis/ q̃ Thessalo/ & fratribus crederet.
 Hac igit̃ ex causa apud Thessalū paratū/ repetitumq̃
 cōuiuuiū est. Philippus & Iollas p̃regustare potū regis
 soliti in aqua frigida uenenū habuerunt/ quā p̃regusta-
 tam iam potioni supermiserunt. Quarto die Alexan-
 der indubitātā mortē sentiens agnoscere se fatū dom⁹
 maior⁹ suor⁹ ait. Nam pler⁹sq̃ Aeacidar⁹ inter triges-
 simū annū defunctos. Tumultuātes deinde milites insi-
 diis perire regē suspicātes ipse sedauit, eosq̃ oēs cum
 prolatus in editissimū urbis locū esset ad conspectum
 suū admisit, osculandāq̃ dexterā sua fr̃tibus porrexit.
 32 Cum lachrymarēt oēs, ipse non sine lachrymis tantū/
 uerū etiā sine ullo tristioris mentis argumento fuit, ut
 quosdā impatientius dolentes cōsolatus sit. Quibusdā
 mandata ad parentes eor⁹ dedit, adeo/ sicut in hostem/
 ita & in mortē inuictus animus fuit. Dimissis militibus
 amicos circumstantes percunctat̃, uideant̃ ne similem
 sibi reperturi regē? tacentibus cunctis/ tunc ipse ut hoc
 nesciat, ita illud scire/ uaticinariq̃ se/ ac pene oculis uis-
 dere dixit. Quantū sit in hoc certamē sanguinis fusus
 ra Macedonia, quantisq̃ cēdibus, quo cruore, mortuo
 sibi parentatura. Ad postremū corpus suū Ammonis
 33 templo condi iubet. Cum deficere eum amici uiderēt,
 querūt quē ip̃erū faciat hæredē, respōdit dignissimū.

IVSTI.

Tanta illi magnitudo animi fuit, ut cū **Herculē** filium cū fratrē **Arideū**, & cū **Roxanē** uxore pregnantē relinqueret, oblitus necessitudinū dignissimū nuncuparet heredē. Prorsus quasi nefas esset uiro forti aliū q̄ uirū fortē succedere, aut tanti regni opes aliis / q̄ pbatis res linqui. Hac uoce ueluti bellū iter amicos cecinisset, aut malū discordiæ misisset, ita oēs in æmulationē consurgunt, & ambitione uulgi tacitū fauorē militū quærunt. Sexto die præclusa uoce exemptū digito annulū **Perdicæ** tradidit. Quæ res gliscentē amicoꝝ dissensionem sedauit. Nam & si non uoce nuncupatus heres, iudicio tñ electus esse uidebat. Decessit **Alexāder** mense uno, 34 annos tres & .xxx. natus, uir supra humanā potētiā magnitudine animi præditus. Qua nocte eū mater **Olympias** cōcepit, uisa per quietē est cū ingenti serpente uolutari, Nec dei decepta somnio est. Nā pfecto maius humana mortalitate opus utero tulit, quā cū **acidæ** gens ab ultima sæculoꝝ memoriā, & regnū patris, fratris, mariti, ac deinceps maioꝝ oīm illustrauerit, nulli⁹ tamen nomine q̄ filii clarior fuit. Prodigia magnitudinis eius in ipso ortu nōnulla apparuerūt. Nam ea die qua natus est, duæ aquilæ tota die præpetes supra culmen domus patris eius sederūt, omē duplicis imperii **Europæ** / **Asiæ**q; præferentes. Eademq; die nunciū patris eius duarū uictoriaꝝ accepit. Alterius belli **Illyrici**, 35 alterius certamīs **olympiaci**, in quod, quadrigarū currus miserat, quod omē uniuersarū terrarū uictorias infanti portēdebat. Puer accerrimus literarū studiis eruditus fuit. Exacta pueritia per quinquēniū sub **Aristotele**

doctore inclyto oīm philosophoy creuit. Accepto de
inde imperio regem se terray oīm/ ac mūdi appellari
iūsit, Tantāq̄ fiduciā suis militibus fecit, ut illo præs
sente nullius hostis arma nec inermes timuerint. Itaq̄
cū nullo hostiū unq̄ cōgressus est, quē nō uicerit. Nul
lam urbē obsedit, quā non expugnauerit. Nullā gentē
adiit, q̄ nō calcauerit. Vict⁹ deniq̄ fiducia est ad postre
mū/nō uirtute hostili, sed īfidiis suoꝝ & fraude ciuili.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XIII.

EXtincto in ipso ætatis/ac uictoriarum flore
Alexandro magno/ triste apud oēs / totāq̄
Babyloniā silentiū fuit. Sed nec deuictę gēs
tes fidē in nuncio habuere, quod ut inuictū regē: sic im
mortālē eum crediderāt. Recordātes quotiēs præsenti
morti ereptus esset, q̄ sepe ferro amisso repēte se non
sospitē tantū suis/uerū etiā uictorē obtulisset. Ut uero
mortis eius fides affuit, oēs barbarę gentes paulo ante
ab eo deuictę / non ut hostē eum, sed ut parentē luxes
runt. Mater quoq̄ Darii regis, quam amisso filio a fas
stigio tantę maiestatī in captiuitatē redactā indulgen
tia uictoris in eam diē uitę non pœnituerat, audita mor
te Alexandri mortē sibi ipsa consciuit, non quod hostē
filio præsferret, sed quod pietatem filii in eo, quē hostē
timuerat, experta esset. Contra Macedones uersa uice
non ut ciuē ac tantę maiestatī regē / uerū ut hostē amis
sissent, gaudebant, seueritatē nimiā, & assidua belli pe
ricula execrātes. Huc accedebat, quod prīcipes regnū/

IVSTI.

& imperia, uulgi militū thesauros/ & grāde pondus 2
 auri uelut inopinatā prēdā spectabant. Illi successiōnē
 regni, hi opū/ ac diuitiā hereditatē cogitantes. Erant
 enī in thesauris. c. milia talentorū, & in annuo uictigali
 tributo. ccc. milia. Sed nec amici Alexandri frustra reg-
 num expectabant. Nam eius uirtutis erant/ ac ueneratis-
 onis, ut singulos reges putares. Quippe ea formę pul-
 chritudo/ & proceritas corporis, & uiriū, ac sapientiæ
 magnitudo in omnibus fuit, ut qui eos ignoraret, non
 ex una gente, sed ex toto terrarū orbe electos iudicare,
 Neq; enim unq̄ ante ea/ Macedonia uel ulla gens alia
 tam clarorū uiroꝝ puentu floruit, quos primū Philip-
 pus/ mox Alexander tanta cura legerāt, ut non tam ad
 societate belli/ q̄ in successiōnē regni electi uiderent.
 Quis igit̄ miret̄ talibus ministris orbē terrarū uictū, cū 3
 exercitus Macedonū a tot non ducibus, sed regib; re-
 geretur, qui nunq̄ sibi reperiri pares/ si non inter se cō-
 currissent, Multo sc̄ Macedonia pro uno Alexandro
 habuisset, nisi fortuna eos ex emulatiōe uirtutis in per-
 niciē mutuā armaisset. Ceterū occiso Alexādro / non ut
 lātū ita & securi fuere/ oībus in unū locū cōpetentibus,
 nec minus milites inter se timebāt, quorū & libertas so-
 lutior/ & fauor incertus erat. Inter ipsos uero equalitas
 discordia augebat, nemine tantū ceteros excedente, ut
 ei aliquis summitteret. Armati itaq; in regia coeunt ad
 formandū reꝝ presentū statū. Perdicas censet Roxa; 4
 nis expectari partū, quæ exacto mense octauo matura
 iam ex Alexādro erat, & si puerū peperisset, hunc dari
 successorē patri. Meleager negat differenda in partus

dubios consilia, nec esse expectandū/dū reges sibi nascerentur, cū iam genitis uti liceret, seu si puer illis placeat esse Pergami filiū Alexandri natū ex Garbine nomine Herculē, seu mallent iuuenē esse in castris fratris Alexandri Arideū comitē, & cunctis non suo tantum/uerum patris Philippi nomine acceptissimum. Ceterū Roxanē esse originis Persicæ, nec esse fas, ut Macedonibus ex sanguine eorū/quoꝝ regna deleuerint, reges cōstituant, quod nec ipsum Alexandrū uoluisse dicit.

5 Deniqꝫ morientē nullā de eo mentionē fecisse. Ptolæmeus recusat regē Arideū/non ppter maternas modo sordes, quod ex Larissēo scorto nasceretur, sed etiam ppter inualitudinē maiore quā patiebatur, ne ille nomē regis/alius imperiū teneret, & melius etiā est ex his legi, qui pro uirtute regi suo proximi fuerint, qui p uincias regant, quibus bella mandent, q̄ sub persona regis indignoꝝ subiiciant imperio. Vicit Perdica sententia ex cōsensu uniuersoꝝ. Placuit itaqꝫ Roxanis expectari partū, & si puer natus fuisset tutores Leonatū/& Perdicā, Crateron/& Antipatrū cōstituūt, confestimqꝫ in tutoꝝ obsequia iurant. Cum equites quoqꝫ idē fecissent, pedites indignati nullas sibi cōsilioꝝ partes relin-

6 ctas, Arideū Alexandri fratrem regē appellant, satellitesqꝫ illi ex tribu sua legunt, & nomine Philippi patris uocari iubent. Quæ cū nunciata equitibus essent, legatos ad mitigandū eorū animos duos ex proceribus Attalum/& Meleagrū mittūt, qui potentiā ex uulgi adulatione quærentes omīssa legatione militibus consensuūt. Statim & seditio creuit, ubi caput & cōsiliū habere

coepit. Tūc ad delendū equitatū cuncti armati in regiā
 irrumpunt. Quo cognito equites trepidi ab urbe disce-
 dunt, castrisq; positis / & ipsi pedites terreri coeperunt.
 Sed nec procerū inter se odia cessabāt. Attalus ad inter-
 ficiēdū Perdicā ducē alterius partis mittit, ad quē arma. 7
 tum & ultro prouocantē cū accedere percussores ausi
 non fuissent, tāta cōstantia Perdicæ fuit, ut ultro ad pe-
 dites ueniret, & in cōcionē euocatos edoceret, qđ facis-
 nus molirent, respicerēt cōtra quos arma sumpsissent
 non illos Persas, sed Macedones, non hostes / sed ci-
 ues esse. Plerosq; etiā cognatos eorū / certe & cōmilitos
 nes eorundē castrorū & periculorū socios, edituros de-
 inde egregiū hostibus suis spectaculū, ut quorū armis
 uictos se doleāt, eorū mutuis cædibus gaudeāt, paren-
 taturorūq; sanguine suo manib⁹ hostiū a se iterfectorū.
 Hæc cū pro singulari faciūdia sua Perdica perorasset,
 adeo mouit pedites, ut p̄bato cōsilio eius dux ab oībus. 8
 legeret. Tum etiā equites, in cōcordiā reuocati in Aris-
 deū regē cōsentiūt. Seruata est portio regi Alexandri
 filio / si natus esset. Hoc agebant posito in medio cor-
 pore Alexandri, ut maiestas eius testis decretorū esset.
 His itaq; cōpositis Macedonia & Græciæ Antipater
 preponit. Regiæ pecuniæ custodia Cratero tradit. Cas-
 troꝝ exercitus / & regiæ cura Meleagro & perdicæ assis-
 gnatur, iubeturq; Arideus corpus Alexātri in Ammo-
 nis templū deducere. Tunc Perdica in fensus seditiōis
 authorib⁹ repente ignaro collega lustrationē castrorū
 propter mortē regis in posterū edicit. Posteaq; armatū
 exercitum in campo cōstituit cōsistentibus uniuersis.

9 euocatos dumtaxat de singulis manipulis seditiosos
 supplicio tradi occulte iubet. Reuersus deinde inter
 principes puincias diuisit, simul ut remoueret emulos,
 & munus imperii beneficii sui faceret. Prius Ptolemæo
 Aegyptus/ & Africæ/ Arabiæq; pars sorte uenit, quæ ex
 gregario militie Alexâder uirtutis causa puexerat, cui
 ad tradendâ prouinciâ Deomenes, qui Alexâdriâ ædis
 ficauerat/ dat. Confinē huic puinciæ Syriâ Laomedon
 Mitylenæus, Ciliciâ Philotas cū filio/ & illyrios accipi
 10 unt. Mœdiæ maiori Acropatos/ minori Alceta Perdice
 præponit. Susania gens syno, Phrygia maior Antigo
 no Philippi filio assignat. Lyciâ & Pâphiliâ Learcus,
 Cariâ Cassander, Lydiâ Menander sortiunt. Leonato
 minor phrygia euenit. Thracia & regiões pōtici maris
 Lysimaco: Cappadocia cū paphlagonia Eumeni dat.
 Summus castroꝝ tribunatus Sceleuco Antiochi filio
 celsit. Stipatoribꝯ regis / satellibusq; Cassander filius
 Antipatri p̄ficiť. In bactriana ulteriore/ & Indi regionis
 bus priores p̄fecti detēti. Se res inter amnes duos Hy
 daspem/ & Indū Taxilles habebat. In colonias ī indis
 cōditas Phytton Agenoris filius mittit. Parapamenos
 fines Caucaſi montis Axiarches accepit. Dracas & Ar
 11 gæos Statanor, Bactrianos Amyntas sortit. Sagiliâos
 Scythæus. Nicanor Parthos, Philippꝯ Hyrcanos, Fra
 trafarnes Armenios, Neptolemus Persas, Peucestes
 Babylonios, Arthous Pelasgos, Archesilaus Mes
 12opotamiam adepti sunt. Hęc diuisio cum ueluti fata
 le munus singulis contigisset, ita magna incrementor
 rum materia plurimis fuit. Si quidem non magno
 post tēpore quasi regna/ non præfecturas diuisissent,

sic reges ex prefectis facti / magnas opes non sibi tantum parauerunt, uerū & posteris reliquerūt. Cū hæc in oriente agunt, in Græcia Athenienses / & Aetoli bellū, quod iam uiuo Alexandrō mouerant, summis uiribus instruebant. Causæ belli erant, quod reuersus ab India Alexāder / epistolas in Græciā scripserat, quibus oīm ciuitatū exules præter cædis dānatos restituebant. Quæ recitate / p̄sente uniuersa Græcia ī mercato olympiaco magnos motus fecerāt, quod plurimi non legib⁹ pulsī si patria / sed per factionē principū fuerant, uerentibus 12
 iisdē principibus / ne reuocati potentiores in republica fierent. Palā igit̄ iam tunc multæ ciuitates libertatē bello uendicandā fremebant. Principes tñ oīm Athenienses / & Aetoli fuere. Quod cū nunciatū esset Alexādro mille naues longas sociis imperari præceperat, quib⁹ in occidente bellū gereret, excursurus cū ualida manu fuerat ad Athenas delendas. Igit̄ Athenienses cōtracto xxx. miliū militū exercitu, & cc. nauibus, bellū cū Antipatro, cui Græcia forte euenerat / gerunt, eumq; detrahētantē proeliū, & Heracleæ urbis mœnibus tuentem se obsidione cinxerūt. Eodē tēpore Demosthenes Atheniensis orator pulsus patria ob crimē accepti ab Harpalo auri, qui crudelitate Alexādrī fugerat, quod ciuitatē in eiusdē Alexandri bellū impelleret, forte Megaris exulabat, qui cū missum ab Atheniensibus Hyperidem legatū cognouit, qui Pelopenēses in societatem armox̄ sollicitaret, secutus eū Sycona, Argos, & Corinthyū, cæterasq; ciuitates eloquentia sua Atheniensibus iunxit. Ob quod factū missa ab Atheniēsi⁹ obuiā 13
 nauis

nauī ab exilio reuocaf. Interim in obsidione Antipatri
 Leosthenes dux Atheniēsiū telo e muris in transeuntē
 iacto occidit. Quæ res tantū animoꝝ Antipatro dedit,
 ut etiā nullū rescindere auderet. Auxiliū deinde a Leo
 nato petit per legatos. Qui cū uenire nunciaref cū ex
 14. ercitu, obuii ei Atheniēses cum instructis copiis fuere,
 ibiqꝫ equestri p̄lio graui uulnere ictus extinguit. Antis
 pater tam etsi auxilia sua uideret deuicta, morte tamen
 Leonati lætatus est. Quippe & æmulū sublatū, & uis
 res eius accessisse sibi gratulabaf. Statim igif exercitu
 eius recepto cū par hostibus etiā prælio uideret, solus
 tus obsidione in Macedoniā concessit. Græcoꝝ quoqꝫ
 copię a finibus græcię hoste pulso in urbes dilapsæ
 sunt. Interea Perdica bello innoxio Ariarathi regi cap
 padocum illato, prælioqꝫ uictor / nihil premii præter
 uulnera / & pericula retulit, Quippe hostes ab acie in
 urbem recepti / occisis coniugibus / & liberis, domos
 quisqꝫ suas cū oībus copiis incenderūt. Eodē cōgestis
 etiā opibus / & semetipfos præcipitant, ut nihil hostis
 uictor suæ reꝝ præter incendii spectaculo frueretur.
 15. Inde ut uiribus autoritatē regiā acquireret, ad nuptias
 Cleopatrz sororis Alexandri magni / & alterius Alex
 andri quondā uxoris non aspernante Olympiade ma
 tre eius intendit. Sed prius Antipatrū sub affinitatis ob
 tentu capere cupiebat. Itaqꝫ fingit se in matrimoniū sis
 liam eius petere, quo facilius ab eo supplementū tyro
 num ex Macedonia obtineret. Quē dolū præsentiente
 Antipatro / dum duas eodē tēpore uxores quærit, neu
 trā obtinuit. Post hæc bellū inter Antigonū / & Perdica

IVSTI.

oritur. Antigono Crateros, & Antipater auxiliū feres
 bāt. Qui facta cū Atheniēsis pace Poliperconta græ
 cia/ & macedoniæ præponunt. Perdica alienatis rebus
 Arideū/ & Alexātri magni filiū in Cappadociā, quoꝛ
 cura illi mādata fuerat, de sūma belli ī cōsiliū adhibet. 16
 Quibusdā placebat bellū ī macedoniā transferri ad ip
 sum fontem/ & caput regni, ubi & Olympias esset mas
 ter Alexātri, nō mediocre momentū partiū/ & ciuium
 fauor propter Alexandri/ Philippiqꝛ nomina, Sed in
 rem uisum est ab ægypto incipere, ne in macedoniam
 profectis Asia a Ptolemeo occuparet. Eumeni præter
 puicias quas acceperat, Paphlagonia/ & Caria/ & Ly
 cia & Phrygia adiiciunt, Ibi Craterū/ & Antipatrū op
 periri/iubent. Adiutores ei danē cū exercitibꝛ suis fra
 ter Perdica Alcetas/ & Neoptolemus. Clyto cura clas
 sis tradit Cilicia Philota adempta Filoxeno dat. Ipse
 Perdica Aegyptū cū ingenti exercitu petit. Sic Mace
 donia in duas partes discurrētibꝛ ducibꝛ in sua uiscera
 armaē, ferrūqꝛ ab hostili bello in ciuilē sanguinē uertit 17
 exēplo furentiū manus/ac mēbra sua ipsa cæsura. Sed
 Ptolemus in Aegypto solerti industria magnas opes
 parabat. Quippe/ & Aegyptios insigni moderatiōe in
 fauorē sui sollicitauerat, & reges finitimos beneficiis/
 obsequiisqꝛ deuinxerat. Terminos quoqꝛ imperii acqꝛ
 sita Cyrene urbe ampliauerat. Factusqꝛ iam tantus erat
 ut non iā timeret hostes, q̄ timēdus ipse hostibus esset.
 Cyrene autē cōdita fuit ab Aristeo, cui nomē Battos pro
 pter linguæ obligationē fuit. Huius pater Cynus rex
 Theræ insulæ/ cū ad oraculū delphos ppter dedecus 18

adolescentis filii nondū loquētis deū deprecaturus ue
 nisset, responsum accepit, quo iubebat filius eius Batt
 tus Africā petere, & urbē Cyrenē cōdere, usum linguæ
 ibi accepturus. Cum responsū ludibrio simile uideret/
 ppter similitudinē Theramenis insulæ, ex qua coloni
 ad urbē condendā in Africā tam longinquæ regionis
 pficisci iubebant, res omissa est. Interiecto deinde tpe
 uelut cōtumaces ex pestilentia deo parere cōpellunt.
 Quorū tam insignis paucitas fuit, ut uix unā nauē com
 plerent. Cum uenissent in Africā/ pulsus accolis montē
 Cyrā/ & ppter amœnitatē loci/ & ppter fontis ubertatē
 19 occupauerē. Ibi Battus dux eorū linguæ nodis solutis
 loqui primū cœpit. Quæ res animos eorū ex promissis
 dei iam parte percepta in reliquā spem cōdendæ urbis
 accendit. Positis igit castris opinionē ueteris fabulæ ac
 cipiunt, Cyrenē eximie pulchritudinis uirginē a Thes
 salia monte pelio ab Apolline raptā, perlatamq; in ei
 usdē mōtis iuga, cuius collē occupauerat, a deo reple
 tam quatuor pueros peperisse, Nomiū, Aristæū, Eus
 tocū, Agēū/ Missos a patre Hyspero rege Thessaliæ,
 qui perquirent uirginē, loci amœnitate captos/ in iis
 dē terris cū uirgine resedisse. Ex his pueris tres adultos
 in Thessaliā reuersos auita regna cœpisse. Aristæū in
 Archadia late regnasse, eumq; primū/ & apū/ & mel
 lis usum, & lactis/ & coaguli hominib; tradidisse, sol
 20 sticialisq; ortus/ & syderum, primum inuenisse. Qui
 bus auditis Battus/ uirginis nomine ex responsis agnis
 to urbē Cyrenem condidit. Igitur Ptolemæus huius ur
 bis auctus uiribus/ bellum in aduentu Perdici parabat.

Sed Perdicæ plus odiũ arrogantia: / q̃ uires hostiũ nos
 cebant. Quã exosi etiã socii ad Antipatrũ gregatim cõs
 fugiebant. Neoptolemeus in auxiliũ Eumeni relictus
 non solũ transfugere, uez etia p̃dere partiũ exercitũ
 uoluit. Quã cũ rem presensisset Eumenes / cũ p̃ditore
 decernere p̃elio necesse habuit / uictusq; Neoptoles
 meus ad Antipatrũ / & Polipercõta pfugit. Hisq; pers
 suadet, ut cõtinuatis mansionib⁹ lato ex uictoria & ses
 curo, fuga sua Eumeni superueniat. Sed res Eumenẽ 21
 non latuit. Itaq; insidia in insidiatores uersæ, & qui ses
 curum aggressuros se putabant, securis itinere / & pers
 uigilia noctis fatigatis occursum est. In eo p̃elio Pos
 liperconta occidit. Neoptolemeus quoq; cũ Eumene
 congressus diu mutuis uulnerib⁹ acceptis colluctatus
 est, & in summa uictus occumbit. Victor igitur duos
 bus p̃eliis continuis Eumenes afflicta partes trans
 actione sociorũ paululũ sustentauit. Ad postremũ tas
 men Perdicæ occiso, ab exercitu hostis cum Phytone /
 & Illyrio / & Alceta fratre Perdicæ appellatur, bellũq;
 aduersus eos Antigono decernitur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XIII.

Eumenes / ut Perdicæ occisum, se ut hostẽ a
 Macedonibus iudicatũ, bellũq; Antigono
 decretũ cognouit, ultro ea militib⁹ suis in
 dicauit, ne fama / aut re i mai⁹ extolleret, aut militũ anis
 mos re: nouitate terreret: simul ut an cõtra se anãti es
 sent cognosceret, sũptur⁹ cõsiliũ ex motu uniuersorũ.

Constante tñ prefatus est, si cui hæc terrori essent habere eum discedēdi potestati. Qua uoce adeo cunctos in studiū partiū suarū iduxit, ut ultro illū oēs hortarēt, rescissurosq; se ferro decreta Macedonū affirmarent. Tunc exercitu in Aetoliā promotō, pecunias ciuitatis bus i perat, recusantes dare/ hostiliter diripit. Inde Sardas pfectus est ad Cleopatram sororē Alexātri magni, ut eius uoce centuriones/ pncipalesq; cōfirmarēt, existimaturus ibi maiestatiē regiā uerti/ unde soror Alexandri stare. Tanta ueneratio magnitudinis Alexātri erat, ut etiā per uestigia mulierū fauor sacrati eius nominis quereret. Cum reuersus in castra esset, epistolæ/ totis castris abiectæ inueniunt, quibus iis qui Eumenis caput ad Antigonū detulissent, magna premia diffiniebant. Iis cognitis Eumenes/ uocatis ad cōcionē militibus/ primo gratias agit, q̄ nemo inuētus sit/ qui spem cruenti premii/ fidei sacramēto anteponeret, tñ deinde callide subnectit cōfictas a se has epistolas ad experis endos suorū animos esse. Cæterū salutē suā in oīm potestate esse, nec Antigonū/ nec quenq; ducum sic uelle uincere, ut ille in se exemplū pessimū statuatur. Hoc facto & in præsentī labantiū animos deterruit, & in futurum prouidet, ut siquid simile accidisset, non se ab hoste corrūpi, sed a duce tentari milites arbitrarent. Oēs igit̄ operā suā certatim ad custodiā salutis eius offerūt. Interim Antigonus cum exercitu superuenit, castrisq; positis/ postera die in aciē procedit. Nec Eumenes moram proelio fecit, Qui uictus in munitū quoddā castellum confugit, Vbi cum uideret se fortunā obsidionis

IVSTI.

subiturū , maiorē exercit⁹ partē dimisit, ne aut cōsensu
 multitudinis hosti tradereſ, aut obsidio ipsa multitudi-
 ne grauaretur. Legatos deinde ad Antipatrū/ qui sol⁹
 par Antigoni uiribus uidebat, supplices mittit. A quo
 cū auxiliā Eumeni missa antigonus didicisset, ab obsi-
 dione recessit. Erat quidē solutus ad tēpus metu mor- 4
 tis Eumenes, sed nec salutis, dimisso exercitu magna
 spes erat. Oīa igiſ circūspicienti optimū uisum est, ad
 Alexandri magni Argyraspidas inuictū exercitum/ &
 tot uictoriaꝝ prefulgentē gloria decurrere. Sed Argy-
 raspidas / post Alexandrū oēs duces fastidiebant, sordidam
 militiā sub aliis post tanti regis memoriā existis-
 mantes. Itaq; Eumenes blandimentis agere, singulos
 suppliciter alloqui, nunc cōmilitones suos, nunc pa-
 tronos appellans, periculoꝝ / & operū orientaliū sos-
 cios, nunc refugia salutis suæ/ & unica præsidia cōme- 5
 morans, solos esse quoꝝ uirtute oriēs sit domitus, sos-
 los qui militiā Liberi patris, qui Herculis monumēta
 superauerint, p hos Alexandrū magnū factū, p hos di-
 uinos honores/ & imortalē gloriā cōsecutū, orat ut nō
 tā ducē se/ q̄ cōmilitonē recipiāt, unūq; ex corpe suo es-
 se uelint, Receptus hac lege paulatim imperiū primū
 monēdo singulos/ mox quæ perperā facta erāt, blāde
 corrigendo usurpat, nihil in castris sine illo agi, nihil
 administrari sine solertia ei⁹ poterat. Ad postremū cū
 Antigonū uenire cū exercitu esset nunciatum, cōpellit
 eos in aciē descendere. Ibi dū ducis imperia cōtemnūt,
 hostiū uirtute superant. In eo proelio non gloriā tantū
 tot belloꝝ, uerū etiā cum coniugib⁹ / & liberis premia

6 longe militiæ parta perdidērunt. Sed & Eumenes qui author cladis erat / nec aliã spem salutis reliquã habebat, uictos hortabatur, Nam & uirtute eos superiores fuisse affirmabat. Quippe ab his quinque milia hostium cęsa, & si in bello perstent ultro hostes pacẽ petiueros. Dána / quibus se putent uictos, duo milia mulierum / & paucos infantes / & seruitia esse, quę melius uincendo possint reparare / quã deserendo uictoriã. Porro Argyraspides neque fugã se tēturos dicunt post dána matrimonioꝝ, & post cōiuges amissas, neque bellũ gesturos cōtra liberos suos. Vltroque eũ cōuiciis agitant / quã se post tot annos emeritoꝝ stipendioꝝ redeũtes domũ cū p̄miis tot belloꝝ ab ipsa missiõne rursus in nouã militiã imensaque bella reuocauerit, & a laribus quodãmodo suis & ab ipso limite patrię abductos / inanibus p̄missis deceperit, nũc quoque amissis oĩbus felicis militiæ questibus, ne uictos quidẽ in misera / & inopi senecta quis escere sinat. Ignaris deinde ducibus cōfestim ad Antigonũ legatos mittunt, petẽtes ut sua reddi iubeat. Is redditurũ se pollicetur, si Eumenẽ sibi tradat. Quibus cognitis Eumenes cum paucis fugere tentauit, sed retractus desperatis rebus cū cõkursus multitudinis factus esset,

8 petit ut postremũ sibi alloqui exercitũ liceret. Iussus ab uniuersis dicere facto silentio / laxatisque uinculis platã manũ sicut erat chatenatus ostendit, cernite milites inquit habitũ / atque ornãmẽta ducis uestri, quę non hostiũ quęque imposuit. Nã hoc etiã solatio foret, uos me ex uictore uinctũ, uos me ex imperatore captiuũ fecistis, quater intra hũc annũ in mea uerba iureiurãdo obstricti estis,

IVSTI.

& ista mitto (neq̄ enim miseros cōuicia decent) unum
 oro / si propositoꝝ Antigoni in meo capite summa cō
 sistit, inter uos me uelitis mori, Nam neq̄ illi⁹ interest,
 quemadmodū / aut ubi cadā, & ego fuero ignominia
 mortis liberatus. Hoc si impetro, soluo uos iureiuran
 do quotiēs uos sacramēto mihi deuouistis, aut si ipsos
 pudet roganti uim adhibere, ferrū huc date, & p̄mittite 9
 quod uos facturos pro imperatore iurastis. Imperatoꝝ
 rem pro uobis sine religione iurifurandi facere. Cum
 non obtineret p̄ces in irā uertit. At uos ait deuota cas
 pita respiciāt dīi periurioꝝ uindices, talesq̄ uobis exis
 tus dent, quales uos ducibus uestris dedistis. Nempe
 uos idem pauloāte / & Perdicæ sanguine estis aspersi,
 & in Antipatrū eadē moliti. Ipsum deniq̄ Alexandrū /
 si fas fuisset eum mortali manu cadere, interempturi,
 quod maximū erat / seditionibus agitastis: ultima nunc
 ego perfidoꝝ uictima, has uobis diras / atq̄ inferias di
 co, ut inopes / extorresq̄ om̄e æuū in hoc castrensi exis
 lio agatis, deuorentq̄ uos arma uestra, quibus plures 10
 uestros / q̄ hostium duces absumpsistis. Plenus deinde
 iræ custodes suos p̄cedere ad Antigoni castra p̄ce
 pit. Sequit̄ exercitus p̄dito imperatore suo / & ipse cas
 ptiuus, triūphūq̄ de se ipso ad uictoris sui castra ducit
 Omnia auspicia regis Alexādri / & tot belloꝝ palmas /
 laureaſq̄ una secū uictori tradentes, & ne quid deesset
 pompæ elephanti quoq̄ / & auxilia orientalia subse
 quunt̄. Tanto pulchriora hæc Antigono / q̄ Alexandro
 tot uictoriæ fuerunt, ut cū ille orientē uicerit, hic eos a
 quibus oriēs uictus fuerit superauerit. Igit̄ Antigonus

domitores illos orbis exercitui suo diuidit / redditis q̄
 in uictoria cœperat. Eumenē uero uerecundia prioris
 amicitia in conspectū suū uenire prohibitū / assignari
 11 custodibus præcepit. Interea Eurydice uxor Aridæi res
 gis, ut Polyperconta a græcia redire in Macedoniam
 cognouit, & ab eo accersitā Olympiadā, muliebri emu
 latione percussa, abutens ualitudine uiri, cuius officia
 sibi uendicabat, scribit regis nomīe Polyperconti, Cas
 sandro exercitū tradat, in quē regni administrationem
 rex trāstulerit. Eadē & in Asiā Antigono per epistolas
 nunciat. Quo beneficio deuinctus Cassander / nihil nō
 ex arbitrio muliebris audaciæ gessit. Deinde p̄fectus
 in græciā / multis ciuitatib⁹ bellū infert. Quæ excidio /
 ueluti nicino incendio territi Spartani, urbē / quā semp
 armis / non muris defenderant, tum cōtra responsa fas
 toꝝ / & ueterū maiōꝝ gloriā armis diffisi, muroꝝ præ
 sidio includunt. Tantū eos degenerauisse a maiorib⁹,
 12 ut cū multis sæculis murus urbis / ciuiū uirtus fuerit, tūc
 ciues saluos se fore nō existimauerint, nisi intra muros
 laterent. Dum hæc agunt, Cassandrū a græcia turbatus
 Macedonię statū reuocauit. Namq; Olympias
 mater Alexandri magni regis, cū ab epiro in Macedo
 niam prosequente Aeacida rege Molossoꝝ ueniret,
 phiberiq; finibus ab Eurydice / & Aridæo rege cœpiss
 set, seu memoria mariti, seu magnitudine filii, & idig
 nitate rei moti Macedones ad Olympiadam transiere
 cuius iussu / & Eurydice / & rex occidit, sex annis post
 Alexandrū potitus regno. Sed nec Olympias diu reg
 nauit, Nā cū principū passim cedes muliebri magis /

q̄ regio more fecisset, fauorē suum in odiū uertit. Itaq; 13
 audito Cassandri aduentu diffisa Macedonibus cū nu-
 ru Roxane/ & nepote Hercule in Pictuā urbē cōcessit.
 Proficiscenti Deidamia Aeacidæ regis filia, & Thessa-
 lonicē priuigna, & ipsa clara Philippi patris nomine,
 multaq; alia principum matrone, speciosus magis q̄
 utilis grex fuere comites. Hæc cū nunciata Cassandro
 essent, statim citato cursu Pictuā uenit, & urbē obsidiōe
 cinxit. Cum fame ferroq; ungeret Olympias lōgē obsi-
 dionis tedio/pacta salute uictori se tradit. Sed cū Cas-
 sander ad concionē uocato populo sciscitaturus quid
 de Olympiade fieri uellet, subornat parentes interse-
 ctos, q; sumpta lugubri ueste crudelitātē mulieris ac 14
 cusarent. A quibus accensi Macedones sine respectu
 pristinae maiestatis occidendā decernunt, immemores
 prorsus qd̄ per filiū eius/uirūq; nō solū uitā ipsi inter-
 finitimos tutā habuissent, uerū etiā tantas opes/imperi-
 umq; orbis quæsisent. Sed Olympias/ubi obstinatos
 uenire ad se armatos uidit, ueste regali duabus ancillis
 innixa/ultro obuiā procedit. Qua uisa percussores at-
 toniti, fortuna maiestatis prioris, & tot in eam memo-
 riæ occurrentibus regū suorū nominibus / substiterūt,
 donec a Cassandro missi sunt, qui eam cōfoderūt/non
 refugientē gladiū/nec uulnera, aut muliebriter uocife-
 rantē, sed uiroꝝ more fortiū p̄ gloria ueteris p̄ sapiæ
 morti succumbentē, ut Alexandrū posses etiā moriētē 15
 matre cōspicere. Insuper expirās capillis / & ueste cru-
 ra cōtexisse fert, ne quid posset in corpore eius indeco-
 rum uideri. Post hæc Cassander Thessalonicem regis

Aridæi filiam uxore duxit. Filiū Alexandri cum matre
in arcem Amphipolitanam custodiendos mittit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XV.

1

Erdica/ & fratre ei⁹ Alceta, Eumene/ ac Po
liperconte/ cæterisq; ducib⁹ diuersæ partis
occisis, finitum certamen inter successores

2

Alexandri magni uidebat, cū repēte inter ipsos uictor
res nata discordia, Quippe postulātib⁹ Ptolemæo/ &
Cassandro/ & Lysimacho, ut pecūia in p̄da capta/ pro
uincixq; diuiderent, Antigonus negauit se in ei⁹ belli
prēdā socios admissurū/ in cuius piculū solus descēde
rat. Et ut honestū/ aduersus socios bellū suscipere uis
dere, diuulgat se Olympiadis mortē a Cassandro in
terfecte ulcisci uelle, & Alexādri regis sui filiū cū ma
tre obsidione Amphibolitana liberare. His cognitis
Ptolemæ⁹/ & Cassander inita cū Lysimacho/ & Seleu
co societate, bellū terra/ mariq; enixe instruebāt. Tene
bat Ptolemæus ægyptū cū Africę pte maiore/ & cypro/
& phenice. Cassandro parebat Macedonia cū Gręcia,
Asiā/ & partē orientis occupauerat Antigonus, cuius
filius Demetrius prima belli cōgressione a Ptolemæo
apud Calamā uincitur. In quo prælio maior Ptolemæi
moderationis gloria, q̄ ipsius uictoria fuit. Siquidē &
amicos Demetrii non solū/ cum suis reb⁹ dimisit, uege
etiam additis in super muneribus/ honorauit, & ip
sius Demetrii priuatū omne instrumentū/ ac familiā reddi
dit, adiecto honore uerborū, non se propter prēdam
sed propter dignitatem inisse bellum, indignatum;

IVSTI.

quod Antigonus deuictis diuersæ factionis ducibus/
 solus uictoriæ cõmunis premia corripuisset. Dum hæc
 agunt, Cassander ab Apollonia rediens incidit in Ab-
 deritas, qui ppter ranarum/murumq; multitudinẽ relicto 3
 patriæ solo / sedes quærebant, ueritus ne Macedoniã
 occuparent, facta pactione in societatem eos recepit,
 agro scq; iis ultimis Macedoniæ finibus assignat, Dein
 de ne Hercules Alexãdri filius, qui per annos. xiiii. ex-
 cesserat fauore paterni nominis in regnũ Macedoniæ
 uocaret, occidi eũ tacite cum matre Barsene iubet, cor-
 poraq; eorum terra obrui, ne cædes sepultura pderet, &
 quasi parũ facinoris in ipso primũ rege, mox in matre
 eius Olympiade/ac filio admisisset. Alterũ quoq; filiũ
 cum matre Roxane pari fraude interfecit, quasi regnũ
 macedoniæ, qd affectabat/aliter consequi q̃ scelere nõ
 possit. Interea Ptholomæus cũ Demetrio nauali plio 4
 iterato congregitur/& amissa classe, hostiq; concessa
 uictoria/ i ægiptũ refugit. Demetrius filiũ Ptholomei
 Leucũ/& fratrem Menelaũ, amico scq; eius cũ priuati in-
 strumenti ministerio puocatus pari antea munere Aeg-
 yptũ remittit. Et ut appareret eos non odii/ sed digni-
 tatis gloria accēsos, donis/muneribusq; inter ipsa bel-
 la contendebant. Tanto honestius tũc bella gerebant,
 quanto nũc amicitie colunt. Hac uictoria elatus An-
 tigonus regẽ se/cũ Demetrio filio appellari a populo
 iubet. Ptolemeus quoq; / ne minoris apud suos autho-
 ritatis haberet, rex ab exercitu cognominat. Quib; au-
 tem/Cassander, & Lysimachus/ & ipsi regiã sibi maies-
 tatẽ uendicauerũt. Huius honoris ornamenti tamdiu

omnes abstinuerunt, quā diu filii regis sui superesse potuerunt. Tanta in illis uerecūdia fuit, ut cū opes regias haberent, regū tamen nominibus æquo animo caruerint, quoad Alexandro iustus hères fuit. Sed Ptolemæus & Cassander, cæteriꝫ factionis alterius duces, cum carpi se singulos ab Antigono uiderent, dum priuatū singuloꝝ/ non cōmune uniuersoꝝ bellū ducūt, nec auxiliū ferre alter alteri uolunt, quasi uictoria unius/ non oīm foret, per epistolas se inuicē cōfirmantes, tempus locū coeundi condicunt, bellūꝫ cōmunibꝫ uiribus instruunt. Cui cū Cassander interesse propter finitimum bellū non posset, Lyfimachū cū ingentibus copiis in auxiliū sociis mittit. Erat hic Lyfimachus illustri quidē Macedonia loco natus, sed uirtutis experimētis omnī nobilitate clarior. Quæ tanta in illo fuit, ut animi magnitudine, philosophia ipsa, uiriūꝫ gloria/ omnes per quos oriens domitus est, uicerit. Quippe cū Alexander magnus Calisthenē philosophū propter salutationis perficæ interpellatū morē infidiarꝫ, quæ sibi paratę fuerant, consciū fuisse iratus finxisset, eumꝫ truncatis crudeliter membris/ abscessisꝫ auribꝫ ac naso/ labiisꝫ deforme / ac miserandū spectaculū reddidisset, insuper cū canē in cauea clausum ad metum cæteroꝝ circūferret. Tunc Lyfimachus audire Calisthenē, & præcepta ab eo recipere uirtutis solitus, miseratus tanti uiri, non modo culpæ/ sed libertatis pœnas pendētis/ uenenum ei in remediū calamitatū dedit. Quod adeo ægre Alexander tulit: ut eū obiici ferocissimo leoni iuberet. Sed cum ad conspectū eius concitus leo impetum fecisset,

IVSTI.

manū manipulo inuolutā Lyfimachus in os leonis in-
 merſit, arreptaq; lingua / ferā exanimauit. Quod cum
 nūciatū regi eſſet, admiratio i ſatiffactiōem ceſſit, cas-
 riorēq; eū ppter cōſtantiā tātā uirtutis habuit. Lyſimas-
 chus quoq; magno anſo regis / ueluti parētis tulit cō-
 tumeliā. Deniq; omni ex animo hui⁹ facti memoria
 exturbata, poſtea in India infectanti regi quofdā palā-
 tes hoſtes cū a ſatellitū turba equi ſui celeritate deſert⁹
 eſſet / ſol⁹ ei p imēſas arenāz moles curſus comes fuit.
 Qd idē antea Philippus frater eius cū facere uoluiffet, 8
 iter manus regis expirauerat. Sed Lyſimachū deſiliēs
 equo Alexāder haſtāz cuspide ita in frōte uulnerauit, ut
 ſanguis aliter claudi nō poſſet: q̄ diadema ſibi demptū
 rex alligādi uulneris cauſa capiti eius i poneret, qd auſ-
 ſpiciū primū regalis maietatis lyſimacho fuit. Et poſt
 mortē Alexādri, cū inter ſucceſſores Alexādri puincia
 diuiderent, ferociſſimē gētes / quaſi oīm fortiſſimo af-
 ſignataz ſunt. Adeo etiā cōſenſu uniuerſoz palmā uir-
 tutis inter ceteros tulit. Prius q̄ bellū inter Ptolomæū /
 ſociosq; eius aduerſus Antigonū cōmitteret, repente
 ex Aſia maiore digreſſus / Seleucus nouus Antigono
 hoſtis acceſſerat. Huius quoq; / & uirt⁹ clara / & origo 9
 admirabilis fuit. Siquidē mater eius Laodice / cū nupta
 eſſet Antiocho claro inter Philippi duces uiro / uiſa eſt
 ſibi p getē ex cōcubitu Apollinis concepiffet, grauidāq;
 factā / munus cōcubitus annulū a deo accepiffet, cuius
 gēma anchora ſculpta eſſet. Iuſſaq; in donū filio / quē
 peperiffet dare, admirabilē fecit hūc uiſum / & annul⁹
 qui poſtera die eiufdē ſculpturā in lecto inuentus eſt,

& figura anchorę, quę in scemore Seleuci nata cū ipso
 paruulo fuit. Quā ob rē Laodice annulū Seleuco cūti
 cū Alexandro magno ad Persicā militiā edocto de ori
 gine sua dedit. Vbi post mortē Alexātri occupato reg
 10 no orientis/urbē cōdidit. Ibiq; gēme originis memoriā
 consecrauit. Nam & urbē ex Antiochi patris nomine/
 Antiochiā uocauit, & cāpos uicinos turbi Apollini dis
 cauit. Originis eius argumentū etiā posteris mansit. Si
 quidē filii/nepotesq; eius anchoram in scemore/ueluti
 notā generis naturalē habuere. Multa in oriētem post
 diuisionē inter socios regni Macedonici bella gessit.
 Principio Babiloniā cōcepit. Inde auctis ex uictoria uiri
 bus/bactrianos expugnat, transitū deinde in Indiā fecit,
 quæ post mortē Alexandri/ueluti a ceruicibus iugo fer
 uitudinis excusso/præfectos eius occiderat. Author liber
 tatis Sandrocottus fuerat, Sed titulū libertatis post uis
 21 ctoriā in seruitutē uerterat, siquidem occupato regno/
 populū, quę ab externa dominatiōe uendicauerat, ipse
 seruitio præmebat. Fuit huic quidē hūili genere natus,
 sed ad regni potestatem maiestate numinis impulsus.
 Quippe cū pccitate sua Alexandrū regē offendisset,
 interfici a rege iussus, salutē pedū celeritate quæsierat.
 Ex qua fatigatiōe, cū somno captus iaceret, leo ingen
 tis formæ ad dormientē accessit, sudorēq; profluentē
 lingua ei deterisit, expergefatumq; blande reliquit.
 Hoc prodigio primū ad spem regni impulsus/cōtra
 ctis latronibus indos ad nouitatē regni sollicitauit, mo
 lienti deinde bellū aduersus præfectos Alexandri/ele
 phantus ferus infinitæ magnitudinis ultro se obtulit,

& ueluti domita mansuetudine eū tergo excepit: duxq; 12
belli/ & præliator insignis fuit. Sic acquisito regno San
drocottus/ ea tēpestate, qua Seleucus futuræ magnitus
dinis fundamenta iaciebat, Indiā possidebat, cum quo
facta pactione Seleucus, cōpositisq; in oriente rebus/
in bellū Antigoni descēdit. Adunatis igif oīm sociorū
copiis/præliū cōmittit. In eo Antigonus occidit, Des
metrius filius eius ī fugā uertit. Sed socii, p̄figato hos
tili bello, denuo in semetip̄sos arma uertunt, & cū de
præda non cōueniūt, iterū in duas factiōes deducunt,
Seleucus Demetrio, Ptolemæus Lysimacho iungit,
Cassandro defuncto Philippus filius succedit, sic quas
si ex integro/noua Macedonia bella nascuntur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XVI.

Post Cassandri regis/filiiq; ei⁹ Philippi cō
tinuas mortes, Theffalonicæ regina uxor
Cassandri non magno post tēpore ab An
tipatro filio cū uitā etiā per ubera materna deprecaret,
occidit. Causa parricidii fuit, quod post mortē mariti
in diuisione inter fratres regni propensior fuisse Ale
xandro uidebat. Quod facinus eo grauius oib⁹ uisum
est, quod nullū maternę fraudis uestigiū fuit, quanq̄ in
parricidio nulla satis iusta causa ad sceleris patrocinia
p̄tēxi potest. Ob hæc igif Alexāder in ultione mater
næ necis gesturus cū fratre bellū, auxiliū a Demetrio
petit. Nec Demetrius spe inuadendi Macedonici reg
ni moram fecit, Cuius aduentum uerens Lysimachus
persuadet

2 persuadet genero suo Antipatro, ut malit cū fratre in gratiā reuerti / q̄ paternū hostē in Macedonia admitti. Inchoatā igit̄ inter fratres reconcibationē / cū præsens fisset Demetrius per insidias Alexandrū interfecit, Occupatoq; Macedonia regno / cēdē apud exercitū excusaturus, in concionē uocat. Ibi priorē se petitū ab Alexandro allegat, nec fecisse se, sed occupasse insidias. Regem aut̄ se Macedonia uel ætatis experimētis, uel causis iustiorē esse. Patrē enim suū / & Philippo regi / & Alexandro magno fociū in omni militia fuisse. Liberor; deinde Alexandri ministrū, & ad persequendos defectores ducē extitisse. Contra Antipatrū auū hōr; adolescentiū amariorē semper ministrū regni / q̄ ipsos reges fuisse. Cassandrū uero patrē extinctorē regiē domus, non fœminis / non pueris pepercisse, nec cessasse quoad oēm stirpē regiæ sobolis deleret. Hōr; scelerū ultionē, quia nequisset ab ipso Cassandro exigere, ad liberos eius translata. Quā ob rem etiam Philippū / & Alexandrū (si quis maniū sensus est) non interfectores suos / ac stirpis suæ, sed ultores eor; / Macedonia regnum tenere malle. Per hęc mitigato populo, rex Macedonia appellat̄. Lysimachus quoq; cū bello Dromichetis regis thracū premere, ne eodē tēpore / & aduersus Demetriū dimicare necesse haberet, tradita ei altera parte Macedonia, quæ Antipatro eius genero euenerat, pacē cū eo fecit. Igit̄ Demetrius totis Macedonia regni uiribus instructus / cū Asiā occupare statuisset, iterato Ptolemęus / Seleuc; / & Lysimachus ex priore certamine quantæ uires essent, concordia pacta

IVSTI.

societate, adunatisq; exercitib⁹, bellū aduersus Deme-
 trium transferunt in Europā. His comitē se/ & belli so-
 ciū iungit Pyrrhus rex epiri: sperās non difficiliter De-
 metriū Macedoniā amittere posse/ q̄ acquisiuerat. Nec
 spes frustra fuit. Quippe exercitu ei⁹ corrupto, ipsoq;
 in fugā acto, regnū Macedoniae occuparat. Deinde dū
 hęc agunt, Lyfimachus genex suū Antipatrū regnū
 Macedoniae ademptū sibi, soceri fraude, querentē in-
 terfecit, filiāq; suā Eurydicē querelax sociā in custodiā
 tradit. Atq; ita uniuersa Cassandri domus Alexandro
 magno, seu necis ipsius, seu stirpis extinctæ pœnas, 5
 partim cæde, partim supplicio luit. Demetrius quoq;
 a tot exercitibus circūuentus, cū posset honeste mori,
 turpiter se dedere Seleuco maluit. Finito bello, Ptoles-
 mæus cum magna rex gestax gloria morit̄. Is contra-
 rius gentiū minimo natu ex filiis ante infirmitatē regnū
 tradiderat, eiusq; rei populo rationē reddiderat, cuius
 non minor fauor in accipiēdo/ q̄ patris in tradēdo reg-
 num fuerat. Inter cætera patris / & filii mutux pietatis
 exempla etiā ea res amorē parē populi iuueni cōcilia-
 uerat, & pater regno ei publicæ tradito priuatū officiū
 regi inter satellites fecerat, om̄iq; regno pulchrius rex
 regis esse patrē duxerat. Sed inter Lyfimachū/ & Pyrrhū
 regē socios pauloante aduersus Demetriū, assiduum 6
 inter pares discordia/ malū bellū mouerat. Victor Ly-
 fimachus/ pulso Pyrrho/ Macedoniā occupauerat. In-
 de thraciæ/ ac deinceps heracię bellū intulerat. Cuius
 urbis/ & initia / & exitus mirabilis fuere. Quippe boes-
 tiis pestilētia laborantib⁹ oraculū delphis respōderat,

Coloniã in ponti regione sacrã Herculi cõderet, Cũ
 ppter metũ longã & periculosa navigationis, mortẽ
 in patriã oĩbus preoptantibus res omissa esset, bellum
 his Phocenses intulerũt. Quoꝝ cũ aduersa pœlia pas
 terent, iterato ad oraculũ decurrũt: responsum, idem
 belli/quod pestilentie remediũ fore. Igitur conscripta
 7 colonoꝝ manu/in Metapontũ delati urbẽ Heracliam
 condiderũt. Et quoniã fatoꝝ auspiciis in eas sedes des
 lati erant, breui post tempore magnas opes parauere.
 Multa deinde huius urbis aduersus finitimos bella,
 multa etiã domesticã dissensionis mala fuere. Inter cas
 tera magnifica/uel p̄cipue illud memorabile fuit. Cum
 rerum potirent Athenienses, uictisq; Persis/Græciã/
 & Asiã tributũ in tutelã classis descripsissent, oĩbus cu
 pide ad præsiðiũ salutis suã conferentibus, soli Hera
 clienses ob amicitia regum Persicoꝝ collationẽ abnue
 rant. Missus itaq; ab Atheniẽsibus Malachus cũ exer
 citu ad extorquendũ/quod negabatur, dum relictis in
 8 litore nauib; agros Heracliensiu populatur, classẽ
 cum maiore parte exercitus naufragio repentinã tem
 pestatis amisit. Itaq; cũ neq; mari possent amissis nauis
 bus, neq; terra auderent cum parua manu/inter tot fer
 rocissimas gentes reuerti, Heraclienses honestiorem
 beneficii/q̄ ultionis occasionẽ rati, instructos cõmeatis
 bus/auxiliisq; dimittunt, bene agrorum suorum po
 pulationem existimantes, si quos hostes habuerant,
 amicos reddidissent. Passi sunt inter plurima mala
 etiam tyrannidem, siquidem cum plebs etiam nouas
 tabulas/ & diuisionem agrorum diuitum impotentex

IVSTI.

flagitarent, diu re in senatu tractata, cū exitus rei nō in-
 ueniret, ad postremū aduersus plebē nimio ocio lasci-
 uientē auxilia a Thimotheo Atheniēsiū duce, mox ab
 Epaminūda Thebanorū petiuere. Vtrisque negantib⁹, 9
 ad Clearchū, quē ipsi in exiliū egerāt decurrūt. Tanta
 calamitatū necessitas fuit, ut cui patriā interdixerāt, eū
 ad tutelā patriæ uocarent. Sed Clearchus exilio facino-
 rosior redditus, & diffensionē populi occasionē inuas-
 dendæ tyrannidis existimās, primo tacite cū Mithridas-
 te ciuiū suorū hoste colloquē, & inita societate pacis
 scit, ut reuocatus in patriā pdita ei urbe/ p̄fectus eius
 cōstitueret. Postea aut̄ insidias, quas ciuib⁹ parauerat
 in ipsum Mithridatē uerterat, Namq; cū uelut arbiter
 ciuilib⁹ discordiæ de exilio reuersus esset, statuto tēpore 10
 quo urbē Mithridati traderet, ipsum cū amicis suis cœ-
 pit, captūq; accepta ingenti pecunia/dimisit. Atq; ut in
 illo subitū se ex socio fecit hostē, sic ex defensiōe sena-
 toriæ causę, repēte patronus plebis euasit, & aduersus
 authores potētis suę, a qbus reuocat⁹ in patriā, p̄ quos
 in arce collocatus fuerat, non solū plebē accendit, ueq;
 etiā nefandissima quęq; tyrānicæ crudelitatis exercuit.
 Igit̄ populo ad concionē uocato, neq; se affuturū am-
 plius grassanti in populū senatui ait, intercessurū etiā
 am / si in pristina sæuicia perseueret, & si par esse cru-
 delitati senatorum arbitrarentur, abiturum cum milib⁹
 tibus suis, neq; ciuilib⁹ discordiis interfuturum. Si
 uero diffidant uiribus propriis, uindicem se ciuium
 non defuturum. Proinde consulant sibi ipsi, iubeant 11
 abire si malint, uel socium causę popularis remanere.

His uerbis sollicitata plebs summū ad eum imperiū
 defert, & dum senatus potentia irascit, in seruitutē se
 tyrannicæ dominationis cū cōiugibus / & liberis tradit.
 Igitur Clearchus. lx. senatores cōprehensos (nam cæ-
 teri in fugam dilapsi erant) in uincula cōpingit. Letari
 plebs, qđ a duce potissimū senatorū senatus deleret,
 uersaq; uice auxiliū eorū ī exitiū cōuersum esset, quibꝰ
 dum mortē passim oībus minas, cariora eorū precia fa-
 cit. Siquidē Clearchus magna pecunia quasi minis pos-
 puli occulte eos subtraeturus accepta, spoliatos fortu-
 nis/uita quoq; spoliavit. Cognito deinde, qđ bellū sibi
 ab iis qui p̄fugerant misericordia in auxiliū sollicitatis
 12 ciuitatibus pararet, seruos eorū manu mittit. Et ne quid
 ī afflictis honestissimis domibꝰ deesset, uxores eorū/
 filiasq; nubere seruis suis p̄posita recusantibꝰ morte
 cōpellit, ut eos sibi fidiōres / & dominis infestiores red-
 deret. Sed matronis tam lugubres nuptiæ grauiōres re-
 pentinis funeribus fuere. Itaq; multæ se ante nuptias,
 multę in ipsis nuptiis occisis prius nouis maritis interfi-
 ciunt, & se tā funestis calamitatibus uirtute ingenui pus-
 doris eripiunt. Proeliū deinde cōmittit. Quo uictor ty-
 rannus captiuos senatores in triūphi modū per ora ci-
 uium trahit. Reuersus in urbē alios uincit, torquet ali-
 os, alios occidit, nullus locus urbis a crudelitate tyrāni
 uacat. Accedit sæuitię insolētia, crudelitati arrogantia.
 13 Interdū enim ex successu cōtinuæ felicitatis / obliuiscit
 se hominē. Interdū Iouis filiū se dicit. Eunti per publicis
 cum aurea Aquila / uelut argumentū generis p̄feres-
 bas, ueste purpurea / & cothurnis regum tragicorū, &

IVSTI.

aurea corona utebat, filiū quoq; suū Ceraunon uocat,
 ut deos non mendacio tantū, ueq; etiā nominibus illu-
 dat. Hæc illū facere duo nobilissimi iuuenes Chion/
 & Leonides indignātes patriā liberaturi/in necē tyran-
 ni cōspirant. Erant hi discipuli Platonis philosophi,
 qui uirtutē / ad quā quotidie præceptis magistri erudie-
 bant, patriæ exhibere cupiētes / quinquaginta cognas-
 tos/ueluti clientes in insidiis locant, Ipsi more iurgan- 14
 tium ad tyrannū/ueluti ad regē in arcē cōtendunt, Qui
 iure familiaritatis admisi, dū alterū priorē dicentē in-
 tentus audit tyrānus, ab altero occupat. Sed ipsi sociis
 tardius auxiliū ferentibus a satellitibus obruunt. Quas
 re factū est, ut tyrānus quidē occideret, sed patria non
 liberaret. Nam frater Clearchi Satyrus eadē uia tyran-
 nidem inuadit, multisq; annis per gradus successionis
 Heraclienfes regnum tyrannorum fuere.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XVII.

Er idē ferme tēpus Helleſpōti/& Cherſo-
 neſi regionibus terrēmotus fuit. Maxime
 tantū urbs Lyſimachia ante duos &.xx.an-
 nos a Lyſimacho cōdita/euerſa eſt. Quod porrēta dira
 Lyſimacho/stirpiq; eius, ac ruinā regni cū clade uexas-
 tarū regionū portendebat. Nec oſtētis fides defuit. Nā
 breui poſt tempore Agathoclem filiū ſuū, quē in ſuc-
 ceſſionem regni ordinauerat, per quē multa bella pſ-
 pere geſſerat, non ſolum patrium/uerum etiam hu-
 manū ultra morē perſuſ, miſtra Arſyrice nouerca

ueneno interfecit. Hec illi prima mali labes, hoc inicit
 um pendentis ruine fuit. Nam parricidiū principū ses
 cutæ cedes sunt/luentiū supplicia, qđ occisum iuuenē
 2 dolebāt. Itaq; & hi/qui exercitibus præ erāt, certatim ad
 Seleucū deficiebāt, eumq; Pronū iam ex æmulatione
 gloriæ bellū Lysimacho inferre cōpellūt. Vltimū hoc
 certamen cōmilitonū Alexādri fuit, & uelut ad exēplū
 fortunæ par reseruatū. Lysimachus quatuor & .lxx. ans
 nos natus erat. Seleucus septē & .lxx. Sed in hac ætate
 utriq; animi iuueniles erant, imperiūq; cupiditatē insati
 abile gerebant. Quippe cū orbē terrarū duo solitenes
 rent, angustiis sibimet inclusi uidebant, uitæq; finē/nō
 annoꝝ spacio / sed imperiū terminis metiebant. In eo
 bello Lysimachus amissis antea uariis casibus quinde
 3 cum liberis, non strenue moriēs/postremus domus sue
 cumulus accessit. Lætus tanta uictoria Seleucus, & qđ
 maius uictoria putabat, solū se de cohorte Alexandri
 mansisse, uictorēq; uictorū extitisse, nō humanū opus
 esse sed diuinū munus gloriat, ignarus prorsus non
 multū post fragilitatis humanæ seipsum exemplū sus
 turum. Quippe post menses admodū. vii. a Ptolemæo
 cuius sororem Lysimachus in matrimonio habuerat,
 per insidias circumuentus occiditur. Regnumq; Mace
 doniæ, quod Lysimacho eripuerat, cum uita pariter
 amittit. Igit Ptolemæus cum & in gratiā memoriæ mag
 ni Ptolemæi patris, & in fauorem ultionis Lysimachi
 ambitiosus ad populares esset, primo Lysimachi filis
 os conciliare sibi statuit, nuptiasq; Arsynoës sororis
 suæ matris eorum petit, pueroꝝ adoptione promissa

IVSTI.

ut cū in locū eorū successisset, nihil illi moliri, uel uere **4**
 cundia matris, uel appellatione patris auderēt. Fratris
 quoq; regis Aegypti cōcordiā per epistolas deprēcat:
 professus deponere se offensam erepti paterni regni,
 neq; amplius a fratre quæsitū, qđ honestius a paterno
 hoste perceperit. Omniq; arte adulať Eumeni/Antigo
 no Demetrii filius, Anthiocho filio Seleuci, cū quibus
 bellū habiturus erat, ne terti⁹ sibi hostis accederet. Sed
 nec Pyrrhus rex Epiri omissus, ingens momentū futu
 rus, utri parti socius accessisset, Qui & ipse spoliare
 singulos cupiens / oibus se partibus uendicabat. Itaq;
 Tarētinis aduersus Romanos laturus auxiliū, ab Ans
 tigo no naues ad exercitū deportandū mutuo petit, ab
 Antiocho pecuniā, qui opibus / q̄ militibus instructior **5**
 erat, a Ptolemeo Macedonū militū auxilia, sed Ptoles
 meus, cui nulla dilatiōis ex iřfirmitate uiriū uenia esset.
 v. milia peditum, equitū quatuor milia, Elefantos. I.
 non amplius / q̄ in bienniū dedit. Ob hęc Pyrrhus filia
 Ptolomei in matrimoniū accepta, uindicem eum regni
 reliquit. Sed quoniā ad Epiri mentionem uentū est, de
 origine regni eius pauca narrāda sunt. Molossoꝝ pri
 mum in ea regione regnū fuit. Post Pyrrhus Achillis
 filius / amisso per absentia Troianis tēporib⁹ paterno
 regno, in his locis confedit, qui Pyrrhidæ primo, pos
 stea Epirotæ dicti sunt. Sed Pyrrhus cum in templum
 Dodonēi Iouis ad cōsulendū uenisset, ibi Anassē ne
 ptem Herculis rapuit, Ex cuius matrimonio octo libe
 ros sustulit. Ex his nonnullas uirgines nuptu finitimis **6**
 regib⁹ tradit, opesq; affinitatū auxilio magnas pauit.

Atq̄ ita Heleno filio Priami regis / ob industriã singularem uaticinandi, regnũ Chaonũ, & Andtomacham Hectoris, quã & ipse matrimonio suo in diuisionem Troiane præde acceperat, uxorẽ reddidit. Breuiq̄ post tẽpore delphis, insidiis Orestæ filii Agamennouis, inter altaria dei interiit. Successor huic Piales filius fuit. Per ordinẽ deinde regnũ ad Arisbã descẽdit. Cui quoniam pupillus & unicus ex gẽte nobili superesset, intentione oĩm cura seruandi eius / educandiq̄ publice tutores cõstituunt. Athenas quoq̄ erudiẽdi gratia missus, quanto doctior maioribus suis, tanto & gratior populo fuit. Primus itaq̄ & leges / & senatũ / annuosq̄ magistratus, & reipub. formã cõposuit, & ut a Pyrrho sedes, sic uita cultior populo ab Arisba statuta. Huius filius Neoptolemus fuit Ex quo nata est Olympias mater Alexandri magni, & Alexander qui post eũ regnũ Epiri tenuit, & in Italia bello gesto in Brutiis interiit, Post eius mortẽ frater Aeacides regno successit, Qui assiduis aduersus Macedonas belloꝝ certaminibus populũ fatigãdo offensam ciuiũ cõtraxit. Ac p̄pterea in exiliũ actus Pyrrhũ filiũ bimũ admodũ paruulũ in regno reliquit. Qui & ipse cũ a populo p̄pter odiũ patris ad necẽ q̄reret, furtim subtractus in illyrios deferretur traditusq̄ est Beroe glauci regis uxori nutriendus, quẽ & ipsa generis Aeaciday erat. Ibi eũ, seu misericordia fortunæ eius, seu infantilibus blandimentis inductus rex, aduersum Cassandrũ Macedoniẽ regẽ, qui eũ sub belli cõminatione deposcebat, diu protexit, addito in auxilio etiam adoptionis officio. Quibus rebus moti

IVSTI.

Epirote odio in misericordiam uerso annorum. xi. eum in regnum reuocauerunt, datis tutoribus, quod regnum usque ad adulescentiam eius aetate tuerentur. Adulescens deinde multa bella gessit, tantumque rebus successu haberi coeptus est / ut Tarentinos solus aduersus Romanos tueri posse uideretur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XVIII.

Ngitur Pyrrhus rex Epiri, cum iterata Tarentinorum legatione additis Samnitium / & Lucanorum precibus, & ipsis auxilio aduersus Romanos indigentibus fatigaretur, non tam supplicum precibus quam spe inuadendi Italiae imperii inductus, uenturum se cum exercitu pollicetur. In quam rem inclinatum semel animum / precipitem agere coeperant exempla maiorum, ne aut inferior patruo suo Alexandro uideretur, quo defensore iidem Tarentini aduersus Brutios usi fuerant, aut minores animos magno Alexandro habuisse, qui tam longa a domo militia orientem subegit. Igitur relicto custode regni filio Ptolemeo annos. xv. nato exercitum in portu tarentino exponit duobus paruulis filiis Alexandro / & Heleno in solatia longinque secum expeditionis adductis. Cuius audito aduentu consul romanus Valerius Leuinus festinas / ut prius cum eo congredere, quam auxilia socio conueniret, exercitum in aciem deducit. Nec rex tam & si numero militum inferior esset certamini moram fecit. Sed Romanos uidentes iam inusitata ante elephantum formam stupere primo, mox cedere proelio coegit, uictoresque iam noua Macedonum monstra repente uis

cerunt, nec hostibus incruenta uictoria fuit. Nā & ipse
 Pyrrhus grauius uulneratus est, & magna pars militū
 eius cæsa, maioremq; gloriā eius uictoriæ/q; leticiā has
 3 buit. Huius pugnæ euentū multe ciuitates secutæ Pyr-
 rho se tradunt. Inter cæteros etiam Locri prodito presi-
 dio romano ad Pyrrhū deficiūt. Ex ea præda Pyrrh⁹/
 cc. captiuos milites gratis Romam remisit, ut cognita
 uirtute eius/Romani cognoscerent etiā liberalitatē. Ins-
 teriectis deinde diebus/cū sociorū exercit⁹ supuenisset
 iterato præliū cū romanis facit, in quo par fortūa pris-
 ori bello fuit. Interea mago dux Carthaginensium in
 auxiliū Romanorum cū.c.xx. nauibus missus / senatū
 adiit, ægre tulisse carthaginēses affirmans. qđ bellū in
 Italia a peregrino rege paterent. Ob quā causam miss-
 sum se, ut quoniā externo hoste oppugnarent exters-
 4 nis auxiliis iuuarent. Gratia a senatu Carthaginēsis
 actę, auxiliaq; remissa. Sed Mago punico īgenio post
 paucos dies tacitus quasi pacificator Carthaginensium
 Pyrrhū adiit speculaturus consilia eius de Sicilia, quo
 eū accersiri fama erat. Nā Romanis eadē causa mittēdi
 auxilia Carthaginēsis⁹ fuerat, ut Romano bello/ne in
 Siciliā Pyrrhus transire posset in Italia detineret. Dū
 hæc agunt, legatus a senatu romano Fabricius Lusci-
 nus missus/pacē cū Pyrrho cōposuit. Ad quā cōfirmās
 dā Cineas Romā cū ingētibus a Pyrrho donis missus,
 nemine cuius domus munerib⁹ pateret, inuenit. Huic
 continentia Romanorū simile exemplū iisdē ferme tēs-
 5 porib⁹ fuit, Nā missa a senatu ī Aegiptū legatiōe/cū īs-
 gentia sibi a Ptolemeo rege missa munera spreuisset,

IVSTI.

interiectis diebus ad cœnâ inuitatis aureæ coronæ missæ sunt, quas illi honoris causa receptas / postera die statuis regis imposuerunt. Igitur Cineas cum turbatâ cum Romanis pacē ab Appio Claudio renunciaffet, interrogatus a Pyrrho, qualis Roma esset, respondit regū urbē sibi uisam. Post hæc legati siculorum superueniunt, tradentes Pyrrho totius insulæ imperiū, qui assiduis Carthaginensium bellis uexabatur. Itaque relicto Locris Alexandro filio, firmatisque ciuitatibus ualido presidio, in Siciliam exercitum traiecit. Et quoniam ad Carthaginensium mentionē uentū est, de origine eorum pauca dicenda sunt, repetitis Tyriorum paulo altius rebus, quorum casus etiam dolendi fuerat. Tyriorum gens cōdita a phœnicibus fuit. Qui terræmotu uexati, relicto patriæ solo, assyriū stagnum primo, mox mari proximū litus incoluerunt, condita ibi urbe, quā a piscium ubertate Sidona appellauerunt. Nam piscē phœnices sidon uocant. Post multos deinde annos a rege Aschaloniorum expugnati, nauibus appulsi Tyron urbē ante annū Troianæ cladis condiderunt. Ibi Persarum bellis diu uarieque fatigati uictores quidē fuere, sed attritis uiribus a seruis suis multitudine abundantibus indigna supplicia perpepsi sunt. Qui cōspiratione facta, oēm liberū populū cū dominis interficiunt. Atque ita potiti urbe / lares dominorum occupant, rempub. inuadunt, cōiuges ducunt, & quod ipsi nō erant / liberos procreant. Unus ex tot milibus seruorum fuit, qui miti ingenio senis domini / paruulique filii eius fortuna moueret, dominoque non truci feritate trucidauit, sed pia misericordia / ac humilitate respexit. Itaque, cū uelut

occisos alienasset, seruisq; de statu reipub. deliberatis
 bus placuisset regem ex suo corpore creari, eumq; po
 tiffimū quasi acceptiffimum diis, qui solem orientem
 primus uidisset, rem ad Stratonē (hoc enim ei nomen
 erat) dominū occulte latētē detulit. Ab eo informatus,
 8 cū medio noctis oēs in unū campū processissent, ceteris
 in orientē spectantibus solus occidentis regionē in
 tuebat. Id primū aliis uideri furor, in occidentem solis
 ortū quærere. Vbi uero dies aduentare cœpit, editissis
 misq; culminibus urbis/oriens splendere, expectantis
 bus aliis/ut ipsum solem aspicerent, hic primus oibus
 fulgorē solis in summo fastigio ciuitatis ostēdit. Non
 feruili ingenii ratio uisa, requirentibusq; authorē, de
 domino confitef. Tunc intellectū est, quantū ingenua
 feruilibus ingenia præstarēt, malitiaq; seruos/non sa
 pientia uincere. Igit̄ uenia seni/filioq; data est, & uelut
 numine quodā reseruos arbitrātes, regē Stratonem
 creauerunt. Post cuius mortē regnū ad filiū / ac deinde
 9 ad nepotes transit. Celebre hoc seruoꝝ facinus / metus
 endumq; exemplū toto orbe terrarū fuit. Itaq; Alexan
 der magnus cū interiecto tēpore in oriente bellū gere
 ret uelut ultor publicæ securitatis expugnata eoꝝ urbe
 oēs, qui prælio superfuerant, ob memoriā ueteris cæ
 dis crucibꝰ affixit. Genus tantū Stratonis inuolaū ser
 uauit, regnūq; stirpi eius restituit, ingenuis/& innoxis
 incolis insulæ attributis, ut extirpato feruili germine,
 genus urbis ex itegro cōderef. Hoc igit̄ modo Tyrii
 Alexandri auspiciis cōditi, parsimonia/& labore quæ
 rendi cito cōualuere. Ante cladē dominorū cū/& opibꝰ

IVSTI.

& multitudine abundarent, missa in Africā iuuentute
 Vticā cōdidere, cū interim rex Tyro decedit, filio Pyg-
 malione, & Elisa filia insignis formæ uirgine heredi-
 bus institutis. Sed populus Pygmalioni admodū pue- 10
 ro regnū tradidit, Elisa quoq; Sichæo auunculo suo
 sacerdoti Herculis, qui honos secundus a rege erat/
 nupsit. Huic magnæ sed dissimulatę opes erāt, aurūq;
 metu regis/non tectis, sed terræ crediderat. Quā rem/
 & si hoies ignorabāt, fama tñ loquebat. Quā incensus
 Pygmalion, oblitus iuris humani auunculū suum/eū/
 demq; generū suū sine respectu pietatis occidit. Elisa
 diu fratrem ppter scelus auersata/ad postremū dissimu-
 lato odio / mitigatoq; interim uultu fugātacite molit.
 Assumptisq; quibusdā principibus in societate, in quib-
 13
 11
 bus parodiū in regē esse, eandēq; fugiēdi cupiditatem
 arbitrabat. Tūc fratrem dolo aggredit, fingit se ad eum
 migrare uelle/ne amplius ei mariti domus cupide ob-
 liuionis grauem luctus imaginē renouaret, ne ue ultra
 amara admonitio oculis eius occurrat. Nō inuitus Pyg-
 malion uerba sororis audiuit, existimans cū ea & aurū
 Sichæi ad se uenturū. Sed Elisa ministros migrationis
 a rege missos nauibus cū opibus suis prima uespera
 imponit. Prouectaq; in altū / cōpellit eos onera arenæ
 p pecunia in uolucrib; inuoluta in mare deicere. Tūc
 deflens ipsa/lugubriq; uoce Sichæū exorat, ut libens
 opes suas recipiat, quas reliquerat, habeatq; inferias,
 14
 quas habuerat causa mortis. Tunc ipsos ministros ag-
 greditur. Sibi quidem ait optatam olim mortem, sed
 illis acerbos cruciatus/ & dira supplicia imminere, qui

- 12 Sichæi opes, quarum spe parricidiū rex fecerit, auaritia tyranni subtraxerint. Hoc metu omnib⁹ iniecto comites fugæ accepit. Iunguntur & senatorꝝ in ea nocte præparata agmina, atq; ita sacris Herculis/cuius sacerdos Sichæus fuerat/repetitis, exilio sedes quærūt. Præmus illis appulsus terrę Cyprus insula fuit, Vbi sacerdos Iouis cū coniuge / & liberis dei monitu comitē se Elisæ/ sociumq; fortunæ offert, pactus sibi/posterisq; perpetuum honorem sacerdotii. Conditio pro manifesto omine accepta. Mos erat cypriis, uirgines ante nuptias statutis diebus dotalem pecuniā quæsituras in questum ad litus maris mittere, pro reliqua pudicitia libamenta Veneri soluturas. Hæc igitur ex numero. 13 lxxx. admodū uirgines rapi / & nauibus imponi Elisa iubet, ut & iuuentus matrimonia, & urbs sobolē habere possit. Dum hæc aguntur, Pygmalion cognita sororis fuga/ cū impio bello fugientē persequi pararet, ægre precibus matris / & deorꝝ minis uictus / quieuit, cum inspirati uates canerent, non impune laturū, si in cremēta urbis toto orbe auspiciatissimæ interpellasset. Et hoc modo spaciū respirandi fugientibus datum. Itaq; Elisa delata in Africę finibus incolas loci eius aduentu peregrinorum/ mutuarumq; rerum commertio gaudentes/ in amicitiam sollicitat. Deinde empto loco qui corio bouis tegi possit, in quo fessos longa navigatione socios, quoad proficiscerēt, reficere possent, coriū in tenuissimas partes secari iubet, atq; ita maius loci spaciū q̄ petierat, occupat, unde postea ei loco Byrse nomē fuit, Confluentib⁹ deinde uicinis locorꝝ,
- 4

IVSTI.

qui spe lucri multa hospitibus uenalia inferebant, se
 descipi statuentibus ex frequētia hominū uelut instar
 ciuitatis effectū est. Uticēsiū quoq; legati dona / ut cōs
 sanguineis attulerunt, hortatiq; sunt, ut urbē cōderent,
 ubi sedes sortiti essent. Sed & Afros detinēdi aduenas
 amor cœpit. Itaq; cōsentientibus oibus / Carthago con
 ditur, statuto annuo uectigali p solo urbis. In primis
 fundamentis caput bibulū inuentū est, quod auspiciū
 quidē fructuosę terre, sed laboriosę / perpetuoq; serue
 urbis fuit, ppter qđ in aliū locū urbs trāslata. Ibi quoq; 15
 caput equi repertū bellicosum / potentēq; populū fut
 turum significans, urbi auspicatā sedē dedit. Tunc ad
 opinionē nouæ urbis cōcurrentibus gentibus, breui &
 populus / & ciuitas magna facta est. Cum successu rege
 florētes Carthaginis opes essent, rex mauritanorū His
 arbas decē pœnorū principibus ad se accersitis / Elisæ
 nuptias sub belli denunciatione petit, Quod legati re
 ginæ referre metuentes, punico cū ea ingenio egerūt,
 nunciantes regē aliquē pscere, qui cultiores mores /
 uictusq; eum, Afrosq; perdoceat, sed quemq; inueniri
 non posse, qui ad barbaros / & ferarū more uiuentes trā
 sire a cōsanguineis uelit. Tūc a regina castigati / si pro
 salute patriæ asperiorē uitā recusat, cui etiā ipsa uita /
 si res exigat / debeat. Regis mandata aperuere dicētes, 16
 quæ p̄cipiat aliis / ipsi facienda esse, si uelit urbi con
 sultum esse. Hoc dolo capta, diu Sichæi uiri nomine
 cum multis lachrymis / & lamētatione flebili inuocato
 ad postremū ituram se, quo sua / & urbis fata uocaret /
 respōdit. In hoc trium mensiū sumpto spacio Pyra in
ultima

ultima parte urbis extracta, uelut placatura uiri manes inferiasq; ante nuptias missura, multas hostias cedit, & sumpto gladio Pyra cōscendit, Atq; ite ad populū respiciens, iturā se ad uirū / sicut p̄ceperat / dixit, uitaq; gladio finiuit. Quādiu Carthago inuicta fuit, pro dea culta est. Cōdita est urbs hec. lxxii. annis / anteq̄ Roma. Cuius uirtus sicut bello clara fuit, ita domi status uariis discordiaꝝ casib⁹ agitatus est, cū inter cetera mala / etiā peste laborarent, cruenta sacroꝝ religiōe / & scelere p̄ remedio usi sunt. Quippe homines / ut uictimas immolebant, & impuberes, quæ ætas / etiā hostiū misericordiā puocat, aris admouebat, pacē deoꝝ / sanguine eoꝝ exposcētes, p̄ quoꝝ uita dii rogari maxime solēt. Itaq; aduersis tanto scelere numinibus, cū in Sicilia diu infeliciter dimicassent, trās lato ī Sardinia bello, amissa maiore exercit⁹ parte / graui p̄elio uicti sunt. Propter qđ ducē suū Macheū / cuius auspiciis / & Sicilia partē domuerant, & aduersus Afros magnas res gesserant / cū parte exercitus, quę superfuerat, exulare iusserūt. Quā rem ægre ferētes milites / legatos Carthaginē mittūt, qđ reditū primo / ueniāq; infelicis militiæ petant, tamē denunciāt, quod sibi precibus nequeāt / armis se cōsecuturos. Cum preces / & minæ legatoꝝ spretę essent, interiectis diebus / cōscensis nauibus armati ad urbē ueniūt, Ibi deos / hominesq; testati, non se expugnatū / sed recuperatū patriā uenire, ostensurosq; ciuib⁹ suis / non uirtutē sibi priore bello / sed fortunā defuisse. Prohibitis cōmeatibus / obsessaq; urbe in summā desperationē Carthaginenses adduxerunt. Interea Cartalo Machæi

IVSTI.

ducis exulis filius, cū præter castra patris a Tyro, quo
 decimas Herculis ferre ex præda Siciliensi, quā pater 19
 eius cœperat, a Carthaginēsis missus fuerat, reuerte
 retur, accersitusq; a patre esset, publicæ se prius religio
 nis officia executurum / q̄ priuatae pietatis respondit.
 Quam rem / & si ægre ferret pater, nō tñ uim afferre res
 ligioni ausus est. Interiectis deinde diebus Cartalo, pe
 tito cōmeatu a populo, cū reuersus ad patrē esset, or
 natusq; purpura / & infulis sacerdotii oīm se oculis in
 gereret, tunc in secreto pater adducto ait, ausus ne es,
 nefandissimū caput, ista purpura / & auro ornatus in
 cōspectū tot miseroꝝ ciuiū uenire? & mœsta ac lugen
 tia castra circū fluentibꝰ quiete felicitatis insignibus ue
 lut exultabundus intrare? Nusq; ne te aliis iactare potu
 isti? Nullus locus aptior q̄ sordes patris / & exilii infe
 licis erumne fuerūt? Quid & paulo ante uocatus, non 20
 dico patrē ducē certe ciuiū tuoꝝ superbe spreuisti. Et
 quid porro tu in purpura ista / coronisq; aliud q̄ uictor
 riarꝰ mearꝰ titulos geris? Quoniā igit tu in patrē nihil
 nisi exulis nomē agnoscis, ego quoq; imperatorē me
 magis / q̄ patrē iudicabo, statuāq; i te exemplū, ne quis
 post hac infelicibus miseriis patris illudat, atq; ita cum
 ornatu suo in altissimā crucē in conspectu urbis affigi
 iussit. Post paucos deinde dies Carthaginē capit, Euo
 catoq; populo ad concionē, exilii iniuriā querit, belli
 necessitatē excusat, contemptusq; uictoriarꝰ suarꝰ pus
 nitis authoribus miseroꝝ ciuiū iniuriosi exilii oībus se 21
 ueniā dare dicit. Atq; ita decē senatoribꝰ interfectis ur
 bem legibus suis reddidit, Nec multo post tempore

affectati regni accusatus, duplicis/ & in filio parricidii,
 & in patria pœnas dedit. Huic Mago imperator successit/
 Cuius industria/ & opes Carthaginensium/ & imperii
 fines/ & bellicæ gloriæ laudes creuerunt.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XIX.

Mago Carthaginensium imperator, cum pri-
 mus oim ordinata disciplina militari/ im-
 perium Pœnoꝝ condidisset/ uiresq; ciuitatis
 non minus bellandi arte/ q̄ uirtute firmasset desungit,
 relictis duobꝯ filiis Hasdrubale/ & Hamilchare. Qui
 per uestigia paternæ uirtutis decurrêtes/ sicuti generi,
 ita & magnitudini patris successerunt. Iis ducibus Sars
 diniꝯ bellū illatū. Aduersus Afros quoq; uestigal pro
 solo orbis multorum annoꝝ repetêtes dimicatū. Sed
 Afroꝝ sicuti causa iustior, ita & fortuna superior fuit,
 bellūq; cum his solutione pecuniæ/ non armis finitū.
 In sardinia quoq; Hasdrubal grauius uulneratus/ im-
 perio Hamilchari fratri tradito interiit. Cuius mortē/
 tū luctus ciuitatis, tū & dictaturę undeci/ & triūq; hi qua
 tuor insignē fecere. Hostibꝯ quoq; creuere animi, ues
 luti cū duce Pœnoꝝ uires cōcidissent. Itaq; Siciliaꝯ pos
 pulis ppter asiduas Carthaginensium iniurias ad Leoni
 dā fratrem regis Spartanorꝯ cōcurrētibꝯ graue bellū nas
 tū. In quo & diu/ & uaria uictoria præliatū fuit. Dū hæc
 agunt legati a Dario Persarꝯ rege carthaginē uenerūt
 afferêtes edictū, quo pœni hūanas hostias immolare,
 & canina carne uesci phibebantur, Mortuoꝝ corpora

cremare potius/ q̄ terra obruere a rege iubebant, petēs
 tes simul auxilia aduersus gręcos/ quibus illaturus bel
 lum Darius erat. Sed Carthaginēses auxilia negantes/
 ppter assidua finitimoz bella, ceteris ne per oīa cōrus
 maces uiderentur cupide paruere. Interea Hamilchar
 bello Sicieliēsi interficit / relictis tribus filiis, Amilchoz 3
 ne, Hānone, Gisgone. Hasdrubali quoq; par nūerus
 filioz fuit Hanibal/ & Hasdrubal/ & Sapho. Per hos
 res Carthaginēsiū ea tēpestate regebant. Itaq; & Mau
 ris bellū illatū, & aduersus Numidas pugnatū, & Afri
 cōpulsī stipendiū urbis conditæ Carthaginensibus res
 mittere. Deinde cū familia tanta imperatoz grauis lis
 beræ ciuitati esset, oīaq; agerent simul / & iudicarēt, cēs
 tum ex numero senatoz iudices deligunt. Qui reuer
 sis a bello ducibus rationē rez gestaz exigerēt, ut hoc
 metu ita in bello imperia cogitarent, ut domi iusticiā/
 legesq; respicerēt. In Sicilia in locū Hamilcharis im
 perator Amilco succedit. Qui cum nauali / terrestriq; 4
 bello secunda prælia fecisset, repente pestilentis syde
 ris ui exercitū amisit. Quæ res cū nunciata Carthagini
 esset, mœsta ciuitas fuit, oīa ululatibus non secus/ ac si
 ipsa urbs capta esset, personabant, clausæ priuatæ do
 mus clausa deoz tēpla, itermisā oīa sacra, oīa priuata
 officia dānata. Cūcti deinde ad portū cōgregant, egre
 dientesq; paucos e nauib⁹, qui cladi supfuerāt, de suis
 punctat. Vt uero dubia antea spe / & suspēsio metu in
 certa orbitatis expectatione casus suoz miseris eluxit,
 tūc toto litore plangentiu gemitus, tūc infelicū matrū
 & ululatus/ & querelæ fiebiles audiebantur. Inter hæc

procedit inops e nauī sua imperator Amilco fordida/
 seruilīq; tunica discinctus, ad cuius cōspectū plangen-
 5 tium agmina iunguntur, Ipse quoq; manus ad cælum
 tendens, nunc sortem suam, nunc publicā fortunā des-
 flet, nunc deos accusat, qui tanta belli decora & tot or-
 namenta uictoriarū, quæ ipsi dederant abstulerint, qui
 captis tot urbibus totiensq; hostibus terrestri/ naualiq;
 prælio uictis, exercitū uictorē non bello/ sed peste des-
 leuerint. Deferre se tamen ciuibus suis non modica so-
 latio, quod malis eorum hostes gaudere, non gloriari
 possent. Quippe neq; eos, qui mortui sunt a se occis-
 sos, neq; eos qui reuersi sunt a se fugatos possint dice-
 re. Prædam quam relictis a se castris abstulerint, non
 6 esse talem/ quam uelut spoliū uicti hostis ostentent,
 sed quam possessione uacua fortuitis dominoꝝ mor-
 tibus sicuti caduca occupauerint. Quod ad hostes per-
 tinet uictores se recessisse, quod ad pestem pertinet ui-
 ctos. Nihil tamen se grauius ferre, q̄ quod inter fortis-
 simos uiros mori non potuerit, seruatusq; sit, non ad
 uitæ iucunditatē, sed ad ludibrium calamitatis, quanq̄
 ubi miseras copiarum reliquias Carthaginē reduxerit,
 se quoq; secuturum cōmilitones suos, ostensurumq;
 patriæ, non ideo se in eam diem uixisse / quoniam ues-
 lit uiuere, sed ne hos quibus nefanda lues pepercerat
 inter hostium exercitus relictos morte sua proderet.
 Tali uociferationē per urbem ingressus, ut ad limina
 7 domus suæ uenit prosequutam multitudinē/ uel ut pos-
 tremo alloquio dimisit, obseratisq; foribus / ac nemi-
 ne ad se/ ne filiis quidē admissis mortē sibi consciuit.

IVSTI.
IVSTINI HISTORICI LIBER. XX.

Mionysius ex Sicilia pulsus Carthaginēsis, occupatoq; totius insule imperio/graue ociū regno suo, periculo samq; desid.ātati exercitus ratus, copias in Italiā traiecit, simul ut militū uires continuo labore acuerent, & regni fines proferrent. Prima illi militia aduersus grecos, qui proxima Italici maris litora tenebant/ fuit. Quibus deuctis/ finitimos quosq; aggredit. Omnesq; græci nominis Italiā possidentes hoites sibi destinat, quæ gentes non partē/ sed uniuersam ferme Italiā ea tēpestate occupauerant. Deniq; multæ urbes adhuc post tantam uetustatē uestigia græci moris ostentāt. Namq; Tuscor; populi, qui orā interi maris possident a Lydia uenerunt. Et Venetos quos incolas superi maris uidemus, capta/ & expugnata Troia Antenore duce misit. Adria quoq; Illyrico mari pxima/ quæ & Adriatico mari nomen dedit/ græca urbs est. Et Arpos quā Diomedes exciso Ilio nauis fragio in ea loca delatus condidit, Sed & Pisæ in higitibus grecos authores, habēt. Et in Tuscis Tarquinia a Theffalis/ & Spinambris. Perusini quoq; originē ab Acheis ducunt. Quid Cerē urbē dicā? Quid latinos populos? qui ab Aenea cōditi uident. Iam Phalisci, Hyaspengi, Nolani, Abelani, nonne Chalcidensū Coloni sunt? Quid tractus oēs Campaniæ? Quid Brutii, Sabiniq;? Quid Samnites? Quid Tarentini, quos Lacedæmonia pfectos/ Spuriosq; uocatos accepimus? Thurino; urbem condidisse Philoctetē ferūt, ibiq; adhuc

monumentū eius uisitur. Et Herculis sagittæ in Apollinis tēplo, quæ fatū Troiæ fuere. Metapontini quoq; in templo Mineruæ ferramenta, quibus Epeus a quo conditi sunt/ Equū Troianū fabricauit, ostentant, propter quod oīs illa pars Italiæ maior græcia appellat̃.

3 Sed p̃ncipio originū Metapontini cum Sybaritanis/ & Crotoniēsis pellere cæteros græcos Italia statuerunt. Cum primū urbem Syrim cœpissent in expugnationem eius quinquaginta iuuenes amplexos Mineruæ si mulacrum/ sacerdotēq; deę uelatū ornamentis inter ipsa altaria trucidauerunt. Ob hoc cū peste/ & seditionibus uexarent̃ priores Crotoniēses delphicū oraculū adierūt. Responsum his est, finē mali fore, si uiolatum Mineruæ numen/ & interfectoꝝ manes placassent. Itaq; cum statuas iuuenibus iustæ magnitudinis/ & in primis Mineruæ fabricare cœpissent, Metapontini cognito oraculo deoꝝ occupandā manū/ & pacē deę rati, iuuenibꝯ modica/ & lapidea simulacra ponunt, & deam panificiis placant. Atq; ita pestis utrobiq; sedata est, cum alteri magnificētia, alteri uelocitate certassent, Recuperata sanitate non diu Crotonienses quieuerunt. Itaq; indignantes in opugnatione Syris auxiliū contra se a Locrensibus latū bellum his intulerunt. Quo metu territi Locrenses ad Spartanos decurrunt, auxiliū supplices deprecantur. Illi longinqua militia grauati auxiliū a Castore/ & Polluce petere eos iubēt. Neq; legati sociæ urbis responsum spreuerunt. Profectiq; in proximum templū facto sacrificio auxiliū deoꝝ implorat̃, litatis hostiis/ obtentoq; ut rebant̃, qđ petebāt,

IVSTI.

haud secus læti / q̄ si deos ipsos secū aduecturi essent,
 puluina uis in nauī cōponunt, faustisq̄ profectio-
 nis bus solatia suis pro auxiliis deportāt. his cognitis Cro-
 tonenses & ipsi legatos ad oraculū Delphos mittūt,
 uictoriæ facultatē/belliq̄ prosperos euentus deprecās
 tes. Responsum prius uotis hostes q̄ armis uincēdos. 5
 Cum uouissent Apollini decimas prædæ, Locrenses/
 & uoto hostiū / & responso dei cognito nonas uoues
 runt, tacitāq̄ eā rem habuere, ne uotis uincerent. Itaq̄
 cum in aciē processissent, & Crotoniensīū. c. xx. milia
 armato, cōstitissent. Locrenses paucitatē suā circum-
 spicientes (nam sola. xv. milia militū habebāt) omīssa
 spe uictoriæ in destinatā mortē conspirant, Tantusq̄
 ardor ex desperatiōe singulos cœpit, ut uictores se pu-
 tarent, si non inulti morerent, Sed dum mori honeste
 querunt, felicius uicerunt. Nec alia causa uictoriæ fuit,
 q̄ quod desperauerunt. Pugnanti- 6
 bus Aquila ab acie nunq̄ recessit, eosq̄ tam diu circūuolauit / quo ad
 uincerent. In cornibus quoq̄ duo iuuenes diuerso a cæ-
 teris armoz̄ habitu eximia magnitudīe / & albis equis /
 & coccineis paludamentis pugnare uisi sunt. Nec ultra
 apparuerunt, quā pugnātū est. Hanc admirationē aus-
 xit incredibilis tamæ uelocitas. Nam eadem die / qua in
 Italia pugnātū est, & Coryntho / & Athenis / & Lacedæ-
 monæ nunciata est uictoria. Post hæc Crotoniēsib⁹ nul-
 la uirtutis exercitatio, nulla armoz̄ cura fuit, Oderant
 enim quæ infeliciter sumpserāt, mutassentq̄ uitā luxus
 riana Pythagoras philosophus fuisset. Hic Sami Des-
 marato locuplete negotiatore patre natus, magnisq̄

- sapientia incrementis formatus, Aegyptū primo / mox
- 7 Babyloniā ad perdiscendos syderū motus / originēq;
mundi spectandā profectus, summā scientiā consecus
tus erat. Inde regressus cretā / & Lacedæmona ad cog
noscendas Minois / & Lycurgi inclitas ea tempestate
leges cōtenderat, quibus oībus instructus Crotonā ves
nit, populūq; in luxuriam lapsum auctoritate sua ad
usum frugalitatis reuocauit. Laudabat quotidie uirtutē
& uitia luxuriæ cōtemnebāt, casusq; ciuitatū hac peste
perditæ enumerabat, tantūq; studiū ad frugalitatem
multitudinis puocauit, ut aliquos ex his luxuriatos in
optimā frugē cōuersos fuisse incredibile uideret. Mas
tronæ quoq; separata a uiris doctrinam / & pueroꝝ a
8 parētibus frequēter habuit. Docebat nūc has pudicitia /
& obsequia in uiros, nunc illos modestiā & literarū stu
diū. Inter hæc uelut genitricē uirtuū frugalitatē oībus
ingerebat, cōsequutusq; assiduitate disputationū erat,
ut matronæ auratas uestes / cæteraq; dignitatis suæ or
namenta / uelut instrumenta luxuriæ deponerent, eaq;
oīa delata in Iunonis ædem ipsi deæ cōsecrarent, præ
ferens uera ornāmēta matronæ pudicitia / non uestes
esse. In iuuentutē quoq; quantū proffigatū sit, uicti scēs
minæ cōtumaces animi manifestant. Sed. ccc. ex iuues
nibus cū sodalitiū iure sacramēto quodā nexi separata
a ciuibus cæteris uitā exercerent, quasi cetū clandestinæ
cōiurationis haberēt, ciuitatē in se cōuertunt, quæ eos /
9 cū in unā domū cōuenissent / cremare uoluerit. In quo
tumultu. lxx. ferme hoīes periere, cæteri in exiliū profes
sti. Pythagoras autē cum annos. xx. Crotone egisset,

IVSTI.

Metapontū migravit, ibiq; decessit, cuius tanta admī-
ratio fuit, ut ex domo eius templū facerent, eumq; pro
deo colerent. Igitur Dionysius tyrannus quē supra a
Sicilia exercitū in Italiā traiecisse / bellūq; græcis intus
lisse/memorauimus, expugnatis Locris / Crotonien-
ses uix uires longo ocio ex prioris belli clade resumē-
tes/aggrediē, qui fortius cū pauci tanto exercitui eius/
q̄ antea cū tot milibus Locrensum paucitati restiterūt,
tantū uirtutis paupertas aduersus insolentes diuitias
habet/tantoq; insperata interdū / sperata uictoria cer-
tior est. Sed Dionysiu gerentē bellū legati Galloꝝ, q 10
ante menses Romā incenderunt, societate / amicitiaq;
petentes adeunt, gentēq; suā inter hostes eius positam
esse, magnoq; usui ei futurū / uel in acie bellanti / uel de
tergo intentis in preliū hostibus affirmant, Grata lega-
tio Dionysio fuit. Ita pacta societate / & auxiliis Galloꝝ
rum auctus bellū / uelut ex integro restaurat. Iis aut gal-
lis causa in Italiā ueniendi / sedesq; nouas querēdi inces-
stina discordia / & assidue domi dissensioes fuere, quas
rum tedio cū in Italiā uenissent sedibus Tuscos expu-
lerunt, & Mediolanū, Comū, Brixia, Veronā, Bergoꝝ
mum, Tridentū, Vincentiā cōdiderunt. Tusci quoq; 11
duce Rheto auitis sedibus amissis alpes occupauere,
& nomine ducis gentē Rheioꝝ cōdiderunt. Sed Dio-
nysum in Siciliā aduentus Carthaginensiu reuocauit,
qui recuperato exercitu bellū quod lue deseruerant,
auctis uiribus repetebant. Dux belli Hanno Carthagi-
nensis erat, cuius inimicus Suniator potentissimus ea
tempestate Pœnoꝝ cū odio eiꝝ græcis literis Dionysio

aduentum exercitus/ & segnitiam ducis familiariter præ
 nunciasset, cōprehensis epistolis proditiōnis damnat:
 facto senatusconsulto / ne quis postea Carthaginēsis/
 aut literis gręcis, aut gręco sermoni studeret, ne aut loq
 qui cum hoste, aut scribere sine interprete posset. Nec
 22 multo post Dionysius/ quē paulo ante nō Sicilia/non
 Italia capiebat, a sidiis belli certaminibus uictus/ tra
 ctusq; ad postremū infidiis suoꝝ/ interficitur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXI.

2 **D**ixincto in Sicilia Dionysio tyranno, in lo
 cum eius milites maximū natu ex filiis eius
 nomine Dionysiu suffecere, & maturā aetate
 tem eius secuti/ & qđ firmiter facturū esset regnū/ si pe
 nes unū remansisset, qđ si portionibꝯ inter plures filios
 diuideret, arbitrantur. Sed Dionysius inter initia regni
 auunculos fratru suoꝝ/ uelut æmulos imperii sui hor
 tatoresq; puerosq; ad diuisionē regni tollere gestiebat.
 Quare paulisper dissimulatū animū prius ad fauorē
 populariū cōciliandū intendit, excusatus facturus qđ
 statuerat, si probatus ante oibꝯ foret. Igitur nexos tria
 milia e carcere dimittit, tributa populo per trienniū re
 mittit, & quibuscunq; delinimentis potest/ a nōs oium
 sollicitat. Tūc ad destinatū facinus cōuersus nō cognas
 tos tm fratru, sed etiā ipsos fratres interficit, ut qbus cō
 sortiū regni debebat, ne spes quidē consortii relinque
 rent, tyrannidē in suos prius qđ in externos auspiciatus.
 Sublatis deide æmulis in segnitie lapsus saginā corpis

IVSTI. BELL

ex nimia luxuria / oculoꝝ quoꝝ ualitudinem cōtraxit,
 adeo ut non solē non puluerē, non deniqꝫ splendorē
 ferre lucis ipsius posset. Propter quā dū contemni se
 putat / sequitā grassat, nec ut pater carcerē nexis / sed cæ
 2
 dibus ciuitatē replet, ob quā non cōtemptior oībus / q̄
 inuisior fuit. Itaqꝫ cum bellū aduersus eum Syracusani
 decreuissent, diu dubitauit / an imperiū deponeret, an
 bello resisteret, sed a militibus prædā / urbisqꝫ direptioꝝ
 nem sperantibus descendere in præliū cogit. Victus
 cū iterato non felicius fortunā tentasset, legatos ad Sy
 racusanos mittit, spondens se depositurū tyrannidē si
 mitteret ad eū, cū quibus de pace cōueniret. In quā rem
 missos primores in carcere retinet, atqꝫ ita incautis om
 nibus nec quicqꝫ hostile metuentibus exercitū ad delen
 dam ciuitatē mittit. Fit igit̄ in ipsa urbe anceps præliū,
 in quo oppidanis multitudine superantibꝫ Dionysius
 pellit, qui cū obsidionē arcis timeret, cū oīni regio ap
 3
 paratu in Italiā p̄fugit tacitus. Exulsa Locresibus sociis
 acceptus, uelut iure regnaret arcē occupat, solitāqꝫ sibi
 sc̄uitiā exercet, Cōiuges principū ad stuprū rapi iubet
 bat, uirgines ante nuptias abducebat, stupratasqꝫ sp̄ōsis
 reddebat. Locupletissimos quosqꝫ aut ciuitate pelles
 bat, aut occidi imperabat, bonaqꝫ eorū inuadebat. Des
 inde cū rapinæ occasio deesset, uniuersam ciuitatē cal
 lido cōmento circūuenit. Cum rhexinorū tyranni Leoꝝ
 phronis bello Locrenses premerent̄ uouerūt, si uicto
 res forent, ut die festo Veneris uirgines suas prostitus
 erent. Quo uoto intermissio cū aduersa bella cū Lucas
 nis gererent, in concionē eos Dionysius uocat, hortat̄

ut uxores/filiasq; suas in templū Veneris q̄ possint or
 4 natissimas mittant. Ex quibus sorte centū ductæ uoto
 publico fungant̄, religionisq; gratia uno stent in lupa
 nari mense, oībus aut̄ iuratis uiris / ne quis ullā attamis
 net, quæ res ne uirginibus uoto ciuitatē soluētib⁹ frau
 di esset, decretū facerēt, ne qua uirgo nuberet prius q̄
 illæ maritis traderent̄. Probato consilio / & quæ super
 stitioni / & pudicitiaē uirgiū consulebat̄, certatim oēs
 fœminæ impensius exornatæ in templū Veneris cōues
 niunt, quas oēs Dionysius immisis militibus spoliat,
 ornamentaq; matronarū in predē suā uertit. Quarundā
 uiros ditiores interfecit, quasdā ad prodendas uiroꝝ
 5 pecunias torquet. Cum his artibus per annos sex reg
 nasset conspiratione Locroꝝ ciuitate pulsus in Sicilia
 redit, Ibi Syracusas securis omnibus post lōgam inter
 capedinē pacis per proditiōnē recepit. Dum hæc in Si
 cilia gerunt̄, interim in Africa princeps Carthaginens
 sium Hanno opes suas, quibus reipublicæ superabat
 uires, ad occupandā dominationē intendit, regnūq; in
 uadere interfecto senatu conatus est. Cui sceleri solem
 nem nuptiarū diē filiaē suæ legit, ut religione uotoꝝ ne
 fanda cōmitteret, & nefanda cōmenta facilius tegerent̄
 tur. Itaq; plebi epulas in publicis porticibus, senatui in
 domo sua parat, ut poculis ueneno īfectis secretius se
 6 natū / & sine arbitris interficeret, orbamq; rempublicā
 facilius inuaderet. Qua re magistratibus per ministros
 prodita, scelus declinatum non uindicatum est, ne in
 uiro tam potenti / plus negocii faceret res cognita / q̄
 cogitata. Contēti itaq; cohibuisse decreto modū nupti

IVSTI.

arum sumptibus statuunt, idque obseruari non ab uno/
 sed ab uniuersis iubet, ne persona designata sed uitia cor-
 repta esse uiderent. Hoc consilio preuentus iterum seruis-
 tia concitat, statutaque rursus caedi die, cum denuo se pro-
 ditum uideret timens iudicium munitum quoddam castellum cum
 uiginti milibus seruoꝝ armatis occupat. Ibi dum Afros/
 regemque Mauritanoꝝ concitat/capitur. Virgisque caesus/
 effossis oculis/& manibus cruribusque fractis uelut a sin-
 gulis membris poenae exigentur, in conspectu populi 7
 li occidit, corpus uerberibus lacerum in cruce figit. Filii
 quoque/cognatique omnes etiam innoxii supplicio tradunt, ne
 quisquam aut ad imitandum facinus / aut ad mortem ulciscens
 dam ex tam nefaria domo superesset. Interea Dionysius
 Syracusis receptus/cum grauior, crudeliorque indies
 ciuitati esset/iterata conspiratione obsidetur. Tunc depo-
 sito imperio arcem Syracusanis cum exercitu tradidit, rece-
 ptoque priuato instrumento Corinthum in exilium proficisci-
 tur. Ibi humillima queque tutissima existimans in sordis-
 disimum uitae genus descendit. Non contentus in publico
 uagari/sed potare, nec conspici in popinis / lupanari-
 busque sed totis diebus residere. Cum perditissimo quoque 8
 de minimis rebus disceptare, pannosusque/& squalidus
 incedere, risum libentius prebere/quam captare, in macello
 perstare, que emere non poterat/oculis deuorare, apud
 ediles aduersus lenones iurgari, omniaque ista facere, ut con-
 temnendus magis quam metuendus uideretur. Nouissime se
 ludi magistrum professus pueros in triuio docebat, ut aut
 a timentibus semper in publico uideretur, aut a non timen-
 tibus facilius contemneretur. Nam licet tyrannicis uitiis

semper abundaret, tū simulatio hęc uitioꝝ / non nature erat, magisq; hęc arte / q̄ amisso regali pudore faciebat expertus q̄ inuisa tyrannoꝝ forent etiā sine opibus nomina. Laborabat itaq; inuidiā p̄teritoꝝ cōtemptu p̄sentiu demere, neq; honesta / sed tuta cōsilia circūspiciebat. Inter has tñ dissimulationū artes ter insimulatus est affectatę tyrannidis, nec aliter / q̄ dū cōtemnī libera tus est. Inter hęc Carthaginēses tanto successu regē Ale xandri magni exterriti. Verentes ne Persico regno / & Africā uellet adiungere, mittūt ad speculādos eius ani mos Hamilcharē cognomēto Rhodanū uirū solertia faciūdiaq; p̄ter ceteros insignē. Augebāt enim metū / & Tyrus urbs Auctu originis suę capta, & Alexādria ėmula Carthaginis in terminis Africę, & Aegypti con dita, & felicitas regis, apud quē nec cupiditas / nec for tuna ullo modo terminabant. Igit̄ Hamilchar p̄ Pars menionē aditu regis obtento p̄fugisse se ad regē / ex pulsum patria fingit, militemq; se expeditionis offert. Atq; ita consiliis eius exploratis in tabellis ligneis des super cera uacua inducta ciuibus suis om̄ia perscribes bat. Sed Carthaginēses post mortē regis reuersum in patriā quasi urbē regi uendicasset, non ingrato tantū / uerū etiā & crudeli animo necauerunt.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXII.

Gathocles Sicilia tyrannus, qui magnitudi ni prioris Dyonisii successit ad regni maies tatē ex humili / & sordido genere peruenit. Quippe in Sicilia patrię Figulo natus / nō honestiorē

IVSTI.

pueritiā / q̄ principia origenis habuit. Siquidē forma /
 & corporis pulchritudine egregius, diu uitā stupri pa-
 tientia exhibuit. Annos deinde pubertatis egressus libi-
 dinē a uiris ad fœminas transtulit. Post hæc apud utrūq̄
 sexū famosus / uitā latrocinii mutauit. Interiecto tem-
 pore / cum Syracusas concessisset / accitusq̄ in ciuitatē
 inter incolas esset, diu sine fide fuit, quoniā nec in fortu-
 nis quod amitteret, nec in uerecūdia, quod inquinaret
 habere uidebat. In summa gregariā militiā sortitus / nō 2
 minus tunc seditiosa / q̄ antea turpi uita in omne facin⁹
 promptissimus erat. Nam & manu strenuus / & in con-
 cionib⁹ perfacundus habebat. Breui itaq̄ centurio / ac
 deinceps tribunus militū factus est. Primo bello aduer-
 sus Aetneos magna experimenta sui Syracusanis des-
 dit, sequenti Campanorū tantā de se spem oībus fecit,
 ut in locū demortui ducis Damascenis sufficeret. Cui⁹
 us uxore adulterio cognitā post mortē uiri in matrimo-
 nium recepit. Nec cōtentus quod ex inope repente dis-
 ues factus esset, piraticā aduersus patriā exercuit. Salu-
 ti ei fuit quod focii capti / tortiq̄ de illo negauerūt, bis
 occupare imperiū Syracusarū uoluit, bis ī exiliū actus
 est. A Murgantinis apud quos exulabat odio Syracu-
 sanoq̄ primo pretor / mox dux creat, in eo bello / & ur- 3
 bem Leotinoq̄ capit, & urbē Syracusas obsidere cœ-
 pit, ad cui⁹ auxiliū Amilchar dux Pœnorū imploratus
 depositis hostilibus odiis presidia militū mittit. Ita uno
 eodē tempore Syracusæ & ab hoste ciuili amore defen-
 sæ, & a ciue hostili odio īpugnatae sunt. Sed Agathos-
 cles cum uideret fortius defendi urbem q̄ expugnari
 precibus

precibus per internunciū Hamilcharē exorat, ut inter
 se/ & Syracusanos pacis arbitria suscipiat, peculiaria
 in ipsum officia sui repromittens, qua spe impletus
 Hamilchar societate cum eo metu potētiae eius iungit:
 ut quantū uiriū Agathocli aduersus Syracusanos des
 4 disset, tantū ipse ad incrementa domesticæ potentiae re
 cuperaret. Igitur nō pax tantū Agathocli conciliatur,
 uerū etia prætor Syracusis constituit. Tunc Hamilcari
 expositis ignibus cæreis / actisq; in obsequia pœnorū
 iurat. Deinde acceptis ab eo quinque milibus / Astorum
 potentissimos quosq; ex principibus interficit, atq; ita
 ueluti reipu. statū formaturus / populū in theatrum ad
 concionē uocari iubet: contracto in gymnasio senatu,
 quasi quedā prius ordinaturus. Sic cōpositis rebus im
 missis militib; populū obsidet, senatū trucidat, Cuius
 peracta cæde ex plebe locupletissimos / & promptissi
 mos quosq; interficit. Iis ita gestis, militē legit, exerci
 tumq; conscribit. Quo instructus finitimas ciuitates nis
 5 hil hostile metuētes / ex improviso aggredit. Pœnoꝝ
 quoq; socios permittente Hamilchare fœde iniuriis
 uexat. Propter quod querelas Carthaginē socii non tā
 de Agathocle / q̄ de Hamilchare detulerūt / hunc ut do
 minū / & tyrannū, illū ut proditorē arguentes, a quo in
 festissimo hosti fortunæ socioꝝ interposita pactione
 donatæ sint, cui ab initio Syracusæ in pignus societatis
 sint traditæ. Vrbs semper Pœnis infesta, & de imperio
 Siciliæ Carthaginis æmula, nunc in super ciuitates so
 cioꝝ eidem pacis titulo traditæ sint. Denunciare igitur
 se hæc breui ad ipsos redundatura, ac propediē sensus

IVSTI.

ros, quantū mali non Siciliae magis/ q̄ ipsi Africę attul-
 lerint. His querelis senatus in Hamilcharē accendit. 6
 Sed quoniā in imperio esset, tacita de eo suffragia tulle-
 runt, & sentētiās prius q̄ recitarent in urnā cōiectas ob-
 signari iusserūt, donec alter Hamilchar Gisgonis filiz
 us a Sicilia reuertere. Sed hæc callida cōmenta Pœno-
 rum/ & sentētiās inauditas mors Hamilcharis puenit,
 liberatusq̄ est fati munere, quē sui per iniuriā ciues in-
 auditā damnauerāt. Quæ res Agathocli aduersus Pœ-
 nos occasionē mouendi belli dedit. Prima igitur illi cū
 Hamilchare Gisgonis filio prælii congressio fuit.
 A quo uictus maiori mole reparaturus bellū/ Syracu-
 sas concessit. Sed secūdi certaminis eadē fortuna, quæ
 & prioris fuit. Cum igit̄ uictores Pœni Syracusas obfi- 7
 dione cinxissent, Agathoclesq̄ se, nec uiribus parem,
 neq̄ ad obsidionē ferendā instructū uideret, super hæc
 a sociis crudelitate eius offensus desertus esset, statuit
 bellū in Africā transferre, mira prorsus audacia, ut qui
 bus in solo urbis suæ par non erat, eorū urbi bellū in-
 ferret, & qui sua tueri non poterat, impugnaret aliena
 uictusq̄ uictorib⁹ insultaret. Huius cōsiliū non minus
 admirabile silentiū/ q̄ cōmentū fuit, populo hoc solū
 p̄fessus inuenisse se uictoriæ uiam. Animos illi tātum
 in breuem obsidionis patientiā firmarent, uel si cui stas-
 tus præsentis fortunæ displiceret / dare se ei discedēdi
 liberā potestatē. Cum mille sexcenti discessissent, cæte 8
 ros ad obsidiōis necessitatē frumēto/ & stipēdio instrus-
 it, quinquaginta tantum secum talenta ad præsentem
 usum affert, cætera, ex hoste melius/ q̄ ex sociis paratus

rus. Omnes deinde seruos militaris ætatis libertate donatos sacramento adegit, eosq; & maiorẽ partem ferme militũ nauibus imponit/ratus exequata utriusq; ordinis conditione mutuã inter eos uirtutis æmulationẽ futuram, cæteros omnes ad tutelam patriæ relinquit. Septimo igitur imperii anno comitibus duobus adultis filiis Aregatho / & Heraclida nullo militum sciente / quo ueherentur / cursum in Africam dirigit. Cum omnes aut in Italiam prædatum se, aut in Sardiniam ituros crederent, tum primo exposito in Africæ litore exercitu/consilium suum omnib⁹ aperit. Quo in loco 9 Syracusæ positæ sint/ostendit, quibus aliud nullũ auxiliũ superesset, q̃ ut hostibus faciant, quę ipsi paterentur, Quippe aliter domi, aliter foris bella tractari. Domi ea sola auxilia esse/quæ patriæ uires subministrant, foris hostem etiam suis uiribus uinci, deficientibus sociis/& odio diuturni imperii externa auxilia circumspicientibus. Huc accedere, quod urbes/castellaq; Africę non muris cinctæ, non in montibus positæ sint, sed in planis campis sine ullis munimentis iaceant, quas oēs metu excidii facile ab belli societatem perducı posse. Maius igitur Carthaginensibus ex ipsa Africa/q̃ ex Sicilia exarsurum bellũ, coituraq; auxilia oĩm aduersus unam urbẽ nomine/q̃ opibus ampliorẽ, & quas nõ attulerit uires/inde sumpturũ. Nec in repentino Pœnoꝝ metu modicũ momentũ uictoriæ fore, qui tanta audacia hostiũ pculsi trepidaturi sunt. Accessura / & uillage incēdia, castelloꝝ/urbiũq; cõtumaciũ direptionẽ, tũ ipsius Carthaginis obsidionẽ. Quibus omnibus non sibi

IVSTI.

tantum in alios / sed & aliis in se sentirent patere bella.
His nō solū Pœnos uinci, sed & Siciliā liberari posse.
 Nec enim moraturos in eius obsidiōe hostes cum sua
 urgeant. Nusq̄ igit̄ alibi facilius bellū, sed nec prædā
 uberiorē inueniri posse. Nam capta Carthagine oēm
 Africā/Siciliāq̄ premiū uictorū fore. Gloriā certe tam
 honestæ militiæ tantā in omne æuū futurā, ut determi-
 nari nullo tempore obliuionis possit. Vt dicat̄ eos so-
 los mortaliū esse, qui bella quæ domi ferre non poter-
 rant ad hostes transtulerint, ultroq̄ uictores infecuti 11
 sint, & obsessores urbis suæ obsederint. Omnibus igit̄
 forti/ ac læto animo bellū ineundū, quod nullū aliud
 possit/ aut premiū uictoribus uberius, aut uictis moni-
 mentū illustrius dari. His quidē adhortationib⁹ animi
 militū erigebant̄. Sed terrebat eos portētī uisio, quod
 nauigātibus eis sol defecerat. Cuius rei rationem non
 minore cura rex/ q̄ belli reddebat, affirmans si prius q̄
 proficiscerent̄ factū esset, credi aduersum profectus
 ros prodigiū esse, nunc quia egressis acciderit, illis ad
 quos eatur portēdere. Porro defectus naturaliū sydes-
 rum semp̄ p̄sentē rerū statū mutare, certūq̄ esse florētī-
 bus Carthaginēsiū opibus/ aduersisq̄ rebus suis cōmu-
 tationē significari. Sic cōsolatis militibus, uniuersas na- 12
 ues cōsentiēte exercitu incendi iubet, ut oēs scirent au-
 xilio fugæ adempto, aut uincendū/ aut moriendū esse.
 Deinde cū oīa quæcunq̄ ingrederentur prosternerēt,
 uillas/castellaq̄ incenderent. Obuius his fuit cum. xxx.
 milibus Pœnorū Hanno dux, & prælio cōmissio duo
 de Siculis, tria milia de Pœnis cum ipso duce cecidere.

Hac uictoria & Siculorū animi erigunt / & Pœnorū fra-
 gunť. Agathocles uictis hostibus urbes / castellaq̃ ex-
 pugnat, prædas ingentes agit, hostiū multa milia trus-
 cidat. Castra deinde in quinto lapide a Carthagine stas-
 tit, ut damna carissimæ regē, uastitatēq̃ agroꝝ, incen-
 dia uillæ de muris ipsius urbis specularentur. Interea
 ingens tota Africa delecti Pœnorū exercitus fama / occu-
 13 patarūq̃ urbiū diuulgat. Stupor itaq̃ oīs / & admiras-
 tio incessit, unde tanto imperio tam subitū bellū præ-
 fertim ab hoste iam uicto. Admiratio deinde paulatim
 in cōtemptū Pœnorū uertit. Nec multo post non Afris-
 ca tantū / uerū etiā urbes nobilissimæ nouitatē secute ad
 Agathocle defecere, frumētoq̃ / & stipendio uictorem
 extruxere. His Pœnorū malis etiā deletus in Sicilia cū
 imperatore exercitus / uelut quidē erūnæ cumulus ac-
 cessit. Nam post profectiōē a Sicilia Agathoclis in
 obsidione Syracusæ Pœni segniores redditi, ab An-
 tandro fratre regis Agathoclis occisione cæsi nuncias-
 banť. Itaq̃ cū domi / forisq̃ eadē fortuna Carthaginens-
 14 sium esset, iam non tributariæ tantū ab his urbes, uerū
 etiam socii reges deficiebant, amicitiaꝝ iura non fide-
 sed successu ponderantes. Erat inter cæteros rex Cyres-
 næ Offelas, qui spe improba regnū totius Africę am-
 plexus societate cū Agathocle per legatos Sicilia illi /
 sibi Africę imperium uictis Chartaginēsis cederet.
 Itaq̃ cum ab belli societate cum ingenti exercitu ipse
 uenisset. Agathocles blando alloquio / & humili adu-
 latione cum sepius simul cœnassent, quia filius eius ab
 Offela adoptatus esset / incautū eū iterfecit, occupatoq̃

IVSTI.

exercitu eius iterato Carthaginenses oibus uiribus bel-
 lum cientes magno utriusq; exercitus sanguine graui
 proelio superat. Hoc certaminis discrimine, tanta de- 15
 speratio illata Pœnis est, ut nisi in exercitu Agathoclis
 orta seditio esset, transiturus ad eū Bomilchar dux Pœ-
 no & cū exercitu fuerit. Ob quā noxam in medio foro a
 Pœnis patibulo suffixus est, ut idē locus monumentū
 supplicio & eius esset, qui ornamentū ante fuerat hos-
 norum. Sed Bomilchar magno animo crudelitātē ci-
 uium tulit, adeo ut de summa cruce ueluti de tribunali
 in Pœno & scelera cōcionaret, obiectans illis nūc Han-
 nonem falsa affectati regni inuidia circumuentū, nunc
 Gisgonis innocentis exiliū, nunc in Hamilcharē pas-
 truū suū tacita suffragia/quod Agathoclē sociū illis fa-
 cere/q; hostē maluerit. Hæc cū in maxima populi con-
 cione uociferatus esset/expirauit. Interea Agathocles 16
 profligatis in Africa reb⁹ tradito Archagatho filio ex-
 exercitu in Siciā recurrit. Nihil actū in Africa existimās,
 si amplius Syracusæ obsiderentur. Nam post occisum
 Hamilcharē Gisgonis filiū nouus eo a Pœnis missus
 exercitus fuerat. Statim igif p̄rio aduentu eius oēs Sici-
 liæ urbes auditis rebus/quas ī Africa gesserat, certatim
 se ei tradunt, atq; ita pulsus e Sicilia Pœnis totius insule
 imperiū occupauit. In Africā deinde reuersus seditiōe
 militū excipit. Nam stipendio& solutio in aduentū pa-
 tris dilata a filio fuerat. Igitur ad concionē uocatos blā-
 dis uerbis permulsit, stipendia illis non a se flagitanda
 esse/sed ab hoste querenda, cōmunē uictoriā, cōmunē 17
 prædam futurā, Paululū modo anniterent dum belli

reliquiæ peraguntur , cum sciât Carthaginem captam
 spes omnium expleturam. Sedato militari tumultu in
 teriectis diebus ad castra hostium exercitum ducit. Ibi
 inconsultius prælium cõmittendo maiorem partẽ ex
 ercitus perdidit. Cum itaq; in castra fugisset , uersamq;
 in se inuidiam temere cõmissi belli uideret , pristinaq;
 offensam non depensi stipèdii metueret, concubia no
 cte solus a castris cû Archagatho filio pfugit , Quod
 ubi milites cognouere, haud secus / q̃ si ab hoste capti
 essent trepidauere. Bis se a rege suo in mediis hostib9
 relictos esse proclamantes, salutemq; suam desertam
 ab eo esse, quorum ne sepultura quidem relinquenda
 18 fuerat, Cum persequi regem uellent a Numidis exces
 pti in castra reuertuntur compræhenso tamen Archas
 gatho, qui a patre / noctis errore discesserat. Agathos
 cles autem nauibus quibus fuerat a Sicilia regressus,
 cum custodibus earundem Syracusas desertur. Exem
 plum flagitii singulare , rex exercitus sui desertor, filis
 orumq; pater proditor. Interim in Africa post fugam
 regis / milites pactione cum hostibus facta interfectis
 Agathoclis filius / Carthaginensibus se tradidere. Ar
 chagathus cum occideretur ab Arcesilao amico Antis
 patri rogauit eum, quid nam liberis eius facturũ Aga
 thoclem putet, per quem ipse liberis careat. Tunc res
 spondit satis habere se: quod superstites eos esse Aga
 thoclis liberis sciat. Post hæc Pœni ad persequendas
 belli reliquias duces in Siciliam miserunt, cum quibus
 Agathocles pacem æquis conditionibus fecit.

IVSTI.
IVSTINI HISTORICI LIBER. XXIII.

A Gathocles rex Siciliae pacificatus cum Carthaginiensibus partem civitatum a se fiducia virum dissidentium armis subegit. Deinde quasi angustis in insulae terminis claudere: cuius imperii partem primis incrementis ne sperauerat quidem, in Italiam transcedit, exemplum Dionysii secutus / qui multas civitates Italiae subegerat. Primi igitur hostes illi Brutii fuere, quae & fortissimi / & opulentissimi uidebantur, simul & ad iniurias uicinarum prompti. Nam multas civitates graeci nominis Italiae expulerant. Authores quoque suos Lucanos: bello uicerant, & pacem cum his aequis legibus fecerant. Tanta feritas animorum erat / ut nec origini suae parcerent, Namque Lucani iisdem legibus liberos suos, quibus & Spartani instituire soliti erant. Quippe ab initio pubertatis in siluis inter pastores habebant sine ministerio seruili, sine ueste quam induerent, uel cui incubarent, ut a primis annis duritiae / parsimoniaeque sine ullo usu urbis assuescerent. Cibus his praeda uenatica, postus mellis / & lactis / & fontium liquor erat. Sic ad labores bellicos indurabant. Horum igitur ex numero quinquaginta primo ex agris finitimorum praedari soliti, conueniente deinde multitudine sollicitati praeda cum plures facti essent, infestas regiones reddebant. Itaque fatigatus quem relis sociorum Dionysius Siciliae tyrannus sexcentos Afros ad compehendendos eos miserat, quorum castellum proditum sibi per Brutiam mulierem / expugnarunt, ibique civitatem concurrentibus ad opinionem nouae urbis pastoribus stas

tuerunt, Brutiosq; se ex nomine mulieris uocauerunt.
 Primū illis cū Lucanis originis suę authoribus bellum
 fuit. Qua uictoria erecti/cū pacē æquo iure fecissent, cę
 teros finitimos armis subegerūt, tantasq; opes in brez
 ui consecuti sunt, ut perniciosi etiā regibus haberent.
 Deniq; Alexander rex Epiri cū in auxiliū gręcarū ciuis
 tatū cum magno exercitu in Italiā uenisset, cū oībus co
 piis ab his deletus est. Quare feritas eorū successu felix
 3 citatis incensa/diu terribilis finitimis fuit. Ad postremū
 imploratus Agathocles spe ampliādi regni a Sicilia
 in Italiā traiecit. Principio aduentus opinionis eius cō
 cussi/legatos ad eum/ societate/ amicitiaq; petētes mis
 serunt. Quos Agathocles ad cęnā inuitatos/ ne exerci
 tum traici uiderent, in posterū statuta his die conscen
 sis nauibus frustratus est. Sed fraudis haud latus euenz
 tus fuit. Siquidē reuerti eum in Siciliā interiectis paucis
 diebus uis morbi coegit. Quo toto corpore cōprehen
 sus per oēs neruos/articulosq; humore pestifero graf
 sante/uelut intestino singuloz membroy bello/impu
 gnabat. Ex qua desperatiōe bellū inter filiū/ nepotēq;
 ortū, eius regnū iam quasi mortui uendicantib9, occis
 4 so filio regnū nepos occupauit. Igit̃ Agathocles cum
 morbi cura/ & egritudo grauiore essent, & inter se/ &
 alterū alterius malo cresceret, desperatis rebus uxore
 suā Theogenam/ genitosq; ex ea duos paruulos cum
 omni pecunia/ & familia, regaliq; instrumento, quo
 preter illū nemo regum ditior fuit, nauibus impositos
 Aegyptū/ unde uxore acceperat remittit, timēs ne pre
 donem regni sui hostē paterent, quāq; uxor diu/ ne ab

IVSTI.

zgro diuelleret deprecata est, ne discessus suus adiun-
 gi nepotis parricidio posset, & tā crūete hęc deseruisse
 uirū, q̄ ille impugnasset auū uideret, nubendo se non
 prospere tantū, sed oīs fortunæ inisse societate, nec in
 uitam periculo spiritus sui empturā / ut extremos uiri
 spiritus exciperet, & exequiaz officium / in quod p̄fecta
 se nemo sit successurus obsequio debite pietatis imple-
 ret. Discedētes paruuli flebili ululatu amplexi patrē te- 5
 nebant. Ex altera parte uxor maritū non amplius uisus
 ra osculis fatigabat. Nec minus senis lachrymæ misere-
 rabiles erant. Flebant ii morientē patrē: ille exules libe-
 ros. Hi discessu suo solitudinē patris senis / egrisse in
 spē regni susceptos relinqui in egestate lugebat. Inter
 hęc regia oīs assistentiū fletibus tā crudelis dissidii im-
 pleta resonabat. Tandē lachrymis finē necessitas p̄fes-
 ctionis iposuit, & mors regis p̄ficientes filios secuta
 est. Dū hęc agunt Carthaginēses, cognitis / que in Sici-
 lia agebant, occasione totius insulæ occupadę datā sibi
 existimantes, magnis uiribus eo traiciūt, multasq; ciui 6
 tates subigunt. Eo tempore & Pyrrhus aduersus Ro-
 manos bellū gerebat. Qui imploratus a Siculis in auxi-
 lium / sicuti dictū est, cū Syracusas uenisset, multasq; ci-
 uitates subegisset, rex Sicilia / sicut Epiri appellabat.
 Quaz; reꝝ felicitate latatus / Heleno filio Siciliaꝝ uelut
 auitū (nā susceptus ex filia Agathoclis regis erat) Ale-
 xandro aut Italiaꝝ regnū destinat. Post hęc multa secū-
 da prœlia cū Carthaginēsis facit. Interiecto deinde
 tēpore / legati ab Italicis sociis uenere, nunciantes Ro-
 manis resisti non posse, deditionēq; futurā / nisi subue-

niat. Anxius tā ambiguo periculo/incertusq; quid age-
 ret, uel quibus primū subueniret, in utrūq; pronus cō-
 7 sultabat. Quippe īstantib; hinc Carthaginēsis inde
 Romanis periculosum uidebat exercitū in Italiā non
 traicere, periculosius a Sicilia deducere, ne aut illi nō
 lata ope, aut ii deserti amitterent. In hoc æstu periculō-
 rum tutissimus portus consilioq; uisus est oibus uirib;
 decertare in Sicilia, & p̄fligatis Carthaginensibus uis-
 ctorem exercitū transponere in Italiam. Itaq; conferto
 prælio/cum superior fuisset, quoniam tamen a Sicilia
 abiret, & pro uicto fugere uisus est, ac propterea socii
 ab eo defecerunt, & imperiū Siciliæ tam cito amisit, q̄
 facile quæsierat. Sed nec in Italia meliore felicitate usus
 in Epirū reuertit. Admirabilis utriusq; rei casus in ex-
 8 emplū fuit. Nam sicut ante secūda fortuna reb; supra
 uota fluentibus Italiæ/Siciliæq; imperiū, & tot de Ro-
 manis uictorias attraxerat, ita nūc aduersa uelut in ostē-
 tationem fragilitatis humanæ destruens/ quæ cumulas-
 uerat, Siciliensi ruine naufragium maris/ & fœdam ad-
 uersus Romanos pugnam/turpemq; ab Italia disces-
 sum adiecit. Post profectionem a Sicilia Pyrrhi magis-
 tratus Hiero creatur, cuius tanta moderatio fuit, ut cōs-
 sentiente omnium ciuitatum fauore dux aduersus Car-
 thaginenses primum/mox rex crearetur. Huius futu-
 ræ maiestatis ipsa infantilis educatio / quasi prænuncia
 fuit. Quippe genitus erat patre Hyerodito nobili uiro
 cuius origo a Gelo antiquo Siciliæ tyranno manabat:
 sed maternū illi genus sordidū/atq; admodū pudibun-
 9 dum fuit. Nam ex ancilla natus, ac propterea a patre/

IVSTI.

uelut dehonestamentū generis / expositus fuerat. Sed paruulū & humanæ opis indigentē apes cōgesto circa iacentē melle multis diebus aluere. Ob quā rem respōsō aruspiciū admonitus pater, qui regnū infanti portēdi canebant, paruulū recollegit, omniq; studio ad spē maiestatis / quæ pmittebat, instituit. Eidē in ludo inter coequales discenti / lupus tabulā in turba puerorū repēte conspectus eripuit. Adolescenti quoq; prima bella ineūti aquila in clypeo, noctua in hasta cōsedit. Quod ostentū / & in consilio cautū, & manu promptū / regēq; futurū significat. Deniq; aduersus prouocatores sæpe pugnavit, semperq; uictoriā reportauit. A Pyrrho rege multis militaribus donis donatus est. Pulchritudo ei corporis insignis, uires quoq; in homine admirabiles fuere. In alloquio blandus, in negotio iustus, in imperio moderatus erat, prorsus ut nihil ei regium deesse uideretur / præter regnum.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXIII.

Vm hæc in Sicilia gerunt, interim in græcia dissidentibus inter se bello Ptolemæo Ceraunico / & Antiocho, & Antigono regib; oēs ferme græciæ ciuitates ducib; Sparthanis uel occasione data ad spē libertatis erectæ / missis inuicē legatis per quos in societatis fœdera alligarent, in bellum prorumpunt, & ne cū Antigono sub cuius bello erāt, bellū cœpisse uiderent, socios eius Aetolos aggrediuntur, causas belli / prætendentes, quod cōsensu græciæ

sacratū Apollini cyreū campū per uim occupassent.
 Huic bello ducē eligunt Aran, Qui adunato exercitu
 urbes/sataq; in his campis posita depopulat: quę auf-
 ferri non poterant, incendit. Quod cū e montibus cons-
 picati Aetolorū pastores essent, congregati admodū
 quingenti sparsos hostes, ignorantes quanta manus
 esset, quoniā cōspectū illis metus / & incēdiorū fumus
 abstulerat, confectant, trucidatisq; admodū nouē mili-
 2 bus, prædones in fugā uerterunt. Reparantibus dein-
 de Spartanis bellū, auxiliū multæ ciuitates negauerūt,
 existimantes dominationē eos græciæ / non libertatem
 querere. Interea inter reges bellū finit. Nam Ptolemæ-
 us pulso Antigono cū regnū totius Macedoniæ occu-
 passet, pacē cū Antiocho facit, affinitatēq; cū Pyrrho
 data ei in matrimoniū filia sua iungit. Exinde externo
 metu deposito, impiū / & facinosum animū ad do-
 mestica scelera cōuertit, insidiasq; Arsinoe sororis suę
 instruit, quibus / & filios eius uita / & ipsam Cassandræ
 urbis possessione priuaret. Primus ei dolus fuit simul-
 lato amore sororis in matrimoniū petere. Aliter enim
 ad sororis filios / quorū regnū occupauerat q̄ concors-
 3 diæ fraude peruenire non poterat. Sed nota scelerata
 Ptolemæi uoluntas sorori erat. Itaq; non credenti man-
 dat uelle se cū filiis eius regni confortiū iungere, cum
 quibus non ideo se armis contendisse, quoniā eripere
 his regnū / sed quod id facere sui muneris uellet. Inter
 hæc mitteret arbitrū iurisiurandi, quo præsentē apud
 deos patrios quib⁹ uellet obsecrationib⁹ se obligaret.
 Incerta Arsinoe qd ageret, si mitteret decipi piurio, si

IVSTI.

non mitteret / prouocare rabiē fraternæ crudelitatis tū
mebat. Itaq; plus liberis / q̄ sibi timens , quos matrimo-
nio suo protecturā se arbitrabat , mittit ex amicis suis
Dionē, Quo perducto in sanctissimū Iouis templum
ueterrimę Macedonū religionis, Ptolemęus / sumptis
in manus altaribus / cōtingens ipsa simulachra / & pul- 4
uinaria deoꝝ inauditis / ultimisq; execrationibus adiu-
rat, se sincera fide matrimoniū sororis petere , nuncus
paturūq; se eam reginā, neq; in contumeliā eius se aliā
uxorē / alios ue q̄ filios eius liberos habiturū . Arsinoe
posteaq; & spe impleta est / & metu soluta , ipsa cū fra-
tre colloquitur, cuius uultus / & blandientis oculi cū fi-
dem non iniorē, q̄ iusiurandū pmitterent, reclamante
Ptolemęo filio fraudem subesse in matrimoniū fratris
consensit. Nuptiæ magno apparatu / læticiaq; oīm ces-
lebranť. Ad concionē quoq; uocato exercitu capiti sor-
roris diadema imponit, regināq; eam appellat. Quo
nomine in læticiā effusa Arsinoe, quia quod morte Ly-
simachi prioris mariti amiserat / recepisset, ultro uirū 5
urbem suam Cassandriā inuitat , cuius urbis cupiditate
fraus struebat. Progressa igit uirum diem festum urbi
in aduentum eius indicit, domos / templa / cæteraq; oīa
exornari iubet, aras ubiq; / hostiasq; disponi: filios quo-
q; suos Lysimachū. xvi. annos natū: Philippū triennio
minorē, utrumq; forma insignē coronatos occurrere
iubet. Quos Ptolemæus ad celandā fraudē cupide / &
ultra modū ueræ affectionis amplexus osculis diu fas-
tigat. Vbi ad portā uentū est, occupari arcē iubet, pue-
ros interfici. Qui cū ad matrē confugissent, in gremio

eius inter ipsa oscula trucidant. Proclamante Arsinoe:
 quod tantū nefas / aut nubēdo / aut post nuptias cōtras
 6 xisset, pro filiis se sæpe percussorib⁹ obtulit. Frequens
 ter corpore suo pueroꝝ corpora amplexata protexit,
 uulneraq; excipere / quæ liberis intendebantur / uoluit.
 Ad postremū spoliata etiā funeribus filioꝝ, scissa ues
 te / & crinibus sparsis cum duobus seruulis ex urbe pꝛ
 tracta Samothraciā in exiliū abiit, eo miserior, quod
 mori cū filiis ei nō licuit. Sed nec Ptolemæo inulta sces
 lera fuerunt. Quippe diis immortalib⁹ tot periuria / &
 tam cruēta parricidia uindicantibus, breui post a Gal
 lis spoliatus regno / captusq; uitā ferro, ut meruerat,
 amisit. Namq; Galli abundāti multitudine / cū eos nō
 caperent terrē / quę genuerāt, trecenta milia hominū ad
 sedes nouas querendas uelut peregrinatū miserūt. Ex
 iis portio in Italia cōsedit, quę & urbē Romā captam
 7 incendit, & portio Illyricos sinus ducibus auibus (nam
 augurādi studio galli pꝛter ceteros callēt) pꝛstrages bars
 baroꝝ penetrauit, & in Pānonia cōsedit. Gens aspera,
 audax, bellicosa / q̄ pꝛia post Herculē, cui ea res uirtus
 tis admirationē & imortalitatis fidē dedit, alpiū inuicta
 iuga / & frigore intractabilia loca trāscēdit. Ibi domitis
 Pānoniis pꝛ multos annos cū finitimis uaria bella gesse
 runt. Horrāte deīde successu diuisis agminib⁹ / alii græ
 ciā, alii Macedoniā oīa ferro proterētes petiuere, Tan
 tusq; terror Gallici noīs erat, ut etiā reges nō lacefsiti
 ultro pacē ingēti pecūia mercarent. Sol⁹ rex Macedo
 nic Ptolemæus aduētū galloꝝ itrepid⁹ audiuit. Isq; cū
 8 paucis / & incōpositis, q̄si bella non difficilis q̄ scelera

IVSTI.

patrarentur parricidioꝝ furiis agitatus/ occurrit. Dardanoꝝ quoqꝫ legationē uiginti milia armatoꝝ in auxilium offerentē spreuit, addita isuper cōtumelia, actum de Macedonia dicēs, si cū totū orientē soli domuerint, nunc in uindictā ciuiū Dardanis egeant. Milites se habere filios eoꝝ, qui sub Alexádro rege stipendia toto orbe terrarꝫ uictores fecerint. Quæ ubi Dardano regi nunciata sunt inclytū illud Macedonię regnū breui immaturi iuuenis temeritate casurū dixit. Igif Galli duce Belgio ad tentandos Macedonū animos legatos ad Ptolemæū mittunt/ offerentes pacē si emere uelit. Sed Ptolemæus inter suos belli metu pacē Gallos petere gloriatus est, nec minus ferociter se legatis q̄ inter amicos iactauit. Aliter se pacē daturū negando / nisi principes suos obsides dederint, & arma tradiderint, non enim fidē se nisi inermibus habiturū. Renunciata legatione risere Galli undiqꝫ acclamātes breui sensurū sibi an illi cōsules pacē obtulerint. Interiectis diebꝫ præliū conferit, Victiqꝫ Macedones ceduntur. Ptolemæus multis uulneribus saucius/ capitur, caput eius amputatur, & lancea fixum tota acie ad terrōre hostiū circūfertur. Paucos ex Macedonibus fuga seruauit, cæteri aut capti/ aut occisi. Hæc cū nunciata per oēm Macedoniā essent, portæ urbiū claudunt, luctu oīa replentur, nūc orbitatē amissorꝫ filioꝝ dolebant, nunc excidia urbiū metuebant, nunc Alexandri/ Philippiqꝫ regū suoꝝ nomina sicuti numina in auxiliū uocabāt, sub illis se non solum tutos, uerū etiā uictores orbis terrarꝫ extitisse, Ut tuerentur patriā suā, quam gloria reꝫ gestarꝫ cælo proximā

proximā reddidissent , ut opem afflictis ferrent , quos furor , & temeritas Ptolemæi regis perdiderat , orabāt. Desperantibus omnib⁹ non uotis agendū Sosthenes unus de Macedonū principibus ratus , cōtracta iuuentute , & Gallos exultantes uictoria compescuit , & Macedoniā ab hostili depopulatione defendit. Ob quē uirtutis beneficia multis nobilibus regnū Macedoniae affectatibus ignobilis ipse præponitur. Et cū rex ab exercitu appellatus esset / ipse non in regis , sed in ducis nomen iurare milites coegit . Interea Brennus , quo ducē

11 portio Galloꝝ in greciam se effuderat , audita uictoria suoꝝ , qui Belgio ducē Macedones uicerant , indignatus parta uictoria opimā prædā / & oriētis spoliis onustam tam facile relictam esse ipse adunatis .c.l. milibus peditum / & .xv. milib⁹ equitū in Macedoniā irrupit. Cum agros / uillasq; popularenē , occurrit ei cū instructo exercitu Macedonū Sosthenes , sed pauci a pluribus trepidi / a ualentibus facile uincunt. Itaq; cū uicti se Macedones intra muros urbium condidissent , uictor Brennus nemine prohibente totius Macedoniae agros de prædā. Inde quasi spolia sorderēt , animū ad deoꝝ immortalīū templa conuertit , scurriliter iocatus , locuples deos largiri hoībus oportere. Statim igitur delphos iter uertit , prædā religionis aurū offensæ deoꝝ

12 immortalīū præferens , quos nullis opibus egere , ut q̄ eas largiri hoībus soleāt , affirmabat. Tēplū autē Apollinis delphis positū est in mōte parnaso ī rupe undiq; impendente , ibi ciuitatē frequentia hominū facit. Qui ad affirmationē maiestatis undiq; cōcurrētes ī eo saxo

IVSTI.

confedere. Atq; ita templū / ciuitatemq; non muri, sed
 præcipitia, nec manu facta sed naturalia præsidia defen-
 dunt, prorsus ut incertū sit, utrum munimentū loci/an-
 maieſtas dei plus hic admirationis habeat. Media faxi
 rupes in formā theatri recessit. Quam ob rem & hoīm
 clamor / & si quando accidit tubarū sonus personatib⁹ /
 & resonantibus inter se rupibus / & multiplex audiri,
 ampliorq; q̄ ediſ resonare solet. Quæ res maiorē ma-
 iestatis terrorē ignaris rei / & admirationē stupentibus
 plerumq; affert. In hoc rupis an fractu media ferme 13
 montis altitudine planicies exigua est, atq; in ea pro-
 fundum terræ foramen, quod in oracula patet. Ex quo
 frigidus spiritus in quodā uelut uento in sublime ex-
 pulsus mentes uatū in uecordiā uertit, impletosq; deo
 responsa consulentibus dare cogit. Multa igiſ ibi / &
 opulenta regum, populorūq; uisuntur munera, quæ
 magnificentia sui reddentiū uota gratā uoluntatem / &
 deorum responsa manifestant. Igitur Brēnus cum in
 conspectu haberet templum, diu deliberauit, an cōfe-
 ſtim rem aggredereſ, an uero fessis uia militibus no-
 ctis spacium ad resumendas uires daret, Euridanus / & 14
 Tessalonus duces, qui se ad prædæ societate iunxerāt /
 amputari moras iubent, dum imparati hostes & recēs
 aduentus sui terrori esset. Interiecta nocte / & animos
 hostibus forsitan / & auxilia accessurā, & uias quæ tunc
 pateāt obstructū iri. Sed Galloꝝ uulgus ex longa ino-
 pia ubi primū uino cæterisq; cōmeatibus referta rura
 inuenit, non minus abundantia / q̄ uictoria lætum per
 agros se sparserat, desertisq; signis ad occupanda oīa

pro uictorib⁹ uagabant. Quæ res dilationem delphis dedit. Prima namq; opinione aduentus Galloꝝ prohibiti agrestes a græcis oraculis feruntur messes / uinaq; uillis efferre. Cuius rei salutare præceptū non prius intellectum est, q̄ uini / cæterarūq; copiaz abundantia uelut mora Gallis obiecta auxilia finitimoz conuenere.

15 Prius itaq; urbem suam Delphi aucti uiribus sociorū permuniuere, q̄ Galli uino uelut præde incubantes ad signa reuocarent. Habebat Brénus leta ex omni exercitu peditum. lxx. milia delphoz sociorumq; non nisi quatuor milia militum erant, quoz cōtemptu Brénus ad acuendos suoz animos præde ubertatem omnibus ostendebat, statuasq; cum quadrigis, quaz ingens copia procul uisebatur solido auro fusas esse, plusq; in pondere / q̄ in specie habere præde affirmabat. Hac asseueratione / uel animaduersione incitati Galli / simul & hesterno mæro faucii sine respectu periculorum in
 16 bellum ruebant. Contra Delphi plus in deo / q̄ in uiribus spem ponētes cū cōtemptu hostiū resistebāt, scandentesq; Gallos e summo mōtis uertice partim saxi / partim armis obruebāt. In hoc partiū certamine repēte uniuersoz tēploꝝ antistites / simul & ipsi uates sparsis crinib⁹ cum insignibus / atq; infulis pauidi, uecordeq; in primā pugnantiū aciem procurrūt, aduenisse deum clamant, eumq; se uidisse desilientē in templū per culminis aperta fastigia. Dum oēs opem dei suppliciter implorant, iuuenem supra humanū modum insignis pulchritudinis / comiteq; ei duas armatas uirgines expinquis duabus Dianæ Mineruq; ædib⁹ occurrisse,

IVSTI.

nec oculis tm̄ hęc se perspexisse, sed audisse etiã strido 17
 rem arcus/ac strepitũ armoy. Proinde nec cunctarent̄
 diis antesignanis hostem cædere, & uictoriã deoy so-
 cios se adiungere summis obsecrationibus monebãt.
 Quibus uocibus incensi oēs certatim in proeliũ profili-
 unt. Præsentia dei/& ipsi statim sensere. Nam & terræ
 motu portio montis abrupta Galloy strauit exercitũ,
 & confertissimi cunei non sine uulneribus hostiũ dissi-
 pati ruebãt. Insecuta deinde tēpestas est, quę grandine/
 & fulgure saucios ex uulneribus absumpsit. Dux ipse
 Brēnus cū dolorē uulnerũ ferre non posset, pugione
 uitã finiuit. Alter ex ducib⁹ punitis belli authoribus/cū
 decē milibus socioy citato agmine a Græcia excedit.
 Sed nec fortuna fugiētibus cōmodior fuit. Siquidē pa- 18
 uidis nulla sub tectis acta nox, null⁹ sine labore/& pe-
 riculo dies, assidui imbres, & gelu/nix concreta, & fas-
 mes, & lassitudo, & sup hęc maximũ puigilię malũ mi-
 seras infelicis belli reliquias obterebant. Gētes quoq̄/
 natiōesq̄, p̄ q̄s iter habebãt, gaudētes uelut pdã uagos
 fugiētes spectabãt. Quo pacto euenit, ut nemo ex tan-
 to exercitu, q̄ paulo ante fiducia uiriũ etiã deos spoliãs
 cōtendebat, uelut ad memoriã tãtę cladis superesset.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXV.

Vnter duos reges Antigonũ / & Antiochũ
 statuta pace, cū in Macedoniã Antigonus
 reuerteret̄, nouus eidē repente / hostis ex-
 ortus est. Quippe Galli, qui a Brenno duce, cū in græ-

ciam proficiscerēt, ad terminos gentis tuendos relicti
 fuerūt, ne soli desides uiderent, peditū. xv. milia, equis
 tum tria milia armauerant, fugatisq; Getarū/ Tribalos
 rumq; copiis Macedoniæ imminētes legatos ad regē
 miserunt, qui pacē ei uenale offerret, simul & regis cas
 tra specularent. Quos Antigonus pro regali munifis
 centia ingenti apparatu epulæ ad cœnā inuitauit. Sed
 Galli expositū grande auri/ argentiq; pondus admirā
 tes, atq; præde ubertate sollicitati infestiores q̄ uenerāt,
 2 reuertunt. Quibus & elephantes ad terrorē uelut inusi
 tatas barbaris formas rex ostendi iusserat, naues onus
 stas copiis demonstrari, ignarus, quod quibus ostenta
 tione uirium metū se iniicere existimabat, eorū animos
 ut ad opimā prædā sollicitabat. Itaq; legati ad suos res
 uersi, oīa in maius extollētes opes pariter / & negligēs
 tiam regis ostendūt, referta auro & argēto castra esse,
 & neq; uallo fossaue munita, & quasi satis munimenti
 in diuitiis haberent, ita eos oīa officia militaria intermi
 sisse, prorsus quasi ferri auxilio non indigerent, quos
 niam abundaret auro. Hac relatione auidæ gentis anis
 mi satis ad prædā incitabatur. Accedebat tamen exēplū
 3 Belgi qui non magno ante tempore Macedonū exer
 citum cū rege trucidauerat. Itaq; cōsentiētibus omnib9
 nocte castra regis aggrediunt, Qui præsentens tantā
 tempestatē/ signū pridie dederat, ut oībus rebus ablas
 tis in proximā siluā taciti se occultarent, Neq; aliter ser
 uata castra/ q̄ quod deserta sunt. Siquidē Galli ubi oīa
 uacantia/ nec sine defensoribus modo, uerū etiā sine cu
 stodibus uident, non fugā hostiū/ sed dolū arbitantes

IVSTI.

diu intrare portas timuerunt. Ad postremū integris/ &
 intactis munimentis scrutantes potius/ q̄ diripiētes/ ca-
 stra occupauerunt. Tunc ablatis quæ inuenerāt ad litus
 cōuertunt. Ibi dum naues incautus diripiunt, a remis
 gibus/ & ab exercitus parte, quæ eo cum coniugibus & 4
 liberis cōiugerāt/ nihil tale metuētes trucidātur, tantaq̄
 cædes Galloꝝ fuit. ut antigono pacē huius uictoriæ op-
 pinio nō a Gallis tantū, uerū etiā a finitimorū feritate
 præliterit, q̄q̄ Galloꝝ ea tēpestare tantæ fœcūditatis iu-
 uetus fuit ut Asiā oēm uelut examine aliquo implerēt.
 Deniq̄ neq̄ reges oriētis sine mercenario galloꝝ exer-
 citu ulla bella geiserint, neq̄ pulsī regno ad alios/ q̄ ad
 gallos cōiugerint. Tant⁹ terror gallici nomis, siue ars
 moꝝ ī uctā felicitas erat, ut aliter neq̄ maiestātē suam
 tutā, neq̄ amissā recuperare se posse sine gallica uirtus
 te arbitrarēf. Itaq̄ in auxiliū a Bithyniæ rege iuocati res-
 gnū cū eo/ parta uictoria diuiserūt, eāq̄ regionē Gal- 5
 lo graciā cognominauerūt. Dū hæc ī Asia gerūtur, in-
 terim in Sicilia Pyrrhus a Pœnis nauali prælio uictus
 ab Antigono Macedoniae rege supplementū militū p-
 legatos petit, denūciās ni mittat redire se ī regnū n-
 cesse habere īcremēta reꝝ quæ de Romanis uoluerit de
 ipso quæsiturū. Quod ubi negatū legati retulerūt, dis-
 simulatis causis repentinam fingit profectionem. Sos-
 cios interim parare bellum iubet, & arcis tarentinæ cus-
 todiam Heleno filio/ & amico Miloni tradit. Reuers-
 sus in Epirum statim fines Macedoniae iuadit, cui Ans-
 tigonus cum exercitu occurrit, uictusq̄ prælio in sus-
 gam uert. f. Atq̄ ita Pyrrhus Macedonia in deditiōē

6 accepit, & ueluti damna amissæ Siciliae/Italiaeque acquisito
 Macedoniae regno pensasset, relictum Tarenti filium/
 & amicum accersit. Antigonus autem cum paucis equitibus
 fugæ comitibus repente fortunæ ornamenti destitutus,
 amissi regni speculaturus euentus, Thessalonicam se re-
 cepit, ut inde cum conducta galloꝝ mercenaria manu bel-
 lum repararet. Rursus Ptolemæo Pyrrhi filio funditus
 uictus, cum septem comitibus fugiens/non recuperan-
 di regni spem, sed salutis latebras/ac fugæ solitudi-
 nes captat. Igitur Pyrrhus in tanto fastigio regni col-
 locatus, iam nec eo ad quod uotis perueniendum fues-
 rat contentus. Græciæ/Asiæque regna meditatur, nec illi
 7 maior ex imperio/quam ex bello uoluptas erat, nec quisquam
 Pyrrhum, qua tulisset impetum, sustinere ualuit. Sed
 ut ad deuincenda regna inuictus habebatur, ita deuictis/
 acquisitisque celeriter carebat, tanto melius studebat ac-
 quirere imperia/quam retinere. Itaque cum copias Chero-
 nesso transposuisset, legationibus Atheniensium/&
 Achiuorum Messeniorumque excipitur. Sed & Græcia
 omnis admiratione nominis eius/simul & rerum aduersus
 Romanos Pænosque gestarum attoniti aduentum eius
 us spectabant. Primum illi bellum aduersus Spartanos
 fuit, ubi maiore mulierum/quam uiroꝝ uirtute excipitur. Tum
 Ptolemæum filium/& exercitus partem robustissimam
 amisit. Quippe oppugnati urbem ad tutelam patriæ tan-
 ta multitudo foeminarum concurret, ut non fortius uictus/
 8 quam uerecundius recederet. Porro Ptolemæum filium eius
 adeo strenuum & manu fortem fuisse tradunt, ut urbem Cor-
 cyram solus cum sexaginta cœperit. Idem prælio nauali

IVSTI.

tritemē ex scapha cū septē insiluerit, captāq; tenuerit.
 In oppugnatione quoq; Spartanorū usq; in mediā urbem
 cū equo procurrerit, ibiq; concursu multitudinis
 interfectus sit. Cuius corpus ut relatū patri dixisse Pyrrhum
 ferūt, aliquanto tardius eū/q; timuerit ipse, uel temeritas
 eius meruerit occisum esse. Repulsus a Spartanis Pyrrhus/Argos
 petit. Ibi dum Antigonū in urbe clausum expugnare conatur,
 inter cōfertissimos uolētissime dimicans, saxo de muris
 iactato occidit. Caput eius Antigono refertur. Qui uictoria
 mitius usus filiū eius Helenū cū Epirotis sibi deditū in regnū
 dimisit. Eiq; in sepulti patris ossa/in patriā referēda tradidit. Sa-
 tis constans inter oēs authores fama est, nullū nec eius
 nec superioris etatis regē cōparandū Pyrrho fuisse, raroq;
 inter reges tm̄, uerū etiā inter illustres uiros/aut uitae
 sanctioris, aut iusticiæ probatoris uisum fuisset. Scientiā
 certe rei militaris in illo uiro tm̄ fuisset, ut Lysimacho/
 Demetrio/Antigono cū tantis regibus bella gesserit, inuictus
 semp extiterit. Illyriorū quoq; / Siculorū / Romanorūq;
 & Carthaginēsiū bellis nunq; inferior, plerūq; etiā uictor
 extiterit. Qui patriā certe suā angustam/ignobilēq;
 fama rerū gestarū / & claritate nominis sui toto orbe
 illustrem reddiderit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXVI.

Post mortē Pyrrhi non in Macedonia tm̄ / uerū etiā in Asia / Græciāq;
 magni bellorū motus fuere. Nam & Peloponesii per proditionē
 Antigono traditi, & uariante hominū partim

dolore/partim gaudio, prout singulæ ciuitates, aut auxilium de Pyrrho sperauerant, aut metus sustinuerant, ita aut cū Antigono societate iungebant, aut mutuis inter se odiis in bellū ruebant. Inter hunc turbatæ pro-
 2 uinciarum motum/ Epiroꝝ quoq; urbs ab Aristotimo principe per tyrānidem occupat. A quo cum multi ex primoribus occisi, plures in exiliū acti essent, Aetolis per legatos postulantes, ut coniuges/ liberosq; exulum redderet, primo negauit, postea quasi pœniteret, proficiscendi ad suos oibus matronis potestatem dedit, diemq; profectiois statuit. Ille quasi in perpetuū cum uiris exulaturæ preciosissima quæq; auferētes, cum ad portā quasi uno agmine profecturæ conuenissent/ omnibus rebus expoliatae in carcere recluduntur, occisis prius in gremiis matrū paruulis, liberis, uirginibusq; ad stuprū direptis. Hanc tam sæuā dominationē/ suis
 3 pentibus oibus/ princeps eorum Helematus senex/ & liberis orbis, ut qui nec ætatis nec pignoz respectum timeret, conuocatos domi fidissimos amicos/ i iudicis tam patriæ hortat. Cūstantibus priuato piculo publicis cum finire, & deliberandi spacium postulantes accersitis seruis iubet obserari fores, tyrannozq; nūciari, miseret qui cōiuratos apud se compræhēderet, obiectans singulis se/ quia liberandæ patriæ author esse non possit/ desertæ ultorē futurū. Tunc illi ancipiti periculo circumuenti honestiorē uirā eligentes coniurant in tyranni necē, atq; ita Aristotimus quinto posteaq; tyrannidē occupauerat mense opprimē. Interea Antigonus cū multiplici bello/ & Ptolemæi regis/ & Spartanorum

IVSTI.

præmeretur, nouusq; illi hostis Gallogræciæ exerci-
 tus affuisset/in speciem castroꝝ parua manu aduersus
 ceteros relicta, aduersus Gallos totis uiribus proficis-
 citur. Quibus cognitis Galli/cum & ipsi se prælio par- 4
 rarent in auspicia pugnae hostias cædunt. Quarum ex-
 tis cum magna cædes/interitusq; oim prædiceretur, nō
 in timorem, sed in furorem uersi, sperantesq; deorum
 minas expiari cæde suoꝝ posse, coniuges & liberos
 suos trucidant, auspicia belli a parricidio incipientes.
 Tanta rabies feros animos inuaserat, ut non parcerēt
 ætati, cui etiam hostes pepercissent, bellūq; interneciū
 & nataliciū cum liberis/ liberorūq; matribus gererent,
 pro quibus bella suscipi solēt. Itaq; quasi scelere uitā/
 uictoriamq; redemissent, sicut erant cruenti ex recenti
 suorum cæde/prælium non meliore euentu / q̄ omine
 proficiscuntur. Siquidē pugnantes prius parricidioꝝ
 furia/q̄ hostes circūuenerē: obuersantibusq; ante oculos
 manibus interemptoꝝ omnes occidione cæsi. Tan- 5
 ta strages fuit, ut dii pariter cum hominibus consensiss-
 se in excidium parricidæ uiderentur. Post huius pug-
 nae euentum Ptolemæus / & Spartani uictorē hostium
 exercitū declinantes in tutiora se recipiunt. Antigonus
 quoq; ubi eorum discessum uidet, recenti adhuc ex pri-
 ori uictoria militum ardore, bellum Atheniensibus ins-
 fert. In quo cum occupatus esset, interim Alexāder rex
 Epitri ulcisci mortem patris Pyrrhi cupiens, fines Ma-
 cædoniæ depopulatur. Aduersus quem cum reuersus
 a Græcia Antigonus esset, trāsitione militū destitutus/
 regnum Macædoniæ cum exercitu amittit. Huius filius 6

Demetrius puer admodū absente patre reparato exercitu non solum amissam Macedoniam recepit, uerum etiam Epiri regno Alexandrū spoliat. Tanta uel mobilitas militum/uel fortunæ uarietas erat, ut uicissim reges/nunc exules/nunc reges uiderentur. Igitur Alexander cum exul ad Arcadas confugisset, non minore Epirotarū desiderio/ḡ sociorū auxilio in regnū restituitur. Per idem tempus rex Cyrenarū Agas decedit, qui ante infirmitatem Beronicem unicam filiam ad finendam cum Ptolemæo fratre certamina filio eius desponderat. Sed post mortē Antigoni regis mater uirginis Arsinoe, ut inuita se contractū matrimoniū solueret, misit qui ad nuptias uirginis/regnumq; Cyrenarū Demetrium fratrem regis Antigoni a Macedonia accerserēt, qui & ipse ex filia Ptolemæi procreatus erat. Sed
 7 nec Demetrius moram fecit. Itaq; cum secundate uenit to celeriter Cyrenas aduolasset, fiducia pulchritudinis qua nimis placere socruī cœperat, statim a principio superbus regiæ familiæ/militibusq; impotens erat, studiumq; placendi a uirgine in matrem contulerat. Quæ res spectata primo uirgini, deinde popularibus/militibusq; inuisa fuit. Itaq; uersis omnium animis in Ptolemæi filium insidiæ Demetrio comparantur. Cui, cum in lectum socrus concessisset, percussores immittuntur. Sed Arsinoe audita uoce filia ad fores stantis/& præcipientis ut matri parcerent, adulterum paulisper corpore suo protexit. Quo interfecto Beronice & suorum matris salua pietate ultra est/& in matrimonio sortiēdo iudiciū patris subsecuta.

IVSTI.
IVSTINI HISTORICI LIBER. XXVII.

Ortuo Syria rege Antiocho, cū in locum
eius filius Seleucus successisset, hortante
matre Laodice, quæ inhibere debuerat, aus
picia regni a parricidio cœpit. Quippe Beronicē nos
uercam suā sororē Ptolemæi regis Aegypti cum pars
uulo fratre ex ea suscepto/interfecit. Quo facinore p
petrato & infamiae maculā subiit, & Ptolemæi bello se
implicuit. Porro Beronice cum ad se interficiendā mis
sos didicisset/Claternæ se claudit. Vbi quū obsideri eā
cū paruulo filio nunciatū ciuitatibus Asiae esset, recor
datione paternæ/maiorūq; dignitatis eius, & casum tā
indignæ fortunæ miserantes/auxilia ei oēs misere. Fra
ter quoq; Ptolemæus periculo sororis excitus, relicto
regno cū oibus uiribus aduolat. Sed Beronice ante ad
uentū auxilioꝝ cū ui expugnari non posset, dolo cir
cumuenta trucidat. Indigna res oibus uisa. Itaq; cū uni
uersæ ciuitates, quæ defecerant, ingentē classē cōpas
rassent, repēte exemplo crudelitatis exterritæ / simul &
in ultionē eius quam defensuri erant, Ptolemæo se tras
dunt. Qui nisi in Aegyptū domestica seditione reuoca
tus esset, totū regnū Seleuci occupasset. Tantū uel illi 2
odiū parricidiale scelus/uel huic fauorē indigne inters
emptæ mors sororis attulerat. Post discessum Ptoles
mæi Seleucus cū aduersus ciuitates/quæ defecerant, ins
gentē classē cōparasset, repente ueluti diis ipsis pars
ricidiū uindicanibus orta tempestate classē naufras
gio amittit, nec quicq; illi ex tanto apparatu / pter nudū

corpus/ & spiritū/ & paucos naufragii comites residuos fortuna fecit. Misera quidē res, sed optāda Seleuco fuit, siquidē ciuitates, quæ odio eius ad Ptolemēū transferant, uelut diis arbitris satis factū sibi esset repentina animoꝝ mutatione in naufragii misericordiā uerse imperio se eius restituūt. Lætus igif malis suis/ & damnis ditior redditus, uelut par uiribꝰ bellū Ptolemęo infert.

- 3 Sed quasi ad ludibriū tantū fortunæ natus esset, nec ppter aliud opes regni recepisset/ q̄ ut amitteret, uictus prælio non multo/ q̄ post naufragiū cōmitior trepidus in Antiochiā confugit. Inde ad Antiochū fratrem literas fecit, quibꝰ auxiliū eius implorat, oblata ei Asia inter fines tauri montis in premiū latæ opis. Antiochus aut cū esset annos. xiiii. natus supra ætatē regni auidus occasione nō tam pio animo/ q̄ offerebat arripuit. Sed latronis more totū fratri eripere cupiens/ puer scelera tam/ uirilēq; sumit audaciā. Vnde hic hierax est cognominatus, quia nō hominis/ sed accipitris ritu in alienis eripiēdis uitā sectaret. Interea Ptolemæus cū audisset regē Antiochū in auxiliū Seleuco uenire, ne cum duobus uno tempore dimicaret, in annos. x. cū Seleuco pacem facit. Sed pax ab hoste data iterpellat a fratre/ qui cōducto Galloꝝ mercenario exercitu pro auxilio bellum, pro fratre hostē se imploratus exhibuit. In eo prælio uirtute Galloꝝ uictor quidem Antiochus fuit, sed Galli arbitantes Seleucū in prælio cecidisse/ in ipsum Antiochū arma uertunt, liberius depopulaturi Asiam: si oēm stirpē regiā extinxissent. Quod ubi sentit Antiochus, uelut a prædonibus auro se redemit, societateq;
- 4

IVSTI.

cum mercenariis suis iungit. Interea rex Bithyniæ Eumenes sparsis/ cōsumptisq; fratribus bello intestinæ discordiæ, quasi uagantē Asię possessionē inuasurus uisitorē Antiochū/ Gallosq; aggredit, nec difficile faucios adhuc ex superiore cōgressione integer ipse uiribus superat. Ea nāq; tēpestate oīa bella in exitū Asiæ 5
 gerebant, uti quisq; fortior fuisset, Asiam uelut prædā occupabat. Seleucus / & Antiochus fratres bellū propter Asiā gerebāt. Ptolemæus rex Aegypti sub specie sororiæ ultionis Asię inhiabat. Hinc Bithynius/ Eumenes, inde Galli semper mercenaria manus Asiā depopulabant, cū interea nemo defensor Asiæ inter tot prædones inueniebatur. Victo Antiocho cū Eumenes maiorem partē Asiæ occupasset, ne tunc quidē fratres perditō premio ppter qđ bellū gerebāt, concordare potuerunt. Sed omissio externo hoste in mutuū exitū bellū reparant. In eo Antiochus denuo uictus multoꝝ dieꝝ 6
 fuga fatigatus/ tandē ad socerū suū Artamenē regē Capadociæ prouehitur. A quo cū primū benigne susceptus esset, interiectis diebus cognito, quod sibi infidiæ pararent, salutē fuga quesuit. Igitur cū profugo nusq; locus tutus esset ad Ptolemæū hostē, cuius fidē tutiorē/ q̄ fratris existimabat, decurrit, memor uel quę facturū fratri esset, uel quæ meruisset a fratre. Sed Ptolemæus non tam amicus ei deditus/ q̄ hostis factus, seruari eū arctissima custodia iubet. Hinc quoq; Antiochus opa cuiusdā meretricis adiutus, quā familiarius agnouerat, deceptis custodibus labit/ fugiensq; a latronibus interficit. Seleucus quoq; iisdē ferme diebus amisso regno 7

equo ꝑcipitatus finiſſe, ſic fratres q̄ſi, & germanis caſibꝯ
exules ambo poſt regna ſcelexꝯ ſuoꝯ ꝑcenas luerūt.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXVIII.

1 **L**ympias Pyrrhi Epirotæ regis filia amiſſo
marito/eodemqꝯ germano fratre Alex
andro, cum tutelâ filioꝯ ex eo ſuſceptorū
Pyrrhi/& Ptolemæi regniqꝯ adminiſtrationē ipſa rece
piſſet, ab Aetolis partē Acharnaniæ, quā in portionē
belli pater pupilloꝯ acceperat, eripere uolentibus ad
regē Macedoniæ Demetriū decurrit, eiqꝯ habēti uxorē
Antiochi regis Syriæ ſororē filiā ſuā Phythiā in matris
moniū tradidit, ut auxiliū quod miſericordia non po
terat/iure cognationis obtineret. Fiunt igiſ nuptiæ quis
bus/& noui matrimōii gratia acquiriſſe, & ueteris offen
ſa cōtrahiſſe. Nam prior uxor uelut matrimonio pulſa
ſponte ſua ad fratrem Antiochū diſcedit, eumqꝯ in mari
ti bellū impellit. Acharnanes quoqꝯ diſſiſi Epirotis ad
uerſus Aetolos auxiliū Romanorum implorantes/
obtinuerunt a Romano ſenatu, ut legati mitterentur,
qui denunciarent Aetolis præſidia ab urbibus Acharnaniæ
deducerent, paterenturqꝯ eſſe liberos, qui ſoli
quondam aduerſus Troianos authores originis ſuæ
auxilia Græcis non miſerūt. Sed Aetoli legationē Ro
2 **manoꝯ ſupbe audierūt Pœnos illis / & Gallos, a qbꝯ**
tot bellis uexatitociēs occiſione ſint cæſi exprobrātes,
dicentesqꝯ prius illis portas aduerſus Carthaginenſes
aperiendas, ꝑuas clauſerit metus punici belli, quam in

IVSTI.

Gracia arma transferenda. Meminisse deinde iubent,
 quibus minentur aduersus Gallos urbē suā eos tueri
 non potuisse, captamq; non ferro defendisse sed auro
 redemisse. Quā gentē se aliquanto maiori manu Græ-
 ciam ingressam / non solū externis uiribus, sed ne do-
 mesticis quidē tectis adiutos uniuersam deesse, sedēq;
 sepulchris eorū præbuisse, quā illi uiribus / imperioq;
 suo præposuerant. Contra Italiā trepidis ex recenti ur-
 bis suæ incendio Romanis uniuersam ferme a Gallis
 occupatā. Prius igit illis Gallos Italia pellendos / q̄ mi-
 nent Aetolis, priusq; sua defendēda / q̄ aliena defendi
 appetēda. Quos autē hoīes Romanos esse, nempe pas-
 stores, qui latrocinio iustis dominis ademptū solū tes-
 neant, qui uxores cū propter originis dehonestamēta
 nec inuenirent, ui publica rapuerint, qui deniq; urbem
 suam parricidio cōdiderint, murorūq; fundamēta fra-
 terno sanguine asperferint. Aetolos autē p̄cipes Græ-
 ciæ semper fuisse, & sicut dignitate / ita & uirtute ceteris
 præstitisse. Solos deniq; esse qui Macedonas impe-
 rio terrarū florentes semper cōtempserint, qui Philip-
 pum regē non timuerint, qui Alexandri Magni post
 Persas / Indosq; deuictos, cū oēs nomen eius horrerēt:
 edicta spreuerint. Monere igit se Romanos contenti
 sint fortuna præsentī, nec prouocent arma, quibus &
 Gallos cesos / & Macedonas contemptos uideant. Sic
 dimissa legatione Romanoꝝ, ne fortius locuti q̄ fecit
 se uiderent, fines Epiri regni Acharnaniæ depopulan-
 tur. Iam Olympias filii regna tradiderat, & in locum
 Pyrrhi fratris defuncti Ptolemæus successerat. Qui cū
 hostibus

hostibus instructo exercitu obuius processisset, infirmitate correptus in itinere decedit. Olympias quoque non magno post tempore gemino funere uulnere afflicta ægrum spiritum trahens, non diu filiis superuixit. Cum ex gente regia sola Nereis uirgo cum Laodomia sorore superesset, Nereis nubit Geloni Siciliae regis filio. Laodomia autem cum in aram Dianae confugisset, concursu suo populi interficitur. Quod facinus dii immortales affiduis cladibus gentis & prope interitu totius populi uindicauerunt. Nam sterilitate, fameque passi, & intestina discordia uexati, externis ad postremum bellis pene consumpti sunt. Miloque Laodomiae percussor in furorem uersus, nunc ferro, nunc saxo, in summa dentibus laceratis uisceribus. xii. die interiit. Iis in Epiro gestis, interim in Macedonia Demetrius rex relicto filio Philippo paruulo admodum decedit. Cui Antigonus tutor datus/ accepta in matrimonium matre pupilli regem se constituere laborat. Interiecto deinde tempore cum seditione minaci Macedonum clausus in regia teneretur, in publicum sine satellitibus procedit, pectoreque in uulgus diademate/ ac purpura dare hec eos alteri iubet, qui aut imperare illis sciat, aut cui parere ipsi sciant, se adhuc inuidiosum illud regnum, non uoluptatibus/ sed laboribus/ ac periculis sentire commemorat, deinde beneficia sua, ut deuectione sororum uindicauerit, ut Dardanos/ Thessalosque exultantes morte Demetrii regis compensauerit, ut denique dignitatem Macedonum non solum defenderit/ ueque etiam auxerit. Quorum si illos poeniteat deponere imperium/ & reddere illis munus suum, quia regem querant cui imperent. Cum

populus pudore motus recipere eū regnū iuberet, tāz
 diu recusauit: donec seditiōis authores supplicio trade
 rent. Post hæc bellū Spartanis infert, q̄ soli Philippi / 7
 Alexādrīq̄ bellis & īperiū Macedonū / & oībus metuz
 enda arma cōtempserūt. Inter duas nobilissimas gētes
 bellū summis utrinq̄ uirib⁹ fuit. Cū hi p̄ uetere Mace
 donū gloria, illi non solū p̄ illibata libertate sed etiā p̄
 salute certarēt. Victi Lacedæmonii, nō ipsi tm̄ / sed etiā
 cōiuges, liberiq̄ magno aīo fortunā tulere. Nemo q̄ p̄
 pe in acie saluti peccit, nulla amissum cōiugē fleuit. Fis
 lioz mortē senes laudabāt, patrib⁹ ī acie cęsis filię gra
 tulabant. Suā uicē oēs dolebāt, qđ nō ipsi p̄ patrię liber
 tate decidissent. Parētes oēs domibus saucios excipie
 bant, uulneratos curabāt, lapsos reficiebant. Inter hæc
 null⁹ in urbe strepitus, nulla trepidatio magis oēs pub
 licam q̄ priuatā fortunā lugebāt. Inter hæc Cleomenes 8
 rex post multas hostiū cædes toto corde suo pariter &
 hostiū cruore madens superuenit. Ingressusq̄ urbem
 non humi consedit, non cibū / aut potū poposcit, non
 deniq̄ armorū onus deposuit, sed acliuis parieti cum
 quatuor milia sola ex pugna superfuisse cōspexisset,
 hortat̄ ut se ad meliora reipu. tēpora reseruarēt, tamē
 cū coniuge & liberis Aegyptū ad Ptolemæū proficis
 citur. A quo honorifice susceptus diu & in summa dig
 nitate regis uixit. Postremo post Ptolemæi mortē a fis
 lio eius cum omni familia interficit̄. Antigonus aut̄ cę
 sis occidione Spartanis fortunā tantæ urbis miseratus
 a direptione milites prohibuit, ueniāq̄ his qui supers
 fuerant dedit. Præfatus bellū se cū Cleomene / nō cum 9

Spartanis habuisse, cuius fuga, ois ira eius finita sit, nec minori sibi gloriæ fore, si ab eo seruata Lacedæmonia: quo solo capta sit, prodere. Parcere igitur se solo urbis/ac tectis, quoniã homines quibus parceret, non su perfuissent. Nec multo post ipse decessit, regnũq; Philippo anno. xiiii. nato tradidit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXIX.

Idem ferme tēporibus prope uniuersi orbis imperia noua regū successione mutata sunt. Nam in Macedonia Philippus mortuo Antigono tutore, eodēq; uictrico. xiiii. annoꝝ regnum suscepit, & in Asia interfecto Seleuco impubes adhuc rex Antiochus cōstitutus est. Capadocię regnũ quoq; Ariarathi puero admodũ pater ipse tradiderat. Aegyptũ patre ac matre interfectis occupauerat Ptolemeus, cui ex facinoris crimine cognomēto Philopater ex cōtrario fuit. Sed Spartani i locũ Cleomenis susfecerũt Lycurgũ. Et ne qua tēporibus mutatio deesset apud Carthaginē atate adhuc immatura dux Annibal constituit, non penuria senioꝝ/ sed odio Romanos, quo imbutũ eũ a pueritia sciebant. Fatale non tam Romanis/q̃ ipsi Africæ malũ. His regib⁹ pueris licet nulli senioris ætatis rectores erāt, tñ in suoꝝ quibusq; maiorũ uestigiis intēsis, magna i doles uirtutis emicuit. Solus Ptolemeus scelestus sicut i occupãdo regno / ita & segnissimè i administrãdo fuit. Philippũ Dardani/ceteriq; finitimi populi, qbus uelut imortale odiũ cū Macedonum regib⁹ erat, cōtemptu ætatis asidue lacecebant.

IVSTI.

Contra ille summotis hostib⁹ non cōtentus sua defenz
 disse, etiā Aetolis bellū inferre gestiebat, Quæ agitant
 tem illū Demetrius rex illyrioꝝ nuper a Paulo Roma
 no cōsule uictus supplicibus precibus aggredit, inius
 riam Romanorū querens, qui non contenti Italiæ ter
 minis/imperiū spe improba totius orbis amplexi bel
 lum cum oībus regibus ferant. Sic illos Sicilia, sic Sar
 dinia/Hispaniæqꝫ, sic deinde totius Africa imperiū af
 fectantes, bellū cū Pœnis/& Annibale suscepisse. Sibi 3
 quoqꝫ non aliā ob causam q̄ quod Italię finitimus uide
 batur bellū illatū, quasi nefas esset aliquē regē iuxta im
 perii eorū terminos esse, sed & ipsi cauendū esse exem
 plum, cuius quanto prius nobiliusqꝫ sit regnum, tanto
 sit Romanos acriores hostes habiturus. Super hoc ces
 dere se ille regno quod Romani occupauerint profes
 tetur, gratius habiturus si in possessiōe imperii sui so
 cium potius q̄ hostem uideret. Huiuscemodi oratione
 impulit Philippum, ut omisis aetolis bellū Romanis
 inferret, minus negocii existimantē, quod iam uictos
 ab Annibale apud Transimenū lacum audierat. Itaqꝫ
 ne multis bellis eodem tempore grauaretur, pacē cum
 Aetolis fecit, non quasi alio bellū translaturus, sed ut
 Græciæ quieti consulturus, quam nunq̄ in maiori pe
 riculo fuisse affirmabat. Siquidē consurgentibus ab oc
 cidente nouis Pœnorū/& Romanorū imperiis, quibus 4
 una hæc a Græcia/& Asia sit mora, dum inter se bello
 discrimen imperii faciunt, cæterum statim uictoribus
 transitum in orientem fore. Videte se itaqꝫ ait confur
 gentem in Italia nubem illam trucis / & cruenti belli,

uidere tonantē/ac fulminantē ab occasu procellā, quā
 in quascūq; terrarū partes uictoriæ tempestas detulerit
 magno cruoris imbre oīa fœdaturā. Frequēter græciā
 ingentes motus passam, nunc Persarū, nunc Galloꝝ,
 nunc Macedonū bellis, sed oīa illa ludū fuisse existis
 5 maturos, si ea quæ nunc in Italia cōcurrat manus extra
 terrā illā se effuderit. Cernere se q̄ cruenta/ & sanguina
 ria inter se bella utriq; populi/ & uiribus copiarū/ & du
 cum artibus gerant, quæ rabies solo finiri partis alteris
 us interitu sine ruina finitimoꝝ non possit. Feros igit̄
 animos uictoꝝ minus quidē Macedoniæ/ q̄ Græciæ
 timendos, quia remotior & in uindictam sui robustior
 fit. Scire tamen se eos qui tantis uiribus concurrāt, non
 cōtentos hoc fine uictorię fore, metuendūq; sibi quoq;
 certamen eoꝝ, qui superiores extiterūt. Hoc p̄textu,
 finito cū Aetolis bello, nihil aliud q̄ Pœnoꝝ/ Romanorūq;
 6 bella respiciēs singuloꝝ uires ppendebat. Sed
 nec Romani, quibꝰ pœni/ & Annibal in ceruicibꝰ erāt
 soluti metu Macedonico uidebant̄. Nam terrebat eos
 & uetus Macedonū uirtus/ & deuicti oriētis gloria, &
 Philippus studio Alexandri æmulatiōis incensus, quē
 promptū ad bella/ industriūq; cognouerunt. Igitur
 Philippus cū iterato p̄celio uictos a pœnis Romāos
 didicisset, aperte hostē se his professus, naues/ quibus
 in Italiā exercitū traiceret, fabricare cœpit. Legatū des
 inde ad Annibalē iungendæ societatis gratia cū episto
 lis mittet. Qui cōprehensus, & ad senatū perductus in
 columis dimissus est, non in honorē regis/ sed ne dubi
 us adhuc, indubitatus hostis redderet̄. Postea uero cū

IVSTI.

Romanis nūciatū esset in Italiā Philippū copias traie/ 7
 cturū, Leuiniū prētore cū instructis nauibus ad phibē/
 dum transitū mittūt. Qui cū in Grēciā uenisset, pmissis
 multis ipulit Aetolos bellū aduersus Philippū susci/
 pere. Philipp⁹ quoq; Aetolos in Romanoꝝ bella sol/
 licitat. Interea & Dardani Macedoniaꝝ fines uastare cœ/
 perunt, abductis. xx. milibus captiuoꝝ; Philippū a Ro/
 mano bello ad tuendū regnum reuocarunt. Dum hæc
 aguntur Leuinius prætore in ita cū Athalo rege societa/
 te/Græciā populat. Quibus cladibus percussa ciuitas/
 tes auxiliū petentes Philippū legationib⁹ fatigāt, nec
 non & illyrioꝝ reges lateri eoꝝ herētes asiduis præci/
 bus promissa exigebāt. Super hæc uastati Macedones
 ultionē flagitabāt. Quibus tot/tantisq; obsessus rebus, 8
 cui rei primo occurreret ambigebat, oībus tñ ppediē
 auxilia se missurū polliceꝝ, nō quia facere posset que
 promittebat, sed ut spe impletos in societatis iure reti/
 neret. Prima tñ illi expeditio aduersus Dardanos fuit,
 q; absentia eius aucupātes maiore belli mole Macedo/
 niaꝝ imminebāt. Cū Romanis quoq; pacē facit/ cōtētus
 interim bellum Macedonicū distulisse. Philopomeni
 Acheoꝝ duci, quē ad Romāos socioꝝ aīos sollicitare
 didicerat, insidias prætendit. Quibus ille cognitis/uita/
 tisq;, discedere ab eo Acheos autoritate sua coegit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXX.

Philippo in Macedonia magnis rebus in/ 1
 tento, Ptolemēi in Aegypto diuersi mores
 erant. Nam regno parricidio obtēto, & ad

necē utriusq; parentis/ cæde etiã fratris adiuncta, ueluti
 reb9 feliciter gestis luxuriã sese tradiderat, regisq; mo
 res ois secuta regio erat. Itaq; non amici tantũ / præfes
 ctisq; uerum etiã ois exercitus depositis militiã studiis/
 ocio/ac desidia corrupti marcebãt. Quibus rebus cog
 nitis Antiochus rex Syriã ueteri inter se regnoz odio
 stimulante repentino bello multas urbes eius oppres
 sit, ipsamq; Aegyptũ aggredit. Trepidat igitur Ptoles
 mæus, & per legatiões quousq; uires parat, rogat mor
 rari Antiochũ. Magno deinde in Græciã exercitu cons
 2 ducto/secundũ præliũ facit, spoliasset regno Antio
 chũ, si fortunã uirtute iuisset. Contentus recuperatiõe
 urbiũ, quas amiserat, factaq; pace auide materiã quies
 tis arripuit, Reuolutusq; i luxuriã occisa Euridice uxo
 re/eadẽq; sorore sua/Agathocleę meretricis illecebris
 capiẽ. Atq; ita omni magnitudine nominis/ac maiestas
 tis oblitus, noctes in stupris, dies in cõuiuiis consumit.
 Addunẽ instrumẽta luxuriã tympana/ & tripudia, nec
 iam spectat rex, sed magister nequitia; neruoz obles
 ctamenta modulãt. Hæc primo labentis regia; tacita
 pestis/& occulta mala fuere. Deinde crescente licentia
 iam nec parietibus regiẽ domus cõtineri meretricis aus
 3 dacia potest, quã proteruiorẽ sociata cum Agathocle
 fratre ambitiosã pulchritudinis scorto/ quotidiana res
 gis supra faciebant. Accedebat & mater Euanthe, quę
 geminã sobolis illecebris deuinctũ regẽ tenebat. Itaq;
 nõ cõtenta; rege, iã etiã regnũ possidẽt, iam in publico
 uisunt, iam salutant, iam comitant. Agathocles regis
 lateri iunctus, ciuitatẽ regebat, tribunatus, p̄fecturas,

& ducatus mulieres ordinabát, nec quisq̄ in regno suo
 minus/q̄ ipse rex poterat. Cū interim relicto quinquen-
 nii ex Euridice sorore filio/moriē, sed mors eius, dum
 pecuniá regiá mulieres rapiunt, & imperiū inita cum
 perditissimis societate occupare conant̄, diu occulta
 fuit. Re tamen cognita concursu multitudinis Agatho-
 cles occidit̄, & mulieres in ultionē Euridicis patibulis
 suffigunt̄. Morte regis / supplicio meretricū uelut ex- 4
 piata regni infamia legatos Alexandrini ad Ro. mifer-
 runt orantes, ut tutelá pupilli susciperent, tuerenturq̄
 regnū Aegypti, quod iam Philippū / & Antiochū fas-
 cta inter se pactione diuisisse dicebant. Grata legatio
 Romanis fuit causam belli querentibus aduersus Phi-
 lippū, qui insidiatus eis téporibus punici belli fuerat.
 Huc accedebat/qđ Pœnis & Annibale superato, nullis
 us magis arma metuebant, reputantibus quantū motū
 Pyrrhus parua manu Macedonū in Italia fecisset, quā-
 tasq̄ res Macedones in oriēte gessissent. Mittunt̄ igit̄
 legati, q̄ Antiocho / & Philippo, ut a regno Aegypti
 abstineāt, nunciēt. Mittit̄ & M. Lepidus in Aegyptū,
 qui tutorio nomine regnū pupilli administraret. Dum
 hęc agunt̄ iterim legati Athali regis Pergami / & Rho- 5
 dioꝝ iniurias Philippi regis querētes Romā uenerūt.
 Quæ res oēm cunctationem Macedonici belli senatui
 exemit. Statim prætextu ferendi auxilii sociis, bellū ad-
 uersus Philippū decernit̄, legionesq̄ cum consule in
 Macedoniá mittunt̄. Nec multo post tépore tota Græ-
 cia fiducia Romanoꝝ aduersus Philippū spe pristinae
 libertatis erecta, bellū ei intulit. Atq̄ ita cum rex undiq̄

urgetur, pacē petere cōpellit. Deinde cum expositæ
 conditiones pacis a Romanis essent, repetere sua &
 Athalus, & Rhodii, & Achæi, & Aetoli cœpere. Con-
 tra Philippus adduci se posse, ut Romanis pareat, cō-
 6 cedere. Cæteræ indignum esse, Græcos a Philippo/ &
 Alexandro maioribus suis uictos, & sub iugū Maces-
 donici imperii subactos, uelut uictores, leges pacis sibi
 dicere, quibus prius sit ratio seruitutis reddenda/ q̄ li-
 bertas uendicanda. Ad postremū tamen eo petente in-
 dutiæ duorū mensiū sunt datæ, ut pax quæ in Macedo-
 nia non cōueniebat/ a senatu peteret. Eodē anno inter
 insulas theramenē, & therasiā medio utriusq̄ ripæ/ &
 maris spacio terræ motus fuit. In quo cū admiratione
 nauigantiū repente ex profundo cum calidis aquis ins-
 7 sula emerfit. In Asia uero eodē die motus terræ Rhodum/
 multasq̄ alias ciuitates graui ruinae mole cōcus-
 fit. Quasdam solidas absorbuit. Quo prodigio territis
 oībus uates cecinere, oriēs Romanorū imperiū uetus
 Græcorū/ ac Macedonū uoraturū. Interim a senatu res-
 pudiata pace, Philippus in societate belli Nabim tyrā-
 num sollicitat. Atq̄ ita cū in acie exercitū/ instructis e di-
 uerso hostibus/ produxisset, hortari suos cœpit. Refe-
 rendo Persas/ Bactros/ Indosq̄, & oēm Asiā orientis
 sine a Macedonibus perdomitam, tantoq̄ fortius hoc
 bellum/ q̄ illa substinendū, quanto sit libertas imperio
 carior. Sed & Flaminius Romanorū consul relatione
 rerum recentissime gestarū suos stimulabat in præliū,
 ostendendo hinc Carthaginem cum Sicilia inter Italis
 am/ & Hispaniam Romana uirtute perdomitas, nec

IVSTI.

Annibalem Alexandro quidē magno postponendū,
 quo Italia pulso Africam ipsam tertiam partem mundi
 di superauerint. Sed nec Macedonas ueteri fama/ sed 8
 præsentibus uiribus existimandos, quia non cum Alex
 andro magno, quem inuictū audiuerant, nec cum ex
 exercitu eius, qui totum orientē deuicerat / bellum gerāt,
 sed cum Philippo puero immaturæ ætatis, qui regni
 terminos aduersus finitimos ægre defendat, & cum iis
 Macedonib⁹, qui non ita ut pridem fuerunt, illos ma
 iorum decora, Romanos se suorū militum cōmemo
 rare. Non enim alio exercitu Annibalē / & Pœnos, &
 totum ferme occidentē, sed iis ipsis / quos in acie habe
 bat militibus subactos. His adhortationibus utrinq; cō
 citati / milites prælio concurrunt, alteri orientis, alteri
 occidentis imperio gloriantes, ferentesq; in bellū alii
 maiorum suorū antiquam / & obsoletam gloriam, alii
 uirentem recentibus experimentis uirtutis florem. Sed
 Macedones Romana fortuna uicit. Fractus itaq; bello 9
 Philippus pace a Flaminio consule petita nomen qui
 dem regium retinuit, sed omnib⁹ Græciæ urbibus / ue
 lut regni membris extra terminos antiquæ possessiōes
 amissis, solam Macedoniam retinuit. Offensi tamen
 Aetoli / quia non ex arbitrio eorum Macedonia quoq;
 adempta regi / & data sibi in præmium belli esset legas
 tos ad Antiochum mittunt, qui eum adulatione mag
 nitudinis in Romana bella spe societatis uniuersæ
 Græciæ impellerent.

1 **M**ortuo Ptolemæo Philopatre rege Aegypti/contemptaq; paruuli filii eius ætate qui in spem etiã regni relictus præda domestis
 cis erat, Antiochus rex Syriæ occupare Aegyptũ status
 it. Itaq; phenicẽ/ceterasq; Syriæ quidẽ. sed iuris ægypti
 ciuitates cũ inuasisset, legatos ad eum senatus mittit, q
 denũciarẽt ei, abstinere a regno pupilli/ postremis pa
 tris præcibus fidei suæ traditi. Quibus spretis interiecto
 tẽpore alia legatio superuenit, quẽ omissa pupilli per
 sona ciuitates iure belli factas populi Romani in intes
 grum restitui iubebat. Abnuẽti bellũ denunciaf. Quod
 ille facile susceptũ ifeliciter gefsit. Eodẽ tpe / & Nabis
 2 tyrannus multas Græciẽ ciuitates occupauerat. Igit̃ ses
 natus/ne eodẽ tempore duplici bello Romanæ uires
 detinerent, scripsit Flaminio si ei uideat, sicuti Maced
 doniam a Philippo/ita Græciã a Nabide liberaret. Ob
 quã causam imperiũ ei prorogatũ est. Terribile quip;
 pe Antiochi bellũ Annibalis nomẽ faciebat, quẽ æmul
 li eius occultis mandatis cum Antiocho inisse societate
 apud Romanos criminabat, negantes eum æquo anis
 mo sub legibus uiuere assuetũ imperio/& immodera
 ta licentia militare, semperq; tedio quietis urbanæ no
 uas belli causas circũspicere, quæ & si falsa nunciata
 fuissent, apud timentes tñ pro ueris habebant. Deniq;
 senatus metu perculsus ad speculandos actus Anniba
 lis legatũ in Africã Seruiliũ mittit, eiq; tacitis mandatis
 3 præcepit, ut si posset/eũ p æmulos eius iterficeret, mes
 tuq; inuisi nominis tandẽ populũ Romanũ liberaret.
 Sed res Annibalẽ non diu latuit uirũ ad prospicienda/

IVSTI.

cauendaq; pericula peritū , nec minus in secundis ad-
 uersa, q̄ in aduersis secūda cogitantē. Igit̄ cum tota die
 in oculis principū/legatiq; Romani in foro Carthagi-
 nensiū obuersatus in supremū fuisset, appropinquāte
 uespere equū conscendit , & rus urbanū quod prope
 litus maris habebat/ignaris seruis iussisq; ad portā dis-
 uertentē opperiri contendit. Habebat ibi naues cū res
 migib⁹ occulto sinu litoris absconditas. Erat etiā grans
 dis pecunia in eo agro preparata/ut cum res exegisset/
 nec facultas fugam/nec inopia moraret̄. Lecta igit̄ ser-
 uorū iuuentute, quorū copiā Italicorū captiuorū nume-
 rus augebat, nauē conscendit, cursumq; ad Antiochū
 dirigit, postera aut̄ die ciuitas principē suū/ ac tum con- 4
 sulem in foro expectabat. Quē ut profectū nunciatum
 est, non aliter q̄ si urbs capta esset oēs trepidauere, exis-
 tio samq; sibi fugā ei⁹ ominati sunt. Legatus uero Ro-
 manus quasi bellū iam illatū Italiæ ab Annibale esset,
 tacitus Romā reuertit̄, trepidūq; nunciū refert. Interim
 Flaminius in Græcia iuncta cum quibusdā ciuitatibus
 societate Nabidem tyrannū duobus continuis præliis
 subegit, & grauius fractū/uelut exanguē in regno reli-
 quit. Sed libertate Græciæ restituta reductis ab urbibus
 præsidiis, cum Romanus exercitus in Italiā reportatus
 esset, uelut uacua rursus possessione sollicitatus, mul-
 tas ciuitates repentino bello inuasit, quib⁹ rebus exterr-
 riti Achæi, ne uicinū malū etiā ad se serperet, bellū ad- 5
 uersus Nabidē decernunt, ducēq; prætorē suū Philo-
 pomenē insignis industriæ uirū constituūt, Cuius in eo
 bello tanta uirtus enituit, ut opinione oīm cōpareret̄

Flaminio Romano imperatori. Eodē tempore Annibal cū ad Antiochū peruenisset/ uelut deoꝝ munus excipit, Tantusq; eius aduentu ardor animis accessit, ut nontā de bello / q̄ de premiis uictoriæ cogitaret. Sed Annibal/ cui nota Romana uirtus erat, negabat opprimi Romanos nisi in Italia posse. Ad hoc sibi centū naues/ & decē milia peditū/ & mille eqtes poscebat. Promittens hac manu non minus bellū/ q̄ gesserit Italię instauraturū, & in Asiā regi sedenti / aut uictoriā de Romanis, aut æquas pacis cōditiones relaturū. Quippe & Hispanis bello flagrantibus ducē tm̄ deesse, & Italiam notiorē sibi nunc q̄ pridem fuisse. Sed nec Carthaginē quieturā, sociāq; se sine mora prebiturā. Cum regi consilia placuissent, mittit Carthaginē unus ex comitibus Annibalis, qui in bellū cupidos hortetur, Annibalēq; cum copiis affuturū nunciet, nihil dicat partibꝯ nisi animos Carthaginensium deesse: Asiam & uires belli/ & sumptum prebituram. Hæc cum relata Carthaginē essent, nuncius ipse ab inimicis Annibalis cōprehendit, & perductus in senatū cū interrogaret ad quē missus esset, punico ingenio respondit se ad uniuersum senatum missum. Nec enim hoc opus singuloꝝ, sed uniuersoꝝ esse. Dum multis diebus deliberāt / an eū Romam ad purgandā publicam conscientiā mittant, tacitus conscensa naue ad Annibalē reuertit. Quo cognito Carthaginenses statim Romam legatum deferunt. Romani quoq; ad Antiochū legatos misere, qui sub specie legatiōis/ & regis apparatus specularent, & Annibalē aut Romanis mitigarēt / aut assiduo colloquio

suspectū / iuisumq̄ regi facerēt . Itaq̄ legati cū Ephesi
 cōuenissent ad Antiochū mādata ei senatus tradūt . Dū
 responsum expectāt oībus diebus assidui cū Annibalē
 le fuerunt, dicētes timide eū a patria recessisse, cū pacē 8
 Romani nō tā cū republica / q̄ cū eo factā summa fide
 custodiāt, nec bella eum Romanorū magis odio / q̄ pa
 triæ amore gessisse, cui ab optimo quoq̄ etiā spiritus
 ipse debeat. Has enim publicas inter populos / nō pri
 uatas inter duces bellādi causas esse, inde res gestas eis
 us laudare, quorū sermōe letus sepius cupidusq̄ cū le
 gatis colloquitur. Ignarus qđ p̄ familiaritate Romana
 odiū sibi apud regē crearet. Quippe Antiochus tā assi
 duo colloquio reconciliatā cū Romanis gratiā existi
 mans, nihil ad eū sicut solebat referre, experteq̄ totius
 cōsiliū / & ueluti hostem / proditorēq̄ suū odisse cœpit.
 Quæ res tm̄ apparatus belli cessante īperatoria arte cor
 rupit. Senatus mādata fuerāt, ut cōtentus terminis Asiæ 9
 esset, nec ipsis ingrediēdi Asiā necessitatē imposerēt.
 Quibus sp̄retis non accipiendū bellū statuit, sed infes
 rendū. Dicit cū frequenter de bello cōsiliū habuisset
 remoto Annibale, tandē eum uocari iussisset, nō ut ex
 sentētia eius aliquid ageret, sed ne per oīa eū spreuis
 se uideret, oībusq̄ perrogatis / postremū interrogasse
 se, quo ille animaduerso intelligere se professus est,
 non quia egeat cōsilio / sed ad supplendū numerū sen
 tentiarū se uocatū, tm̄ & odio Romanorū & amore rez
 gis, apud quē solū tutū sibi exiliū relictū sit, se uia gerē
 di belli edifferturū. Veniā deinde libertatis deprecatus
 est, nihil se / aut cōsilioq̄ / aut cœptorū præsentū pbare

ait, nec sedē belli Græciā sibi placere cū Italia uberior
 10 materia sit. Quippe Romanos uinci non nisi armis suis
 posse. Nec Italiā aliter / q̄ Italicis uiribus subigi. Si
 quidem diuersum ceteris mortalib⁹ esse illud & belli
 genus / & hominū, aliis bellis plurimū momenti habe
 re priorem aliquā cœpisse occasionē loci / temporisq̄,
 agros rapuisse, urbes aliquas expugnasse, cū Roma
 no seu occupaueris prior aliqua ratiōe / seu uiceris / tū
 etiā cū uicto & iacente luctandū est. Quā ob rem si quis
 eos in Italia lacefferit, suis eos opibus, suis uirib⁹, suis
 armis posse uincere, sicut ipse fecerit. Sin uero quis il
 lis Italia uelut fonte cesserit uiriū, perīde falli / ac si quis
 amnes non ab ipsis fontiuū primordiis deriuare, sed cō
 cretis iam aquarū molibus auertere / uel exiccare uelit.
 Hoc & secreto se censuisset / ultroq̄ ministeriū consiliū
 11 sui obrulisse, & nunc presentib⁹ amicis ideo repetisse,
 ut scirent oēs rationē cū Romanis gerendi belli, eosq̄
 foris inuictos domi fragiles esse. Prius namq̄ eos ur
 be / q̄ imperio, prius Italia q̄ prouinciis exui posse. Quip
 pe & a Gallis captos, & a se prope deletos esse, neq̄
 se unq̄ uictum / priusq̄ terris eorū cesserit. Reuerso Car
 thaginē statim cum loco fortunā belli mutatā. Huic
 sententiæ obtrectatores amici regis erant, non utilitatē
 rei cogitantes, sed uerentes / ne probato consilio eius
 primū apud regem locū gratiæ occuparet. At Antio
 cho non tam cōsiliū q̄ author displicebat, ne gloria uir
 ttorix Annibalis non sua esset. Oīa igit̄ uariis assenta
 tionū adulationibus corrūpebant̄, nihil cōsilio / uel ras
 tione agebat̄. Rex ipse per hyemē in luxuriā lapsus,

IVSTI.

nouis quotidie nuptiis deditus erat. Cōtra Attilius ro- 1
 manus cōsul, q ad hoc bellū missus erat, copias/arma
 cæteraq bello necessaria summa industria parabat, cis
 uitates socias confirmabat, dubias illiciebat, nec alius
 exitus belli q apparatus utriusq ptis fuit. Itaq prima
 belli cōgressione cū cedētes suos rex cerneret, non las-
 borātibus auxiliū tulit, sed fugiētibus se ducē prēbuit,
 castraq ditia uictorib⁹ reliquit. Deinde cū in Asiā præ-
 da Romaīs occupatis fugiēdo puenisset, penitere nes-
 glecti cōsiliū cæpit, reuocatoq i amicitia Annibale om-
 nia ex sentētia eius agere uelle dicit. Interī nūciat ei, Li-
 uiuū Menemū Romanū ducem cū octuagita rostratis
 nauibus in bellū nauale a senatu missum aduentare,
 Quæ res illi restituēde fortunę spem dedit. Itaq prius
 q sociæ ciuitates ad hostes deficerēt, decernere nauali 13
 prælio statuit, sperās cladem in Græcia acceptā noua
 posse uictoria aboleri. Annibali igit tradita classe plū
 cōmittit. Sed nec Asiani milites Romanis, neq naues
 eor pares rostratis nauibus fuere, minor tamē clades
 ducis solertia fuit. Romā nondum opinio uictorię uer-
 nerat, & iccirco in cōsulibus creandis suspensa ciuitas
 erat. Sed aduersus Annibalē ducē quis melior / q Afri-
 cani frater crearet. Cum uincere Pœnos opus Scipio-
 num sit. Creatur igitur consul Lucius Scipio, eiq dat
 legatus frater Africanus, ut intelligeret Antiochus nō
 maiorē fiduciā se in Annibale uicto / q Romanos in ui- 14
 ctore Scipione habere. Traiicientibus in Asiam Scipi-
 onibus exercitū iam utrobicq proffigatū/bellū nunciaz
 tum est, uictūq Antiochū terrestri/ Annibalem nauali
 bello

bello inuenerunt. Primo igiſ aduentu eorꝝ legatos pa-
 cem petentes ad eos Antiochus mittit, peculiare donũ
 Africano ferentes ipſius filiũ, quem ex paruo nauigio
 traicientẽ cœperat. Sed Africanus priuata beneficia a
 rebꝯ publicis ſegregata duxit, aliaqꝫ eſſe patris officia,
 alia patrię iura, quę non liberis tantũ/ uerũ etiã uite ipſi
 præponant. Proinde gratũ ſe munus accipere, priuaz
 toqꝫ impẽdio munificentię regis reſponſurũ. Quod ad
 bellũ/ pacẽqꝫ pertineat, nihil neqꝫ gratiæ dari, neqꝫ de
 iure patrię decedi poſſe reſpondit. Nam neqꝫ de redi-
 15 mendo filio unqꝫ tractauit, nec ſenatũ de eo agere per-
 miſit, ſed ut dignũ maiestate eius erat, armis ſe receptu-
 rum filiũ dixerat. Poſt hæc leges pacis dicunt. Vt Aſia
 Romanis cederet, contentus Syrię regno eſſet, naues
 uniuerſas captiuas / & transfugas traderet, ſumptũqꝫ
 oẽm belli Romanis reſtitueret. Quæ cum nunciata An-
 tiocho eſſent, nondũ ita uictũ ſe eſſe reſpondit, ut ſpo-
 liari ſe regno pateret, belliqꝫ ea irritamenta/ non pacis
 blandimenta eſſe. Igiſ dum ab utroqꝫ bellũ pararetur,
 & ingreſſi Aſiam Romani Ilion ueniſſent mutua gra-
 tulatio. Ilienſiũ ac Romanorꝝ fuit, Ilienſibus Aeneã/ cę-
 teroſqꝫ duces a ſe profectos, Romanis ſe ab his pro-
 creatos referentibus. Tantaqꝫ lætitia oĩm fuit, quanta
 eſſe poſt longũ tempus inter parẽtes & liberos ſolet.
 16 Iuuabat Ilienſes nepotes ſuos occidentẽ Africa domi-
 ta/ & Aſiam ut auitum regnũ uendicare, optabilẽ Troi-
 ię ruinam fuiſſe dicentes, ut tam feliciter renaſceretur.
 Contra Romanos auitos lares & incunabula maiorũ/
 templaqꝫ ac deorum ſimulacra, inexplebile deſideriũ

IVSTI.

uidendi tenebat. Profectis ab illo Romanis, Eumenes rex cum auxiliis, Romanis occurrit. Nec multo post proeliū est cū Antiocho cōmissum. Cum in dexteriore cornu pulsa legio Romana maiore dedecore q̄ periculo ad castra fugeret. M. Aemilius tribunus militū ad tutelā castrorū relictus armare milites suos, & extra ual-
 lum progredi iubet, strictisq̄ gladiis fugiētibus minari/morituros dicēs nisi in proeliū reuertant̄, īfestioraq̄ sua q̄ hostiū castra inuenturos. Attonita tanto periculo
 legio comitatibus cōmilitonib⁹ qui fugere eos prohibuerāt in proeliū reuertit̄. Magnaq̄ cede edita initiū uictoriae fuit. Cæsa hostiū. l. milia, capta. xi. milia. Antiocho pacē petēti nihil ad superiores cōditiones additū, Africano prædicante, neq̄ Romanis si uincant̄ annos minui, neq̄ si uincant̄ secundis rebus insolescere. Captae ciuitates inter socios diuisere, muneris Romani aptiorē gloriā q̄ possessiones uoluntarias iudicantes. Quippe uictoriae gloriā Romano nomini uendicandam, opum luxuriam sociis relinquendam.

17

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXII.

Aetoli qui Antiochū in bella Romana impulerāt / uicto eodē soli aduersus Romanos / & uiribus impares, & omni auxilio destituti remanserant. Nec multo post uicti libertatē, quā illibata aduersus dominationē Atheniensium / & Spartanorum inter Græciæ ciuitates soli retinuerant, amiserunt. Quæ conditio tanto illis amarior / quanto serior fuit,

reputantibus tempora illa / quibus tantis Persarū opib;
 bus domesticis uiribus restiterāt, quibus Galloꝝ uiolē
 tiam Asiæ/Italiæq; terribilē Delphico bello fregerant.
 Quæ sola gloriosa recordatio maius desideriu liberta
 2 tis angebat. Dum hæc agunt medio tēpore inter Mess
 senios/ & Achæos de principatu primo cōtentio, mox
 bellū ortū est. In eo nobilis Achæoꝝ Philopomenes
 imperator capitur, non quia pugnando uitæ parceret,
 sed dum suos in præliū reuocat, in transitu fossæ equo
 præcipitatus/a multitudine hostiū oppressus est. Quē
 iacentē Messenii/seu metu uirtutis, uel uerecūdia dig
 nitate interficere ausi nō fuerūt. Itaq; uelut in illo omne
 bellū cōfecissent, captiuū per uniuersam ciuitatē i mos
 dum triūphi circūduxerunt, effuso obuiā populo, ac si
 suus/non hostium imperator aduentaret, nec uictore
 3 Achæi auidius uidissent/q̄ uictū hostē uiderunt. Igitur
 eundē in theatrū duci iusserunt, ut cōtuerent, quē potu
 isse capi incredibile singulis uidebat. Deinde in carcer
 rem deducto, uerecūdia magnitudinis eius uenenum
 ei dederunt. Quod ille latus/ac si uicisset accepit, quæsi
 to prius/an Lycortas præfectus Achæoꝝ, quē secundū
 a se esse scientia rei militaris sciebat, incolumis effugis
 set. Quem/ut accepit euasisse/ etiam non in totū dicens
 consultum male Achæis expirauit. Nec multo post res
 parato bello Messenii uincuntur, pœnasq; interfecti
 Philopomenis pependerunt. Interea in Syria rex An
 tiochus/cū graui tributo pacis a Romanis uictus ones
 ratus esset, seu inopia pecunię compulsus, seu auir
 4 tia sollicitatus, qua sperabat se sub specie necessitatis

IVSTI.

excusatus sacrilegia cōmissurū, adhibito exercitu nos
 ete templū Dodonæi Iouis aggredit̃. Qua re prodita
 concursu incolarū cum omni milite intericitur. Romæ
 cum multæ Græciæ ciuitates questum iniurias Philippi
 regis uenissent, & disceptatio in senatu inter Demetriū
 um Philippi filiū, quē pater ad satis faciendū senatui
 miserat, & legatos ciuitatū esset, turba querelarū confu
 sus adolescens repente obticuit. Tunc senatus uerecū
 dia eius motus, qua priuatim etiā antea, cū obses Ro
 mæ esset, carus oībus fuerat, causam illi donauit, atq̃
 ita modestia sua Demetrius ueniā patri / nō iure defens
 sionis, sed patrocinio pudoris obtinuit, Quod ipsum
 decreto senatus significatū est, ut appareret non tā ab
 solutū regē / q̃ donatū filio patrē. Quæ res Demetrio
 non gratiā legationis, sed odiū obrectationis cōparauit.
 Nam apud fratrem Persem æmulatio illi inuidia cō
 traxit, & apud patrē nota absolutionis causa, offensa
 fuit, indignante Philippo plus momenti apud senatū
 personā filii / q̃ authoritatē patris / ac dignitatem regiæ
 maiestatis habuisse. Igit̃ Perse per spectā patris ægris
 tudine, quotidie absentē Demetriū apud eū criminari,
 & primo inuisum, post etiā suspectū reddere, nūc ami
 citiā Romanorū, nunc pditionē ei patris obiectare. Ad
 postremū insidias sibi ab eo paratas cōfingit, ad cuius
 rei probationē immittit iudices, testes subornat, & faci
 6 nus quod obiicit / admittit, quibus rebus patre cōpulso
 ad parricidium funestam omnem regiā fecit. Occis
 so Demetrio sublatoq̃ Aemulo non neglectior tantū
 Perse in patrem / uerum etiam & contumacior erat,

nec hæredē regni sed regē se gerebat. His rebus offensus Philippus impatientius indies mortē Demetrii dolebat, tunc & insidiis se circūuentū suspicari testes iudicesq; torquere. Atq; ita cognita fraude non minus scelere Perse, q̄ innoxia Demetrii morte cruciabat, peragissetq; ultionē, nisi præuentus esset. Nam breui post tēpore morbo ex ægritudine animi cōtracto decessit, relicto magno belli apparatu aduersus Romāos: quo postea Perse usus est. Nam & Gallos Scordiscos ad belli societātē perpulerat, fecissetq; Romanis graue bellū nisi decessisset. Nāq; Galli bello aduersus Delphos infelicitè gesto, in quo maiorē uim numinis/q̄ hostiū senserant amisso Brenno duce pars in Asiam/pars in Thraciā extorres fugerant. Inde per eadē uestigia/qua uenerāt antiquā patriā repetiuere. Ex his pars quedā in confluente Danubii/& fasis confedit, Scordiscosq; se appellari uoluit. Tectosagi autē cū in antiquā patriā Tolosam uenissent, cōprehensiq; pestifera lue essent, non prius sanitatē recuperauerē/q̄ aruspiciū responsis moniti, aurum / argētumq; bello sacrilegiisq; questū in Tolosensem lacū mergerent. Quod omne magno post tempore Cēpio Romanus cōsul abstulit.

8 Fuere auri pondo. cx. milia, argēti pōdo quinquies decies. c. milia. Quod sacrilegiū causa excidii Cēpioi/exercituiq; eius postea fuit. Romanos quoq; Cymbrici belli tumultus uelut ultor sacræ pecuniæ infecutus est, ex gente Tectosagoꝝ non mediocris populus prædedulcedine illiricū petiuit, spoliatisq; Istris in Pānonia confedit. Istrioz gentem fama est originem a Colchis

IVSTI.

ducere, missis ab Oeta rege ad argonautas / raptorēq;
 filia psequēdos, Qui ut a pōto intrauerunt Istrū alueo
 fasis fluminis penitus inuecti uestigia Argonautarū ins
 sequētes/naues suas humeris per iuga montiū usq; ad
 litus Adriatici maris trāstulerūt. Cognito q; argonaute
 iidē ppter longitudinē nauis priores fecissent, quos ut ⁹
 aduectos colchi nō reperiūt, siue metu regis, siue tēdio
 lōgæ nauigatiōis iuxta Aquilegiā confedere, Istricq; ex
 uocabulo amnis/quo a mari cōcesserāt appellati. Daci
 quoq; soboles getarū sunt. Qui cū Olore rege aduers
 sus Bastarnas male pugnassent, ob ultionem segnitia
 capturi somnū/capita loco pedum ponere iussu regis
 cogebant, ministeriaq; uxoribus, quæ ipsis antea fieri
 solebāt facere. Neq; hæc ante mutata sunt/q; ignominia
 bello acceptā uirtute delerēt. Igit Perseus cū imperio
 Philippi patris successisset, oēs has gentes aduersus
 Romanos ī socitatē belli sollicitabat. Interim iter Prus
 sia regē, ad quē Annibal post pacē Antiocho a romaīs
 datā profugerat, & Eumenē bellū ortū est, qd Prusias
 Annibalis fidutia rupto fœdere prior intulit. Nāq; An ¹⁰
 nibal cū Antiocho Romani inter cæteras condiciones
 pacis deditiōē eius deposcerent admonitus a rege in
 fugam uersus Cretam deserēt. Vbi cū diu quietam uitā
 egisset, inuidiosumq; se propter nimias opes uideret,
 amphoras plumbo repletas in tēplo Dianæ quasi for
 tunæ suæ p̄sidia deposuit, Atq; ita nihil de illo sollicita
 ciuitate, quoniā uelut pignus opes ei⁹ tenebat, ad Prus
 siam cōtendit, auro suo ī statuis/quas secū portabat ins
 fuso, ne cōspectæ opes uitæ suæ nocerent. Deinde cū

Prusias terrestri bello ab Eumene uictus esset, praelis
 umq; in mare transtulisset Annibal nouo cōmento aus-
 thor uictoriæ fuit. Nam omne serpentū genus ifictiles
 lagenas conici iussit, medioq; praelio in naues hostiū
 11 mittit. Id primū ponticis ridiculū uisum fictilibus dimi-
 care, qui ferro nequeāt. Sed ubi serpentibus repleti na-
 ues cepere ancipiti periculo circūuenti, hosti uictoriā
 cessere. Quæ ubi Romæ nunciata sunt, missi a senatu
 sunt legati, q; utrūq; regē in pace cogerēt, Annibalēq;
 deposcerent. Sed Annibal re cognita sumpto ueneno
 legationē morte p̄uenit. Insignis hic annus triū toto or-
 be maximorū imperatorū fuit mortib⁹, Annibalis, Philo-
 lopomenis, & Scipionis Africani. Ex quib⁹ cōstat An-
 nibalē nec cū Italia Romāo tonāte imperio cōtremuit,
 nec cum reuersus Carthaginē summū imperiū tenuit,
 aut cubantē cœnasse, aut plus sextario uini indulfisse,
 Pudicitiaq; eum tantā inter tot captiuas habuisse, ut in
 12 Africa natū quis negaret. Moderationis certē eius fuit:
 ut cū diuersarū gentiū exercitū rexerit, neq; insidiis sus-
 orum militū sit petitus unq; neq; fraude proditus, cum
 utrumq; hostes sæpe tentassent.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXIII.

1 **M** Inore quidē rerū motu Romani Macedo-
 nicū q̄ Punicū bellū gesserūt, sed tanto cla-
 rius/quāto nobilitate Macedones Pœnos
 antecesserunt. Nam cū gloria oriētis domiti tū auxiliis
 oīm regū iuuabanē. Itaq; Romani/ & legiones plures
 numero conscripserunt, & auxilia a Masimissa rege

IVSTI.

Numidaz/cæterisq; sociis omnib⁹ acceperunt. Et Euz
 meni regi Bithynię denunciātū ut bellū summis uirib⁹
 iuuaret. Perseo præter Macedonicū exercitum inuictæ 2
 opiniōis decennii belli sumptus a patre paratus in thes
 sauris/& in horreis erat. Quibus rebus inflatus/& obli
 tus fortunæ paternæ ueterē Alexandri gloriā cōsideras
 re suos iubebat. Prima congressio equitū fuit, qua uis
 ctor Perfes suspensam oīm expectationē in fauorem
 sui traxit. Misit tñ legatos ad consulē, qui pacē peterēt:
 quā patri suo Romani etiā uicto dedissent, impensas
 belli lege uicti suscepturus. Sed consul Sulpitius non
 minus graues/q̄ uicto leges dixit. Dum hæc agunt me
 tutā periculosi belli Romani Aemyliū Paulū consulē
 creant, eiq; extra ordinē Macedonicū bellū decernūt.
 Qui cū ad exercitū uenisset, non magnā morā pugnæ
 fecit. Prædie q̄ cōsereret bellū nocte Luna defecit. Tri
 ste id ostentū Perseo oībus præfagientibus, finēq; Ma
 cedonici regni portēdi uaticinantibus. In ea pugna. M.
 Cato Catonis oratoris filius, dū inter cōfertissimos ho
 stes insigniter dimicat/equo delapsus pedestre præliū
 aggredit̄. Nam cadentē manipulus hostiū cū horrido
 clamore/uelut iacentē obruncaturus circūsteterat. At
 ille citius corpore recollecto magnas strages edidit.
 Cum ad unū opprimendū undecūq; hostes cōuolarēt:
 dum procerū quendā petit/ gladius ei e manu elapsus
 in mediā cohortē hostiū decidit. Ad quē recuperandū
 umbone se protegens inspectante utroq; exercitu in
 ter mucrones se hostiū immersit, recollecto s; gladio 4
 multis uulnerib⁹ exceptis ad socios cum clamore oīm

reuerſit. Huius audaciã cãteri imitati uictoriã pepererunt. Perſes rex fuga cũ decẽ milibus talentũ Samothraciam deſertur. Quem Cneus Octauius ad p̄ſequendũ miſſus a conſule cum duobus filiis Alexandro / & Philippo cœpit, captũq; ad conſulem duxit. Macedonia a Garano qui primus in ea regnauit / uſq; ad Perſeũ triginta reges habuit. Quoꝝ ſub regno fuit quidẽ annis noningentis / & uiginti tribus, ſed reꝝ non niſi centum nonaginta duobus annis potita, ita cum in ditionẽ Romanorũ ceſſiſſet, magiſtratibus per ſingulas ciuitates conſtitutis / libera facta eſt, legesq; quibus adhuc utitur a Paulo accepit. Aetolorũ uniuerſarũ urbiũ ſenatus cũ coniugibus / & liberis, qui dubia fide fuerant, Romam miſſus, ibiq; ne in patria aliquid nouaret diu detentus, ægreq; per multos annos legationibus ciuitatũ ſenatu fatigato in patriã quiſq; ſuam remiſſus eſt.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXIII.

Roenis / ac Macedonibus ſubactis, Aetolorumq; uiribus principũ captiuitate debilitatis ſoli adhuc ex Græcia uniuerſa Achæniſis potentes tunc temporis Romanis uidebant, non propter ſingularũ ciuitatũ nimias opes / ſed p̄pter cõſpirationẽ uniuerſarũ. Namq; Achæi licet per ciuitates ueluti per membra diuiſi ſint, unũ tñ corpus / & unũ imperiũ habent, ſingularũq; urbiũ pericula mutuis uiribus propulſant. Quærẽtibus igiſ Romanis cauſas belli tẽpeſtiui, fortuna quærelas Spartanorũ obtulit, quoꝝ

IVSTI.

agros Achei ppter mutuū odiū populabant. Spartas
 nis a senatu responsum est, legatos se ad inspiciendas
 res socioꝝ/ & ad iniuriā demendā in Græciā missuros,
 sed legatis occulte mandata data sunt, ut corpus Achæ
 orum dissoluerent: singulasq; urbes proprii iuris face
 rent: quo facilius ad obsequia cogerent/ & si quæ urbes
 cōtumaces essent frangerent. Igit̄ legati oīm ciuitatū ²
 principibus Corinthū euocatis decretū senatus recitāt,
 quod cōsiliū habeāt aperiūt. Expedire oībus dicunt, ut
 singule ciuitates leges suas/ & iura sua habeant. Quod
 ut oībus innotuit, uelut in furorē uersi uniuersoꝝ pere
 grinū populū trucidant. Legatos quoq; ipsos Romas
 noꝝ uiolassent, nisi audito tumultu trepidi fugissent.
 Hęc ubi Romæ nunciata sunt, statim senatus Mumio
 cōsuli bellū Achaicū decernit. Qui ex templo exercitu
 deportato, & oībus strenue prouisis, pugnādi copiā
 hostibꝯ fecit. Sed Achæi uelut nihil negocii Romano
 bello suscepissent: Ita apud eos neglecta oīa/ & soluta
 fuere. Itaq; prædā/ non præliū cogitantes, uehicularum ³
 spolia hostiū reportāda duxerūt, & cōiuges/ liberosq;
 suos ad spectāda certamina in montibꝯ posuerūt. Sed
 prælio cōmissio ante oculos suorum cæsi, lugubre his
 spectaculū sui/ & grauem luctus memoriā reliquerūt.
 Coniuges quoq; & liberi eoꝝ de spectatoribꝯ captiui
 facti/ pda hostiū fuere. Vrbs ipsa Corinthus diruit, po
 pulus oīs sub corona uendit, ut hoc exēplo cæteris ci
 uitatibus metus nouæ regis imponeret. Dū hęc agunt
 rex Syriæ Antiochus Ptolemeo maiori sororis eius fi
 lio regi Aegypti bellū ifert, segni admodū, ex quotis

4 diana luxuria ita marcido, ut non solū regiē maiestatis officia intermitteret, uerū etiā sensu hoīs nimia segnitia careret. Pulsus igit̃ regno ad fratrem minorē Ptolemēū Alexandriā cōfugit, participatoq; cū eo regno Romanam legatos ad senatū mittūt, auxilia petūt, fidē societatis implorat. Mouere senatū preces fratrum. Mittit̃ igitur legatus. P. Popilius ad Anthiochū, qui abstinere eū Aegypto/ aut si iam incesisset excedere iuberet. Cū in Aegypto eū inuenisset, osculūq; ei rex obtulisset (Nā coluerat inter ceteros. P. Popiliū Antiochus, cū Romę obses esset) Tūc Popilius facessere interi priuatā amicitia iubet, cū mandata patrię intercedāt/ platoq; senatus decreto, & tradito/ cum cūctari regē uideret, cōsultationēq; ad amicos referre. Ibi Popilius uirga / quā ī manu gerebat amplo circulo iclusum, ut amicos caperet, cōsulere iubet, nec prius inde exire: q̃ responsum senatū daret, aut pacē, aut bellū cū Romāis habiturū. Adeoq; hec asperitas animū regis fregit, ut pariturū se senatū respōderet. Reuersus in regnū Antiochus decedit, relicto paruulo admodū filio. Cui cū tutores dati a populo essent patruus eius Demetrius, qui obses Romę erat, cognita morte Antiochi fratris senatū adiit, obsidēq; se uiuo fratre uenisse, quo mortuo, cuius obses sit se ignorare. Dimitti igit̃ se ad regnū petēdū equū esse qđ sicuti iure gentiū maiori fratri cesserit, ita nunc sibi qui pupillū ætate antecedit deberi. Cum se non dimitti anī aduerteret a senatu tacito iudicio tutius apud pupillū q̃ apud eū regnū futurū arbitrante/ specie uenādi ab urbe profectus, Hostiæ tacitus, cum fugæ comitibus

IVSTI.

nauem conscendit. Delatus in Syriam secūdo fauore oīm excipit, regnūq; ei occiso pupillo a tutoribus traditur. Eodētēpore ferme Drusias rex Bithyniē consiliūm cōepit interficiēdi Nicomedis filii, dum consulere studet minoribus filiis / quos ex nouerca eius susceperat, & Romæ habebat. Sed res adolescenti ab his qui facinus susceperant/proditur, hortatiq; sunt, ut crudelitate patris prouocatus occupet insidias, & in authorē retorqueat scelus. Nec difficilis persuasio fuit. Igit̄ cū accitus in patris regnū uenisset, statim rex appellatur. Prusias regno spoliatus a filio/priuatusq; reddit̄, etiā 7 a seruis deseritur. Cum in latebris ageret, non minori scelere q̄ filiū occidi iusserat a filio interficitur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXV.

Demetrius occupato Syriæ regno nouitatis suæ ociū periculosum ratus ampliare fines regni statuit, etiam opes augere finitimorū bellis. Itaq; Ariarathi regi Cappadociæ propter fastiditas sororis nuptias infestus fratrem eius Holofernē per iniuriā regno pulsum supplicē recepit. Datūq; sibi honestum belli titulū gratulatus, eum restituere in regnū statuit. Sed Holofernes ingrato animo inita cū Antiochenisibus pactione offensis tunc a Demetrio pellere ipsum regno a quo restituebat, consiliū accepit. Quo cognito/Demetrius quidē uitæ eius, ne Ariarathes metu fraterni belli liberaretur, pepercit. Ipsum aut̄ cōprehensum uinctū Seleuciæ custodiri iubet. Nec Antio

chienes indicio territi a defectione desisterunt. Itaque ad
 iuantibus & Ptolemæo rege Aegypti, & Athalo rege
 Asiæ, & Ariarathe rege Cappadociæ bello a Demetrio
 lacesiti subornat Prompalum quendam sortis extreme iu
 uenem, qui Syriam uelut paternum regnum armis repeteret,
 & ne quid contumeliam deesset nomen ei Alexandri induit,
 2 genitusque ab Antiocho rege dicitur. Tantum odium Deme
 trii apud omnes erat, ut æmulo eius non uires regis tantum,
 uerum etiam generis nobilitas consensu omnium tribueret. Igitur
 Alexander admirabili uarietate rerum, pristinaque sordium
 oblitus totius ferme orientis uiribus succinctus, bellum
 Demetrio infert, uictumque uita pariter ac regno spoliatur,
 quamquam Demetrio nec animus in propulsando bello des
 fuit. Nam & primo proelio hostem iugauit, & regibus bel
 lum restituentibus multa milia cecidit in acie. Ad postres
 mum tamen inuicto animo inter confertissimos hostes
 fortissime dimicans cecidit. Initio belli Demetrius duos
 3 filios apud hospitem suum Gnidium cum magno auri pondere
 demandauerat, ut & a belli periculis eximerentur,
 & si ita fors tulisset ultioni paternae seruarientur. Ex his
 maior Demetrius annos pubertatis egressus, audita
 Alexandri luxuria/que insperatae opes/ & alienae felicitatis
 ornamenta uelut captiuum iter scortorum greges desiderare
 in regia tenebant, auxiliantibus Cretensibus, securum ac
 nihil hostile metuentem aggreditur. Antiochenes quoque
 ueterem patris offensam nouis meritis correcturi/se ei
 tradunt, sed & milites paterni fauore iuuenis accensi pri
 oris sacramenti religionem noui regis superbiae preferen
 tes/signa ad Demetrium transferunt, atque ita Alexander

non minori impetu fortūe desertus/ q̄ elatus, p̄rio p̄o-
lio uictus interficitur, deditq̄ p̄enas/ & Demetrio, quē
occiderat, & Antiocho cuius mentitus originē fuerat.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXVI.

Recuperato paterno regno Demetrius, &
ipse rex successu corruptus uitiis adoles-
centie in segnitie labis: tantūq̄ cōtemptū apud
oēs inertia/ quantū odiū ex superbia pater habuerat/
cōtraxit. Itaq̄ cū ab imperio eius passim ciuitates defices-
rent, ad abolēdā segnitie maculā bellū Parthis inferre
statuit. Cuius aduentū nō inuicti oriētis populi uidere,
& p̄pter Arfacidæ regis Parthorū crudelitātē, & qd̄ ues-
teri Macedonū imperio noui populi assueti superbiā in-
digne ferebāt. Itaq̄ cū & Persarū/ & Elimeorū/ Bactrias
norūq̄ auxiliis iuuaret, multis p̄cēliis Parthos sudit.
Ad postremū tñ pacis simulatiōe deceptus/ capis, Tra-
ductusq̄ p̄ ora ciuitatū populis q̄ desuerāt in ludibriū
fauoris ostendit. Missus deinde in Hyrcaniā benigne
& iuxta cultū pristinae fortune habet. Dum hæc agunt
interim in Syria Triso/ q̄ se tutorē Antiocho Demetrii
priuigno substitui a poplo laborauerat: occiso pupils-
lo regnū Syriæ inuadit. Quo diu potitus tandē exoles-
cente fauore recentis imperii/ ab Antiocho puero ad-
modū, Demetrii fratre, q̄ in Asia educabat bello uincit, 2
rursusq̄ regnū Syriæ ad Sobolē Demetrii reuertit. Igi-
tur Antiochus memor qd̄ etiā pater p̄pter supbiā inuis-
sus/ & frater p̄pter segnitie contēptus fuisse, ne in eadē

uitia icideret, accepta in matrimoniū Cleopatra uxore
 fratris, ciuitates q̄ initio fraterni īperii defecerāt, sum-
 ma īdustria p̄sequit̄ / domitasq̄ rursus regni termis ad-
 iecit. Iudeos quoq̄q̄ in Macedonico impio sub Deme-
 trio patre armis se in libertatem uendicauerāt / subigit.
 Quoꝝ uires tante fuere, ut post hūc nullū Macedonū
 regē tulerint, domesticisq̄ imperiis usi Syriā magnis
 bellis infestauerūt. Fuit nāq̄ Iudeis origo Damascena,
 3 quæ Syrię nobilissima ciuitas est unde & a Syriis regis-
 bus genus ex regina Semiramide fuit, nomē urbi a Da-
 masco rege inditū, in cuius honore Syrii sepulchrum
 Arathis uxoris eius p̄ tēplo coluere, deāq̄ exinde sanz-
 ctissimę religiōis habēt. Post Damascū Abrahā, Moy-
 ses Israhel reges fuere. Sed Israhelē felix decē filioꝝ
 p̄uentus maioribus suis clariorē fecit. Itaq̄ populū in
 decē regna diuisum filiis tradidit, omnesq̄ ex nomine
 iudeꝝ, q̄ post diuisionē decesserat, iudeos appellauit, co-
 liq̄ eius memoriā ab oībus iussit. Eius portio oībus ac-
 cesserat, minimusq̄ inter fratres etate Ioseph fuit. Cuiꝝ
 excellens ingeniū ueriti fratres clā interceptū peregris
 nis mercatoribꝫ uendiderūt. A q̄bus deportatus in Aę-
 gyptū cū magicas ibi artes solerti ingenio p̄cepisset,
 4 breui ipsi regi p̄carus fuit. Nā & p̄digioꝝ sagacissimꝫ
 erat, & somnioꝝ primus intelligētiā cōdidit, nihilq̄ di-
 uini iuris / hūaniq̄ ei incognitū uidebat. A deo ut etiam
 sterilitatē agroꝝ ante multos annos p̄uiderit, piissetq̄
 oīs Aęgyptus fame, nisi monitu eiꝝ rex edicto seruari
 p̄ multos ānos fruges iussisset. Tātaq̄ experimēta eius
 fuerūt, ut nō ab hoīe / sed a deo responsa dari uiderent̄

Filius eius Moyses fuit, Quem etiã præter paternę sci-
 entię hæreditatē formę pulchritudo cõmendabat. Sed
 cum scabiē Aegypti/ & porriginē paterent, responso
 moniti eum cū ægris, ne pestis ad plures serperet, ter-
 minis Aegypti pellūt. Dux igit̃ exulū factus sacra Aeg-
 yptio & turto abstulit, quę repetentes armis Aegyptii
 domū redire tempestatibus cõpulsī sunt. Itaq; Moyses
 damascena patria antiqua repetita/ montē syneū occu-
 pat, in quo septē dieꝝ ieiunio per deserta Arabię cum
 populo suo fatigatus, cū tandē uenisse, septimū dieꝝ
 more gentis sabbatū appellatū in omne aũ ieiunio
 sacrauit: quoniã ille dies famē illis/ erroręq; finierat. Et
 quoniã metu cõtationis pulsos se ab Aegypto memis-
 nerant, ne eadē causa inuisi apud incolas forent/ caue-
 runt, ne cū peregrinis cõmunicarent, quod ex causa fa-
 ctum paulatim in disciplinã relligionęq; cõuertit. Post
 Moysē etiã eius filius Aruas sacerdos sacris Aegy-
 ptiis mox rex creatur, Semperq; exinde hic mos apud
 iudæos fuit, ut eosdē & reges / & sacerdotes haberent. 6
 Quoꝝ iusticia religione permixta, incredibile quantū
 coaluere. Opes genti ex uectigalibus opobalsami cre-
 uere, quod in histm̃ regionibꝯ gignit̃. Est nãq; uallis,
 quæ continuis montibus uelut muro quodã cincta ad
 instar hortorũ claudit̃. Spaciū loci ducenta milia iuge-
 ra nomine hyerico dicit̃. In ea ualle silua est / & ubertas
 te & amcēnitate insignis. Siquidē palmeto / & opobal-
 samo distinguit̃. Arborea opobalsami formã similē
 piceis arboribus habēt, nisi quod sunt humiles magis,
 & in uinearũ more excolunt̃. Hæ certo tempore anni
 balsamum

balsamū sudant. Sed non minor loci eius opacitatis/que
 7 ubertatis admiratio est. Quippe cū toto orbe regionis
 ei⁹ ardētissimus sol sit, ibi tepida aeris naturalis quedā
 ac ppetua opacitas inest. In ea regiōe lacus est, q ppter
 magnitudinē & aque īmobilitatē mortuū mare dicitur.
 Nam neq̄ uentis motueſ resistente turbinib⁹ bitumine,
 quo aqua oīs stagnat. Neq̄ nauigatiōis paties est, quo
 niam oīa uita carētia in pfundū mergunt, nec materiā
 ullā sustinet, nisi quæ alumine illutaſ. Primus Xerxes
 rex Persarū iudæos domuit. Postea cū ipsis Persis in dis
 8 tionē Alexandri magni uenere/diuq̄ in potestatē Ma
 cedonici imperii fuere. A Demetrio cum descuiſſent,
 amicitia Romanorū petita primi oīm ex oriētalibus lis
 bertatē receperunt, facile tunc Romanis de alieno lar
 gientibus. Per eadē tēpora, quibus in Syria regni muta
 tio inter nouos reges alternabat, in Asia rex Athalus
 florentissimū/& ab Eumene patruo acceptū regnū ces
 sibus amicoꝝ & cognatoꝝ suppliciiis ſedabat, nūc ma
 trem anū: nūc Beronicē sponsam maleficiis eoꝝ nece
 tas cōfingens. Post hanc scelestā uiolentię rabiē/squal
 lidā uestē sumit, barbā/capillūq̄ in modū reoꝝ sum
 mittit, non impubicū prodire, non populo se ostens
 dere, non domi lætiora conuiuia inire, aut aliquod sig
 9 num sani hominis habere, prorsus ut pœnas pendere
 manibus interfectoꝝ uideret. Omīssa deinde regni ad
 ministracione hortos fodiebat, gramina feminabat, &
 noxia innoxiiis permiscebat, eaq̄ oīa ueneni succo ins
 secta/uelut peculiare munus amicis mittebat. Ab hoc
 studio ararię artis fabricę se tradidit, ceterisq̄ fingēdis/

IVSTI.

& ere fundendo/procludēdoq; oblectat. Matri deinde
 sepulchrū facere instituit, cui operi intentus morbū ex
 solis ardore cōtraxit, & septima die decessit. Huius tes-
 tamento heres populus Romanus tunc instituit. Sed
 erat ex Eumene Aristonicus nō iusto matrimonio, sed
 ex pellice Ephesia Citharistæ cuiusdā filia genitus, qui
 post mortē Athali uelut paternū regnū inuasit Asiam.
 Cum multa secunda prælia aduersus ciuitates, quę me-
 tu Romanorū se tradere ei nolebāt fecisset, iustusq; rex 10
 iam uideret, Asia Licinio crasso consuli decernit, qui
 intentior Athalicæ prædę q̄ bello, cū extremo anni tem-
 pore inordinata acie præliū conseruisse, uictus Pæ-
 nas inconsultæ auaritiæ sanguine dedit. In huius locū
 missus Perpenna consul prima cōgressione Aristonis
 cum superatū in potestātē suā redexit. Athalicaq; gas-
 zas hæreditarias populi Romani nauibus impositas
 Romā deportauit. Qd̄ ægre ferēs successor eius Mar-
 cus Aquilius consul ad eripiendū Aristonicū Perpennæ
 ueluti sui potius triumphī munus esse deberet, fe- 11
 stinata uelocitate contendit. Sed contentionē consulū
 mors Perpennæ diremit. Sic Asia facta Romanorū cū
 opibus suis/uitia quoq; Romā transmisit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXVII.

Apto Aristonico Malsiliēses pro Phocen-
 sibus conditorib⁹ suis, quorū urbē senatus/
 & omne nomē qd̄ tūc/& ante Antiochi bel-
 lo infesta cōtra populū Romanū arma tulerant deleri
 iusserat, legatos Romā misere deprecantes, ueniamq;

iis a senatu obtinere. Post hæc regib⁹ q̄ aduersus Aris-
 stonicū auxilia tulerāt, præmia p̄soluta. Mithridati pon-
 tico Syria minor, filiis Ariarathis regis Cappadocię/q̄
 eodē bello ceciderat Lycaõia/& Cilicia datę, fideliorq̄
 populus Romanus in focii filios / q̄ mater in liberos
 fuit. Quippe hinc paruulo auctū regnū, inde uita adē-
 pta. Namq̄ Laodice ex nūero sex filioꝝ, quos uirilis
 sexus ex Ariarathe rege susceperat, timens ne diutina
 regni administratiõē adultis quibusdā potiret, quinq̄
 parricidiali ueneno necauit, unū paruulū sceleri ma-
 tris cognatoꝝ custodia eripuit. Qui post necē Laodis-
 ces, nā p̄pter crudelitātē eā populus extinxerat, solus
 regno potitus est. Mithridates quoq̄ repentina morte
 interceptus filiū / qui & ipse Mithridates dictus est / reli-
 2 qt. Cuius ea postea magnitudo fuit, ut non sui tm̄ ipis,
 uerū etiā superioris atatis oēs reges maiestate superas-
 uerit, bellaq̄ cū Romanis per. xlii. annos uaria uictos-
 ria gesserit. Quē summi īperatores Sylla, Lucullus / cę-
 teriq̄, in summa Cneus Pōpeius ita uicerunt, ut maior
 clariorq̄ resurgeret in restaurádo prælio, dānisq̄ suis
 terribilior redderet. Deniq̄ ad postremū non ui hosti-
 li uictus, sed uoluntaria morte in auito regno senex he-
 rede filio decessit. Huius futurā magnitudinē etiā cęle-
 stia ostēta prædixerāt. Nam & quo genitus est anno, &
 eo quod regnare primū cępit, stella cometes p̄ utrūq̄
 tēpus. lxx. diebus ita luxit, ut cælū om̄e cõflagrare uide-
 retur. Nam & magnitudine sui quartā partē cœli occu-
 3 pauerat, & fulgore sui solis nitorē uicerat, & cum oris-
 retur / occūberetq̄, quatuor spaciū horarū cõsumebat.

Puer tutorꝝ insidias passus est, qui cū fero equo impos-
 situm equitari iaculariꝝ cogebant. Qui conatus cū eos
 fefellisset supra ætatē regēte equū Mithridate, ueneno
 eum appetiuere. Quod metuens Antidota sæpius bis
 bit, & ita se aduersus insidias exquisitoribus remediis
 stagnauit, ut ne uolens quidē senex ueneno mori pos-
 tuerit. Timēs deinde ne inimici quod ueneno non pos-
 tuerant, ferro pagerent, uenandi studiū finxit. Quo per
 quattuor ános/neꝝ urbis/neꝝ ruris tecto usus est, sed
 p siluas uagatus/diuersis montiū regionibus pernocta-
 bat, ignaris oĩbus quibus esset locis, assuetus feras cur-
 su/aut fugere/aut persequi, cū quibusdā etiam uiribus 4
 cōgredi. Quibus rebus & insidias uitauit, & corpus ad
 oēm uirtutis patientiā durauit. Ad regni deinde admini-
 strationē cum accessisset, statim non de regēdo sed de
 augēdo regno cogitauit. Itaꝝ Scythas inuictos antea,
 qui Sopyriona Alexandri magni ducē cū triginta mili-
 bus armatoꝝ deleuerant, qui Cyrū Persarꝝ regē cū dus-
 centis milibus armatoꝝ trucidauerant, qui Philippum
 Macedonū regē fugauerāt/ingenti felicitate pdomuit.
 Auctus igif uiribus pontū quoꝝ/ ac deinceps Cappa-
 dociā occupauit, Asiā cū quibusdā amicis tacitus a reg-
 no pfectus nemine sciēte peruagatus est, oĩmꝝ urbiū
 situs ac regiones cognouit. Inde Bithyniā transcendit, 5
 & quasi iam dominus Asiæ opportuna quæꝝ uictorię
 meditatus est. Post hæc in regnū cum iam periisse cre-
 deretur, reuersus est, inuento paruulo filio, quem per
 absentia eiꝝ Laodice soror/uxorꝝ enixa fuerat. Sed in-
 ter gratulationē post longā pegrinationē aduētus sui/

& filii geniti, ueneno periclitatus est. Siquidē Laodice
 soror cum periisse eum crederet in concubitus amico-
 rum proiecta, quasi admissum facinus maiore scelere
 tegere posset, uenenū aduenienti parauit. Quod cum
 ex ancilla Mithridates cognouisset facinus in autho-
 res ut uindicauit/ Hyeme deinde imminente non in cō-
 uiuio, sed in campo, non in uacationibus/ sed in exerci-
 6 tatiōibus, nec inter sodales/ sed iter equales, aut equo,
 aut cursu, aut uiribus cōtendebat. Exercitum quoq; suū
 ad parē laboris patientiā quotidiana exercitatiōe duras-
 bat, atq; ita inuictus ipse inexpugnabilē exercitū fecer-
 rat. Inita deinde cū Nicomede societate paphlagoniā
 inuadit, uictāq; cū socio diuidit. Quā cū teneri a regib⁹
 senatui nunciatū esset, legatos ad utrūq; misit, qui gen-
 tem restitui in pristinū statū iuberent. Mithridates cum
 se parē iam magnitudini Ro. crederet, superbo respō-
 so hereditariū patri suo regnū obuēnisse respondit,
 mirariq; se quæ ei cōtrouersia relata non fuerit, sibi res-
 ferant. Nec territus minis Galatiā quoq; occupat. Ni-
 7 comedes quoniā se tueri iure non poterat, iusto regi
 redditurū respondit. Atq; ita filiū suū mutato nomine
 Philomenē paphlagonū regū noīe appellat, & quasi
 stirpi regiæ reddidisset regnū falso nomine tenet. Sic
 ludibrio habiti legati/Romam reuertuntur.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXVIII.

Mithridates parricidia a nece uxoris auspicatus, sororis alterius Laodices filios, cuius uirum Ariarathem regē Cappadociæ per

Gordiū insidiis occiderat, tollendos statuit, nihil actū
 morte patris existimans, si adolescētes paternū regnū:
 cuius ille cupiditate flagrabat, occupassent. Igit̄ dum
 in his occupationibus uersat̄, interim Nicomedes rex
 Bythiniae uacuā morte regis Cappadociā inuadit, Qd̄
 cū nūciatū Mithridati fuisset, per simulationē pietatis
 auxilia sorori ad pellēdū Cappadocia Nicomedē mit-
 tit. Sed iā Laodice p̄ pactionē se Nicomedi in matrimo-
 niū tradiderat. Quod aegre ferēs Mithridates, p̄fidia
 Nicomedis Cappadocia expellit, regnūq; sororis fi-
 lio restituit, aegregiū p̄sus factū, nisi subsecuta fraus
 esset. Siquidem interiectis diebus simulat se Gordiū,
 quo ministro usus in Ariarathe interficiēdo fuerat / re-
 stituere in patriā uelle, sperans si obsisteret adolescens
 causas belli futuras: aut si p̄mitteret per eundē filiū tolli
 posse p̄ quē interfecerat patrē. Quod ubi Ariarathes iu-
 nior moliri cognouit, indigne ferens interfectorē pa-
 tris per auunculū potissime ab exilio reuocari, ingens
 tem exercitū cōtrahit. Igit̄ cū in aciē eduxisset Mithrida-
 tes peditū octoginta milia, equitū. x. milia, currus falca-
 tos. dc. nec Ariarathi auxiliantibus finitimis regibus mi-
 nores copiae essent, incertū bellū timēs cōsilia ad insidi-
 as transfert, sollicitatoq; iuvene ad colloquiū, cū ferrū
 occultatū inter fascias gereret, scrutatori ab Ariarathe
 regio more missa curiosius imū uentrē p̄tractanti ait,
 caueret/ ne aliud telū inueniret/ q̄ quereret, atq; ita risu
 protectis insidiis, seuocatū ab amicis uelut in secretum
 sermonē, spectante utroq; exercitu interficit, regnum
 Cappadociae. viii. annoꝝ filio iposito Ariarathes noīe 3

additoq; ei rectore Gordio tradit. Sed Cappadoces
 crudelitate / ac libidine præfator; uexati / a Mithridate
 defiçiūt, fratresq; regis, & ipsum Ariarathē nomine ab
 Asia ubi educabaſ reuocant, cū quo Mithridates præ-
 liū renouat, uictūq; Cappadociæ regno expellit. Nec
 multo post ex ægritudine adolescens collecta infirmi-
 tate decedit. Post hui⁹ mortē Nicomedes timēs / ne Mi-
 thridates accessiōe Cappadociæ etiā Bithyniā finitimā
 inuaderet / subornat puer; eximiæ pulchritudinis quasi
 Ariarathes tres / non duos filios genuisset, qui a senatu
 Romano paternū regnū peteret, Vxorē quoq; Laodi-
 cem Romam mittit ad testimoniū triū ex Ariarathe sus-
 cepto; filio;. Qd ubi Mithridates cognouit, & ipse
 4 pari impudētia Gordiū Romā mittit, qui senatui asse-
 reret puerū cui Cappadociæ regnum tradiderat ex eo
 Ariarathe genitū, qui belli Aristonici auxilia Roma-
 nis ferēs cecidisset. Sed senatus studia regū intelligēs,
 aliena regna falsis noībus furantiū dare noluit, & Mi-
 thridati Cappadociā / & Nicomedi ad solatiū eius Pas-
 phlagoniā ademit. Ac ne cōtumelia regū foret adem-
 ptū illis quod aliis dareſ, uterq; populus libertate do-
 natus est. Sed Cappadoces munus libertatis abnuētes
 negant uiuere gentem sine rege posse. Atq; ita rex illis
 a senatu Ariobarzanes constituitur. Erat eo tempore
 Tigranes rex Armeniæ obses a Parthis ante non mult-
 um tempus datus, olim ab iisdē in regnū paternū re-
 missus. Hunc Mithridates ad societate Romani belli
 5 quod olim meditabaſ, pellicere cupiebat. Nihil igitur
 de offensa Romano; sentientē per Gordiū impellit,

IVSTI.

ut Ariobarzani regni admodū bellū inferat, & ne quis
dolus subesse uideret / filiā Cleopatrá ei in matrimonis
um tradidit. Primo ergo aduentu Tigranis Ariobarza
nes sublatis rebus suis Romam contendit. Atq; ita per
Tigranē rursus Cappadocia iuris esse Mithridatis cœ
pit. Eodē tēpore mortuo Nicomede etiā filius eius / &
ipse Nicomedes regno a Mithridate pellit. Qui cum
supplex Romā uenisset, decernitur in senatu, ut uterq;
in regnū suū restituaſ, in quod tñ missi Aquilius Ma
lius / & Malthinius legati, His cognitis Mithridates 6
societatē cū Tigrane bellū aduersus Romanos gestus
rus iungit, pactiq; inter se sunt, ut urbes / agriq; Mithri
dati, homines uero / & quęcūq; auferre possent Tigras
ni cederent. Post hæc Mithridates intelligens quantū
bellū suscitaret, legatos ad Cymbros, alios ad Gallos
græcos / & Sarmatas Bastarnasq; auxiliū petitū mittit.
Nam oēs has gentes cū Romanū meditareſ bellū uas
riis beneficiis & muneribus iam ante illexerat. Ascythia
quoq; exercitū uenire iubet, oēm q; orientem aduersus
Romanos armat. Non igiſ magno labore Aquilium /
& Malthiniū Asiāno exercitu instructos uicit. Quibus
simul cū Nicomede pulsus / ingenti fauore ciuitatū exci
pitur. Multū ibi auri argētīq; studio uetē regū, mag
numq; belli apparatū inuenit. Quibus instructus debi
ta ciuitatibus publica / & priuata remittit, & uacationē 7
quinquennio cōcedit. Tunc ad concionē milites uocat
eosq; uariis exhortatiōibus ad Romana bella / siue Asi
ana incitat. Quā orationē dignū duxi eius exēplū breui
tati huius operis inferere, quam obliquam Pompeius

Trogus exposuit, quoniã in Liuiio/ & Salustio reprehendit, quod cõciones directas pro suo oratione operi suo inferendo historiã modũ excefferint. Optandũ sibi fuisse, ait ut de eo liceret cõsulere, bellũ ne sit cum Romanis/an pax habenda, quin uero sit insistendũ impugnantibus/ nec eos quidẽ dubitare qui spe uictoriã careant. Quippe aduersus latrones si nequeant pro salute, pro ultione tñ sua oēs ferrũ stringere. Ceterũ quia non id agit an liceat quiescere non tñ animo hostiliter sed etiã proelio cõgressis cõsulere, qua ratione/ ac spe cõcepta bella sustineant. Esse tñ sibi uictoriẽ fiduciã, si sit illis animus/Romanosq; uinci posse cognitũ non sibi magis q̃ ipsis militib⁹: qui in Bythinia Aquiliũ/ & Malthiniũ in Cappadocia fuderit? at si quidẽ aliena magis exẽpla q̃ sua experimẽta moueant, audire se a Pyrrho rege Epiri non amplius q̃ quinq; milibus Macedonũ instructo fusos tribus proeliis Romanos. Audire Annibalem. xvi. annos Italiã uictorem imoratũ, & quin ipsam caperet urbem, nõ Romanorũ illi uires obstitisse, sed domesticã æmulationis/atq; inuidiã studiũ. Audire populos transalpinã Galliã Italiã ingressos maximis eam plurimisq; urbib⁹ possidere, & latius aliquãto solũ finiu q̃ in Asia quã dicat imbellis eosdẽ Gallos occupasse, nec uictã solũ dici Romã a Gallis/ sed etiã captã, ita ut unius illis montis tantũ cacumen relinquere, nec bello hostẽ/ sed p̃cio remotũ. Galloꝝ autẽ nomen quod semper Romanos terruit, in partẽ uiriũ suarũ ipse habeat. Nam hos qui Asiã incolũt Gallos, ab illis qui Italiã occupauerant sedibus tantum distare,

originē quidem ac uirtutem/genusq̄ pugne idem ha-
 bere tātoq̄ his sagatoria esse igenia q̄ illis, quanto lō-
 giori ac difficiliori spatio per Illiricū/Thraciamq̄ p-
 dierūt, pene opiosius transitis illoꝝ finibus q̄ ubi cons-
 federe possessis, lam ipsam Italiā audire se nunq̄, ut
 Roma condita sit, satis illi pacatā, sed assidue per oēs
 annos pro libertate alios, cōtra quosdam etiā pro iure
 imperii bellis continuis perseuerasse, quot a multis ci- 10
 uitatibus Italiæ deletos Romanorū exercitus ferri, a qu-
 busdam nouo contumelię more sub iugum missos, ac
 ne ueteribus immoremur exemplis, hoc ipso tēpore
 uniuersam Italiam bello marsico consurrexisse, non
 iam libertatē/sed consortiū imperii/ciuitatisq̄ poscen-
 tem, nec grauius uicino Italiā bello q̄ domesticis prin-
 cipū factionibus urbem premi, multoq̄ periculosius
 accessisse italico ciuile bellū, simul & a Germania cim-
 bros immensam illā ferorū/atq̄ immitium populorū
 more procellæ inundasse Italiā. Quorū tametsi singula
 bella sustinere Romani possent, uniuersis tamen ob-
 ruant, ut ne uagaturos quidē bello suo putent. Vten- 11
 dum igit̄ occasione/& rapienda icrementa uiriū, ne si
 illis occupatis geuerint, mox aduersus uacuos/& quie-
 tos maius negotiū habeāt. Non enī querit̄ an capiēda
 sint arma, sed utrū sua potius occasione/an illoꝝ. Nā
 bellū equidē iam tunc secū ab illis geri cōeptū, cum sibi
 pupillo maiorē Phrygiā ademerint, quā patri suo pmi-
 um dati aduersum Aristonicū auxilii cōcesserant, gens
 temp̄ quā & pauo suo Mithridati Seleucus Callimach-
 ch⁹ i dotē dedisset, Quid cū Paphlagonia se decedere

iusserūt, non aliter illud genus belli fuisse, quæ nõ ui/
 non armis sed adeptiõe testamēti & regū domesticorū
 interitu hereditaria patri suo obuenerat, cum inter hęc
 decretoꝝ amaritudinē parēdo/non tñ eos mitigarēt, &
 12 qñ acerbius se in dies gerant non obtinuisse. Qd̄ enim
 a se nõ prebitū illis obsequiū? nõ Phrygiã Paphlago/
 niãq; dimissas, nõ Cappadocia filiū eductū, quã iure
 gentiū uictor occupauerat. Raptã tñ sibi esse uictoriã
 eius ab illis, quorū nihil est nisi bello quęsitū. Nõ regē
 Bithyniæ Creston in quē senatus arma decreuerat, a se
 in gratiã illoꝝ occisum? tñ nihilo minus imputari, sibi
 si qua Gordius/aut Tigranes faciãt. Libertatē etiã in cõ
 rumeliã sui a senatu ultro delatã Cappadocię, quã reli/
 quis gentib⁹ abstulerūt, deinde populos Cappadocū
 p̄ libertate oblata Gordiū regē orantē ideo tanq̄ amis/
 cus suus esset non obtinuisse. Nicomedē p̄cepto illoꝝ
 bellū sibi intulisse, q̄a inultus ierit Mithridates, ab ipsis
 uentū obuiã, & nūc eã secū bellandi causã illis fore,
 13 quod non impune se Nicomedi lacerandū Saltatricis
 filio p̄buerit. Quippe non delicta regū illos, sed uires
 ac maiestatem insequi: neq; in se uno sed in aliis quoq;
 oĩbus hac semper arte grassatos. Sic & auū suū Phari/
 nacē per cognitionū arbitria succidaneū regi Perga/
 meno Eumeni datū. Sic rursus Eumenē, cuius classib⁹
 primū in Asia fuere transuecti, cuius exercitu magis/q̄
 suo & magnū Antiochū & Gallos in Asia / & mox in
 Macedonia regē Persem domuerāt, & ipsum p̄ hoste
 habitū eiꝝ interdictū Italia, & qđ cū ipso deforme sibi
 putauerant, cum filio eius Aristonico bellum gessisse.

Nullius apud eos maiora q̄ Masinissę regis numidagę
 haberi merita. Huic imputari uictū Annibalē, hinc cas
 ptū Syphacē, hinc Carthaginē deletā, hinc inter duos 14
 illos Africanos tertiū seruatorē urbis referri, tamen cū
 huius nepote bellū modo in Africa gestū adeo inexpli
 abile, ut ne uictū quidē memorię patris donarent, quin
 carcerē / ac triumphī spectaculū experiret. Hanc illos
 oībus regib⁹ legē odioꝝ dixisse, scilicet quia ipsi tales
 reges habuerint, quoꝝ etiā nominibus erubescant, aut
 pastores ab originū, aut aruspices Sabinoꝝ, aut exus
 les Corynthioꝝ, aut seruos / uernasq̄ Thuscoꝝ, aut
 quod honoratissimū nomen fuit inter hos superbos,
 atq̄ (ut ipsi ferunt) cōditores suos lupę uberib⁹ alitos,
 sic oēm illū populū lupoꝝ animos habere inexplēbi
 les sanguinis, atq̄ īperii diuitiarūq̄ auidos ac ieiunos.
 Se autē seu nobilitate illis cōparetur, clariorē illa collu 15
 uie cōuenaxę esse, qui paternos maiores suos a Cyro/
 Darioq̄ cōditoribus Persici regni, maternos a magno
 Alexandro / ac Nicanore Seluco cōditoribus imperii
 Macedonici referat, seu populis eoꝝ cōferat suos, ear
 rum se gentiū esse, quę non modo Romano imperio
 sint pares: sed Macedonico quoq̄ obstiterint. Nullam
 subiectaxę sibi gentiū expertā peregrina imperia, nul
 lis unq̄ nisi domesticis regibus paruisse. Cappadociā
 uelint / an Paphlagoniā recensere, rursus Pontum / an
 Bithyniā, itemq̄ Armeniā maiorē / minorēq̄, quaxę gē
 tiū nullā neq̄ Alexander ille qui totā pacauit Asiā, nec 16
 quisq̄ successoꝝ eius aut posteroꝝ attigisset. Scythiā
 duos ante se reges non pacare, sed tantū intrare ausos

Dariū/ & Phlippum, ægre inde fugam sibi expedisse
 Vnde ipse magnā partem aduersus Romanos uiriū
 haberet, multoq; se timidi⁹/ ac diffidētius bella Pōtica
 ingressum, cū ipse rudis/ ac Tyro esset. Scythæ preter
 arma uirtutemq; animi, locoꝝ quoq; solitudinib⁹ uel
 frigoribus instructæ, per quæ denūtiaref īgens militie
 labor/ ac periculum. Inter quas difficultates nec spes q
 dem premii foret ex hoste uago, ne tantū pecuniæ/
 sed etiā sedis inopi, Nunc se diuersam belli conditio
 nem ingredi. Nam neq; cælo Asiæ esse temperantius
 aliud, nec solo fertilius, nec urbiū multitudine amœ
 17 nius, magnamq; temporis partem nō ut militiam sed
 ut festum diem acturos, bello dubium facili magis/ an
 uberi. Si modo proximas regni Attalici opes, aut uete
 res Lydiæ Romæ audierit, quas non expugnatū eant,
 sed possessum, tantūq; se expectent auida Asia, ut etiā
 uocibus uocet, adeo illis odiū Romanoꝝ incussit rap
 acitas procōsulū, exactio publicanoꝝ, calūniæ litiū.
 Sequantur se modo fortiter/ & colligant, quid se duce
 possit efficere tantus exercitus, quē sine cuiusq; militū
 auxilio suamet unius opera uiderint Cappadociā cēso
 rege cœpisse, q; solus mortaliū pontū oēm Scythiāq;
 18 pacauit, quā nemo ante transire tuto / atq; adire potue
 rit. Namq; iustitiæ atq; liberalitatis suę/ ne ipsos milites
 qui experiantē testes effugere, & illa indicia habere, qd
 solus regū oīm nō paterna solū/ uerū etiā externa reg
 16 na hereditatibus propter munificentia acquisita possi
 deat, Colchos, Paphlagoniā, Bosphoꝝ. Sic excitatis
 militibus post annos. xxiii, sumpti regni, in Romana

bella descendit. Tunc in Aegypto mortuo rege Ptole-
 meo ei qui Cyreneis regnabat Ptolemeo per legatos
 regnū & uxor Cleopatra regina soror ipsius defertur.
 Lætus igit̃ hoc solo Ptolemæus, quod sine certamine
 fraternū regnū recepisset, in quod subornari a matre
 Cleopatra / & fauore p̃cipū fratris filiū cognouerat.
 Cæteꝝ infestis oībus statim ubi Alexandria ingressus 19
 est fautores pueri trucidari iussit. Ipsum quoq; die nus-
 ptiaz / quibus matrē eius in matrimoniū recipiebat, ins-
 ter apparatus epulaz / & solemnia religionū in com-
 plexu matris interficit. Atq; ita torum sororis cæde filiū
 eius cruentus ascendit. Post quod non mitior in popu-
 lares, qui eū in regnū uocauerāt fuit, Siquidē peregris
 nis militibus licentia cædis data oīa sanguine quotidie
 manabant, ipsamq; sororē, filia eius uirgine per uim
 stuprata, & in matrimoniū ascita, repudiat. Quibus res
 bus deterritus populus in diuersa labiē, patriāq; metu
 mortis exul relinquit. Solus igit̃ in tanta urbe cum suis 20
 relictus Ptolemæus, cum regē se non hominū / sed uaz
 cuarum ædium uideret, edicto peregrinos sollicitat,
 Quibus confluentibus obuius legatis Romanoꝝ Scis-
 pioni Africano / & Spurio Mūmio & L. Metello, qui
 ad inspicienda socioꝝ regna ueniebant procedit. Sed
 q̃ cruētus ciuibus omnibus tam ridiculus Romanis fuit.
 Erat enim & uultu deformis, & statura breuis, & fas-
 gina uentris non homini / sed belluæ similis. Quā fedi-
 tatē nimia subtilitas / & perlucida uestis augebat, prorsus
 quasi astu inspicienda preberent̃, quæ omni studio
 occultanda pudibūdo uiro erāt. Post discessum deīde

legatorū, quorū Africanus dū aspicit urbē spectaculo
 Alexádrinis fuit. Ptolemæus iam etiā populo peregris
 21 no iuisus, cū filio, quē ex sorore susceperat, & cū uxore
 matris pellice, metu insidiarū tacitus in exiliū profici
 sciī, cōtractoq; mercenario exercitu bellū sorori paris
 ter ac patrię infert/ Accersitū maximū deinde a Cyrenis
 filiū, ne eum Alexandrini contra se Regē crearent, in
 terficat. Tunc populus statuas / & imagines eius detra
 hit. Quod factū studio sororis existimans, filiū quē ex
 ea susceperat interficit, corpusq; in mēbra diuisum / &
 in cista impositū matri die natalis eius inter epulas af
 ferri curat. Quæ res non reginæ tm̄ / uerum etiā uniuers
 sæ ciuitati acerba / & luctuosa fuit, tantūq; mœrorē festi
 uissimo cōuiuio intulit, ut regia omnis repentino luz
 22 ctu incēdereī. Verso igif studio principū ab epulis in
 exequias membra lacerata populo ostendunt, & quid
 sperare de rege suo debeant, filii cēde demonstrant.
 Finito luctu orbitatis Cleopatra, cū urgeri se fraterno
 bello uideret, auxiliū a Demetrio petit Syriæ rege per
 legatos eius / Cuius ipsius uarii & memorabiles casus
 fuere. Nāq; Demetrius (ut supra dictū est) cum bellū
 Parthis intulisset, & multis congressionibus uictor fu
 isset, repente circūuentus insidiis amisso exercitu capi
 tur. Cui Arsacides Parthorū rex magno / & regio anō
 missa in Hyrcania, non cultū tantū regiū præstitit, sed
 & filiam in matrimoniū dedit. Regnūq; Syriæ, quod
 per absentia eius Trypho occupauerat, restitutum
 23 promittit. Post huius mortē desperato reditu non fe
 rens captiuitatē Demetrius priuatam / & si opulentam

n̄ tam pertesus tacitus in regnū, fugā meditat̄. Hortas
 tor illi ac comes Calimāder amicus erat, qui post capti
 uitatē eius a Syria per Arabiē deserta, ducibus pecunia
 cōparatis, parthico habitu Babyloniā peruenerat. Sed
 fugientē Phrahartes qui Arfacidæ successerat, equitū
 celeritate per cōpendiosos tramites occupatū retrahit.
 Vt est deductus ad regē Calimandro quidē non tantū
 uenia uerū etiā premiū fidei datū. Demetriū aut̄ & gra
 uiter castigatū ad coniugē in Hyrcaniā remittit, & arcti
 oribus custodibus obseruari iubet. Interiecto deinde 24
 tempore cū fidē illi etiā suscepti liberi facerent: eodem
 amico comite repetita fuga est, sed pari infelicitate ppe
 fines regni sui reprehendit̄, ac denuo perductus ad re
 gem ut inuisus a conspectu summouet̄. Tunc quoq̄
 uxori / & liberis donatus in hyrcaniā p̄nalē ciuitatē si
 bi donatā remittit̄, taliq̄ aureis ad exprobrationē pue
 rilis leuitatis donat̄. Sed hanc tam Parthoꝝ mitē in De
 metriū clementiā non misericordia gentis / nec respec
 ctu cognatiōis faciebat, sed quod Syriæ regnū affectas
 bant, usuri Demetrio aduersus Antiochū fratrem, prout
 res uel tempus uel fortuna belli exegisset. His auditis 25
 Antiochus occupandū bellū ratus, exercitum, quem
 multis finitimoz̄ bellis indurauerat, aduersus Parthos
 ducit. Sed luxuriæ non minor apparatus q̄ militiæ fuit.
 Quippe. viii. milia armatoꝝ secuta sunt. xxx. milia lixa
 rum. Ex quib⁹ coquoꝝ, pistoꝝ, sc̄nicorūq̄ maior nu
 merus fuit, argenti certe / auriq̄ tantū, ut etiam gregariū
 milites caligas auro fingerent, proculcarentq̄ materiā
 cuius amore populi ferro dimicant. Culinarum quoq̄
 argētea

argentea instrumenta fuere, prorsus, quasi ad epulas/
 non ad bella pergerēt. Aduenienti Antiocho multi ori-
 entales reges occurrere, tradētes se regnaq; sua cū exe-
 cratione superbiæ parthicæ. Nec mora cōgressioni fu-
 26 it. Antiochus tribus præliis uictor Babyloniā cū occupasset,
 magnus haberi cœpit. Itaq; oībus ad eū deficientibus
 populis nihil Parthis relictū præter patrios fines
 fuit. Tūc Phrahartes Demetriū in Syriā ad occupandū
 regnū cum Parthico præsidio mittit, ut eo pacto
 24 Antiochus ad sua tuenda a Parthia reuocaret. Interim
 quoniam uiribus non poterat/ insidiis Antiochū ubiq;
 tentabat. Propter multitudinē hominū / omnē exercitū
 suū Antiochus per ciuitates in hyberna diuiserat. Quæ
 res exitii causa fuit. Nam cū grauari se copiarū proditio-
 ne/ & iniuriis militum ciuitates uiderent, ad Parthos
 deficiunt, & die statuta oēs apud se diuisum exercitum
 per insidias, ne inuicē ferre auxilia possent, aggrediun-
 27 tur. Quæ cum nunciata Antiocho essent, auxiliū proximi-
 mis laturus cū ea manu quæ secū hyemabat p̄greditur.
 In itinere obuiū regē Parthorū habuit. Aduersus quem
 fortius/ q̄ exercitus eius dimicauit. Ad postremū tamen
 cum uirtute hostes uincerēt, metu suorū desertus occi-
 ditur. Cui Phrahartes exequias regio more fecit: filiāq;
 Demetrii, quā secū Antiochus adduxerat captus amo-
 re uirginis uxorē duxit, penitere deinde dimissi Deme-
 trii cœpit. Ad quē retrahendū cum turmas equitū festi-
 nanter misisset, Demetriū hoc ipsum metuentem iam
 in regno missi inuenerunt, frustra q; omnia conati ad
 regem suum reuersi sunt.

IVSTI.
IVSTINI HISTORICI LIBER. XXXIX.

Antiocho in Parthia cū exercitu deleto frater
eius Demetri⁹ obsidiōe Parthorū liberatus/
ac restitutus in regnū, cū oīs Syria in luctu
ppter amissum exercitū esset, quasi Parthica ipsius/
fratris bella quibus, alter captus, alter occisus erat pro-
spere gessisset, ita Aegypto bellū inferre statuit, reg-
num Aegypti Cleopatra focrū pretiū auxilii aduersus
fratrē suū pollicente, Sed dū aliena affectat, ut assolet
fieri, ppria per defectionē Syriae amisit. Siquidē Anti-
ochenses primi duce Triphone execrantes superbiā
regis, quæ cōuersatione Parthicæ crudelitatis intolerā-
bilis facta erat, mox Apanenii/ cateręq; ciuitates exem-
plum secutæ per absentia regis a Demetrio defecere.
Ptolemæus uero rex Aegypti bello ab eodē petitus cū
cognouisset Cleopatrá sororē suā, opib⁹ Aegypti na-
uibus impositis, ad filiā & Demetriū generū in Syriā
p̄fugisse, immittit iuuenē quendā Aegyptiū Protarchi
negociatoris filiū, qui regnū Syrię armis peteret. Et cō-
posita fabula quasi per adoptionē Antiochi regis rece-
ptus in familiā regiā esset, nec Syriis quēlibet regē as-
pernantibus/ ne Demetrii paterent̄ superbiā, nomē ius-
ueni Alexāder imponit, auxiliāq; ab Aegypto ingens-
tia mittuntur. Interea corpus Antiochi interfecti a rege
Parthorū in loculo argenteo in sepulturā in Syriā res-
missum peruenit, quod cum ingenti studio ciuitatū, &
regis Alexandri ad firmandā fabulæ fidē excipit̄. Quæ
res illi magnū fauorē populariū cōciliauit oibus non

fictas in eo / sed ueras lachrymas existimãtib9. Demetrius aut uictus ab Alexandro cū undiq; circumstantibus malis premeret, ad postremū etiã ab uxore filiiq; desferitur. Relictus igif cū paucis seruulis cū Tyrū religionē templi se defensurus petisset, nauī egrediēs præfecti iussu interficit. Alter ex filiis Seleucus / quoniã sine matris auctoritate diadema sumpsisset, ab eadē interficitur. Alter cui ppter nasi magnitudinē cognomen Grypho fuit, rex a matre haectenus constituit / ut nomē regis penes filiū, uis aut omnis imperii penes matrem esset. Sed Alexander occupato Syriae regno tumens ex successu rerum, spernere iam etiã ipsum Ptolemæū, a quo fuerat in regno ornatus, superba insolētia cœpit. Itaq; Ptolemæus reconciliata sororis gratia destruere Alexandri regnū, quod odio Demetrii uiribus suis acquisierat, summis operib9 instituit. Mittit ergo in Græciam Grypho auxilia, & filiã Gryphinã Grypho nupturam, ut populos in auxiliū nepotis non societate tantum belli uerū etiã affinitate sua sollicitaret. Nec res frustra fuit. Nam cū oēs Gryphū instructū Aegyptiis uiribus uiderent, paulatim ab Alexandro deficere cœpere. Fit deinde inter eos præliū, quo uictus Alexander Antiochiã profugit. Ibi inops pecuniã cū stipēdia militibus deessent, in templo Iouis solidū ex auro uictoriae signū tolli iubet, facietis iocis sacrilegiū circūscribens. Nam uictoriã cōmodatã sibi a Ioue esse dicebat. Interiectis deinde diebus cū ipsius Iouis aureū simulacrum infiniti pōderis tacite euelli iussisset, deprehensusq; in sacrilegio cōcurso multitudinis in fugã esset uersus

magna uidebat̄ pestatis oppressus/ac desertus a suis, latro
 cinibus capit̄, perductusq; ad Gryphū interficit̄. Gry
 phus porro recuperato patrio regno externisq; peris
 culis liberatus, insidiis matris appetit̄. Quæ cū cupidit̄
 tate dominationis prodito marito. Demetrio & altero
 filio interfecto huius quoq; uictoria inferiorē dignitatē
 suam factā doleret, uenienti ab exercitatione uene
 ni poculū obtulit. Sed Gryphus prædictis ante iam insi
 diis ueluti pietate cum matre certaret bibere ipsam ius
 bet, abnuenti instat. Postremū prælato indice eā arguit;
 solā defensionē sceleris superesse affirmās, si bibat qđ
 filio obtulit. Sic uicta regina scelere in se uerso, uene
 no quod alii parauerat, extinguit̄. Parta igitur regni se
 curitate Gryphus octo annis quietem & ipse habuit,
 & regno suo præstitit. Natus deinde illi est Aemulus
 regni frater ipsius Cyricanus eadē matre genitus, sed
 ex Antiocho patruo susceptus. Quē cū ueneno tollere
 uoluisset, ut maturius cū eodē armis de regno contē
 deret excitauit. Inter has regni Syriæ parricidiales dis
 cordias, morit̄ rex Aegypti Ptolemæus, regno Aegy
 pti uxori & alteri filio quē illa legisset relicto, uidelicet
 quasi quietior Aegypti status q̄ Syriæ regnū esset, cū
 mater altero ex filiis electo alteræ hostē esset habitura.
 Igit̄ cum pronior in minorē filium esset, a populo cō
 pellit̄ maiorē eligere, cui prius q̄ regnū daret uxorem
 ademit, cōpulsūq; repudiare carissimā sibi sororem
 Cleopatram, minorem sororem Seleucem ducere ius
 bet, non materno inter filias iudicio cum alteri maritū
 eriperet, alteri daret. Cleopatra uero non tam a uiro

repudiata q̄ a matre diuortio uiri dimissa Cyriceno in Syria nubit, eiq̄ ne nudū nomen uxoris afferret, exercitum Cypri sollicitatū uelut dotalē ad maritū deducit. Par igit̄ uiribus iam factus Cyricenus præliū cōmittit, ac uictus in fugā cōuertit̄, Antiochiāq̄ uenit. Tūc Antiochiā Gryphus in qua erat Cyriceni uxor Cleopatra
 8 obsidere cōepit. Qua capta Gryphina uxor Gryphi nihil antiquus q̄ sororē Cleopatrá req̄ri iussit, nō ut captiuae opē ferret, sed ne effugere captiuitatis mala posset: quē sui æmulatione in hoc potissimū regnū inuaserit, hostiq̄ sororis nubēdo hostē se eius effecerit. Tū peregrinos exercitus in certamina fratrū adductos, tū repudiata a fratre & contra matris uoluntatē extra Aegyptū nuptā accusat. Cōtra Gryphus orare ne tā scædum facinus facere cogat̄, a nullo unq̄ maiorū suorū iter tot domesticæ tot externa bella post uictū hostē in scæminas sc̄uitū, quas sexus ipse & periculis belloꝝ & sc̄uitiæ uictorū eximat, in hac uero præter cōmune bellantiū fas accedere necessitudinē sanguinis. Quippe ipsius quæ
 9 tā cruenta sc̄uiat sororē equidē germanā esse, suā uero cōsobrinā, liberorū deinde cōmuniū materterā. His tot necessitatib⁹ sanguinis adiicit superstitionē tēpli, quo abdita pfugerit, tātoq̄ religiosius colendos deos sibi, quo magis his ppitiis ac fauentibus uicisset, tū neq̄ occisa illa se uiriū quicq̄ Cyricæno dempturū, nec seruaturū reddita. Sed quanto Gryphus abnuittanto soror muliebri p̄tinacia accendit̄, rata non misericordiē hæc uerba sed amoris esse. Itaq̄ uocatis ipsa militib⁹ mittit q̄ sororē cōfoderēt. Qui/ut in templū intrauerunt cum

euellere eam nō possent, manus amplexātes deę simus
 lacrū p̄ciderunt. Tunc Cleopatra execratione parricid̄
 daꝛ mundata/ uiolatis numinib⁹ in ultionē sui decidit.
 Nec multo post repetita p̄clii cōgressione uictor Cy 10
 ricenus uxorē Gryphi Gryphinā/ quæ paulo ante for
 rore interfecerat capit, eiusq; supplicio uxoris manib⁹
 parētavit. At i Aegypto Cleopatra cū grassareꝛ socio
 regni filio Ptolemæo populū in eū incitat, Abductaq;
 ei Seleuce uxore eo indignius qđ ex Seleuce iam duos
 filios habebat/ exulare cogit, Accersito minori filio
 Alexádro/ & rege in locū fratris cōstituto, nec filiū reg
 no expulisse cōtenta bello Cypri exulantē persequit.
 Vnde pulso interficit ducē exercitus sui/ qđ uiuū eum e
 manibus emisisset, quanq̄ Ptolemæus uerecundia ma
 terni belli non uiribus minor ab insula recessisset. Igit̄ 11
 Alexáder territus hac matris crudelitate, & ipse eā relis
 quit, periculoso regno securá/ ac tutá uitá anteponens.
 Cleopatra uero timens ne maior filius Ptolemæus ab
 Cyricæno ad recuperandū Aegyptū auxiliis iuueret̄,
 ingentia Grypho auxilia/ & Seleucē uxorē nupturam
 hosti prioris mariti mittit, Alexandrūq; filiū p̄ legatos
 in regnū reuocat. Cui cū occultis insidiis exitiū machi
 naret̄ occupata ab eodē interficit̄, spiritūq; nō fato sed
 parricidio dedit. Digna prorsus hac mortis infamia, q̄
 etiā matrē Thoro expulit, & duas filias uiduas alterno
 fratrū matrimonio fecit, & filio alteri in exiliū acto bel
 lum intulit, alteri erepto regno exitiū per insidias ma
 chinata est. Sed nec Alexandro cades tam nefanda in
 ulta fuit. Nam ubi primū compertū est per scelus filiū

- 12 matrē interfectā cōkursu populi in exiliū agit, reuocatoq; Ptolemęo in regnū reddit, qui neq; cū matre bellum gerere uoluisset, nec a fratre armis repetere quod prior possedisset. Dum hæc agunt frater eius ex pellice susceptus, cui pater Cyrenarū regnū testamento reliquerat, hęrede populo Romano istituto decessit. Iam enim fortuna Romana porrigere sed ad oriętalia regna, non cōtenta Italię terminis ceperat. Itaq; & ea pars Libyę puincia facta est, postea Creta / Ciliciaq; piratico bello perdomitæ in formā puincię redigunt. Quo facto & Syrię / & Aegypti regna, cū unitate Romana arctata, quę incrementa de finitimis bellis quarere solebant, adempto uagandi arbitrio uires suas in perniciem suam cōuerterūt, adeo ut assiduis præliis cōsumpti in cōtemptū finitimorū uenerint, prædeq; arabū gesti imbelli antea fuerint. Quorū rex Herotinus fiducia sexcentorū filiorū, quos ex pellicib; suscepit diuisis exercitibus nūc Aegyptū / nunc Syriā infestabat, magnūq; nomē arabū uirib; finitimorū exanguib; fecerat.
- 13

IVSTINI HISTORICI LIBER. XL.

Vtuis fratrum odiis / & mox filiorū inimicitiiis parentū succedētibus, cū inexpiabili bello & reges / & regnū Syrię cōsumptū esset, ad externa populū auxilia cōcurrit, peregrinosq; sibi reges circumspicere cœpit. Itaq; cū pars Mithridatē ponticum, pars Ptolemęū ab Aegypto accersendum censeret, occurreretq; quod Mithridates implicitus bello

IVSTI.

Romano esset, Ptolemæus quoq; hostis Syriæ semper fuisset, oēs in Tigranē regē Armeniæ cōsenserunt, instructū p̄ter domesticas uires Parthica societate & Mithridatis affinitate. Igit̄ accitus in regnū Syriæ p. xviii. annos tranquillisimo regno potitus est, neq; bello aliū laceſſere, neq; laceſſitus inferri aliū bellū neceſſe habuit. Sed sicut ab hostibus tuta Syria fuit, ita terrē motu uastata est, quo. c. lxx. hominū milia / & multę urbes perierunt. Qd̄ pdigiū mutationē reꝝ portēdere aruspices responderūt. Igit̄ Tigrane a Lucullo uicto rex Syriæ Antiochus Cyricæni filius ad eodē Lucullo appellat̄. Sed qd̄ Lucullus dederat postea ademit Pōpeius, Qui poscenti regnū respondit, ne uolēti quidē Syriæ nedū recusanti daturū se regē, qui. xviii. annos quibꝰ Tigranes Syriam tenuit in angulo Ciliciæ latuerit. Victo autē eodē Tigrane a Romāis alieni operis p̄mia postulet. Igit̄ ut habēti regnū non ademerit, ita quo cesserit Tigrani non daturū qd̄ tueri nesciat, ne rursus Syriā iudeorum / & arabū atrociniis infestā reddat. Atq; ita Syriā in puinciae formā redigit, paulatimq; oriēs Romanorū discordia consanguineorū regū, factus est.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XLI.

PArthi / Penes quos uelut diuisione orbis cū Romanis facta nunc orientis imperiū est Scytharū exules fuerunt: hoc etiā ipsoꝝ uocabulo manifestaē. Nam Scyticho sermōe Parthi exules dicunt̄. Hi & Assyriorū / & Mædoꝝ tēporibꝰ inter orientales populos obscurissimi fuere. Postea quoq;

cum imperiū oriētis a Mædis ad Persas translātū est, ueluti uulgus sine nomine, preda uictorū fuere. Postremo Macedonibus triūphato oriēte seruiērūt, ut cuius mirū uideat, ad tantā eos felicitatē per uirtutē pūctos ut imperēt gentibus, sub quā imperio / ueluti seruile uulgus fuere. A Romanis quoq; trinis bellis per maximos duces florentissimis temporibus lacefsiti soli ex oībus gentibus / non solū pares, ueq; etiā uictores fuere. Quāq; plus gloriæ sit inter Assyriaca / & Mædica Persicaq; memorata olim regna, & opulētissimū illud mille urbiū Bactrianū imperiū emergere potuisse, q̄ longinqua bella uicisse, p̄terea cū grauib; Scythis / & uicinalib; bellis assiduīs uexati, uariisq; periculorū certaminib; urgerent, hi domesticis seditionib; Scythia

2 pulsi solitudines inter Hyrcaniā, & Dacas, & Areos, & Spartanos, & Maianos furti occupauere fines. Deinde non intercedentibus primo finitimis, postea etiā phibētibus in tm̄ ptulere, ut non immēsa tm̄ iā / ac profunda camporū, uerū etiā p̄rupta colliū montiūq; ardua occupauerint. Ex quo fit ut Parthiæ pleraq; finiū / aut estus / aut frigoris magnitudo possideat: quippe cū montes nix, & cāpus æstus infestet. Administratio gentis post defectionē Macedonici iperū sub regib; fuit, Proxius maiestati regū populorū ordo est. Ex hoc duces in bello, ex hoc rectores in pace habent. Sermo inter Scythiū / Mædūq; medius & utriusq; mixtus, uestis olim sui moris. Postea q̄ accessere opes, ut Mædis perlucida / ac fluida. Armorū patrius ac Scythius mos.

3 Exercitū nō ut alię gentes liberorū sed maiorē partem

IVSTI.

seruoꝝ habēt. Quoꝝ uulguꝝ nulli manu mittēdi potes-
 tate permissa, ac per hoc oibus seruis nascentibus in
 dies crescit. Hos pari cura / ac liberos suos habent, &
 equitare & sagittare magna industria docent. Locuple-
 tissimus ut quisqꝫ est, ita plures in bello eqtes regi suo
 prebet. Deniqꝫ Antonio bellū Parthis inferēti cū. l. milia
 equitū occurrerent soli. dccc. liberi fuere. Cominus
 in acie præliari nesciunt, obsessasqꝫ expugnare urbes.
 Pugnāt aut pcurrētibus equis, aut terga dantibus, sepe
 etiā fugā simulant, ut incautiores aduersus uulnera in-
 sequentes habeant. Signū his in prælio non tuba / sed
 tympano dat, nec pugnare diu possunt. Ceterꝫ intole- 4
 randi forent, si quantus his impetus est, uis tanta & per
 seuerātia esset. Plerūqꝫ in ipso ardore certaminis præ-
 lia deserunt, ac paulo post pugnā ex fuga repetunt, &
 cū maxime uicisse te putes, tūc tibi discriminē subeundū
 fit. Munimentū ipsis / equisqꝫ lorice sunt plumatæ, que
 utrūqꝫ toto corpore tegunt. Auri / argentiqꝫ nullus nisi
 in armis usus. Vxores dulcedine uarię libidinis singuli
 plures habēt, nec ulla delicta adulteriis grauius uindis-
 cant. Quā ob rē fœminis non conuiuia tm̄ zelo uiroꝝ,
 uerū etiā cōspectū interdicūt. Carne non nisi uenatibus
 quesita uescunt. Equis om̄i tēpore uectant, illis bella,
 illis cōuiuia, illis publica ac priuata officia obeunt, su-
 per illos ire, consistere, mercari, colloqui. Hoc deniqꝫ 5
 discrimen inter seruos liberosqꝫ esse, qđ serui pedibꝫ,
 liberi non nisi equis incedūt. Sepultura uulgo aut auuū
 aut canū laniatus est. Nuda demū ossa terra obruunt.
 In superstitiōibꝫ ad curā deoꝝ p̄cipua oibus ueneratio

est. Ingentia genti tumida, seditiosa, fraudulenta, pro-
 cacia. Quippe uiolentiā uiris/manfuetudinē mulieribus
 assignāt. Semp aut in externos aut in domesticos mos-
 tus inq̄ti, natura taciti, ad faciendū q̄ ad dicēdū prōptis
 ores. Proinde secūda aduersaq̄ silētio tegūt. Principis
 bus matu non pudore parēt. In libidinē p̄iecti, in cibū
 parci, fides dictis, pmisissq̄ nulla, nisi quaten⁹ expedit.
 Post mortē Alexandri magni cum inter successores eius
 6 orientis regna diuiderent, nullo Macedonū dignante
 Parthorū imperiū Stagenori externo socio tradit. His
 postea deductis Macedonib⁹ in bellū ciuile cū ceteris
 superioris Asiæ populis Eumenē secuti sunt. Quo uis-
 cto ad Antigonū transire. Post hūc a Nicanore/Seleus
 co, ac mox ab Antiocho & successorib⁹ eius possessi,
 a cuius p̄ nepote Seleuco primū defecere. Priō punis
 bello. L. Manilio Pifone: Attilio Regulo conf. Hui⁹
 defectiōis impunitatē illis / duorū fratrum regū Seleuci/
 & Antiochi discordia dedit. Qui dū sibi inuicē eripere
 regnū uolunt p̄sequi defectores omiserūt. Eodē tem-
 pore etiā Theodotus mille urbiū Bactrianorū p̄fectus
 7 defecit, regemq̄ se appellari iussit. Quod exemplum
 secuti totius orientis populi a Macedonibus defecere.
 Erat eo tēpore Arsaces uir sicut incertę originis, ita uir
 tutis expertæ. Hic solitus latrocinis / & rapto uiuere,
 accepta opinione Seleucū a Gallis in Asia uictū solus
 tus regis metu, cū p̄domū manu Parthos ingressus,
 p̄fectū eorum Mandragorā oppressit, sublatoq̄ eo
 imperiū gentis inuasit. Non magno deinde post tēpo-
 re Hyrcanorū quoq̄ regnū occupauit, atq̄ ita duarum

IVSTI.

ciuitatū imperio p̄ditus grande exercitū parat metu
 Seleuci/ & Theodoti Bactriāoꝝ regis. Sed cita morte
 Theodoti metu liberaf, cū filio eius & ipso Theodoꝝ
 to fœdus ac pacē fecit, nec multo post cū Seleuco rege 8
 ad defectores p̄sequēdos ueniēte cōgressus uictor fuit
 quē diē Parthi exinde solennē uelut initiū libertatis ob-
 seruāt. Reuocato deīde Seleuco nouis motib⁹ in Asiā
 dato laxamēto regnū Parthicū format, militē legit, cas-
 tella munit, ciuitates firmat, urbē quoq; nomine Darā
 in monte Thaborreno cōdit. Cuius loci ea cōditio est,
 ut neq; munitius quicq; esse / neq; amœnius possit. Ita
 enim & pruptis rupib⁹ undiq; cingit, ut tutela loci nul-
 lis defensoribus egeat, & soli circūiacentis tanta ubers-
 tas est/ ut ppriis opib⁹ expleat. Iam fontiu ac siluaz ea
 copia est, ut & aquaz abundantia irrigat, & uenationū
 uoluptatibus exornef. Sic Arfaces quæsito simul/ con-
 stitutoq; regno nō minus memorabilis Parthis, q̄ Per- 9
 ficis Cyrus, Macedonib⁹ Alexāder, Romanis Romu-
 lus matura senectute decedit. Cuius memoriæ hūc hos-
 norē Parthi tribuerūt, ut oēs exinde reges suos Arfas-
 cis nomine nuncupēt. Huius filius & successor regni
 Arfaces & ipse nomine, aduersus Antiochū Seleuci
 filiū. c. milibus peditū & .xx. milibus equitū instructus
 mira uirtute pugnauit. Ac postremum in societate eius
 assumptus est. Tertius Parthis rex Pampatius fuit, sed
 & ipse Arfaces dictus, nā (sicut supra dictū est) oēs res
 ges suos hoc noīe sicuti Romani Cæsares/ augustosq;
 cognominauerūt. Hic actis in regno. xii. annis deces-
 sit: relictis duob⁹ filiis Mithridate/ & Pharnace. Quoꝝ

- 10 maior Pharnaces more gētis hæres regni Mardos uas lidā gentē bello domuit, nec multo post decessit, multis filiis relictis. Quib⁹ p̄teritis fratri potissimū Mithri dati insignis uirtutis uiro reliquit imperiū, plus regio/ q̄ patrio deberi nomini ratus, potiusq̄ patriæ q̄ liberis cōsulendū. Eodē ferme tēpore sicut in Parthis Mithri dates, ita in bactris Eucratides magni uterq̄ uiri regna ineūt. Sed Parthoꝝ fortuna felicior ad summū hoc duce imperii fastigiū eos pduxit. Bactriani aut̄ per uaria bella iactati non regnū tm̄/uerū etiā libertatē amiserūt. Siquidē Sogdianoꝝ/ & Drāganitanoꝝ/ Indorūq̄ belis fatigati, ad postremū ab inualidioribus Parthis uelut exangues oppressi sunt. Multa tñ Eucratides bella magna uirtute gessit. Quibus attritus cū obsidionē Demetrii regis Indorū patere cū.ccc.milib⁹.lx.milia hostium ahsiduis eruptionibus uicit. Quinto itaq̄ mense liberatus Indiā in potestatē redegit. Vnde cū se reciperet a filio, quē sociū regni fecerat, in itinere interficitur. Qui non dissimulato parricidio/ uelut hostē non patrē interfecisset, & per sanguinē eius currū egit, & corpus abiici in sepultū iussit. Dum hæc apud Bactros geruntur/ interim inter Parthos/ & Mædos bellū orit̄, cū uariis utriusq̄ populi casus fuisset, ad postremū uictoria penes Parthos fuit. His uirib⁹ auctus Mithridates mediæ Bacasum in regno præponit, ipse in Hyrcaniā proficiscit̄. Vnde reuersus bellū cū Elimeoꝝ rege gessit. Quo uicto hanc quoq̄ gentē regno adiecit, imperiumq̄ Parthorum a monte Cauaso multis populis in ditionem redactis/ usq̄ ad flumen Euphratē protulit.

Atq; ita aduersa ualitudine arreptus non minor Arfas
ce proauo gloriosa senectute decessit.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XLII.

Post necē Mithridatis Parthorū regis Phra-
hartes filius eius rex cōstituit. Qui cū infer-
re bellū in ultionē tentati ab Antiocho Par-
thici regni Syriæ statuisset, Scytharū motib⁹ ad sua des-
cendenda reuocaf. Namq; Scythæ in auxiliū Parthorū
aduersus Antiochū Syrię regē mercede sollicitati cum
cōfecto iā bello supuenissent in calūnia tardius lati aus-
xilii mercede frauderent, dolētes tm̄ iis itineris frustra
mensum, cū uel stipēdiū pro uexatione uel aliū hostē
dari sibi poscerēt, superbo responso offensi fines Par-
thorū uastare cōeperūt. Igitur Phrahartes cū aduersus
Scythas pficisceret, ad tutelā regni reliquit Hymurū
quendā pueritiæ sibi flore cōciliatū. Qui tyrannica cru-
delitate, oblitus & uitæ præteritæ/ & uicariū officii Baby-
lonios/multasq; alias ciuitates īportune uexauit. Ipse
aūt Phrahartes exercitū Græcorū, quē bello Antiochi
captū crudeliter superbeq; tractauerat, in bellū secum
ducit immemor prorsus, quod hostiles eorū anīos nec
captiuitas minuerat, & insuper iniuriarū indignitas ex-
acerbauerat. Itaq; cū inclinātā Parthorū aciē uidissent,
arma ad hostes transfulerūt, & diu cupitam captiuitatis
ultionem exercitus Parthici/ & ipsius Phrahartis regis
cruenta cæde executi sunt. In huius locū Arthabanus
patruus eius rex substituit. Scythæ aūt contenti uictor-
ia populata Parthia in patriā reuertunt. Sed Arthaba-

nus bello Colchatariis illato in brachio uulneratus sta-
 tim decedit. Huic Mithridates filius succedit. Cui res
 gestæ magnū cognomen dedere. Quippe claritatē pa-
 2 rentū æmulatione uirtutis accensus animi magnitudi-
 3 ne supergreditur. Multa igit̃ bella cū finitimis magna
 uirtute gessit, multoq; populos Parthico regno addi-
 dit. Sed & cū Scythis prospere aliquoties dimicauit,
 ultorq; iniuriæ parentū fuit, ad postremū Artoadisti ar-
 menioꝝ regi bellū intulit. Sed quoniā ad Armeniā trās-
 situm facimus origo eius paulo altius repetenda est.
 Neq; enim silētio præteriri tantū regnū fas est, cū fines
 eius post Parthiā omniū regnoꝝ magnitudinē supe-
 rēt. Siquidē Armenia a Cappadocia usq; undecies cen-
 tena milia ad mare Caspiū patet, sed in latitudine mi-
 lia passuū septingenta porrigit̃. Condita est aut̃ ab Ar-
 menio Iasonis Thessali comite. Quem cum perditum
 4 propter insignē periculosamq; regno suo uirtutē Peli-
 as rex cuperet, denunciata militia in Colchos eū abire
 iubet, pellemq; arietis memorabilē gentibꝰ reportare:
 sperans interitū uiri, aut ex periculo tam longæ nauis-
 gationis, aut ex bello tam profundæ barbariæ. Igit̃ Ias-
 on diuulgata opinione tam gloriosæ expeditionis,
 cum ad eum certatim principes iuuentutis totius ferme
 orbis cōcurrerent, exercitū fortissimoz̃ uiroz̃, qui ar-
 gonautę cognominati sunt, cōparauit. Quē cū magnis
 rebus gestis iucolumen reduxisset rursus a Pelix filius
 Thessalia pulsus magna ui cum ingenti multitudine,
 quæ ad famā uirtutis eius ex oībus gentibus quotidie
 confluebat, comite Medea uxore, quam repudiatam

IVSTI.

miseratiōe exilii rursus receperat, & Medeo priuigno
 ab Aegeo rege Atheniēsiū genito/Colchos repetiuit,
 focerūq; etiam regno pulsum restituit. Magna deinde
 bella cū finitimis gessit, captasq; ciuitates partim reg-
 no foci ad abolendā superioris militiē iniuriā, qua &
 filiā eius Medeā abduxerat, & filiū Oetæ Aegialeū in-
 terfecerat, adiunxit, partim populis/ quos secū adduxe-
 rat assignauit. Primus hūanoꝝ post Herculé & liberū
 qui reges oriētis fuisse tradunt, eā cœli plagā domiis-
 se dicūt. Populis quibusdā Phrygiū/ & Anisstratū auri-
 gas castoris & pollucis duces assignauit, cum albanis
 foedus percussit: q; Herculé ex Italia ab Albano monte
 cū Geryone extincto armēta eius per Italiā duceret se-
 cuti dicunt, quiq; memores Italicæ originis exercitum
 CN. Pompeii bello Mithridatico fratres salutauere.
 Itaq; Iasoni totus ferme oriens ut cōditori diuinos ho-
 nores tēplaq; cōstituit. Quæ Parmenion dux Alexātri
 magni post multos annos dirui iussit, ne cuiusq; nomē
 in oriente uenerabilius Alexātri esset. Post mortē Iaso-
 nis Mædus Aemulus uirtutis eius in honorem matris
 Mædeæ, Mædeā urbē cōdidit, regnūq; e nomine suoꝝ
 Mædoꝝ cōstituit. Sub cuius maiestate omē postea im-
 periū fuit. Albanis uicinē amazones sunt, quaz; reginā
 Thalestrē cōcubitū Alexātri petisse multi authores p-
 didere, Armenius quoq; & ipse Thessalus un⁹ de nu-
 mero ducū Iasonis recollecta multitudine, quę amisso
 Iasone rege passim uagabat Armeniā cōdidit. A cui⁹
 montibus tigris fluuius modicis primo incremētis nas-
 scitur. Interiecto deinde aliquanto spacio sub terras
 mergitur,

mergitur, atq̄ ita post. xxv. milia passuū grāde iam flus
 men in regiōe Sophone emergit, ac sic in paludes Eu-
 phratis recipit. Igit̄ Mithridates rex Parthor̄ post bel-
 lum armeniaē p̄pter crudelitātē a senatu Parthico regē
 no pellit. Frater eius Horodes cū regnū uacans occur-
 passet Babyloniā quo Mithridates cōfugerat / diu obs-
 sedit, & fame coactos in deditionē oppidanos cōpel-
 lit. Mithridates aut̄ fiducia cognatiōis ultro se in potes-
 statē Horodis tradit. Sed Horodes plus hostē q̄ fratrē
 cogitans, in cōspectu suo trucidari eum iussit. Et post
 8 hęc/bella cū Romanis gessit / Crassumq̄ imperatorē
 cū filio / & omni exercitu Romano deleuit. Huius fili⁹
 Pacorus missus ad persequēdas Romani belli reliqui-
 as, magnis rebus in Syria gestis, in Parthiā patri sus-
 ctus reuocat. Quo absente exercitus Parthor̄ relictus
 in Syria a Cassio questore Crassi cū oībus ducibus tru-
 cidatur. His itaq̄ gestis non magno post tempore Ro-
 manis iter Cēsare / Pompeiūq̄ ciuile bellū orit̄, in quo
 Parthi Pompeianarū partiū fuere, & propter amicitā
 cum Pompeio bello Mithridatico iunctā, & propter
 Crassi necē, cuius filiū in partibus Cēsaris esse audier-
 rant. Quem ultorem patris uictore Cēsare futurū non
 dubitabant. Itaq̄ uictis partib⁹ Pompeianis, & Cassio
 & Bruto auxilia aduersus Augustū & Antoniū miser-
 9 re: & post belli finem rursus Pacoro duce cū Labieno
 in ita societate Syriā / & Asiam uastauere, Castraq̄ Ven-
 tidii, qui post Cassium absente Pacoro exercitū Parthi-
 cum fuderat, magna mole aggrediuntur, sed ille simu-
 lato timore diu se continuit, & insultare Parthos ali-

quantisper passus est. Ad postremū insecuros/lato scq̃
 partē legionū emisit, quaz̃ impetu fusi Parthi in diuer
 sa abire, Pacorus aut̃ cum fugientes suos abduxisset
 cum legiones Romanas putaret, castra Ventidii ueluz
 ti sine defensoribus aggrediť. Tunc Ventidius reliqua
 parte legionū emissa uniuersam Parthoz̃ manum cū
 rege ipso Pacoro iterfecit. Nec ullo bello Parthi unq̃
 maius uulnus acceperunt. Hęc cū nunciata in Parthia
 essent Horodes pater Pacori, qui paulo ante uastatam 10
 Syriā, occupatā Asiam a Parthis audierat, uictoremq̃
 Pacoz̃ Romanoz̃ gloriabat̃, repēte filii morte/ & ex
 3
 ercitus clade audita ex dolore ad furorē uertit̃. Multis
 diebus non alloqui quenq̃, non cibū sumere, non uoz
 cem mittere, ita ut mutus factus uideretur. Post multos
 deinde dies/ ubi dolor uocē laxauerat, nihil aliud quā
 Pacoz̃ uocabat. Pacorus illi uideri, Pacorus audiri uiz
 debatur, cum illo loqui, cum illo consistere, interdum
 quasi amissum flebiliter dolebat. Post longū deinde lu
 ctum alia sollicitudo miserandū senem inuadit, quem
 ex numero triginta filioz̃ in locū Pacori regem consti
 tuat. Multę pellices, ex quibus generata tanta iuuentus 11
 erat, pro suis queq̃ sollicitę animū senis obsidebant.
 Sed fatū Parthiæ fecit, in qua iam quasi solemne est rez
 ges parricidas haberi, ut sceleratissimus oīum & ipse
 Phrahartes nomine rex statueretur. Itaq̃ statim quasi
 nollet mori naturaliter, patrē interfecit, fratres quoq̃
 triginta trucidat. Sed nec in filiis cessant parricidia. Nā
 cum infestos sibi optimates propter assidua scelera ui
 deret, ne esset qui nominari rex posset, adultum filium

interfici iubet. Huic Antonius propter auxiliū aduersus se/ & Cēſarem latum bellum cum ſedecim ualidiſſimis legionibus intulit, ſed grauit̄ multis præliis uexatus a Parthia refugit. Qua uictoria inſolentior Phrahartes redditus cum multa crudeliter conſuleret, in exilium a populo ſuo pellitur. Itaq; cum magno tempore finitimas ciuitates, & ad poſtremū Scythas precibus fatigaſſet, Scytharū maximo auxilio in regnū reſtituit̄. Hoc abſente regem Parthi Tyridatē quendā conſtituerant. Qui audito Scytharū aduentu magna amicorum manu ad Cēſarem in Hiſpaniā bellum tunc temporis gerentē profugit, obſidem Cēſari minimū filiū Phrahart̄is ferens, quem negligētius cuſtoditum rapuerat. Quo cognito Phrahartes legatos ſtatim ad Cēſarē mittit, ſeruū ſuū Tyridatē & filiū remitti ſibi poſtulat. Cēſar & legatione Phrahart̄is audita, & Tyridatis poſtulat̄is cognitis (Nam & ipſe reſtitui in regnū deſiderabat iuris Romanoꝝ futuram Parthiā affirmans ſi eius regnū muneris eoz; fuiſſet) neq; Tyridatē dediturum ſe Parthiſ dixit, neq; aduerſus Parthos Tyridati auxilia daturū. Ne tamen a Cēſare nihil per omnia obtentum uideretur, Phraharti filium ſine precio remiſit, & Tyridati quoad manere apud Romanos uellet, opulentum ſumptum preberi iuſſit. Poſt hæc finito Hiſpano bello cum in Syriā ad componendū oriētis ſtatim perueniſſet, metū Phraharti iniunxit, ne bellū Parthiæ uellet inferre. Itaq; tota Parthia captiui ex Craſſiano/ ſiue Antonii exercitu reſcollekti ſignaꝝ cum his militariā Auguſto remiſſa. Sed & filii nepoteſq; Phrahart̄is

obsides Augusto dati, plusq̄ Cæsar magnitudine sui
nomis fecit, q̄ armis alius imperator facere potuisset.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XLIII.

Rarthicis/ orientalibusq̄ actotius ppemo-
dum orbis rebus expeditis, ad initia Ro-
manę urbis Trogus, uelut post longā per-
egrinationē domū reuertit̄, ingrati ciuis officiū existis-
mans, si cū oīm gentiū res gestas illustrauerit de sola
t̄m patria taceat. Breuiter igit̄ initia Romani īperii pers-
stringit, ut nec modū p̄positi operis excedat, nec utiq̄
originē urbis, quę est caput totius orbis silētio præter-
mittat. Italię cultores primi ab origines fuere, Quoꝝ
rex Saturnus tantę iusticię fuisse tradit̄, ut neq̄ seruiert
sub illo quisq̄, neq̄ quicq̄ priuatę rei habuerit, sed oīa
cōmunia/ & indiuisa oībus fuerint, ueluti unū cunctis
patrimoniū esset. Ob cuius exempli memoriā cautum
est, ut Saturnalibus exequato oīm iure passim in cōui-
uiis serui cū dominis recūbāt. Itaq̄ Italia regis noīe Sa-
turnia appellata est, & mons/ quē īhabitabat Saturnus
in quo nūc ueluti a loue pulso sedib⁹ suis Saturno ca-
pitoliū est. Post hūc tertio loco regnasse Faunū ferūt: 2
sub quo Euander ab Arcadię urbe pallāteo in Italiā cū
mediocri/ turba populariū uenit: cū Faunus & agros
& montē, quē ille postea Palatinū appellauit: benigne
assignauit. In hui⁹ radicib⁹ tēplū Lyceo quē greci Pa-
na/Romani Lupercū appellāt/ cōstituit. Ipsū dei si-
mulacrū nudum caprina pelle amictū est. Quo habitu
nūc Romę lupcalib⁹ decurrit̄. Fauno fuit uxor nomie

Fatua, quę aſidue diuino ſpiritu impleta/ uelut per fu-
 rorę futura præmonebat, unde adhuc qui inſpirari ſo-
 lent, fatuari dicunt. Ex filia Fauni / & Hercule, q̄ eodę
 tempore extincto Geryone armenta uictorię premia
 3 per Italiã ducebat, ſupro cõceptus Latinus procreat.
 Quo tenente regnũ Aeneas ab Illo Troia a Gręcis ex-
 pugnata in Italiã uenit, ſtatimq; prælio exceptus/ cũ in
 acię exercitũ eduxiſſet, & ad colloquiũ uocatus tantam
 admirationę ſui Latino præbuit, ut in ſocietate regni re-
 cipereſ, & Lauinia in matrimoniũ data ei/ gener aſciſ-
 cereſ. Poſt hæc cõmune utriuſq; bellũ aduerſus Tur-
 num rutiloꝝ regę/propter fraudatus Lauinię nuptias
 fuit, In quo & Turnus/ & Latinus interierunt. Igiſ cum
 Aeneas iure uictorię utroq; populo potiretur, urbę ex
 nomie uxoris Lauinię cõdidit. Bellũ deinde aduerſus
 Mezentiuũ regę Ethruſcoꝝ geſſit. In quo cũ ipſe occi-
 4 diſſet, in locũ eius Aſcanius filius ſucceſſit. Qui Laui-
 nio relicto/ longã Albã cõdidit, quę trecentis annis ca-
 put regni fuit. Poſt multos deinde urbis huius reges,
 ad poſtremũ Numitor / & Amulius regno potiti ſunt.
 Sed Amulius cũ in atate potiorę Numitorę oppreſſiſ-
 ſet, filiã eius Rheã in perpetuã uirginitate, ne quis uir-
 dex regni ſexus uirilis ex genere Numitoris oriereſ/ de-
 miſit, addita iniurię ſpecie honoris, ut non damnata/
 ſed ſacerdos electa uidereſ. Igiſ clauſa in luco Martis
 ſacro duos pueros, incertũ ſupro/ an Marte cõceptos
 enixa eſt. Quo cognito Amulius multiplicato metu,
 puentu duoꝝ pueros exponi iubet, & puellã uinculis
 onerat. Ex quoꝝ iniuria deceſſit, Sed fortuna origini

IVSTI.

Romanæ prospiciens, pueros lupæ alendos obrulit.
 Quæ amissis catulis distenta ubera exinanire cupiens
 nutricē se infantib⁹ prebuit. Cū sepius ad paruulos/ue
 luti ad catulos reuertere: rē Faustulus pastor anī aduer
 tit, subtracto sꝓ fere in greges pecorū a gressi uita nutri
 uit. Martios pueros fuisse: siue qđ in luco Martis enixi
 sunt, siue qđ e lupa, quę in tutela Martis est/ nutriti, ue/
 luti manifestis argumētis creditū est. Nomina pueris,
 alteri Remo, alteri Romulo fuere. Adulti inter pasto
 res de uirtute quotidiana certamina/ & uires, & pernici
 tatē auxere. Igit̄ cū latrones a rapina pecorū industrie/
 frequenterqꝓ summouerēt. Remus ab iisdē latronibus
 captus, & ueluti ipse esset/ quod in aliis phibebat, regi 6
 offertur, Crimini dat̄ quasi greges Numitoris infestis
 re solitus esset. Tūc a rege in ultionē Numitori tradit̄.
 Sed Numitor adolescentia iuuenis permotus/ & in sus
 spicionē expositi nepotis adductus, cū eū nūc liniamē
 toꝝ filia similitudo, nunc ætas expositionis tēporibus
 cōgruens anxiū teneret, repēte Faustulus cū Romulo
 superuenit, a quo origine cognita puerorū, facta con
 spiratione/ & adolescentes in ultionē maternę necis/ &
 Numitor ī uindictā erepti regni armanť. Occiso Amu
 lio regnū Numitori restituitur, & ibi urbs Romana ab
 adolescentib⁹ condit̄. Tunc & Senatus centū seniorū/
 qui patres dicti sunt constituit̄. Tunc & uicinis connu
 bia pastorū dedignantibus uirgines sabinæ rapiunt̄, si
 nitimisqꝓ populis armis subiectis primum Italia/ mox 7
 orbis īperiū quęsitū. Per ea adhuc tēpora reges hastas
 pro diademate habebant, quas Græci scepra dixere.

Nam & ab origine regū pro diis immortalibus ueteres hastas coluere: ob cui⁹ religiōis memoriā adhuc deoz simulacris hastæ addunt. Temporib⁹ Tarquini regis ex Asia Phocensiū iuuetus hostio tyberis inuenta/amicitia cū Romanis iunxit. Inde in ultimos Gallic⁹ sinus nauibus pfecta/Mafsiliā inter ligures / & feras gentes Galloꝝ cōdidit, magnaꝝ res, siue dū armis se aduersus Gallicā feritatē tuent, siue dū ultro laceſſunt, a quibus fuerant ante laceſſiti gesserūt. Nāq; Phocenses ex ignauitate ac macie terræ coacti/studiosius mare q̄ terras exercuerūt, piscando/mercando, plerūq; etiā latrocinio maris, qđ illis temporibus gloria habebat/uitam tolerabant. Itaq; in ultima oceani orā pcedere ausi in sinum Gallicū hostio Rhodani amnis deuenere / cuius loci amœnitate capti reuerſi domū, referētes quæ uiderant plures sollicitare. Duces classi Furius & Peranus fuere. Itaq; ad regē Segoregioꝝ Senanū nomine, in cuius finibus, urbē condere gestiebāt, amicitia petētes/cōueniunt. Forte eo die rex occupatus in apparatu nuptiæ Gypſis filia erat/q̄ more gentis electo inter epulas genero nuptū tradere illi parabat. Itaq; cū ad nuptias iuitati oēs proci essent, roganē & Græci hospites ad conuiuū. Introducta deinde uirgo cū iuberet a patre aquā porrigere ei/quē uirū eligeret, tūc omiſſis oibus ad Græcos cōuerſa/aquā Perano porrigit. Qui factus ex hospite gener, locū condendæ urbis a focero accepit. Cōdita igiſ Mafsilia est ppe hostia Rhodani amnis ī remoto sinu ueluti ī āgulo maris. Sed ligures icrementis urbis iuidētes græcos aſſiduis bellis fatigabant.

IVSTI.

Qui picula ppulsando in tm̄ enituerūt, ut uictis hostis
 bus í captiuis agris multas colonias cōstituerēt. Ab his
 igit̄ Galli/ & usum uite cultioris, deposita & mansuefa
 cta barbaria, & agroꝝ cultus / & urbes mœnib⁹ cinge
 re didicerūt. Tūc & legib⁹ non armis uiuere, tūc & uis
 tem putare, tunc oliuā serere consueuerunt. Adeoꝝ &
 magnus & hoibus & rebus impositus est nitor, ut non
 Gracia in Galliā emigrasse, sed Gallia in Grēciā trās
 lata uideret̄. Mortuo rege Senāo Segoregioꝝ a quo
 locus acceptus cōdendæ urbis fuerat, cum regno filius
 eius successisset Comanus affirmāte regulo quodam,
 quandoꝝ Mafsiliā exitio finitimis populis futurā, op
 primendāꝝ í ipso ortu, ne mox ualidior ipsum obrues
 ret, subnectit & illā fabulā. Canem aliquñ partu grauidā
 locū a pestore p̄cario petisse/ í quo pateret. Quo ob
 tento iterato petisse, ut sibi educare í eodē loco catulos
 liceret, ad postremū adultis catulis fultā domestico p̄si
 dio/ pprietatē loci sibi uendicasse. Non aliter Mafsiliē
 enses/q nūc inquilini uideant̄, quādoꝝ dominos regi
 onū futuros. His incitatus rex insidias Mafsiliensibus
 extruit. Ita solenni floralioꝝ die multos fortes / ac stre
 nuos uiros hospitii iure misit in urbē, plures Scirpis la
 tentes frondibusꝝ sup tectos induci uehiculis iubet, &
 ipse cū exercitu in pximis montibus delitescit, ut cū no
 cte p̄dictis aperte portē forēt tēpestiue ad insidias adē
 sent urbēꝝ somno/ac uino sepultā armati inuaderent.
 Sed has insidias mulier quedā regis cognata pdidit, q̄
 adulterari cū Grēco adolescēte solita in amplexu iuue
 nis miserata formam eius/insidias aperit, periculumꝝ

declinare iubet. Ille rē statim ad magistratus defert, atq̄
 ita patefactis insidiis ligures cōprehēdunt, latētesq̄ de
 Scirpis ptrahunt. Quib⁹ oibus iterfectis insidiātī regi
 insidiā tendunt. Cæsa sunt cū ipso rege hostiū. vii. mis
 lia. Exinde Masiliēses festis diebus portas claudere,
 uigilias agere, stationē ī muris obseruare, peregrinos
 recognoscere, curas habere, ac ueluti bellū habeāt / sic
 urbē pacis tēporib⁹ custodire, adeo illic bene instituta/
 non tēporē necessitate, sed recte faciēdi consuetudine
 14 seruant. Post hęc illis magna cū Liguribus, magna cū
 Gallis fuere bella. Quæ res & urbis gloriā auxit, & uir
 tutē Gręcorū multiplicata uictoria celebrē inter finitis
 mos reddidit. Carthaginēsiū quoq̄ exercitus cū bellū
 captis piscatorū nauib⁹ ortū esset, sepe fuderūt, pacēq̄
 uictis dederūt. Cū Hispanis amicitia iunxerūt, Cū Ro
 manis ppe ab initio cōditæ urbis fœdus summa fide cu
 stodierūt, auxiliisq̄ in oibus bellis industria socios ius
 uerūt. Quæ res illis & uiriū fiduciā auxit, & pacē ab hos
 tibus præstitit. Dū igit̄ Masilia fama reꝝ gestarū / &
 abundantia opū / & uiriū gloria uirēte floreret, repente
 15 finitimi populi ad nomē Masiliēsiū delēdū ueluti ad
 cōmune extinguendū incendiū cōcurrūt. Dux cōsensu
 oīm Caramādus regulus eligit̄, q̄ cū magno exercitu
 lectissimorū uiroꝝ urbē hostiū obsideret p̄ quietē spes
 cie toruæ mulieris, quę se deā dicebat / exterritus, uliro
 pacē cū Masiliēsiibus fecit, petitoq̄ ut intrare urbē &
 deos eorū adorare liceret, cū in arcē Mineruę uenisset,
 cōspecto in porticibus simulacro deæ, quā per quietē
 uiderat, repēte exclamat illā esse / quę se nocte exterru

IVSTI.

isset, illâq; recedere ab obsidione iussisse, gratulatusq;
 Masiliensibus qd̄ an̄ aduerteret eos ad curâ deoz̄ imor-
 taliū ptinere, totq; aurea donata deç̄ in ppetuū amicitia
 cū Masiliensibus iunxit. Parta pace/ & securitate fun- 16
 data reuertētes a delphis Masiliensiū legati, quo missi
 munera Apollini tulerant, audiuerant urbē Romanā a
 Gallis captā/ incensamq;, quā rē nunciatā domi publico
 funere Masilienses p̄secuti sunt, aurūq; & argentū
 publicū & priuatū cōtulerūt ad explendū pōdus Gal-
 lis, a quibus redemptā pacē cognouerant. Ob qd̄ meris-
 tum & imunitas illis decreta, & locus spectaculoz̄ in
 senatu datus, & fœd⁹ æquo iure p̄cussum. In postremo
 libro Trogus maiores suos a Volscis originē ducere
 auum suū Trogū Pompeiū fertoriano bello ciuitatē 17
 Cn. Pompeio p̄cepisse dicit Patruū Mithridatico bel-
 lo turmas equitū sub eodē Pompeio duxisse. Patrem
 quoq; sub Caio Cesare militasse, epistolarūq; & lega-
 tionū simul/ & annuli curam habuisse.

IVSTINI HISTORICI LIBER. XLIII.

Hispania / sicuti Europæ terminos claudit, 1
 ita & huius operis finis futura est. Hanc ue-
 teres ab hybero amne primū hyberia, pos-
 stea ab Hispali Hispaniā cognominauerūt. Hęc inter
 Africā & Galliā posita/ oceani freto & Pyrenæis mōtibus
 claudit̄, sicut minor utraq; terra, ita utraq; fertilior.
 Nam neq; ut Africa uiolēto sole torref̄, neq; ut Gallia
 asiduis uentis fatigat̄, sed media inter utrāq; hinc tem-
 perato calore, inde felicibus & tēpestiuis imbribus in-

oīa frugū genera fœcūda est, adeo ut nō ipsis tm̄ incolis, ueꝛ etiā Italiaꝛ/urbiqꝛ Romanaꝛ cunctaꝛ reꝛ abundantiā sufficiat. Hinc. n. nō frumēti tm̄ copia magna est ueꝛ etiā uini/mellis/oleiqꝛ. Nec ferri solū materia præcipua est, sed & equoꝛ pernices greges. Nec summa tantum terræ laudanda bona, uerum & abstrusoꝛ metallorū felices diuitiæ. Iam lini Sparthiqꝛ uis ingēs. Mis

2 nū certe nulla feracior terra. In hac cursus amniū non torrétes/rapidiqꝛ ut noceāt, sed lenes & uineis/cāpifqꝛ irrigui/æstuariisqꝛ oceani affatim piscosi. Pleriqꝛ etiā diuites auro/qđ in laudibus uehant, uno tm̄ Pyrenæi mōtis dorso adheret Gallie, reliquis partibus undiqꝛ in orbē mari cingit. Forma terrę prope quadrata, nisi qđ arctantibus freti fluoribus in Pyrenēū cogit. Porro Pyrenæi montis spaciū sexcēta milia passuū efficit. Salubritas cœli p̄ oēm Hispaniā equalisqꝛ aeris spiritus/nulla paludiū graui nebula inficit. Huc accedunt & marinæ auræ undiqꝛ aduersus assidui flatus, quibus oēm puinciam penetrantibus, euentilato terrestri spiritu/pcipua

3 oībus sanitas redditur. Corpora hoīm ad inediā/laboreꝛqꝛ, animi ad mortē parati. Dura oībus & stricta parsimonia, bellū qđ ociū malūt/si extraneus deest, domi hostē querūt. Sepe tormētis p̄ silentio reꝛ creditaꝛ timortui, adeo illis fortior taciturnitatis cura/qđ uite. Celebrat eadē etiā bello punico serui illius patiētia/qui ultus dominū inter tormēta risu exultauit, serenaqꝛ læticia crudelitatē torquentiū uicit. Velocitas gēti pernix, inquis anūs plurimis, militares equi/& arma sanguine ipsorum cariora. Null⁹ nisi festis dieb⁹ epulaz apparatus.

IVSTI.

Aqua callida lauari post secundū bellū punicū a Ro-
 mās didicere. In tāta seculorū serie null⁹ illis dux mag 4
 nus p̄ter Viriatū fuit. Qui annos decē Romanos uaria
 uictoria fatigauit, adeo feris pp̄iora q̄ hoib⁹ ingenia
 sunt, quē ipsum non iudicio populi electū, sed ut cauē
 di scientē declinandoꝝ periculoꝝ peritum secuti sunt.
 Cuius ea uirtus cōtinētiaq̄ fuit, ut cū cōsulares exercit⁹
 frequēter uicerit, tantis rebus gestis, nō armorū, nō ues
 tis cultū, non deniq̄ uictū mutauerit, sed in eo habitu
 quo primū bellare cœpit, pseuerauerit, ut quiuis gres
 garius miles ipso īperatore etiā opulētior uideret. In
 Lusitanis iuxta fluuiū Tagū, equas uento cōcipere mul
 ti authores pdiderūt. Quę fabule ex equarū fœcūditate
 & gregū multitudine natę sunt, qui tāti in Gallecia/ac 5
 Lusitania tā pernices uisunt, ut nō īmerito ipso uento
 cōcepti uideant. Galleci autē/greçā sibi originē asserūt.
 Siquidē post finē Troiani belli Teucrū morte Aiakis
 fratris inuisum patri Thelamoni cū non recipere in
 regnū/Cyprū cōcessisse, atq̄ ibi urbē nomine antique
 patrię Salaminā cōdidisse. Inde accepta op̄ione pater
 nę mortis patriā repetisse. Sed cū ab Eurice Aiakis fi
 lio accessu phiberet Hispanię litoribus appulsum, lo
 ca/ubi nūc est Carthago noua occupasse, inde galleciā
 transisse, positiq̄ sedibus genti nomen dedisse. Gal
 lecię autem portio amphilocī dicūtur. Regio cū æris 6
 & plumbi uberrima, tū minio, quod etiā uicino flumī
 ni nomē dedit. Auro quoq̄ ditissima adeo, ut etiā aras
 tro frequenter glebas aureas excidant. In huius gentis
 finibus sacer mōs est, quem ferro uiolari nefas habet.

Sed si quādo fulgure terra p̄scissa est, quæ in his locis
 assidua res est, detectū aurū / uelut dei munus colliges
 re p̄mittit. Fœminæ res domesticas / agrorūq̄ culturas
 administrat, ipsi armis / & rapinis seruiū. Pr̄cipua his
 quidē ferri materia, sed aq̄ ipso ferro uiolētior. Qui p̄
 pe tēperamēto eius ferrū acrius reddit, nec ullū apud
 eos telū p̄bat, qd̄ nō aut Bilbili fluuiū / aut chalybe tin
 gat. Vnde etiā Chalybes fluuii huius finitimi appella
 7 ti, ferroq̄ cæteris pr̄stare dicunt. Saltus uero Carches
 sioꝝ, in q̄bus Titanas bellū aduersus deos gessisse p̄
 dit, incoluere Curetes. Quoꝝ rex uetustissimus Gar
 goris mellis colligēdi usum primus inuenit. Huic cū
 ex filia stupro nepos p̄uenisset, pudore flagitii uariis
 generib⁹ extingui paruulū uoluit, sed p̄ oēs casus for
 tuna quadā seruatus, ad postremū ad regnū tot pericu
 loꝝ miseratione p̄uenit. Primū oīm cū eū exponi iuss
 sisset, & post dies ad corpus expositi requirendū misis
 set, inuentus est uario feræq̄ lacte nutritus. Deinde rela
 tum domū tramite angusto, p̄ quē armēta cōmeare cō
 sueuerant, piici iubet, crudelis p̄sus, q̄ p̄culcari nepos
 8 tem / q̄ simplici morte interfici maluit. Ibi quoq̄ cū inui
 olatus esset, nec alimentis egeret, canibus primo ieiun
 nis / & multoꝝ dieꝝ abstinētia cruciatis, mox etiā suib⁹
 obiici iubet. Itaq̄ cū nō solū nō nocerēt, uerū etiā quas
 rundā uberib⁹ alerēt, ad ultimū in oceanū abiici iussit.
 Tum plane manifesto quodā noīe inter furētes c̄stus /
 ac reciprocantes undas, uelut naue / nō fluctu ueherēt.
 leni salo in littore exponit, nec multo post cerua affuit
 quę ubera paruulo offerret. Inde deniq̄ cōuersatione

IVSTI.

nutricis eximia puero pnicitas fuit, interq̄ ceruorū gres
 ges diu mōtes/ saltusq̄ haud inferior uelocitate paga
 uit. Ad postremū laqueo captus regi datus dono est.
 Tunc ad liniamentoꝝ similitudinē ex notis corporis,
 que inuſtæ paruulo fuerāt/nepos agnitus, Admiratiōe 9
 deinde tot casuū periculorūq̄ ab eodē successor regni
 destināt. Nomē illi impositū Habidis. Qui ut regnum
 accepit/tantę magnitudinis fuit, at nō frustra deoꝝ ma
 iestate periculis ereptus uidereſ. Quippe barbarū pos
 pulū legib⁹ iunxit, & boues primo aratro domari, fru
 mentaq̄ sulco serere docuit, & ex agresti cibo meliori
 bus ueſci odio eoꝝ, que ipse passus fuerat, homines
 coegit. Huius casus tabulofi uiderent, nisi & Romas
 noꝝ cōditores lupa nutriti, & Cyrus rex Persarū cane
 alitus p̄dereſ. Ab hoc & ministeria seruilia populo in
 terdicta, & plebs in septē urbes diuſa. Mortuo Habid 10
 de regnū permulta ſecula a successoribus eius retentū
 est. In alia parte Hispanię/ & que ex insulis cōſtat, reg
 num penes Geryonē fuit. In hac pabuli tanta latitia est
 ut nisi abſtinētia interpellata ſagina fuerit, pecora rum
 pant. Inde deniq̄ Armenta Geryonis, que illis tēporis
 bus solæ opes habebant, tanta fama fuere, ut Herculē
 ex Asia prede magnitudine illexerint. Porro Geryonē
 ipsum non triplicis naturæ, ut fabulis p̄ditur, fuisse fe
 runt, sed tres fratres tantę cōcordię extitisse, ut uno ani
 mo oēs regi uiderent, nec bellū Herculi sua sponte in
 tulisse, sed cū armēta sua rapi uidissent, amissa bello re
 petisse. Post regna deinde Hispaniæ primi Carthagi
 nenses īperiū puincię occupauere. Nā cū Gaditani a 11

Tyro, unde & Carthaginēsiū origo est, sacra Herculis per quietē iussi in Hispaniā trāstulissent, urbēq; ibi cōdidissent, inuidētibus incremētis nouę urbis finitimis Hispaniæ populis, ac ppter ea Gaditanos bello lacefentib⁹, auxiliū cōsanguineis Carthaginēses miserūt. Ibi felici expeditione & Gaditanos ab iniuria uendicauerūt, & maiorē partē puinciæ imperia suo adiecerūt. Postea quoq; hortantibus primæ expeditiōis auspiciis Hamilcharē imperatorē cū magna manu ad occupandam puinciā miserūt. Qui magnis rebus gestis dū fortunā incōsultius sequit̄, in insidias deductus occidit̄. In huius locū gener ipsius Hasdrubal mittit̄: & ipse a seruo hispani cuiusdā ulciscētis domini iniustā necē interfectus est. Maior utroq; Annibal īperator Hamilcharis filius succedit. Siquidē res gestas utriusq; supgressus uniuersam Hispaniā domuit. Inde Romanis illato bello Italiā per annos sedecim uariis cladib⁹ fatigauit. Cum interea Romani missis in Hispaniā Scipionib⁹ primo Pœnos puincia expulerūt. Postea cū ipsis Hispanis grauiā bella gesserūt, nec prius pdomitæ puincię iugū Hispaniæ accipere potuerūt, q̄ Cēsar Augustus perdomito orbe uictoria ad eos arma trāstulit, populūq; barbarę ac serū legib⁹ ad cultiorē uitę usum traductū in formā puinciæ redegit.

Impressum Viennæ Austriæ, per Ioannem Sinsgrenium. Expensis uero Leonhardi & Luce Alantse fratrum. Anno domini.
M. D. XVII.

G. TELEKIEK'
ALAPITVANYA

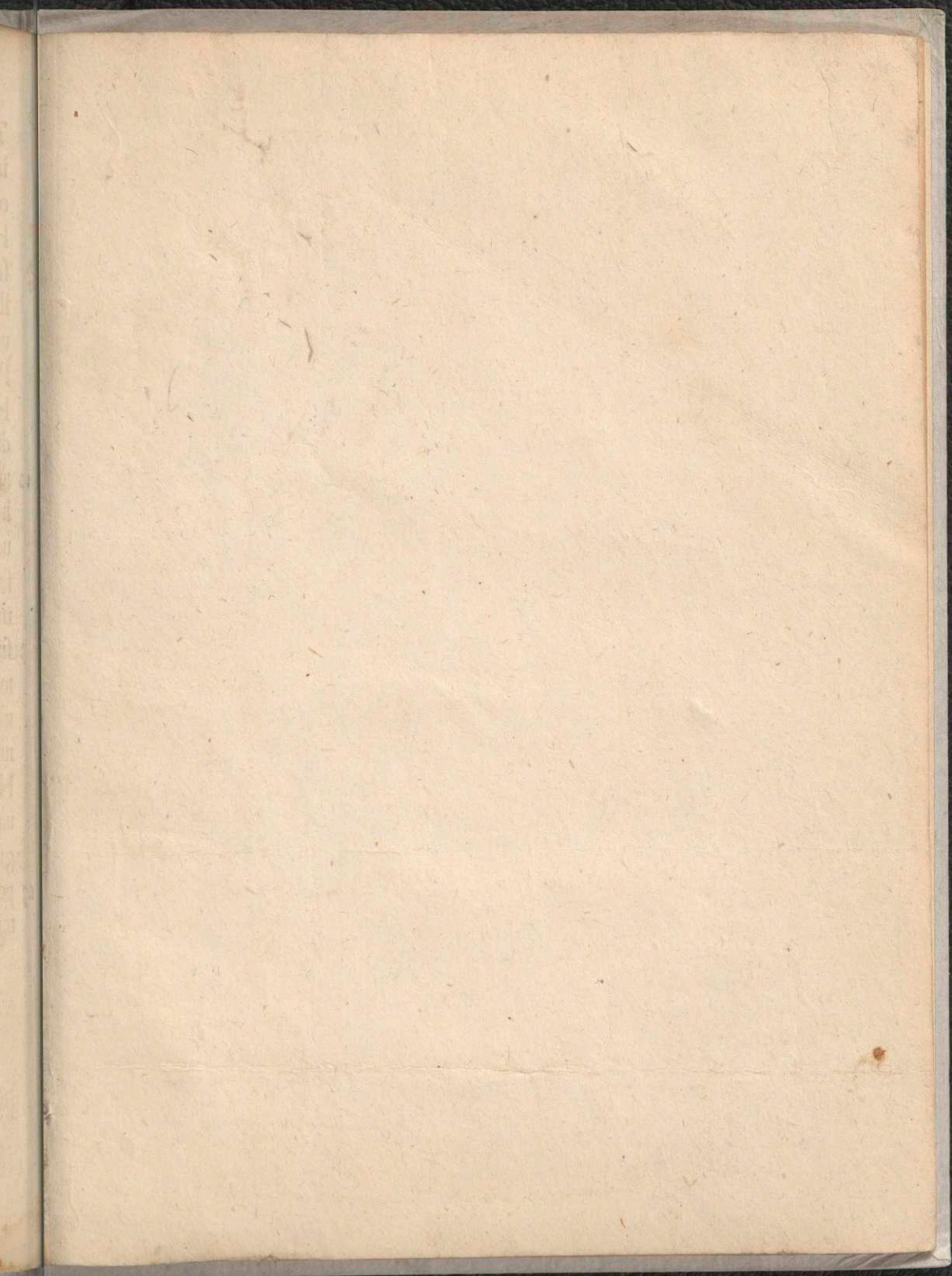
M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

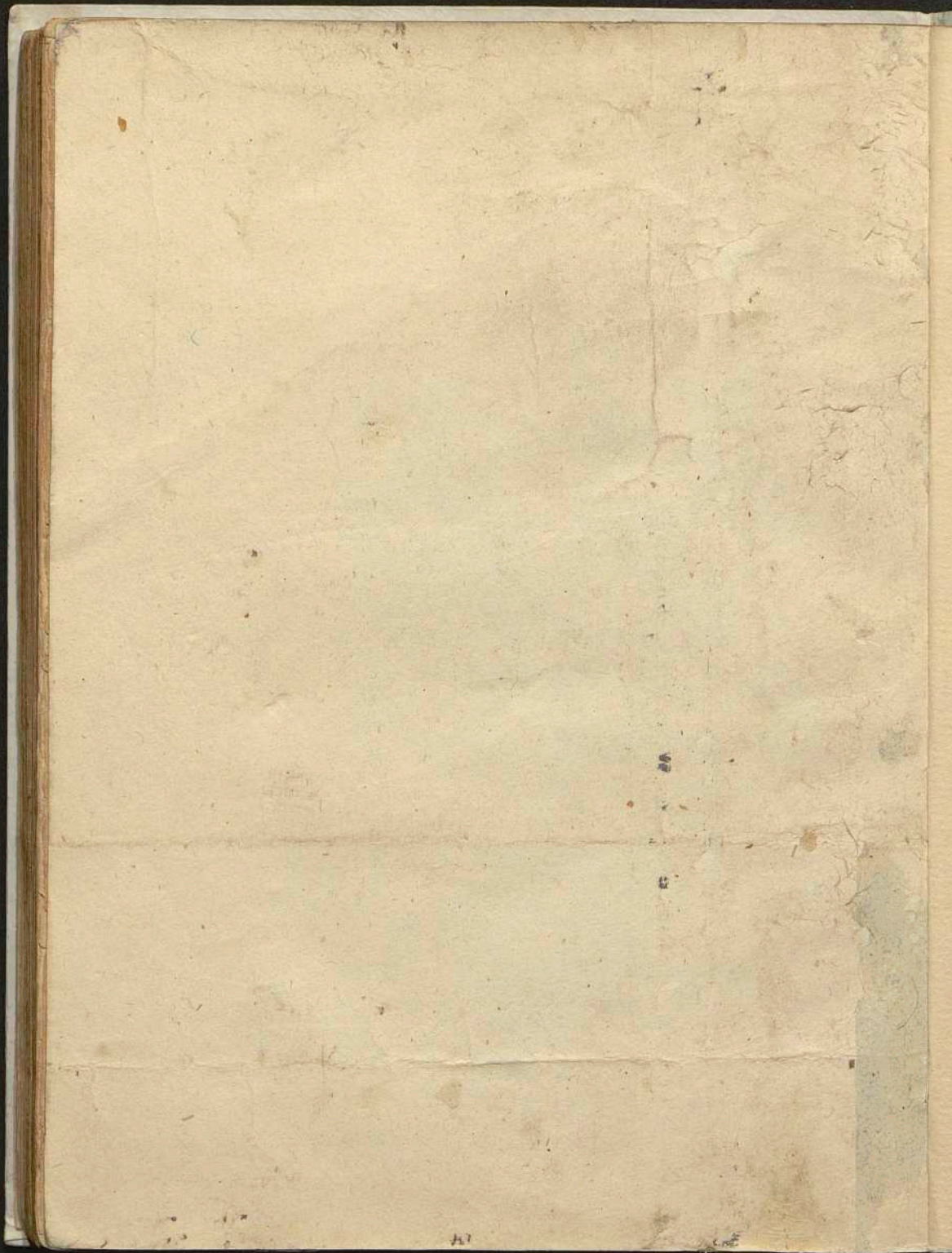

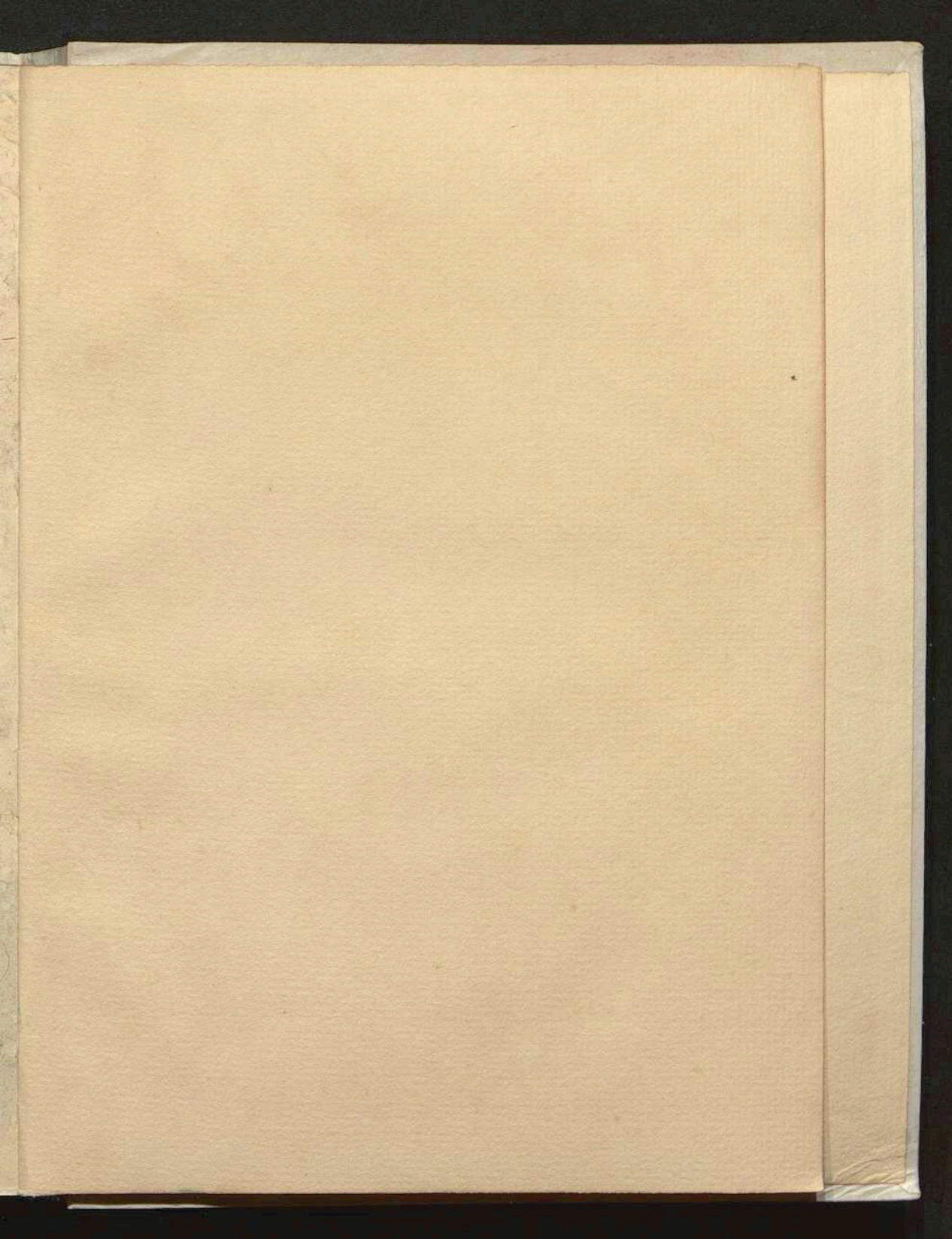
2

DUPL
VENGITUM
BIBL. ACAD.
HUNG.

ALAPTVAJA
KÖNYVTÁRA
M. ACAD. BIRIK
G. TEL. BIRIK

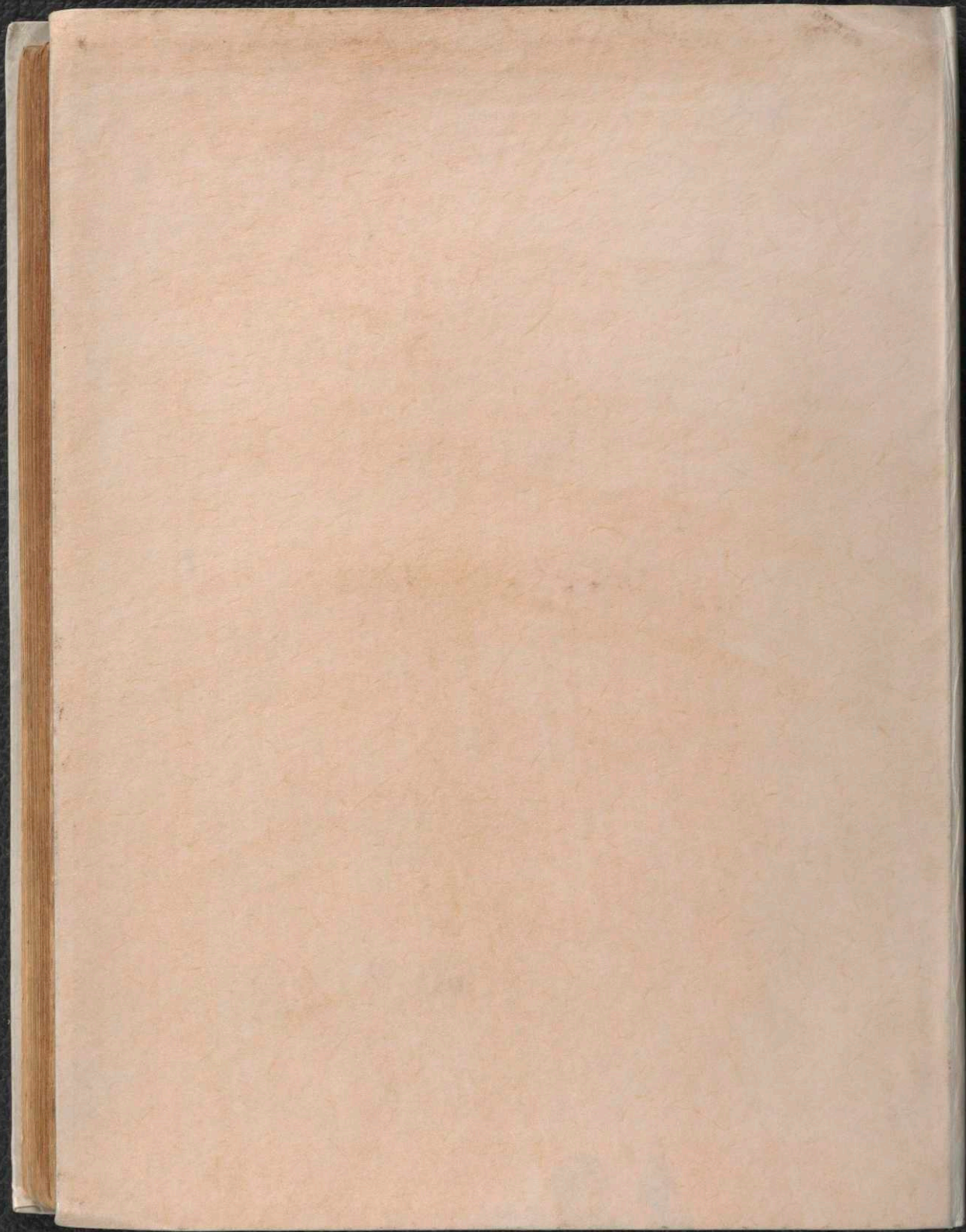

7

30.10.78

212

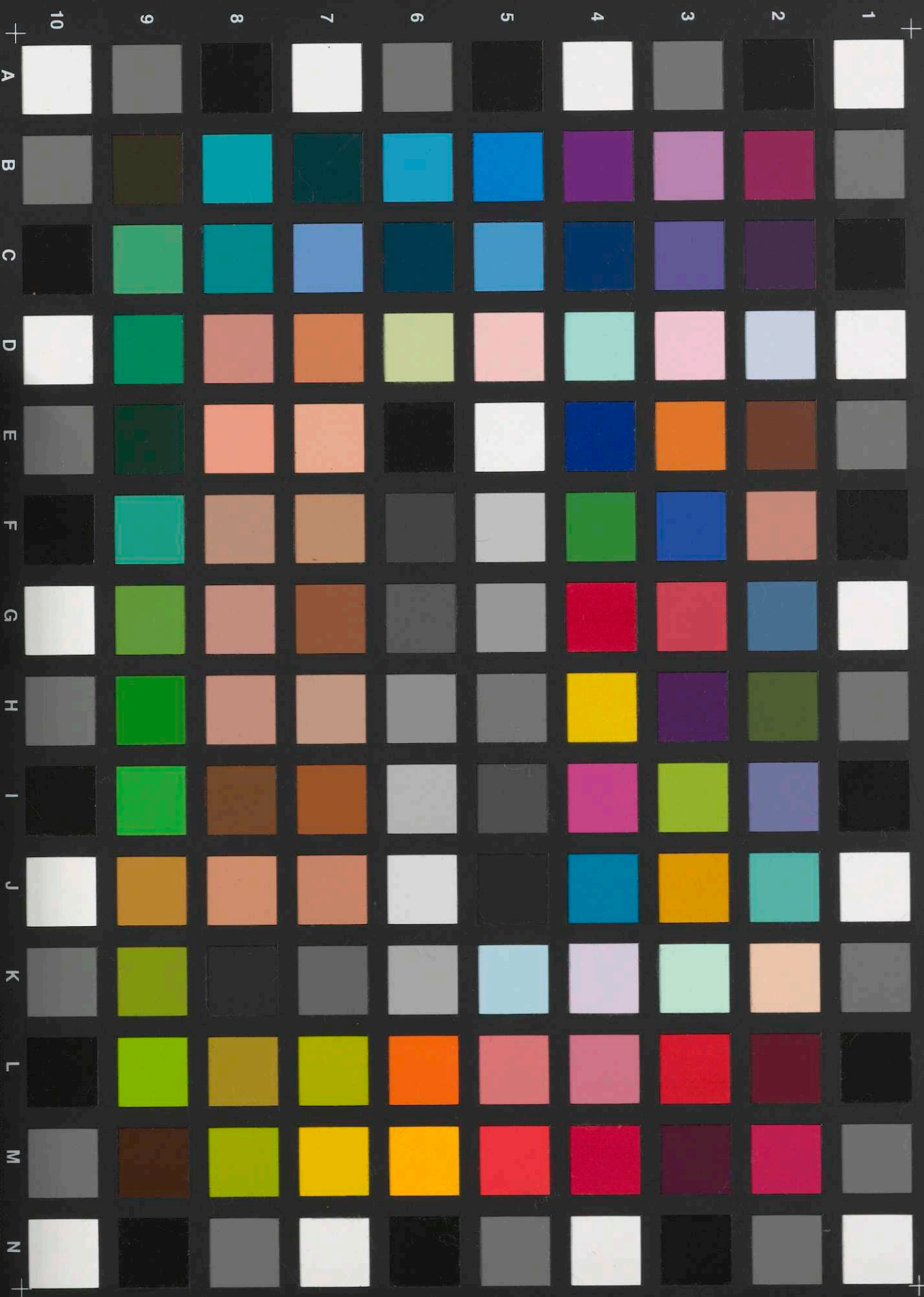
Freie Universität

Berlin

calibrite

0 1 2 3 4 5 6 mm

colorchecker DIGITAL SG